

URBANISTIČKI ZAVOD GRADA ZAGREBA d.o.o.

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA
GRADA POŽEGE**

Zagreb, prosinac 2005.

Županija:	POŽEŠKO-SLAVONSKA		
Grad:	Požega		
Naziv prostornog plana:	PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA POŽEGE		
TEKST			
Program mjera za unapređenje stanja u prostoru: Službene novine Grada Požega 13/05 od 17.10.2005.	Odluka predstavničkog tijela o donošenju plana: Službene novine Grada Požega 16/05 od 29.12.2005.		
Javna rasprava objavljena je: Požeška kronika 16.12.2004.	Javni uvid održan: 3.1.2005. do 3.2.2005.		
Pečat tijela odgovornog za provođenje javne rasprave:	Odgovorna osoba za provođenje javne rasprave <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/> JASMINKA VODINELIĆ, dipl.ing.arh.		
Suglasnosti na plan prema čl. 24. i 26b. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine br. 30/94, 68/98, 61/2000, 32/02, 100/04):			
<ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi Klasa: UP-Io-612-08/05-09/299; Urbroj: 532-04-07/1-05-04 od 8.12.2005. - Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Klasa: 351-01/05-0100588; Urbroj: 531-08-3-2-DR-05-02 od 13.12.2005. - Ministarstvo obrane, Uprava za materijalne resurse, Služba za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša Klasa: 350-02/05-01/10; Urbroj: 512M3-020202-05-8 od 13.12.2005. - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva Klasa: 350-02/05-01/157; Urbroj: 525-09-V.B.M./05-02 od 19.12.2005. - Ured državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji, Služba za gospodarstvo, prostorno uređenje, zaštitu okoliša i graditeljstvo, Klasa: 350-01/05-01/412; Urbroj: 2177-03-04/1-05-5 od 21.12.2005. - Ured državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji, Služba za gospodarstvo, prostorno uređenje, zaštitu okoliša i graditeljstvo, Odsjek za graditeljstvo, Klasa: 350-01/05-01/26; Urbroj: 2177-05-01-05-3 od 21.12.2005. 			
Pravna osoba koja je izradila plan: URBANISTIČKI ZAVOD GRADA ZAGREBA d.o.o. ZAGREB, Britanski trg 12			
Pečat pravne osobe koja je izradila plan:	Odgovorna osoba: <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/> LUKA ŠULENTIĆ, dipl.ing.arh.		
Kordinator / izrađivač plana: DUNJA KOS PLETEŠ, dipl.ing.arh.			
Stručni tim u izradi plana:	<ol style="list-style-type: none"> 1. DUNJA KOS PLETEŠ, dipl.ing.arh. 2. TEA MIRKOVIĆ BERKOVIĆ, dipl.ing.arh. 3. VESNA KLEPAC, dipl.ing.arh. 4. MARIJAN CRNKOVIĆ, dipl.ing.geod. 5. SLOBODAN ĐURKOVIĆ, dipl.ing.prom. 6. ANDREJA ŠUGAR, dipl.ing.građ. 7. ANA RAJČEVIĆ, dipl.ing.mat. 8. ADRIJANA GRGURIĆ, tehn. suradnik 9. MIROSLAV ŠRENG, građ.tehn. 		
Pečat predstavničkog tijela:	Predsjednik predstavničkog tijela: <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/> mr.sc. MARIJAN CESARIK, dr.med.		
Istovjetnost ovog Prostornog plana s izvornikom ovjerava:	Pečat nadležnog tijela: <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/>		

NARUČITELJ: GRAD POŽEGA

IZVRŠITELJ: URBANISTIČKI ZAVOD GRADA ZAGREBA d.o.o.

KOORDINATOR
PLANA: DUNJA KOS PLETEŠ, dipl.ing.arh.

STRUČNI TIM:
DUNJA KOS PLETEŠ, dipl.ing.arh.
TEA MIRKOVIĆ BERKOVIĆ, dipl.ing.arh.
VESNA KLEPAC, dipl.ing.arh.
MARIJAN CRNKOVIĆ, dipl.ing.geod.
SLOBODAN ĐURKOVIĆ, dipl.ing.prom.
ANDREJA ŠUGAR, dipl.ing.grad.
ANA RAJČEVIĆ, dipl.ing.mat.
ADRIJANA GRGURIĆ, tehn. suradnik
MIROSLAV ŠRENG, grad.tehn.

RUKOVODITELJ
ORG. JEDINICE I.: ZORAN HEBAR, dipl.ing.arh.

DIREKTOR: LUKA ŠULENTIĆ, dipl.ing.arh.

S A D R Ž A J :

A) TEKST	
I. OBRAZLOŽENJE	1
1. POLAZIŠTA	1
1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja Grada Požege u odnosu na prostor i sustave županije i države	2
1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru	3
1.1.1.1. Postojeće stanje prometne infrastrukture	14
1.1.1.2. Komunalna opremljenost	16
1.1.2. Prostorno-razvojne i resursne značajke	27
1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova	29
1.1.3.1. Prostorni plan Požeško-slavonske županije	29
1.1.3.2. Prostorni plan općine Požega (bivše općine Slavonska Požega)	32
1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	33
2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVITKA I UREĐENJA	37
2.1. Ciljevi prostornog razvitka županijskog značaja	37
2.1.1. Razvoj naselja, posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	38
2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora	39
2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša	42
2.2. Ciljevi prostornog razvitka gradskog značaja	43
2.2.1. Demografski razvitak	43
2.2.2. Odabir prostorno - razvojne strukture	43
2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture	45
2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina	50
2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na prostoru Grada Požege	58
2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora	59
2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina	60
2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	61
2.3.3.1. Unapređenje uređenja naselja	61
3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	68
3.1. Prikaz prostornog razvitka na području Grada Požege u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije	68
3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina	68
3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja: poljoprivredne, šumske te vodne površine, posebne namjene i ostale površine)	69
3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	71
3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora	71
3.4.1. Zone gospodarske namjene	72
3.4.2. Poljoprivredne površine	74
3.4.3. Prirodne cjeline i šume	74
3.4.4. Zaštita kulturnih dobara	75
3.4.5. Iskaz površina za posebno vrijedna i / ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline)	77
3.4.6. Prostorno estetski elementi	77
3.4.7. Sustav mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara	81
3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava	83
3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav (ceste, željeznica, javne komunikacije, produktovodi)	83
3.5.2. Razvoj komunalne infrastrukture	84
3.5.2.1. Energetski sustav	84
3.5.2.2. Vodnogospodarski sustav	85
3.6. Postupanje s otpadom	87
3.7. Sprečavanje nepovoljna utjecaja na okoliš	87
ODLUKA O DONOŠENJU PROSTORNOGA PLANA UREĐENJA GRADA POŽEGE	
I. TEMELJNE ODREDBE	90
II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE	91
1. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU GRADA	91
2. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA	93
2.1. Građevine od važnosti za državu i županiju	93
2.1.1. Građevine od važnosti za državu	93
2.1.2. Građevine od važnosti za županiju	94
2.2. Građevinska područja naselja	95
2.2.1. Kriteriji i način formiranja građevinskih područja naselja	95
2.2.2. Namjena građevina u građevinskim područjima naselja	97
2.2.3. Građevne čestice	98
2.2.4. Način i uvjeti gradnje	99
2.2.5. Način i uvjeti priključenja građevne čestice	102
2.2.6. Uvjeti uređenja građevnih čestica	104

2.2.7.	Uvjeti gradnje stambenih građevina	105
2.2.7.1.	Višestambene građevine	106
2.2.8.	Uvjeti gradnje građevina javne i društvene namjene.....	107
2.2.9.	Uvjeti gradnje građevina gospodarske namjene	108
2.2.10.	Poljoprivredne građevine unutar građevinskih područja naselja	108
2.2.11.	Uvjeti gradnje sportsko-rekreacijskih građevina	109
2.2.12.	Uvjeti gradnje pomoćnih građevina	110
2.2.13.	Uvjeti gradnje komunalnih građevina	110
2.2.14.	Uvjeti gradnje građevina privremenog karaktera.....	111
2.2.15.	Uvjeti gradnje građevina mješovite namjene.....	111
2.2.16.	Uvjeti gradnje ostalih građevina	111
2.2.17.	Uvjeti uređenja naselja	111
2.3.	Izgrađene strukture van naselja	112
2.3.1.	Građevinska područja izdvojene namjene izvan naselja	112
2.3.1.1.	Građevine obrane	112
2.3.1.2.	Građevine gospodarskih djelatnosti	114
2.3.2.	Smjernice za građenje izvan građevinskih područja	114
2.3.2.1.	Turističko-rekreacijske (građevine) zone.....	116
2.3.2.2.	Građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina	116
3.	UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI	117
3.1.	Gospodarske djelatnosti.....	117
3.1.1.	Gospodarske djelatnosti unutar građevinskih područja naselja	117
3.1.2.	Gospodarske djelatnosti u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja	118
3.2.	Ugostiteljstvo i turizam	120
3.3.	Poljoprivreda, stočarstvo, akvakultura i šumarstvo	120
3.3.1.	Građevine poljoprivrede, stočarstva, akvakulture i šumarstva izvan građevinskih područja naselja	121
3.3.2.	Građevine poljoprivrede, stočarstva, akvakulture i šumarstva unutar građevinskih područja naselja	125
3.4.	Eksploatacija mineralnih sirovina	126
4.	UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI	128
4.1.	Uvjeti uređenja i gradnje sportsko-rekreacijskih građevina	128
5.	UVJETI UTVRĐIVANJA KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA	129
5.1.	Prometni sustav.....	129
5.1.1.	Pošte	131
5.2.	Telekomunikacijska mreža	131
5.3.	Plinoopskrba.....	131
5.4.	Elektroenergetika	132
5.5.	Vodnogospodarski sustav	133
5.5.1.	Zaštitne i regulacijske građevine	134
5.5.2.	Korištenje voda.....	134
5.5.3.	Odvodnja	135
6.	MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA	136
6.1.	Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti	136
6.2.	Zaštita prostora kulturno-povijesnog naslijeđa	138
6.2.1.	Opće odredbe	138
6.2.2.	Uvjeti i smjernice za zaštitu unutar zona zaštite povijesnih cjelina	139
6.2.3.	Odredbe za provođenje zaštite povijesnih građevina.....	139
7.	POSTUPANJE S OTPADOM.....	140
8.	MJERE SPREČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ.....	141
8.1.	Zaštita tla.....	141
8.2.	Zaštita zraka.....	141
8.3.	Zaštita voda.....	142
8.4.	Zaštita podzemnih voda	142
8.5.	Zaštita od buke.....	142
8.6.	Mjere posebne zaštite	142
8.7.	Sklanjanje ljudi	143
8.8.	Zaštita od rušenja	143
8.9.	Zaštita od poplava	143
8.10.	Zaštita od požara.....	144
8.11.	Zaštita od potresa.....	144
8.12.	Zaštita od tehnoloških nesreća.....	144
9.	MJERE PROVEDBE PLANA	145
9.1.	Obveza izrade prostornih planova.....	145
9.2.	Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera	145
9.3.	Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni	146
III.	PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	148
	POPIS KORIŠTENE DOKUMENTACIJE.....	149

B) KARTOGRAFSKI PRIKAZI

0.1.	SUSTAV SREDIŠNJIH NASELJA I RAZVOJNIH SREDIŠTA	
1.1.	KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA I. – Površine za razvoj i uređenje	1:25000
1.2.	KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA II. – Pošta i telekomunikacije.....	1:25000
2.1.	INFRASTRUKTURNI SUSTAV I MREŽE I. – Energetski sustav - proizvodnja i cijevni transport plina	1:25000
2.2.	INFRASTRUKTURNI SUSTAV I MREŽE II. – Energetski sustav - elektroenergetika ..	1:25000
2.3.	INFRASTRUKTURNI SUSTAV I MREŽE – Vodnogospodarski sustav - korištenje voda.....	1:25000
2.4.	INFRASTRUKTURNI SUSTAV I MREŽE – Vodnogospodarski sustav - odvodnja otpadnih voda, uređenje vodotoka i voda te obrada, skladištenje i odlaganje otpada	1:25000
3.1.	UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA I. – Uvjeti korištenja	1:25000
3.2.	UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA – Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite.....	1:25000
3.3.	UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA I. – Planske mjere.....	1:25000
4.1.	Građevinska područja naselja POŽEGA	1:5000
4.2.	Građevinska područja naselja POŽEGA I ALAGINCI	1:5000
4.3.	Građevinska područja naselja POŽEGA, SEOCI I KOMUŠINA.....	1:5000
4.4.	Građevinska područja naselja VIDOVCI I DERVIŠAGA	1:5000
4.5.	Građevinska područja naselja NOVO SELO I DRŠKOVCI	1:5000
4.6.	Građevinska područja naselja STARA LIPA, EMOVAČKI LUG, DONJI EMOVCI I GORNJI EMOVCI.....	1:5000
4.7.	Građevinska područja naselja NOVA LIPA, UGARCI I KUNOVCI.....	1:5000
4.8.	Građevinska područja naselja KRIVAJ I BANKOVCI.....	1:5000
4.9.	Građevinska područja naselja NOVI ŠTITNJAK, MARINDVOR, ŠTITNJAK I GOLOBRDCI.....	1:5000
4.10.	Građevinska područja naselja MIHALJEVCI I NOVI MIHALJEVCI	1:5000
4.11.	Građevinska područja naselja TURNIĆ I ŠEOVCI.....	1:5000
4.12.	Građevinska područja naselja GRADSKI VRHOVCI I CRKVENI VRHOVCI	1:5000
4.13.	Građevinska područja naselja ŠKRABUTNIK	1:5000
4.14.	Građevinska područja naselja ĆOSINE LAZE, VASINE LAZE I LAZE PRNJAVOR.....	1:5000

I. OBRAZLOŽENJE

1. POLAZIŠTA

Ovaj elaborat izrađen je na osnovi ugovora sklopljenog između Grada Požege i Urbanističkog zavoda grada Zagreba d.o.o. (ugovor br. 2/10-2002).

Metodologija izrade i sadržaj elaborata usklađeni su s Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (N.N. 106/98, 39/04, 45/04, 163/04).

Cilj izrade plana je sagledavanje cjelovitog prostornog razvitka područja Grada Požege, te valorizacija prostora uz omogućavanje daljnjeg razvoja u prostoru.

Požega je Grad u sustavu Požeško-slavonske županije. Plan ima za cilj unapređenje stanja u prostoru kroz vrijeme vodeći računa o gospodarskim i zakonskim okvirima u županiji i državi. Sve specifične elemente kvalitete prostora, a među najvažnijim su prirodni resursi: - šume i poljoprivredna područja planom će se očuvati, a istovremeno omogućiti racionalno širenje naselja te njihov razvitak.

Prostorni plan treba biti poticajan i usmjeravajući te dovoljno fleksibilan da omogući raznovrsne scenarije prostornog razvitka.

Za područje Požege do sada su bili izrađeni sljedeći planovi (oni su kod izrade ovog plana analizirani i valorizirani):

1. Prostorni plan (bivše) općine Požega ("Sl. vjesnik općine Slav. Požega", br.6/80.)
Revizija iz 1988. god. ("Sl. vjesnik općine Slav. Požega", br. 8/ 88),
Izmjene i dopune iz 1990. god. ("Sl. vjesnik općine Požega", br. 11/90.),
Izmjene i dopune iz 1991. god. ("Sl. vjesnik općine Požega", br. 2/91.),
Izmjene i dopune iz 1993. godine ("Sl. vjesnik općine Požega", br. 2/93.) i
Izmjene i dopune iz 1997. god. ("Požeško-slavonski službeni glasnik", br. 4/97.),
2. Osnove korištenja i zaštite prostora donesene za bivšu općinu Slavonska Požega, studeni 1994. god.,
3. Izvješće o stanju u prostoru i
Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije, 1998.,
4. Vodoprivredna osnova sliva rijeke Orljave, 1990. god.,
5. Studija "Regionalni vodoopskrbni sustav Požeštine", 1997. god.,
6. Studija opskrbe prirodnim plinom Požeško-slavonske županije, 1996. god.,
7. Razvoj elektrifikacije i plinifikacije u Požeškoj kotlini, 1988. god.,
8. Studija utjecaja na okoliš s idejnim rješenjem odlagališta otpada na lokaciji Vinogradine, 1998. g.,
9. Katastar emisija u okoliš, 1997. god.,
10. Izvješće o divljim deponijama na području grada Požege, 1994. god.,
11. Lovno-gospodarska osnova, 1996. god.,
12. Evidencija stanja i smjernice za rezervate i spomenike prirode na području općine Sl. Požega, 1979. g.,
13. Popis evidentiranih i preventivno zaštićenih i registriranih spomenika kulture na području Županije,
14. Prostorni plan Požeško-slavonske županije,
Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 5/2002 i 5A/2002.

Područje obuhvata ovog prostornog plana uređenja obuhvaća čitavo područje Grada Požege koje iznosi cca 133,91 km².¹

Prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (N.N. R.H. br. 10/97, 124/97, 50/98, 68/98, 22/99, 42/99, 117/99, 128/99, 44/00, 129/00, 92/01, 79/02, 83/02, 25/03, 107/03, 175/03) Grad Požega, sa sjedištem u naselju Požega, je u okviru Požeško-slavonske županije.

Prema popisu stanovništva iz 1991. na području Grada Požege je živjelo 28.157 stanovnika, a prema rezultatima popisa stanovništva iz 2001. godine 28.201 stanovnik.

Planom se želi svakom od 31 naselja (Alaginci, Bankovci, Crkveni Vrhovci, Čosine Laze, Dervišaga, Donji Emovci, Drškovci, Emovački Lug, Golobrdci, Gornji Emovci, Gradski Vrhovci, Komušina, Krivaj, Kunovci, Laze Prnjavor, Marindvor, Mihaljevci, Nova Lipa, Novi Mihaljevci, Novi Štitnjak, Novo Selo, Požega, Seoci, Stara Lipa, Šeovci, Škrabutnik, Štitnjak, Turnić, Ugarci, Vasine Laze, Vidovci) omogućiti kvalitetan daljnji prostorni razvitak. Pri tom su korišteni podaci o iskustvima u gradnji na dosadašnjim građevinskim područjima, a posebno u pogledu očuvanja načina života na građevnim česticama u postojećim naseljima.

Pri tom su preispitane potrebne dubine građevinskih područja, ali i osiguranja novih građevnih čestica u svakom od naselja.

1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja Grada Požege u odnosu na prostor i sustave županije i države

Položaj Grada Požege u Požeško-slavonskoj županiji možemo karakterizirati kao vrlo povoljan.

Dobar prometni položaj otvara dobre mogućnosti za prostorni i ekonomski razvoj.

Grad Požega smješten je na kontaktnom području pobrđa (Požeške gore) i ravnice (dolina rijeke Orpljave), gdje su uz glavne prometne pravce nastala brojna naselja. Područjem Grada prolaze trase državnih cesta D38, D49 i D51 od kojih se odvajaju županijske ceste Ž4100, Ž4115 i Ž4123 te lokalne ceste koje povezuju pojedina naselja. Područjem Grada prolazi željeznička pruga II. reda.

Relativno ujednačena rasprostranjenost stanovništva te dobra međusobna povezanost naselja, kao i prirodno pogodan smještaj Grada Požege, prostorno su vrlo značajne za uravnotežen razvoj i oživljavanje ovog prostora. Područje Grada Požege je dobro povezano sa susjednim općinama: Brestovac, Jakšić, Kaptol i Velika te Gradom Pleternica iz Požeško-Slavonske županije, kao i s općinama Nova Kapela i Staro Petrovo Selo iz Brodsko-posavske županije.

¹ Podatak iz PP Požeško-slavonske županije

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

Grad Požega smješten je u prostoru središnje Slavonije – Požeške kotline.

Grad Požega sjedište je Požeško-slavonske županije i najveći grad u njoj. On je i sjedište jedinice lokalne samouprave Grada Požega.²

Požegi kao svom prirodnom, povijesnom, upravom, ukupnom društvenom, a napose kulturnom i poslovnom središtu gravitira istočni prostor Županije te središnji prostor do istočnih obronaka Pšunja dok manji, zapadni dio gravitira Pakracu.

Prometno i geografski gledano grad Požega izmaknut je od glavnih cestovnih, željezničkih i zračnih prometnih pravaca koji prolaze područjem istočne Hrvatske, a vezan je na regionalni cestovni pravac Našice - Požega - Nova Gradiška.

Požega je nastala i razvijala se kroz povijest zahvaljujući prednostima položaja: naslonjena "leđima" na strme obronke Požeške gore na mjestu izlaska potoka Vučjak iz duboke usječene kotline neposredno prije uljeva u Orljavu – rijeku koja je bila značajna i kao plovni put, ali nesigurna zbog poplavlivanja.

Križanje puteva istok-zapad i sjever-jug te velika plodna dolina činili su gospodarsku osnovu nastanka važnog trgovišta.

S vremenom se grad počinje širiti duž longitudinalne prometnice istok-zapad te prema sjevernom podnožju Požeške gore, prema Pleternici i Novoj Gradiški te na sjever prema Orljavi i napokon preko nje. Višestambena ("kolektivna") višekatna izgradnja druge polovice dvadesetoga stoljeća locirana je koncentrirano uz zapadni ulaz u grad, nešto manje oko sjevernog ruba jezgre te sporadično u interpolacijama.

Grad Požega ima površinu 133,91 km² odnosno 7,38% površine županije. Prema rezultatima Popisa stanovništva 2001. u Gradu Požegi je živjelo 28.201 stanovnika, a u naselju Požegi 20.943 stanovnika. Broj kućanstava je bio 9.107. Gustoća naseljenosti iznosila je 211,1 st/ km².

Prema popisu 1991. godine u Gradu Požegi bilo je 28.157 stanovnika, a u naselju Požegi 21.046 stanovnika. Gustoća naseljenosti prema popisu 1991. g. iznosila je 210,8 st/km².

Uprava i administracija

U sjedištu Grada i Županije – Požegi je Gradsko vijeće, Gradsko poglavarstvo, gradonačelnik i upravna tijela koja obavljaju poslove lokalne samouprave.

U³ Požegi se nalaze i:

- Skupština Požeško-slavonske županije
- Poglavarstvo Požeško-slavonske županije
- Stručna služba za poslove Županijske skupštine i Županijskog poglavarstva i lokalne samouprave
- Upravni odjel za gospodarstvo
- Upravni odjel za društvene djelatnosti
- Upravni odjel za proračun i financije
- Županijski zavod za prostorno uređenje

Za obavljanje poslova državne uprave ustrojen je Ured državne uprave sa sjedištem u Požegi.

Na području Grada Požega djeluju područne službe uprave, podružnice i zavodi. U Požegi se nalaze:

- Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Požegi
- Državna geodetska uprava, Područni ured za katastar Požega
- Hrvatske vode, VGO za vodno područje sliva Save, VGI "Orljava-Londža"
- Ministarstvo obrane, Uprava za obranu
- Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava požeško-slavonska, Policijska postaja Požega
- Porezna uprava Ministarstva financija
- FINA – podružnica Požega
- Financijska policija – Ministarstvo financija
- Republički fond mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske, područna služba

² Termin "grad Požega" koristi se u ovom tekstu za naselje Požega a "Grad Požega" označava prostor teritorijalne jedinice.

³ Dijelovi teksta pisani kurzivom su preuzeti iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije

- *Zavod za zapošljavanje – Ministarstvo rada i socijalne skrbi*
- *Centar za socijalnu skrb Republičkog fonda socijalne zaštite*
- *Hrvatski Zavod za zdravstveno osiguranje*
- *Državni ured za reviziju*
- *Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu*
- *Hrvatski stočarski selekcijski centar*

Od pravosudnih tijela u Požegi djeluju Županijski sud, Općinski sud i Prekršajni sud.

Društvena infrastruktura

Požega je najznačajniji centar koncentracije i vrlo razvijene društvene infrastrukture.

Obrazovanje

- Predškolski odgoj odvija se u 3 vrtića u kojima je smješteno 507 djece. To su:
  - Dječji vrtić "Požega" (koji obuhvaća dječji vrtić i jaslice "Pod gradom" sa 145 djece i dječji vrtić i jaslice "Cvjetna livada" sa 184 djece), sa ukupno 329 djece
  - Dječji vrtić "Radost" sa 102 djeteta
  - Dječji vrtić "Sv. Leopold Mandić" sa 76 djece.

Na području Grada Požega djeluju:

- 3 osnovne škole s 2885 učenika:
  - OŠ Dobriše Cesarića sa 997 učenika u matičnoj školi, te 18 učenika u područnoj školi Nova Lipa
  - OŠ Antuna Kanižlića sa 871 učenika u matičnoj školi, te 125 učenika u područnoj školi Vidovci
  - OŠ Julija Kempfa sa ukupno 874 učenika i
  - osnovna glazbena škola sa 191 učenikom
- 5 samostalnih srednjoškolskih ustanova:
  - gimnazija sa 657 učenika u 20 odjeljenja,
  - tehnička škola sa 746 učenika u 28 odjeljenja
  - ekonomska škola sa 638 učenika u 19 odjeljenja
  - poljoprivredno-prehrambena sa 481 učenika u 21 odjeljenja,
  - obrtnička škola s 638 učenika u 23 odjeljenja, te
  - srednja glazbena škola sa 85 učenika u 8 odjeljenja.Sveukupno srednju školu pohađa 3.819 učenika u 139 odjeljenja.
- veleučilište s 1.237 studenata u Požegi od čega 920 redovnih te 317 izvanrednih.

Svi podaci su za školsku godinu 2003/2004.

Knjižničarska djelatnost

Dugu tradiciju knjižničara u Požegi danas nastavlja Gradska knjižnica i čitaonica Požega.

Muzejska djelatnost

Na području cijele županije postoji samo jedan muzej – Gradski muzej Požega.

Arhivska djelatnost

U Požegi datira još iz 14. stoljeća. Danas ju provodi Požeški odjel Povijesnog arhiva Slavonki Brod.

Kazališna djelatnost

za područje cijele Županije odvija se u Gradskom kazalištu Požega.

Kulturno-umjetnički amaterizam

Značajan je ne samo u Požegi već i na području cijele Županije (20 udruga).

Informativna i izdavačka djelatnost

U gradu djeluju dvije lokalne radiostanice i dopisništvo HRTV-a.

Izdavačka djelatnost uglavnom je orijentirana na područja povijesti, kulture, umjetnosti u okviru Matice hrvatske, udruga, knjižnice i muzeja.

Sport

Razvija se preko sportskih udruga i školskih klubova a zastupljeni su nogomet, tenis, judo, rukomet, košarka, kuglanje, atletika, gimnastika, ribolov, streljaštvo i dr.

Zdravstvo

Danas u gradu Požegi djeluje Opća županijska bolnica (začetak koje, kao jedne od najstarijih bolnica u Hrvatskoj, seže u 1836. godinu kada se nalazila u Ul. Vučjak – današnja je u Osječkoj ulici izgrađena 1936. godine).

- U sklopu Doma zdravlja Požeško-slavonske županije su 16 timova opće medicine, 2 tima pedijatrije, 14 timova polivalentne stomatološke zaštite, te 5 specijalističkih ambulanti (1 medicine rada i 5 spec. ginekologa) za potrebe stanovnika s područja Grada Požege.

U sustav primarne zdravstvene zaštite uključene su i privatne ordinacije.

- Ljekarne

U gradu je 5 ljekarni.

- Socijalna skrb

U Požegi je Ured za rad, zdravstvo i socijalnu skrb Požeško-slavonske županije, a djeluje i Centar za socijalnu skrb te Dom umirovljenika

U Požegi se nalaze i

Odgojni zavod za ženske osobe od 14-23 god. starosti

Kazneni zavod za ženske i muške osobe.

U okviru ovih zavoda djeluje gospodarska jedinica "Orljava" s djelatnostima tekstilne industrije, metalska radionica te pogoni poljoprivrede i stočarstva.

Kulturna baština

Zaštita kulturne baštine na području Grada na brizi je Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Požegi. Uz veliki broj zaštićenih pojedinačnih arheoloških i graditeljskih objekata na području grada Požege izvan uže zaštićene gradske jezgre registriran je dosada tek manji broj arheoloških lokaliteta. Arheološku baštinu istražuje Gradski muzej Požega.

Knjižničarska djelatnost

Središnju matičnu funkciju knjižničnih djelatnosti obavlja Gradska knjižnica i čitaonica Požega.

U 18. st. Požega se razvija u snažno gospodarsko, prosvjetno i upravno središte, pa je i knjiga vrlo rano prisutna u požeškoj prošlosti. Franjevci i isusovci začetnici su obrazovanja u Požeškoj kotlini, pa su oni prvi nabavljali knjige za svoj prosvjetni, kulturni i vjerski život. U javni i kulturni život uvodi se narodni jezik i pisana riječ na narodnom jeziku. Franjevci su već u 13. st. upotrebljavali uglavnom liturgijske i biblijske knjige, koje su uz velike teškoće nabavljali. Zato su ih brižno čuvali i nisu dali iznositi iz samostana, a jedan njihov dio je i do danas sačuvan. Više od 150 godina turskog vladanja onemogućilo je bilo kakvo bavljenje knjigom, a stradao je i dio knjiga koje su se nalazile u opustošenim franjevačkim samostanima u Požegi i Velikoj. Obnova samostana trajala je 58 godina. Reforme Josipa II (1780. – 1790.) prisilile su franjevce da napuste Požegu i da se presele u Veliku gdje su boravili od 1789. – 1797. god.

Nakon ponovnog povratka franjevaca u Požegu nastavila je s radom i franjevačka škola sve do 1842. god. kada je stradala u požaru. Godine 1834. franjevci su preuzeli nastavu u Gimnaziji, unaprijeđena je prosvjetna i kulturna djelatnost što je pogodovalo razvoju samostanske i gimnazijske knjižnice. U Požegi je 1845. godine osnovana Narodna knjižnica i čitaonica, koja je imala dosta teškoća prije Prvog svjetskog rata. Od 1912. godine knjižnica je preselila u zgradu Prve požeške štedionice gdje je nakon mnogo lutanja ponovno smještena nakon Drugog svjetskog rata gdje je i danas.

Svakako, njezin fond uz fond Knjižnice požeške Gimnazije, franjevačkog samostana i dijelom Narodne knjižnice u Pleternici najveći su fondovi na širem području s brojnim rijetkim knjigama.

Muzejska djelatnost

Na području Grada Požege (a i Županije) djeluje tek jedna ustanova muzejske djelatnosti – Gradski muzej Požega.

Gradski muzej u Požegi raspolaže izuzetno vrijednom i bogatom muzejskom građom koja je dobrim dijelom smještena u neuvjetnim i neprikladnim depoima i spremištima, dok je značajni dio prezentiran u stalnim muzejskim postavima.

Gradski muzej Požega smješten je u trošnoj, građevinski dotrajaloj zgradi teško stradaloj u posljednjem potresu koji je zahvatio ovo područje zbog čega bivši stalni muzejski postavi nisu u funkciji. Imperativ rada Gradskog poglavarstva je makar i etapna sanacija muzejske zgrade. Saniran je samo dio muzejskog postava u sklopu kojeg su osigurani uvjeti za privremeni muzejski postav. Tako je osigurana jedna od temeljnih muzejskih funkcija, predstavljanjem izbora najvrednije i najreprezentativnije muzejske građe značajne za povijesno-kulturnu tradiciju Požege i okolice. Zgrada Gradskog muzeja u Požegi je spomenik kulture visoke kategorije. Nastanak požeškog muzeja usko je vezan uz znanstveni rad požeškog povjesničara i prosvjetnog radnika Julija Kempfa. Kempf je, prikupljajući građu za svoju monografiju "Požega", izdanu 1910. godine sakupio mnogo kulturno-povijesnih podataka o prošlosti Požege kao i zbirku predmeta kulturno-povijesnih vrijednosti iz požeškog kraja. Ideja Julija Kempfa ostvarena je 06.12.1924. godine kada je Statutom Gradskog odbora za promicanje općih kulturnih potreba slobodnog i kraljevskog grada Požege u stalni prosvjetno-kulturni program uvršten zadatak "sabiranje, uređivanje i čuvanje kulturno-povijesne zbirke gradskog muzeja".

Sakupljena zbirka bila je privremeno smještena u franjevački samostan, gdje se u toku 1925. godine sređivala, obrađivala i pripremala za budući stalni postav muzeja. Prva promotivna izložba priređena je 1926. godine u prostorijama Građanske škole. Svečano otvaranje Muzeja bilo je 19.10.1930. god. Njegov je prvi kustos bio Julije Kempf. Od 1939. godine muzej dobiva za svoje potrebe stalne prostorije u bivšoj županijskog zgradi i to veliku i malu vijećnicu. od svibnja 1953. godine zgrada je za potrebe Muzeja otkupljena i u njoj je Muzej i danas. U novijim uvjetima osnovanim na načelima suvremene muzeologije rad u muzeju se osuvremenjuje i muzej prerasta u samostalnu ustanovu.

Arhivska djelatnost

Arhivska služba od posebnog je državnog interesa, a arhivsko gradivo kao narodna vrednota dio je opće svjetske kulturne baštine. Kao dobro od općeg interesa pod posebnom je zaštitom prema odredbama Zakona o zaštiti arhivskog gradiva i arhivima i na temelju toga Povijesni arhiv SlavonSKI Brod – odjel Požege vrši svoju djelatnost i funkciju.

Prikupljanje i zaštita dokumenata od povijesno-kulturne vrijednosti u Požegi proteže se kroz višestoljetno razdoblje - od XIV st., i tu je Požega odmah iza Dubrovnika. Tradicija u očuvanju isprava govori nam da je Požeški kaptol, kao locus credibilis, vjerodostojno mjesto za izdavanje isprava još 1305. god. imao u sakristiji škrinju za isprave.

O organiziranosti arhivske službe u Požegi možemo govoriti od sredine XVIII. st. u okviru uprave Požeške županije i grada Požege. Od kraja 1959. god. osnovana je u Požegi ispostava Historijskog arhiva u Slav. Brodu, a od 18. travnja 1961. god. do 31. prosinca 1966. god. ova ustanova djeluje samostalno kao Historijski arhiv Slav. Požege. Od siječnja 1967. god. požeški Arhiv pripojen je Arhivu u Brodu, kada 01. srpnja 1967. god. proširuje svoju teritorijalnu nadležnost i na bivšu općinu Pakrac.

Požeški arhiv najveći je od svih sabirnih centara unutar arhivske mreže u RH, kako prema količini arhivskog gradiva, broju arhivskih fondova i zbirku tako i prostorno.

Zaključkom Skupštine općine Požega od 10. studenog 1992. god. predloženo je Ministarstvu prosvjete, kulture i sporta da požeški Odjel Povijesnog arhiva Brod postane samostalna ustanova-Državni arhiv Požega.

Odlukom Skupštine općine Požega Arhiv koristi od demokratskih promjena u Hrvatskoj (1990.) prostor u zgradi nekadašnjeg isusovačkog Kolegija, izgrađenoj 1711. god. na središnjem požeškom baroknom Trgu Sv. Trojstva, a danas je u neprimjerenim prostorima bivše stanice milicije u Ulici M. Gupca.

Grad Požega i Požeško-slavonska županija 20. listopada 1994. god. vratili su zgradu Kolegija Nadbiskupiji zagrebačkoj. U postupku je reguliranje zakupnog prava, odnosno trajni smještaj arhiva, a prema čl. 10. postojećeg Zakona o arhivima, obaveza je tijela lokalne samouprave i uprave da osiguraju prostor za rad i smještaj arhivskog gradiva.

U Povijesnom arhivu u Požegi pohranjeno je 1537 tekućih metara arhivskog gradiva raspoređenog u 221 arhivskom fondu i zbirci. Kronološki se arhivsko gradivo odnosi na razdoblje od 1724. do 1990. g. Najstariji su fondovi: Gradsko poglavarstvo Požega, Požeška gimnazija, Požeška županija, Arhivalije požeških cehova, Kraljevska kotarska oblast u Požegi, Sudbeni stol Požege, Kotarski sud Požege, te bogato arhivsko gradivo prosvjetnih, znanstvenih, kulturnih ustanova te gospodarskih udruženja. Osnovne poslove arhivske djelatnosti za požeško područje obavlja Odjel u Požegi s dva arhivska djelatnika.

Vjerske zajednice

Na području Grada Požege djeluje nekoliko vjerskih zajednica, koje su, sukladno ustavnom pravu, jednake pred zakonom i odvojene od države. Vjerske zajednice slobodne su javno obavljati vjerske obrede, osnivati škole, učilišta, druge zavode, socijalne i dobrotvorne ustanove te upravljati njima.

Najraširenija je kršćanska religija na čelu s katoličkom crkvom. Obzirom na brojnost vjernika na ovom prostoru su izgrađene brojne vjerske građevine, a od 1997. godine u gradu Požegi uspostavljeno je sjedište Požeško-slavonske biskupije koja obuhvaća i područja izvan ove, odnosno dijelove susjednih županija.

Osim katoličke prisutna je i pravoslavna crkva, a vjernici, drugi po brojnosti, obrede obavljaju u nekolicini već izgrađenih građevina.

Osim navedenih prisutne su i druge vjerske zajednice i to: Adventisti sedmog dana, Jehovini svjedoci, Kristova Pentekostalna crkva, Baptisti, Reformirana kršćanska crkva, časne sestre Klarise i dr. One, uglavnom, svoje vjerske obrede obavljaju u sklopu postojećih stambenih i sličnih građevina.

Kazališna djelatnost

Na području Grada Požege djeluje Gradsko kazalište Požega. Programska djelatnost Kazališta temelji se pretežito na organizaciji i provođenju kazališnih i drugih priredbi, angažiranju kazališnih kuća iz drugih kulturnih centara, a manjim dijelom i na vlastitom repertoaru. Nositelji tih okupljanja su lokalni kazališni amaterski djelatnici uz povremeno angažiranje profesionalnih glumaca, i drugih kazališnih stručnjaka.

Godine 1727. Požega dobiva prvu kazališnu dvoranu u zgradi Gimnazije koju su isusovci sagradili 1726/27. godine uz školske prostorije. Na prvom katu bila je posebno prostrana dvorana za kazalište predstave. U toj dvorani 1728. godine o pokladama prikazuju se prve predstave. Kako s vremenom to kazalište više nije odgovaralo razvoju i ugledu škole, 1764. godine podignuto je novo kazalište, koje je skladno ukrašeno slikarskim kistom i štukaturnom plastikom.

Na repertoaru požeškog gimnazijskog kazališta od 1729. do 1773. godine (do ukidanja isusovačkog reda) bilo je 58 drama nabožnog i svjetovnog sadržaja. Požega je obilježila 1998. godine 50. obljetnicu osnutka profesionalnog kazališta.

Izdavačka djelatnost

U ukupnosti kulturnih djelatnosti izdavaštvo u posljednje vrijeme zauzima sve zapaženije mjesto. prisutan je sve izraženiji interes kulturne i šire javnosti za tiskanjem edicija iz područja povijesti, kulture, umjetnosti i drugih djelatnosti od interesa za lokalnu sredinu i za širu zajednicu.

Nositelji izdavačke djelatnosti su uglavnom ustanove i druge kulture (ogranci Matice Hrvatske, povijesna društva, knjižnice, muzeji).

Kulturno-umjetnički amaterizam

Kulturno-umjetnička društva i ostale udruge su osnovni nositelji i organizatori glazbenih priredbi, folkloru i ostalih manifestacija koje su bitan čimbenik očuvanja i njegovanja slavonske glazbene scenske tradicije i narodnih običaja te očuvanja nacionalnog identiteta uopće.

Informiranje

Na području informiranja djeluju četiri javna medija:

- 1. "Miroslav Kraljević" – društvo za informiranje s ograničenom odgovornošću Županijski radio Požega,*
- 2. "Džoni" d.o.o. Požega – Radio "Valis Aurea",*
- 3. HRTV Zagreb, - HRV Dopisništvo Požega.*

Sport

Programska aktivnost sportskih udruga i saveza odvija se u sklopu programa djelovanja i sustava natjecanja pojedinih sportova i njihovih saveza i zajednica. Potrebno je istaći djelovanje sustava sporta i školskih klubova.

Zdravstvo

Stanovništvo je obuhvaćeno zdravstvenom zaštitom s različitim pravima, ovisno o vrsti i stupnju zdravstvenog osiguranja. Bolnica u Požegi jedna je od najstarijih bolnica u RH. Osnovana je 1836. godine. Tek izgradnjom nove bolnice 1936. godine započinje razvojni zamah moderne bolničke zdravstvene službe.

U Požegi se nalazi Opća županijska bolnica Požega – kapaciteta 307 postelja. Ona ima ukupno zaposlenih 365 zdravstvenih djelatnika.

Domovi zdravlja obavljaju zdravstvene djelatnosti primarne zdravstvene zaštite, hitne medicinske pomoći, službe za zaštitu zdravlja žena, za zaštitu zdravlja zubi, sanitetskog prijevoza, za laboratorijsku dijagnostiku, za zaštitu, predškolske i školske djece, u službi su opće i obiteljske medicine, medicine rada, patronažnog i higijensko-epidemiološkog.

U sklopu Doma zdravlja Požeško-slavonske županije su 16 timova opće medicine, 2 tima pedijatrije, 14 timova polivalentne stomatološke zaštite, te 5 specijalističkih ambulanti (1 medicine rada i 5 spec. ginekologa) za potrebe stanovnika s područja Grada Požega.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ima ugovoreno provođenje primarne zdravstvene zaštite s privatnim zdravstvenim djelatnicima i to s 8 timova opće medicine i 1 timom ginekologije.

Ljekarne

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ima ugovore o opskrbi osiguranih osoba lijekovima, zavojnim materijalom te ortopedskim i drugim pomagalicama sa sljedećim ljekarnama:

- *Ljekarnička jedinica M. Gupca 21*
- *Ljekarna Mira Rajić Požega, M. Gupca 4*
- *Ljekarna Škoko Požega, M. Gupca 21*
- *Ljekarna Vesna Topol, Požega Sv. Roka 24*
- *Privatna ljekarna Mirjana Vukoja, Cirakijeva 8.*

Socijalna skrb

Na području Grada Požega djeluje Centar za socijalnu skrb Požega koji pruža usluge socijalne zaštite određenim kategorijama građana.

Domovi umirovljenika pružaju umirovljenicima i drugim starijim osobama usluge organiziranog stanovanja, prehrane, pomoći i njege, socijalnog rada, zdravstvene zaštite, odmora i rekreacije te drugih djelatnosti. U Požegi postoji Dom umirovljenika kapaciteta 130 mjesta.

U gradu Požegi smješten je Odgojni zavod za maloljetničku delinkvenciju i Kazneni zavod za odrasle osobe. U Odgojnom zavodu u Požegi smještene su ženske osobe u dobi od 14-23 godine života. Maksimalni kapacitet je za 54 osobe.

Kazneni zavod je posebno tijelo državne uprave pod neposrednim nadzorom Ministarstva pravosuđa. U Požegi postoji Kazneni zavod za ženske osobe. Prema stupnju osiguranja i ograničenja slobode zatvorenog je tipa, a u njemu postoje odjeli zatvorenog, poluotvorenog i otvorenog tipa te jedan poseban poluotvoreni odjel za muške osuđene osobe. U okviru svog poslovnog prostora ima smještajne kapacitete – nastambe (4 zgrade) u kojima borave i rade osuđene žene te jednu zgradu u kojoj borave osuđene muške osobe. U sustavu Zavoda nalazi se gospodarska jedinica "Orljava" u čijem sastavu djeluju radne jedinice (pogoni) konfekcije u Požegi, poljoprivredni pogoni (ratarstvo i stočarstvo), te metalski pogon.

Naselje Požega pripada sustavu središnjih naselja (to su naselja koja razvijaju središnje uslužne funkcije i pružaju drugima usluge). Požega sa 20.943 stanovnika je središte mikroregije.

U skladu s promjenama upravno-administrativno-teritorijalnog ustrojstva postupno se mijenjao status pojedinih naselja i središta, razvitak njihovih središnjih uslužnih funkcija, njihov centralitet i utjecaj. Preobrazba seoskih u gradska naselja tekla je vrlo sporo. Gradsko naselje Požega steklo je status grada 1992. godine. Požega je sjedište Požeško-slavonske županije i ima najveći broj stanovnika u županiji.

KRIVAJ

VRANOVAC

VRANOVAC

Osnovne kategorije korištenja zemljišta

Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta je 6.948 ha, tj. oko 52 % područja Grada Požege.

Od toga je u državnom vlasništvu 1.675 ha (24 %) a u privatnom 5.273 ha (76 %).

Na oranice i vrtove otpada najznačajniji dio poljoprivrednih površina. Ukupno ih ima 4.744 ha (68% od svih poljoprivrednih). Od toga je u državnom vlasništvu 1.081 ha (23 % svih oranica), a u privatnom 3.663 ha (77%). Oranice su ravnomjerno zastupljene na području svih naselja.

Voćnjaka ima 271 ha, tj. 4 % od ukupnih poljoprivrednih površina. Većina je u privatnom vlasništvu - 232 ha ili 86 % od svih voćnjaka.

Vinograda ima na području Grada 200 ha (3% poljoprivrednog zemljišta). Od toga je 55 ha u državnom vlasništvu (27,5% svih vinograda).

Livade imaju ukupnu površinu od 1.117 ha (oko 16 % ukupnog poljoprivrednog zemljišta). U državnom vlasništvu je 184 ha ili 16% njihove ukupne površine.

Pašnjaci imaju ukupnu površinu od 616 ha (oko 9 % ukupnog poljoprivrednog zemljišta). U državnom vlasništvu je 316 ha ili 51% njihove ukupne površine.

Pod šumama je 5.257 ha ili 39% područja Grada.

Neplodne površine iznose 1.186 ha ili 9% područja Grada.⁴

Područja pretežitih djelatnosti u odnosu na prirodne i druge resurse

Gospodarstvo

Poseban naglasak treba staviti na malo poduzetništvo i poljoprivredu. Najveći broj poduzetnika djeluje u području trgovine, a zatim u području prerađivačke industrije.

Poljoprivreda

Požega ima prema podacima iz 1999. g. 1.675 ha poljoprivrednih površina u državnom vlasništvu. Oranice i vrtovi su na 1.081 ha, 39 ha su voćnjaci, 55 ha vinogradi, 184 ha livade, a 316 ha pašnjaci.

Požega ima 5.273 ha poljoprivrednih površina u privatnom vlasništvu. Oranice i vrtovi su na 3.663 ha, 232 ha su voćnjaci, 145 ha vinogradi, 933 ha livade, 300 ha pašnjaci.

Šumarstvo

Šume su u nadležnosti Uprave šuma Požege. Šume su gospodarske i zaštitne. Sve se šume bez obzira na postojanje formalne zaštite tretiraju kao šume s naglašenom ekološkom funkcijom.

Turizam

Zbog bogatstva prirodnih i kulturno-povijesnih turističkih resursa područje ima izvrstan turistički potencijal.

Najznačajniji turistički lokalitet je gradska jezgra Požege s Trgom Sv. Trojstva.

Eksploatacija mineralnih sirovina

Na području obuhvata Plana nema većih kapaciteta eksploatacijskih polja. Kamenolom na Požeškoj gori je već niz godina napušten.

Vodni resursi

Grad Požega nalazi se na području Požeško-slavonske županije i pripada vodnom području sliva Save i to u većem dijelu slivnom području "Orljava - Londža", a u manjem dijelu slivnom području "Šumetlica - Crnac".

⁴ Podaci o strukturi zemljišta su iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije

Vodotoci koji pripadaju slivu "Orljava – Londža"

R. br.	Ime rijeke - vodotoka	D u l j i n a u k m			Utječe u vodotok, rijeku
		Ukupno	Od toga u Županiji	Od toga u Gradu	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	rijeka ORLJAVA	71,00	71,00	12,80	rijeka Sava
2.	potok VELIČANKA	20,00	20,00	7,00	rijeka Orljava
3.	potok PERENAČKI	13,00	13,00	2,00	rijeka Orljava
4.	lat.kan. STARA LIPA	5,00	5,00	5,00	Racin potok
5.	RACIN potok	3,90	3,90	3,90	rijeka Orljava
6.	EMOVAČKI p.(Blatni)	9,50	9,50	8,40	rijeka Orljava
7.	p. NAPOLCE (Studenjak)	5,00	5,00	5,00	Emovački potok
8.	potok KLJUNOVAC	3,30	3,30	3,10	potok Kaptolka
9.	potok GAVANIĆ	1,40	1,40	1,40	potok Napolce
10.	SUHI potok	3,30	3,30	3,30	rijeka Orljava
11.	potok ŠTERNOV JARAK	2,90	2,90	2,90	Suhi potok
12.	potok GLOGOVAC	9,60	9,60	5,50	potok Veličanka
13.	potok SOVINJAK	7,00	7,00	4,80	potok Glogovac
14.	potok ULAMA	1,80	1,80	1,80	potok Glogovac
15.	potok LIŠČICA	4,80	4,80	2,70	potok Veličanka
16.	potok KISELI (Kišeljevac)	13,00	13,00	2,00	potok Veličanka
17.	potok KAPTOLKA	13,80	13,80	4,20	rijeka Orljava
18.	potok BUKOVAC	9,70	9,70	1,60	potok Kaptolka
19.	potok FAZLIĆA DOL	3,10	3,10	1,80	rijeka Orljava
20.	potok FRANJIN DOL	1,05	1,05	1,05	p. Fazlića dol
21.	potok VELIKI DOL	3,20	3,20	3,20	rijeka Orljava
22.	potok NAKOP I	3,60	3,60	3,60	rijeka Orljava
23.	potok NAKOP II (Didin p.)	1,70	1,70	1,70	rijeka Orljava
24.	potok PAKAO (Kajin p.)	4,00	4,00	4,00	rijeka Orljava
25.	potok BOSANKA	2,10	2,10	2,10	potok Pakao
26.	potok GUŠAVAC	1,60	1,60	1,60	potok Pakao
27.	potok KOMUŠANAC	5,50	5,50	5,50	rijeka Orljava
28.	potok VUČJAK	6,80	6,80	6,80	rijeka Orljava
29.	potok DRŠKOVAČKI	2,00	2,00	2,00	rijeka Orljava
30.	potok BUKOVICA	8,10	8,10	5,00	rijeka Orljava
31.	potok KRNDIJA	3,40	3,40	3,40	potok Bukovica
32.	potok BELENAC	2,00	2,00	2,00	potok Bukovica
33.	DUBOKI potok	2,10	2,10	2,10	potok Krndija
34.	BZENIČKI potok	10,00	10,00	4,50	rijeka Orljava
35.	LUŽNJAČKI potok	2,00	2,00	2,00	Bzenički potok
36.	MARKOVIĆA potok	2,00	2,00	2,00	Bzenički potok
37.	potok KRAJNI DOL	1,80	1,80	1,80	Bzenički potok
38.	potok STUDENAC	1,00	1,00	1,00	Bzenički potok
39.	potok ČAPLJAK	6,00	6,00	-	rijeka Orljava
40.	potok MIKOLINAC	2,00	2,00	1,00	potok Curin dol
41.	potok DUBOKI DOL	2,80	2,80	0,70	potok Čapljak
42.	potok CURIN DOL	2,20	2,20	1,10	potok Čapljak
43.	potok SLATINA	8,20	8,20	1,00	rijeka Orljava
44.	potok MODRI VRAT	2,60	2,60	1,00	potok Slatina

Sliv rijeke Orljave nalazi se u centralnom dijelu Slavonije okružen planinskim vijencem Papuk, Krndija, Dilj, Požeška gora i Psunj. Najviši vrh okolnog gorja nalazi se na planini Psunj visine 984 m (Brezovo polje).

Na padinama okolnog gorja formiraju se brojni potoci, koji formiraju dva glavna vodotoka Orljavu i Londžu, koji nakon spoja južno od Pleternice teku pod zajedničkim nazivom rijeka Orljava. Površina sliva Orljave iznosi 1.580 km² na ušću u rijeku Savu. Najveći pritoci Orljave su: Londža (487 km²), Brzaja (115 km²) i Veličanka (132 km²).

Značajniji vodotoci unutar područja obuhvata su: rijeka Orlava s većim pritokom potokom Veličanka, te potoci Vučjak, Komušanac, Bukovica, Emovački potok i Perenački potok.

Opće karakteristike sliva su bujični vodotoci koji se formiraju na strmim obroncima planina te prelaze u središnji plato blago nagnut prema samoj dolini. Glavni vodotoci u svojim dolinama meandriraju, a korita su uglavnom nestabilna, pa dolazi do čestih promjena u situacijskom smislu uz pojavu nanosa, koji se nepredviđeno taloži i stvara nepovoljne proticajne profile, te izaziva izljevanje vode pri pojavi maksimalnih kiša. Nakon pojava takvih kiša dolazi relativno brzo do formiranja poplavnih voda bujičnog karaktera, koji u osnovnom koritu izazivaju protoke veće od kapaciteta, pa dolazi do izljevanja.

Za sliv Orlave značajno je to, da se velike vode javljaju u svibnju, srpnju i rujnu, a minimalne u kolovozu, iako je zadnjih godina uslijed pojave suše izrazito nizak vodostaj na svim vodotocima, te dolazi i do presušivanja korita.

Prema tome možemo reći da je poplava nepogoda, koja je stalno prisutna u dolini rijeke Orlave ugrožavajući naselja, gospodarske i komunalne građevine, poljoprivredne i ostale površine, čineći ogromne štete gospodarstvu ovog kraja. Radovi koji su do sada izvršeni u slivu rijeke Orlave uveliko su doprinijeli smanjenju opasnosti od poplave.

UREĐENI VODOTOCI NA PODRUČJU GRADA POŽEGE

redni broj	naziv vodotoka	ukupna duljina	dužina na području Grada	duljina uređenog dijela na području Grada	potrebno još urediti na području Grada	NAPOMENA
		(km)	(km)	(km)	(km)	
1.	rijeka Orlava	71,00	12,80	6,500	6,300	Neke prijašnje uređene dijelove vodotoka treba ponovno urediti
2.	potok Veličanka	20,00	7,00	5,100	1,000	
3.	Emovački potok	9,50	8,40	0,800	1,300	
4.	Suhi potok	3,30	3,30	0,600	1,000	
5.	potok Šternov jarak	2,90	2,90	0,500	1,000	
6.	potok Glogovac	9,60	5,50	1,750	3,750	
7.	potok Sovinjak	7,00	4,80	0,400	1,800	
8.	potok Kiseli	13,00	2,00	0,400	-	
9.	potok Kaptolka	13,80	4,20	0,750	0,800	vodotok je od ušća uređen u dužini 2,250 km
10.	potok Fazlića dol	3,10	1,80	0,480	0,300	
11.	potok Veliki dol	3,20	3,20	0,600	0,400	
12.	potok Nakop I	3,60	3,60	1,100	0,100	
13.	potok Nakop II	1,70	1,70	0,630	-	
14.	potok Pakao	4,00	4,00	0,380	0,850	
15.	potok Komušanac	5,50	5,50	1,800	1,000	
16.	potok Vučjak	6,80	6,80	1,100	1,500	
17.	potok Drškovački	2,00	2,00	0,750	0,600	
18.	potok Bukovica	8,10	5,00	1,250	1,050	
19.	lat.kanal Stara Lipa	5,00	5,00	1,250	-	

Ribnjačarstvo

Na području Grada Požege ima više manjih ribnjaka, koji uglavnom služe za sportski ribolov.

ŽELJEZNIČKI MOST

PRUŽNI PRIJELAZ
PRIMORSKA ULICA

OSJEČKA ULICA

1.1.1.1. Postojeće stanje prometne infrastrukture

Prometni položaj grada Požege vezan je na geografski položaj samog grada iz čega su definirana dva osnovna prometna pravca preko kojih se ovo područje povezuje na širu prometnu mrežu.

Dominantni prometni pravac ovog područja je onaj koji povezuje šire područje Našica i dalje, da bi preko Požege došao do doline rijeke Save (Nova Gradiška - Požega - Našice). Drugi prometni pravac povezuje zapadni dio sa središtem Županije i vodi dalje prema istoku do Slavenskog Broda odnosno do Đakova. Na ovom pravcu dijelovi državne ceste prema Đakovu još uvijek nisu asfaltirani, kao ni dio državne ceste koja povezuje Požegu (Veliku) sa Slatinom. Pojedini dijelovi važnih prometnih pravaca znatno su obezvrijeđeni stihijnom gradnjom kontinuirano duž prometnica (osobito pravac Požega - Pleternica).

Cestovni promet

Sustav cestovnih prometnica na području Grada Požege razvrstan je prema važnosti u osnovnu mrežu javnih cesta Republike Hrvatske⁵, a prema značaju na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini.

Državne ceste su:

- D 51 Našice (D53)-Požega-čvor N. Gradiška (D4)
(koridor planirane brze ceste prema Strategiji prostornog uređenja RH)
- D 38 Pakrac (D5)-Požega-Pleternica-Đakovo (D5)
- D 49 Slatina (D2)-Požega-Pleternica-čvor Lužani (D4)

Županijske ceste su:

- Ž 4100 Kamenski Vučjak (Ž4044)-G. Vrhovci-Gradski Vrhovci-D. Lipovac-Nova Kapela (Ž4158)
- Ž 4115 Kaptol (Ž4101)-Alilovci-D49
- Ž 4123 Golobrdci (LC 41028)-Mihaljevci (D49)

Lokalne ceste su:

- L 41023 Ž4113-Milanovac-Ugarci-Donji Emovci-D38
- L 41027 Trenkovo (D49)-Bankovci-Ž4100
- L 41028 Ž4100-Štitnjak-Golobrdci (Ž 4123)
- L 41029 Kunovci-Ž 4100
- L 41034 Ž 4115-Turnić
- L 41049 Skenderovci (L 41022)-St. Lipa-L 41023
- L 41050 Treštenovci (L 41033)-Šeovci-Alaginci-Ž 4115
- L 41051 Ž 4100-Škrbotnik
- L 41052 Ž 4100-Seoci
- L 41053 Ž 4243-Komušina
- L 41054 Vidovci (D39)-Laze Vasine

Tablica 1. Popis razvrstanih županijskih i lokalnih cesta s dužinom u (m)

DRŽAVNE CESTE			LOKALNE CESTE		
	broj ceste	dužina ceste (m)		broj ceste	dužina ceste (m)
1	D38	8657	1	L 41023	8150
2	D49	6875	2	L 41027	1441
3	D51	2733	3	L 41028	2457
Ukupno		18265	4	L 41029	852
			5	L 41034	1603
			6	L 41049	5601
			7	L 41050	4835
			8	L 41051	3558
			9	L 41052	1393
			10	L 41053	2321
			11	L 41054	3750
Ukupno		26828	Ukupno		35961

⁵ Odluka o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, Županijske ceste i lokalne ceste N.N. 79/99, 110/00, 98/01, 143/02, 153/02

Ukupna duljina razvrstanih županijskih i lokalnih cesta na području obuhvata ovog plana iznosi 60.745 m. Karakteristike razvrstanih cesta ovog područja mogu se u osnovi podijeliti u dvije grupe vezano na reljefne karakteristike dijela područja kojim prometnica prolazi. Prva grupa prometnica je ona koja je položena sjeverno od Požege, odnosno rijeke Orljave, u požeškoj kotlini i ima karakteristike nizinskih cesta. Druga grupa razvrstanih cesta vezana je na područje Požeške gore i one imaju karakteristike brdskih cesta.

Dio razvrstanih županijskih i lokalnih cesta u osnovi zadovoljava prometne potrebe u pogledu širine koridora i osnovnih tehničkih elemenata prometnica.

Ovdje se misli na širinu i kvalitetu kolnika, odvojene pješačke hodnike sa zelenim razdjelnim pojasom i uređene biciklističke staze.

Veći dio svih razvrstanih cesta svojim koridorom i profilom ne zadovoljava osnovne tehničke i prometne elemente za tu kategoriju cesta. To su prometnice koje su, u svojim dijelovima kroz naselja, definirane postojećom izgradnjom a gdje nema izvedenih pješačkih hodnika ili biciklističkih staza te se sav promet odvija na kolnoj površini.

Odvodnja oborinskih voda s prometnih površina u najvećem dijelu riješena je izvedenim jarcima uz kolne površine, a na manjem dijelu kanalskim cijevima iz sustava ukupne odvodnje. Kako je značajan negativan utjecaj prometa na okolne površine te na podzemne vode, neophodno je u sklopu daljnjeg razvoja sustava odvodnje (mješoviti ili razdjelni) planirati i odvodnju svih prometnih površina.

Stanje javne rasvjete na prometnim površinama u velikoj mjeri ne zadovoljava standardne uvjete rasvjete. Ovo se ne odnosi samo na kolni promet već posebno na pješački i biciklistički promet koji se, zbog nepostojanja izdvojenih površina za njih, odvija kolnom površinom.

Osnovni sustav državnih cesta povezuje područje Grada Požege na širi prometni sustav Republike Hrvatske. Tako je Požega preko državnih cesta D38, D49 i D51 povezana na autocestu Zagreb - Lipovac. U smjeru sjevera, ka Slatini a preko Velike to je državna cesta D49. U smjeru istoka, ka Našicama, to je državna cesta D51 s nastavkom na državnu cestu D53. U smjeru zapada, ka Pakracu, to je državna cesta D38.

Dio županijskih cesta također povezuje Grad Požegu sa širim prostorom. Ovdje se prvenstveno misli na županijsku cestu Ž4100 koja u smjeru juga, preko Požeške gore, vodi ka Novoj Kapeli dok u smjeru sjevera ova cesta vodi prema Voćinu. Druga županijska cesta važna za područje obuhvata je Ž4115; ona se odvaja od državne ceste D49 te u smjeru sjevera dolazi na spoj sa županijskom cestom Ž4101 koja je položena u smjeru istok-zapad i povezana na državne ceste D49 i D51.

Lokalne ceste u sustavu kategoriziranih cesta povezuju pojedina naselja međusobno, ali u najvećem dijelu povezuju naselja na županijske i državne ceste.

Osim kategoriziranih cestovnih pravaca, na području obuhvata plana su i nerazvrstani cestovni pravci ili potezi, kao što su ceste u naseljima, pristupni putovi do pojedinih groblja, poljski putovi i sl.

Vezano na postojeće stanje državnih, županijskih i lokalnih cesta, potrebno je u većem dijelu trasa ovih cesta modernizirati kolnik ili dijelom i kolničku konstrukciju kao i rekonstruirati ili izvesti manje korekcije dijelova trasa u svrhu povećanja sigurnosti prometa za sve korisnike kroz povećanje prometne usluge.

Za grad Požegu važan dio prometnog sustava je izgrađeni istočni dio planirane sjeverne obilaznice u dužini od 1,2 km, čime se omogućava izmještanje dijela tranzitnog prometa sa sustava gradskih prometnica užeg gradskog područja. Realizacija ove prometnice u cjelini omogućit će kvalitetnije i sigurnije odvijanje prometa u smjeru istok-zapad za gradski tranzitni promet.

Rješenje ukupnog tranzitnog prometa za cijelo područje se očekuje izgradnjom brze ceste Našice - Požega - Nova Gradiška.

Položaj Požege u željezničkom sustavu

Počeci razvoja željezničkih pruga datiraju još iz druge polovice XIX stoljeća. Povijesni razvoj željeznice započinje željom za izgradnjom pruge koja bi išla od Dalja preko Đakova, pa zatim požeškom kotlinom u smjeru Pakraca. Ova pruga nije nikada izgrađena već je trasirana i izgrađena pruga vezana uz plovni put rijeke Save. U zamjenu za glavnu željezničku prugu od Dalja do Požege (i dalje) odlučeno je izgraditi sporednu prugu Našice - Pleternica - Kapela - Batrina s odvojkom od Pleternice do Požege. Gradnja ove vicinalne pruge završena je 1894. g.

Vezano na ovu željezničku prugu izgrađen je produžetak pruge od Požege do Velike, a pušten je u promet koncem 1914. g.

- Postojeća željeznička mreža

Na području obuhvata plana su dvije razvrstane željezničke pruge. Tako je pruga Našice - Nova Kapela razvrstana kao pruga II. reda i ima vrlo važan položaj u široj željezničkoj mreži povezivanjem podravske i posavske doline. No, današnje stanje ove pruge i po tehničkim elementima i po održavanju je vrlo loše. Gledano s ekonomskog značenja pruga je nerentabilna.

Pruga Pleternica - Velika (preko Požege) je pruga II. reda koja je na dijelu od Pleternice do Požege u dobrom stanju, dok je dionica od Požege do Velike teža dionica. Na ovoj pruži nalazi se samo kolodvor Požega (u obuhvatu plana) sa svim pratećim sadržajima, te stajalište Mihaljevci.

Zračni promet

Na području obuhvata plana nema zračnih pristaništa ili uzletišta.

1.1.1.2. Komunalna opremljenost

Opremljenost područja Grada Požege pojedinim vodovima komunalne infrastrukture vrlo je različita i isključivo ovisi o dosadašnjoj razini ulaganja u svaki pojedinačni sustav.

Vodoopskrba

Javna vodoopskrba Grada Požege organizirana je u jedinstveni regionalni vodoopskrbni sustav.

Na području Grada Požege postoje četiri izvorišta: Istočno polje kapaciteta 15 l/s, Zapadno polje kapaciteta 75 l/s, Luka kapaciteta 60 l/s i Stara Lipa kapaciteta 0,3 l/s, te dvije vodospreme: Sv. Vid kapaciteta 3.000 m³ i Sveti Josip kapaciteta 150 m³.

Mreža vodoopskrbnih cjevovoda izvedena je u gradu Požegi i naseljima koja se nalaze neposredno uz Požegu.

NASELJA NA PODRUČJU GRADA POŽEGE S VODOVODOM

Red. br.	NASELJE	popis 2001. g.		Dužina distribucijske mreže (km)	Broj priključaka
		broj stanovnika	broj kućanstava		
1	Alaginci	218	63	2	62
2	Dervišaga	989	284	5	270
3	Donji Emovci	186	47	1	43
4	Drškovci	386	118	3	105
5	Krivaj	77	22	2	5
6	Mihaljevci	792	234	4	230
7	Novi Mihaljevci	331	98	2	95
8	Novo selo	414	116	4	115
9	Požega	20.943	6.963	84	4.600
10	Stara Lipa	219	64	5	60
11	Vidovci	1.759	524	8	500
UKUPNO		26.314	8.533	120	6.085

Odvodnja

Sustav javne odvodnje grada Požege i naselja u neposrednoj blizini Požege riješen je mješovitim načinom odvodnje otpadnih i oborinskih voda.

Kanalizacijska mreža izgrađena je u dimenzijama profila od ϕ 30 cm do ϕ 120 cm, a recipijent pročišćenih otpadnih voda je rijeka Orljava.

NASELJA NA PODRUČJU GRADA POŽEGE S KANALIZACIJOM

Red. br.	NASELJE	popis 2001. g.		Dužina kanalske mreže (km)	Broj priključaka
		broj stanovnika	broj kućanstava		
1	Dervišaga	989	284	6	270
2	Drškovci	386	118	3	105
3	Novo selo	414	116	3	85
4	Požega	20.943	6.963	70	4.600
5	Vidovci	1.759	524	8	500
UKUPNO		24.491	8.005	90	5.560

Plinoopskrba

Grad Požega i naselja istočno i zapadno od Požege opskrbljeni su plinom preko mjerno-redukcijske stanice (MRS) Požega smještene sjeveroistočno od grada Požege. Do MRS Požega položen je visokotlačni plinovod iz Čaglina promjera 150 mm i maksimalnog radnog tlaka 50 bara. U mjerno-redukcijskoj stanici vrši se filtriranje i redukcija tlaka plina na izlazni tlak od 3 bara. Većina potrošača napaja se plinom maksimalnog radnog tlaka 3 bara, a samo manji dio potrošača u središnjem dijelu grada Požege napaja se plinom maksimalnog radnog tlaka 100 mbara preko dvije redukcijske stanice (DRS).

Pošta i telekomunikacije

Od jedinica poštanskog prometa na području Grada Požege danas postoje tri poštanska ureda u gradu Požegi.

Opremljenost prostora Grada Požege postrojenjima i uređajima sustava nepokretne telekomunikacijske mreže je vrlo dobra.

Od postrojenja danas je u funkciji devet UPS-eva (udaljeni pretplatnički stupanj) i jedna pristupna centrala u gradu Požegi. Svi UPS-evi promatranog područja i pristupna centrala međusobno su povezani optičkim sustavima prijenosa po svjetlovodnim kabelima.

POPIS TK OBJEKATA HT-a NA PODRUČJU GRADA POŽEGE

R. br.	Naziv	Funkcija	Tip	Naselje	Adresa	Smještaj
1.	POŽEGA	TC/PC	AXE-10	POŽEGA	Kamenita vrata 8	Zgrada HT
2.	POŽEGA-BABIN VIR	UPS	RSS	POŽEGA	A. G. Matoša 1	Zgrada HT
3.	BANKOVCI	UPS	RSS	BANKOVCI	Bankovci bb	Zgrada HT
4.	POŽEGA-DRŠKOVCI	UPS	RSS	DRŠKOVCI	Braće Radića 1a	Zgrada HT
5.	GOLOBRDCI	UPS	RSS	GOLOBRDCI	Golobrdci 82 a	Zgrada HT
6.	POŽEGA-PRAULJE	UPS	RSS	POŽEGA	Sv. Leopolda Mandića bb	Zgrada HT
7.	POŽEGA-SAJMIŠTE	UPS	RSS	POŽEGA	B. P. Šubića bb	Zgrada HT
8.	POŽEGA-VARELOVAC	UPS	RSS	POŽEGA	Vilima Korajca bb	Zgrada HT
9.	POŽEGA-VIDOVCI	UPS	RSS	VIDOVCI	Orljavska 2	Zgrada HT
10.	VRHOVCI	UPM	RSM	CRKVENI VRHOVCI	Crkveni Vrhovci bb	Kabinet

U nepokretnoj telekomunikacijskoj mreži prenose se osim telefonskog govornog prometa i različiti podaci putem komutirane telefonske mreže (Internet, ISDN).

Pored korisničkih kabela pristupne mreže područjem Grada Požege položeni su još magistralni svjetlovodni kabeli koji povezuju županije odnosno veće gradove.

Tako se područjem Grada Požege protežu dva međuzupanijska SDH prstena, po kojima je Grad Požega povezana s ostalim županijama i nadređenim centralama u Osijeku i Đakovu.

Prvi međuzupanijski SDH prsten povezuje Đakovo - Požega - Nova Gradiška - Sl. Brod - Županja - Vinkovci - Vukovar - Osijek - Đakovo.

Drugi međuzupanijski SDH prsten povezuje Đakovo-Požega-Pakrac-Virovitica-Slatina-Našice-Osijek-Đakovo.

Izgrađeni međuzupanijski prstenovi osiguravaju neprekidnost odvijanja telekomunikacijskog prometa na tranzitnom nivou, te uspostavljanje novih veza bez ograničenja.

Isto tako na području Grada Požege izvršena je izgradnja sljedećih SDH prstenova:

- prvog županijskog SDH prstena Požega-Brestovac-Velika-Jakšić-Požega
- drugog županijskog SDH prstena Požega-Kula-Čaglin-Pleternica-Požega.

Područje Grada Požege pokriveno je i pokretnom telefonskom mrežom. Zbog toga je na području Grada Požege postavljeno više baznih radijskih stanica koje su u sustavu pokretne telefonske mreže.

Na području obuhvata Grada Požege su tri operatera pokretne telefonske mreže T-mobile Hrvatska d.o.o., VIPnet d.o.o. i TELE-2 d.o.o. koje izgrađuju i upravljaju telekomunikacijskim mrežama više sustava pokretnih komunikacija.

Iz središta grada Požege od radio-relejne postaje u četiri smjera protežu se koridori postojećih radio-relejnih veza koje treba zadržati i štititi.

Elektroopskrba

U sustavu elektroopskrbe cijelo područje Grada Požege opskrbljuje se električnom energijom preko sljedećih transformatorskih postrojenja:

- TS 35/10(20) kV Požega I
- TS 110/35/10 kV Požega
- TS 35/10(20) kV Orljava
- TS 35/10(20) kV Velika

Na području Grada Požege izgrađeno je 116 transformatorskih postrojenja (TS 10/0,4 kV) ukupne instalirane snage 27.120 kVA.

Današnja potrošnja na području grada Požege iznosi 292 MWh po danu.

Od visokonaponskih uređaja područjem Grada Požege položena su dva 110 kV dalekovoda TS Požega-TS Nova Gradiška i TS Požega-TS Podvinje (Slavonski Brod), te sljedeći 35 kV dalekovodi: TS Požega-TS Orljava, TS Požega-TS Velika, TS Požega-TS Ferovac i TS Požega-TS Slavonski Brod.

TRAFOSTANICE NA PODRUČJU GRADA POŽEGE (TS 10/04 kV)

R. br.	Vrsta TS	Broj TS	Opis	Naziv	Sn (kVA)	Izvodi	Primjedba
1	KTS	30	Požega	"Kuglana"	160	4	Požega I
2	KTS	19	Požega	-	250	4	
3	KTS	40	Požega	"Sajmište"	250	6	
4	KTS	11	Požega	-	250	6	
5	KTS	9	Požega	"Piki"	400	7	
6	KTS	14	Požega	-	400	4	
7	TTS	58	Požega	"Ciglana"	250	6	
8	KTS	-	Požega	"Opeka"	50	nn	
9	KTS	64	Požega	-	400	6	
10	KTS	26	Požega	"Calimero"	250	3	
11	KTS	51	Požega	"HEP"	20	3	
12	BTS	-	Požega	"IMT"	630	nn	
13	KTS	24	Požega	"Šumarija"	250	5	
14	KTS	21	Požega	"Bolnica"	1000	3	2×1000
15	KTS	27	Požega	"KPD"	250	5	
16	KTS	-	Požega	"Orljava"	400	nn	
17	KTS	36	Požega	"ŠC"	250	6	
18	KTS	-	Požega	"PRESOFLEX"	630	nn	
19	KTS	1	Požega	Vojarna	400	nn	
20	KTS	2	Požega	Vojarna	250	nn	

PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA POŽEGA

R. br.	Vrsta TS	Broj TS	Opis	Naziv	Sn (kVA)	Izvodi	Primjedba
21	KTS	43	Požega	"Sajmište"	250	7	
22	ŽSTS	57	Požega	"Glavica"	250	5	
23	ŽSTS	53	Požega	"P Radića"	160	4	
24	ŽSTS	61	Požega	"AMD"	50	1	
25	KTS	13	Požega	"E. Kvaternika"	400	4	
26	KTS	33	Požega	"A. Štampara"	250	2	
27	KTS	15	Požega	"Cernička"	400	7	
28	ŽSTS	-	Drškovci	-	100	4	
29	ŽSTS	-	Ade	"ADE"	160	3	
30	ŽSTS	-	Novo Selo	-	100	4	
31	ŽSTS	55	Požega	"Luka put"	100	4	
32	KTS	44	Požega	"V. Korajca"	250	5	
33	ŽSTS	-	D. Emovci	-	50	2	
34	ŽSTS	2	Alaginci	-	160	3	
35	PTTS	2	Alaginci	-	50	3	
36	BTS	2	Požega	"Vojarna"	50	nn	
37	ŽSTS	47	Požega	"Mlinska"	50	2	
38	PTTS	37	Požega	"Požežanka"	100	4	
39	ŽSTS	3	Mihaljevci	-	160	2	
40	ŽSTS	1	Mihaljevci (stari)	-	160	4	
41	ŽSTS	2	Mihaljevci	-	100	4	
42	ŽSTS	-	Novi Mihaljevci	-	160	4	
43	TTS	-	Požega	"Česma"	100	nn	
44	KTS	62	Požega	"KPD"	630	nn	
45	ŽSTS	63	Požega	"Benzinska"	50	1	
46	KTS	31	Požega	"Snježne G."	250	6	
47	BKTS	-	Vidovci	"Kamenolom"	30	nn	
48	ŽSTS	39	Požega	"Vranduk"	100	3	
49	ŽSTS	-	Požega	"Komušina"	50	2	
50	STS	-	Laze Čosine	-	30	2	
51	ŽSTS	-	Laze Prnjavor	-	50	1	
52	ŽSTS	-	Laze Vasine	-	50	2	
53	ŽSTS	-	Seoci	-	30	3	
54	ŽSTS	52	Požega	"Jagodnjak"2	100	4	
55	STS	-	Vrhovci Gradski	-	50	2	
56	ŽSTS	-	Škrabutnik	-	30	2	
57	STS	-	Vrhovci Crkveni	-	30	2	
58	BTS	-	Vidovci	"Kolektor"	250	nn	
59	KTS	4	Vidovci	-	250	3	
60	ŽSTS	1	Vidovci	-	160	5	
61	ŽSTS	2	Vidovci	-	160	5	
62	ŽSTS	3	Vidovci	-	100	4	
63	ŽSTS	1	Dervišaga	-	160	3	
64	ŽSTS	2	Dervišaga	-	160	4	
65	ŽSTS	3	Dervišaga	Semerot	50	nn	
66	PTTS	-	Požega	"Pionir"	250	nn	
67	BKTS	-	Požega	"Staklorad"	100	nn	
68	PTTS	56	Požega	"Komušanac"	250	2	
69	KTS	10	Požega	-	400	4	Požega II
70	BTS	-	Požega	"Sloga"	630	nn	
71	KTS	17	Požega	"Trenkova"	400	7	
72	KTS	25	Požega	"Grabrik"	400	6	
73	KTS	2	Požega	"O.Š. A. K. "	400	6	
74	KTS	48	Požega	"Posl. centar"	630	6	

PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA POŽEGA

R. br.	Vrsta TS	Broj TS	Opis	Naziv	Sn (kVA)	Izvodi	Primjedba
75	KTS	23	Požega	"Tržnica"	400	7	
76	KTS	1	Požega	"M. Gupca"	630	6	
77	KTS	16	Požega	"V. Lisinskog"	250	6	
78	KTS	7	Požega	"Sv. Roka"	400	5	
79	KTS	20	Požega	"Radnička"	250	7	
80	KTS	29	Požega	"J. Gotovca"	250	7	
81	PTTS	12	Požega	"J. Jurkovića"	400	3	
82	ŽSTS	54	Požega	"Jagodnjak" 1	100	4	
83	ALSTS	38	Požega	"Jagodnjak" 2	100	4	
84	KTS	5	Požega	"V. Mačeka"	400	7	
85	KTS	3	Požega	"Vatrogasni"	630	14	
86	KTS	8	Požega	"Domobranska"	400	6	
87	KTS	32	Požega	"MUP"	400	9	
88	KTS	18	Požega	"S. Kolara"	400	7	
89	KTS	28	Požega	"A.G. Matoša"	400	8	
90	KTS	35	Požega	"B. Vir"	400	4	
91	PTTS	59	Požega	"Vodovod"	400	nn	
92	KTS	41	Požega	"B. Vir"	250	6	
93	KTS	42	Požega	"B. Vir"	400	4	
94	ŽSTS	46	Požega	"Salon namj."	100	3	
95	KTS	49	Požega	"Dom umir."	630	4	
96	KTS	60	Požega	"ASP"	250	5	
97	KTS	6	Požega	-	400	7	
98	KTS	4	Požega	"A. Stepinca"	250	6	
99	KTS	22	Požega	kod "Kralja"	400	7	
100	BKTS	-	Požega	"PD - CDS"	630	nn	
101	ŽSTS	-	Ugarci	-	50	2	
102	STS	-	Nova Lipa	-	30	2	
103	STS	-	Stara Lipa	-	50	4	
104	ŽSTS	-	Emovački Lug	-	20	1	
105	ŽSTS	-	Gornji Emovci	-	100	2	
106	STS	1	Krivaj	-	100	3	
107	ŽSTS	2	Krivaj	-	30	3	
108	ŽSTS	-	Bankovci	-	50	3	
109	ŽSTS	-	Kunovci	-	50	3	
110	STS	1	Marindvor	-	50	2	
111	STS	-	Štitnjak (u jami)	-	30	2	
112	ŽSTS	-	Golobrdci	-	160	4	
113	ŽSTS	2	Marindvor	-	50	4	
114	BSTS	-	Štitnjak (na cesti)	-	100	2	
115	ŽSTS	50	Požega	-	50	2	
116	ŽSTS	45	Požega	-	100	4	

UKUPNA SNAGA: 27.120 kVA

Groblja

- Gradska groblja
 groblje Sv. Ilije, groblje Sv. Elizabete, Južno pravoslavno groblje, Židovsko groblje (postoji ali se ne vrši ukop), a u izgradnji je novo gradsko groblje Krista Kralja u Požegi.
- Mjesna groblja
 Čosine Laze, Dervišaga, Donji Emovci, Drškovci, Gradski Vrhovci, Komušina, Krivaj, Mihaljevci, Nova Lipa, Novo selo, Seoci, Stara Lipa, Šeovci, Štitnjak, Ugarci, Vidovci.

Obrada, skladištenje i odlaganje otpada

Zbrinjavanje komunalnog otpada dio je komunalnog gospodarstva, koje je u nadležnosti Grada Požege, a zbrinjavanje je povjereno komunalnoj tvrtki Tekija d.o.o.

Na području Grada Požege postoji "službeno" odlagalište Vinogradine koje je u funkciji od 1989. godine. Dio otpada se nekontrolirano odlaže na "divlje deponije" uz poljske putove i šume. Za "službeno" odlagalište Vinogradine izrađena je Studija o utjecaju na okoliš, kao i Idejni projekt sanitarnog deponiranja te je izrađen glavni projekt i izdana građevna dozvola. Lokacija sanitarnog otpada Vinogradine nalazi se na terenu koji je do dubine 22 m (vjerojatno i više) izgrađen od slabopropusnih prašinasto-glinovitih i samo dijelom pjeskovitih naslaga koje su u gornjih desetak metara "suhe". Pjeskoviti proslojci ili leće također su relativno slabo propusni, ali su saturirani podzemnom vodom pod subarteškim tlakom. U bušenom zdencu na samoj lokaciji registrirano je da se razina vode uskladištene u sloju dubine između 14,1 i 22 m digla do 8,2 m ispod površine terena. Hidraulička veza između ovih "vodonosnih" proslojaka i prigorskog vodonosnika u dolini Veličanke gotovo sigurno ne postoji ili je izuzetno slaba i spora. S obzirom na te činjenice teren je u hidrogeološkom smislu gotovo idealan za sanitarno odlagalište. Sanitarno odlagalište izgrađeno je od prapornih naslaga pleistocenske starosti. Istražnim radovima utvrđeno je da je teren na površini izgrađen od prašinasto-glinovitog materijala s humusom i ostacima biljaka koji predstavlja tzv. obradivo tlo za kojim se nastavlja sličan materijal, tj. glinoviti prah tamnosmeđe boje s organskom tvari, ali bez biljnih ostataka. Ispod površinskih naslaga ukupne debljine oko 50 cm slijedi pravi prapor – poluvezani prašinasto-glinoviti sediment svijetle žutosmeđe boje s vrlo malo sitnozrnog pijeska.

Utvrđeno je da je debljina ovog sloja 6 m. U hidrogeološkom smislu radi se o slabo propusnim, primarno poroznim naslagama s malim mogućnostima infiltracije oborinskih voda.

Javni vodoopskrbni sustav Požeštine čini 19 izvorišta podzemnih voda i jedan zahvat na površinskoj akumulaciji. Svi vodozahvati udaljeni su najmanje 6,0 do 28,5 km od lokacije sanitarnog odlagališta otpada Vinogradine. Za sva izvorišta i crpilišta propisane su zone sanitarne zaštite odlukama Županijske skupštine. Zona sanitarne zaštite na 18 izvorišta i crpilišta udaljena je više km od lokacije odlagališta Vinogradine dok istočna granica III b zone sanitarne zaštite crpilišta, Zapadno polje, crpilišta Luka i Vidovci prolazi blizinom lokacije odlagališta i sama lokacija nalazi se unutar III b zone. Geološke, hidrološke i geomehaničke značajke lokacije odlagališta su vrlo povoljne te ne postoji zapreka za smještaj odlagališta na predmetnoj lokaciji jer u III b zoni nije zabranjeno formiranje odlagališta otpada. Odlagalište je udaljeno 6 km od centra Požege.

Otpad se odvozi autosmećarima i autopodizačima jedanput tjedno. S mjesta istresanja otpad se iz vozila kompaktorom i buldožerom rasprostire po slojevima preko radnog polja i prekriva zemljom. Odložni otpad se prekriva glinom iz iskopa. Navedeno odlagalište svojim kapacitetom zadovoljava potrebe Požeštine do cca 2017. godine. Organizirana je i stalna čuvarska kontrola, a odlagalište je djelomično ograđeno. Odvoz vrši TEKIIJA d.o.o. za obavljanje komunalnih djelatnosti iz Požege.

Naselja: Požega, Vidovci, Dervišaga, Drškovci, Novo Selo, Alaginci, Bankovci, Donji Emovci, Marindvor, Gornji Emovci, Novi Štitnjak, Novi Mihaljevci i Mihaljevci danas su obuhvaćena odvozom otpada.

Odvojeno se vrši prikupljanje stakla, te jedanput godišnje glomaznog otpada.

Površina čestice odlagališta je cca 7,3 ha.

CRKVENI VRHOVCI –
CRKVA VELIKE GOSPE

CRKVA SV. VIDA

DONJI EMOVCI

Zaštita kulturne i prirodne baštine

a) Graditeljska baština

Područje obuhvata PPUG-a, a osobito GUP-a Požege povijesna je i prirodna cjelina u kojoj se stoljećima odvijao intenzivan život i ujedno ostavio tragove svog postojanja na tom području. Brojni su materijalni dokazi tog života još skriveni u arheološkom lokalitetima, dok brojne sakralne, stambene i javne građevine, kao dio ukupne graditeljske baštine unutar povijesne cjeline grada Požege, govore o kontinuitetu naseljavanja i života na promatranom području.

Unutar zaštićene povijesne cjeline nalazi se veći dio kulturnih dobara graditeljske baštine pojedinačno registriranih, preventivno zaštićenih ili evidentiranih, koji definiraju urbanu matricu te sliku grada. Mogućnosti korištenja prostora i predviđeni razvoj određen je odnosom prema kulturnim dobrima koja zahtijevaju poseban pristup u obnovi, očuvanje i prezentaciju uz maksimalno poštovanje naslijeđenih formi i korištenje izvornih materijala građenja. Za područje registrirane povijesne cjeline grada Požege potrebno je izraditi UPU.

Zasebne povijesne sklopove čine kompleks Poljoprivredne škole s pripadajućim građevinama i česticama, kompleks Kaznenog zavoda, stare zgrade Vojarne, Kirov mlin. Brojne su povijesne građevine koje se nalaze izvan registrirane povijesne cjeline, a koje su zbog svoje povijesne, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti bitan čimbenik slike grada, pa ih je zbog toga potrebno čuvati. Posebnu skupinu građevina čine zgrade industrijske arhitekture i moderne arhitekture, čija je valorizacija od strane službe zaštite tek započeta. Nameće se nužnost integralnog čuvanja vrednijih i očuvanijih primjera. U tu skupinu svakako ulazi zgrada tvornice Zvečevo, automehaničarska radionica Bleizifer, zgrada stare klaonice, Planićeva zgrada Šumarije, kino Central, ... Groblja i grobne građevine dio su urbane i povijesne strukture i slike grada pa ih je potrebno očuvati u njihovim granicama i nakon prestanka aktivnog korištenja kao mirnih zelenih oaza. To su groblja Sv. Ilije, Sv. Elizabete, Pravoslavno groblje i Židovsko groblje. Odnos prema prirodnom i humaniziranom krajobrazu jedna je od ključnih vrijednosti odrednica povijesne jezgre Požege. Zbog toga je potrebno obustaviti daljnju izgradnju stambenih zgrada na padinama Požeške gore iznad gradske jezgre, te definirati tip izgradnje vinogradarskih klijeti. Ova područja neophodno je detaljno obraditi prilikom izrade sustava mjera zaštite za izradu novog GUP-a.

Područje grada Požege je arheološki srednjovjekovni lokalitet registriran pod brojem 491, kategoriziran u nultu kategoriju. Stoga su prilikom svih zemljanih radova unutar granica arheološkog lokaliteta neophodni prethodni arheološki istražni radovi, odnosno obavezan je arheološki nadzor. Nadzor arheologa neophodan je, kako pri iskopu za temelje i podrumne zgrade, tako i prilikom izvedbe rovova za instalacije, odnosno prilikom rekonstrukcije i izgradnje prometnica te uređenja zelenih i pješačkih površina. Ovo područje ulazi u grupu A na kojem nisu dozvoljeni nikakvi radovi koji uključuju kopanje zemljišta dublje od 40 cm, bez prethodno utvrđenih uvjeta zaštite te prethodnog odobrenja nadležnog Konzervatorskog odjela.

Na području Požege nalaze se evidentirani i rekognoscirani lokaliteti Prapovijesnog naselja i Bajer – prapovijesna nekropola. I na tim područjima treba poduzeti sve mjere zaštite kao i za registrirane lokalitete. Ovi lokaliteti ulaze u grupu kulturnih dobara kojima se zbog neistraženosti ne mogu utvrditi točne prostorne granice. Stoga se površine na kojima su locirani mogu koristiti na dosad uobičajen način, za potrebe zemljoradnje, a ukoliko se na njima planira izvođenje građevnih radova potrebno je ishoditi posebne uvjete zaštite te prethodno odobrenje nadležnog Konzervatorskog odjela.

Područje grada predstavlja značajno arheološko područje s nalazima kojima pratimo kontinuirano naseljavanje od mlađeg kamenog doba do danas. Različite kulture ostavile su brojne materijalne tragove, a buduća arheološka istraživanja pružit će niz vrijednih nalaza te upotpuniti dosadašnje spoznaje o vrstama naselja, njihovu razvoju i trajanju.

Treba naglasiti da, ukoliko bi se na području GUP-a prilikom izvođenja građevnih ili bilo kakvih drugih zemljanih radova otkrilo arheološko nalazište ili nalazi, osoba koja izvodi radove dužna je iste prekinuti te bez odlaganja obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel, kako bi se sukladno odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara mogao izvršiti pregled i dokumentiranje te ocjena vrijednosti nalaza.

Za povijesnu cjelinu grada Požege izrađena je 1995. godine Konzervatorska studija od strane Instituta za povijest umjetnosti iz Zagreba. U skladu s mišljenjem Konzervatorskog odjela ona predstavlja dobru podlogu za izradu prostorno-planske dokumentacije za zahvate kako unutar povijesne cjeline grada, tako i za zahvate u neposrednoj okolini povijesne cjeline grada Požege. Tim smjernicama definirani su bitni odnosi u prostoru grada koji omogućuju njegovu dogradnju i ujedno stvaraju kvalitetniji prostorni okvir povijesnom dijelu grada. Stoga smatramo poštivanje tih smjernica bitnim za očuvanje povijesne cjeline grada i očuvanje njegove povijesne uloge, te ih je potrebno poštivati prilikom izrade GUP-a ili njegovih izmjena i dopuna.

Kako se radi o izuzetno važnom području bogatom povijesnim slojevima iz različitih povijesnih razdoblja kao podlogu za izradu PPUO-a i GUP-a Grada Požege izrađena je Konzervatorska podloga.

Lista zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara Republike Hrvatske NN 151/02, 22/04, 80/04

NASELJE, ADRESA	KULTURNO DOBRO	Katastarska čestica	Kat. općina	Broj registr a
POŽEGA	Crkva sv. Lovre	1951	Požega	Z-406
POŽEGA	Kapela sv. Roka	2182	Požega	Z-408
POŽEGA	Županijska palača	2119	Požega	Z-412
POŽEGA Trg sv. Terezije	Crkva sv. Terezije Avilske	1486	Požega	Z-413
POŽEGA Trg sv. Trojstva	Franjevačka crkva sv. Duha sa samostanom	1998/1, 1998/2, 1998/5 i 1999	Požega	Z-407
POŽEGA Trg sv. Trojstva	Kužni pil sv. Trojstva	2647	Požega	Z-410
POŽEGA Trg sv. Trojstva 18	Kolegij Isusovaca	1958 i 2024/522	Požega	Z-409
POŽEGA, Ulica Matice hrvatske 1	Zgrada muzeja požeške kotline	2103 i 2104	Požega	Z-411
POŽEGA Ulica pod gradom - Trg M. Peića	Thalerova kuća – stara svilana	1435/1 i 1435/2	Požega	P-360
POŽEGA	Židovsko groblje	4938	Požega	P-587
POŽEGA	Povijesna urbanistička cjelina grada Požege	Prostor omeđen sa zapada južnim obodom čestica uz Ulicu Matice Hrvatske, Ulice sv. Roka do kućnog broja 13 i 8 sa sjeverne strane, početak Orljavske prije br. 1., zapadnom stranom parcela Tomičeve, Kempfov do broja 31 i 36 (sjeverne strane čestica 1078 i 1179), obuhvaća Dalmatinsku, zapadnom stranom čestica Babukićeve (k.č. 1199/1, 1199/29) do Primorske zaključno s brojem 21 i 16 (k.č. 1248, 1335/1,2), Ulicu Republike Hrvatske, Radićevu do kućnog broj 1 i 4 (k.č. 1353, 1499) Franje Tuđmana s kućnim brojem 3 i 30, (k.č. 1498, 1452), dalje prema jugu po parceli OŠ Julija Kempfa (k.č. 1496, 1495) do trase srednjovj. gradskog zida, uključivši parcelu župne crkve sv. Terezije (k.č. 1487) Vukovarsku do k.br.1 i 8 (k.č. 1476/1, 2, 3, 1465/2), Ulicu pod gradom, cijelu Kraljevićevu ulicu, Njemačku broj 1, (k.č. 1450), Trg M. Peića, Kanižlićevu južnom stranom pripadajućih parcela, trg sv. Trojstva južnom stranom, južnim rubom pripad. parcela, Ulicu Vučjak do br.53, proširenje na križanju sa Sokolovom (k.č. 2679), Ulicu sv. Duha broj 2 (k.č. 2037), Sokolovu zaključno sa k.br. 78 i 17 (k.č. 2523, 252/1) te nazad do Kalvarije (k.č. 2400/1,2, 2402, 2404) čime se poligon zatvara.	Požega	P-779

b) Prirodna baština

Prirodne vrijednosti koje se nalaze u obuhvatu plana su:

- postojeći parkovi u Požegi (Park pod gradom, Park u Ratarnici, park uz Orljavu kod tvornice Zvečevo i Park Strossmayerovo šetalište),
- vinogradi na sjevernim obroncima Požeške gore,
- doline vodotoka, a naročito pejzaži uz rijeke Orljavu i Veličanku,
- zaštitne šume.

Na području obuhvata ovog plana nema prirodnih vrijednosti – zaštićenih dijelova prirode koje su već zaštićene temeljem Zakona o zaštiti prirode. Postojeći parkovi nalaze se unutar obuhvata GUP-a grada Požege te će njihova zaštita biti detaljno obrađena tim Planom kroz planske mjere zaštite.

Zaštitne šume štite se temeljem Zakona o šumama i Osnova gospodarenja šumama.

Obveze iz programa prostornog uređenja države i ocjena postojećih prostornih planova

Naročitu pažnju prilikom izrade i donošenja prostornih planova, GUP-ova i urbanističkih planova uređenja treba posvetiti usklađivanju prostornog razvoja i međusobnim vezama urbanih područja Požeško-slavonske županije.

Zaštita posebnih vrijednosti prostora i okoliša

Izdvajaju se smjernice za vrednovanje zaštićenih dijelova prirode i zaštita evidentiranih uz primjenu odgovarajućih kriterija i razvrstavanje u razrede međunarodnog, državnog i lokalnog značenja.

Smjernice i kriteriji za uređenje prostornih cjelina

Šira utjecajna područja gradova potrebno je obuhvatiti kao posebnu plansku-razvojnu i programsku cjelinu u sklopu koje će se pratiti i istraživati procesi i odnosi, te donositi odgovarajući dokumenti prostornog uređenja i razvojne politike.

Ocjena postojećih prostornih planova

Za područje bivše općine Požega (sada Grad Požega) vrijede: Prostorni plan (bivše) općine Slavonska Požega iz 1980. g. s revizijom te izmjenama i dopunama: '88., '91., '93. i '97. g.

Prostornim planovima bivših općina prognoziran je vrlo dinamičan demografski razvitak, koji se ne ostvaruje i to naročito zbog poremećaja demografskih tokova prije, tijekom Domovinskog rata i poslije njega. Funkcionalnu organizaciju prostora te planirani centralitet naselja treba uskladiti s teritorijalnim ustrojem.

Utvrđena je potreba preispitivanja granica građevinskih područja i njihova usklađivanja sa stvarnim stanjem i stvarnim potrebama kako bi se promišljeno osigurao prostor za daljnju stambenu izgradnju, odgovarajuće prateće, gospodarske, proizvodne i ostale javne sadržaje. Procjena stvarnih potreba vrlo je bitna za očuvanje vrijednih i kvalitetnih poljodjelskih i ratarskih površina koje se nalaze u neposrednoj blizini današnjih naselja.

Gotovo sve ceste na području Grada Požege su asfaltirane. Na području Grada Požege uveden je javni gradski prijevoz putnika.

Opremljenost komunalnom infrastrukturom je nedostatna. Izgrađena je vodovodna, kanalizacijska, plinska, elektroenergetska te mreža telefona, ali one nisu provedene do svih dijelova i naselja unutar granice Grada Požege.

Prirodna obilježja su velika razvedenost reljefa u južnom dijelu Grada (Požeška gora) te nizinski reljef doline rijeke Orljave u sjevernom i centralnom dijelu. Prostor obronaka je obrastao šumama, a nizinski dio je većinom obrađen (oranice na kvalitetnom poljoprivrednom tlu).

Tablica 1. daje prikaz osnovnih podataka o broju stanovnika u odnosu na županiju. Prema posljednjem Popisu stanovnika, stanova i domaćinstava 2001. god. na području Grada Požege je živjelo 28.201 stanovnika.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA POŽEGE

Tablica 1. PODACI O GRADU POŽEGI U ODNOSU NA POŽEŠKO-SLAVONSKU ŽUPANIJU

	Površina km ²	Stanovnici			Stanovi			Kućanstva			Gustoća st/km ² 2001.
		1981.	1991.	2001.	1981.	1991.	2001.	1981.	1991.	2001.	
		broj	broj	broj	broj	Broj	broj	broj	broj	broj	
Požeško-slavonska županija	1815,24	99189	99334	85831	30679	34446	30683	30628	32054	27445	47,3
Grad Požega	133,91	26708	28157	28201	8393	9512	9924	8537	9339	9107	210,6
%	7,38	26,93	28,35	32,86	27,36	27,61	32,34	27,87	29,14	33,18	-

TABLICA 2. OSNOVNI PODACI PO NASELJIMA U GRADU POŽEGI

Naselje	Površina km ² %		Stanovnici			Stanovi za stalno stanovanje			Stanovi za povremeno stanovanje		Kućanstva			Gustoća naseljenosti		
			1981.	1991.	2001.	1981	1991	2001	1991	2001	1981.	1991.	2001.	1991.	2001.	
			broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	uk.br.	ppg*	broj	st / km ²	st/km ²
1 Alaginci	2,969	2,2	143	182	218	40	52	64	2	0	39	49	23	63	61,3	73,4
2 Bankovci	1,736	1,3	91	134	117	24	35	40	2	3	26	34	28	33	77,2	67,4
3 Crkveni Vrhovci	7,224	5,4	73	44	32	33	22	33	1	0	27	18	16	13	6,1	4,4
4 Čosine Laze	3,027	2,3	38	29	27	16	13	14	2	1	16	12	10	8	9,6	8,9
5 Dervišaga	5,386	4,0	918	989	989	258	299	316	0	0	257	283	150	284	183,6	183,6
6 Donji Emovci	1,423	1,1	150	138	186	38	40	54	1	0	40	39	28	47	97,0	130,7
7 Drškovci	1,646	1,2	298	378	386	108	116	134	2	0	108	112	45	118	229,6	234,5
8 Emovački Lug	1,332	1,0	-	20	43	-	7	11	2	1	-	6	5	9	15,0	32,3
9 Golobrdci	3,092	2,3	373	395	397	109	109	114	1	0	107	115	74	109	127,7	128,4
10 Gornji Emovci	2,054	1,5	165	156	159	46	54	56	0	1	48	51	39	48	75,9	77,4
11 Gradski Vrhovci	7,471	5,6	108	83	57	40	39	38	0	0	38	35	21	27	11,1	7,6
12 Komušina	3,785	2,8	128	92	102	36	29	36	7	8	38	30	26	31	24,3	26,9
13 Krivaj	2,878	2,2	85	80	77	23	23	28	3	2	23	23	20	22	27,8	26,8
14 Kunovci	4,378	3,3	247	79	90	82	30	35	5	2	74	25	23	29	18,0	20,6
15 Laze Prnjavor	5,948	4,5	25	27	14	7	8	6	0	1	8	8	7	5	4,5	2,4
16 Marindvor	1,003	0,8	-	117	138	-	39	42	0	0	-	39	23	41	116,7	137,6
17 Mihaljevci	3,811	2,9	639	714	792	168	211	251	1	0	167	208	138	234	187,4	207,8
18 Nova Lipa	2,416	1,8	78	76	112	27	30	38	1	0	24	23	18	31	31,5	46,4
19 Novi Mihaljevci	1,994	1,5	317	341	331	89	98	101	1	2	87	97	61	98	171,0	166,0
20 Novi Šitnjak	1,117	0,8	72	95	112	19	29	32	0	0	20	28	17	32	85,0	100,3
21 Novo Selo	5,575	4,2	393	439	414	110	137	146	0	0	110	134	76	116	78,7	74,3
22 Požega	24,02	18,0	19867	21046	20.943	6379	7297	7536	20	12	6572	7205	1381	6.963	876,3	872,0
23 Seoci	3,082	2,3	127	108	94	43	46	43	0	1	43	36	21	33	35,0	30,5
24 Stara Lipa	4,434	3,3	213	186	219	79	70	69	4	2	69	65	49	64	41,9	49,4
25 Šeovci	2,168	1,6	110	110	107	32	29	33	1	0	30	25	25	30	50,7	49,4
26 Škrabutnik	9,295	7,0	88	62	47	35	29	22	2	9	35	28	20	20	6,7	5,1
27 Šitnjak	2,13	1,6	77	60	59	27	23	20	0	1	22	20	16	21	28,2	27,7
28 Turnić	2,327	1,7	98	95	93	28	32	32	1	1	25	30	23	28	40,8	40,0
29 Ugarci	3,681	2,8	77	74	63	26	22	26	5	3	24	20	18	20	20,1	17,1
30 Vasine Laze	6,582	4,9	56	34	24	17	17	9	0	8	16	11	8	6	5,2	3,6
31 Vidovci	5,597	4,2	1654	1774	1.759	454	527	545	1	0	444	530	126	524	317,0	314,3
UKUPNO	133,575	100	26708	28157	28201	8393	9512	9924	65	58	8537	9339	2535	9107	210,8	211,1

* kućanstva posjeduju poljoprivredno gospodarstvo

Tablica 3. BROJ STANOVNIKA PO NASELJIMA U ODNOSU NA VELIČINU NASELJA

	Naselja s više od 20.000 stanovnika	Naselja s 1.000-20.000 stanovnika	Naselja s 500-1.000 stanovnika	Naselja s 200-500 stanovnika	Naselja s 100-200 stanovnika	Naselja manje od 100 stanovnika	Ukupno
Broj naselja	1	1	2	6	8	13	31
Broj stanovnika	20943	1759	1781	1965	1033	720	28201
%	74,3	6,2	6,3	7,0	3,7	2,6	100,0

1.1.2. Prostorno-razvojne i resursne značajke

Područje Grada Požege leži u središnjem dijelu Požeško-slavonske županije.

Požeška kotlina obrubljena je masivima Psunja, Papuka, Krndije, Dilja i Požeške gore.

Prostor Grada Požege po svojim prirodnim karakteristikama obiluje raznolikim resursima.

Osim već izgrađenih aglomeracija izmjenjuju se poljoprivredna tla, šume i vodotoci.

Južni dio prostora Grada Požege čini izuzetan brežuljkast krajobraz Požeške gore u kojem se izmjenjuju šume i vinogradi u uglavnom neizgrađenom okruženju.

Ovakva raznolikost prirodnih elemenata koje je dosta degradirano antropološkim faktorima, pokazuje važnost djelovanja u daljnjem razvoju tog prostora, kako ne bi došlo do još veće devastacije. Posebnu pažnju treba posvetiti onim prostorima gdje još nije došlo do devastacije. Gospodarski i kulturni razvitak ovog prostora treba imati ishodište upravo u vrijednim prirodnim resursima i kulturno-povijesnom nasljeđu koliko je to moguće prema zatečenom stanju.

U tom kontekstu treba istaknuti visoko valoriziran krajobraz Požeške gore, te vodotoke, poljoprivredno tlo i šume.

Dodatne mogućnosti pružaju sačuvane graditeljske cjeline, odnosno dijelovi gradskog i seoskih naselja čija bi obnova i revitalizacija te odgovarajuća prezentacija mogle pridonijeti edukativnoj, turističkoj i kulturnoj ponudi Grada Požege. Osim dijelova naselja moguće je uključiti i pojedinačna gospodarstva koja se uglavnom nalaze na krajevima naselja tako da zajedno s krajobrazom iza njih ostavljaju trag kako je izgledalo cijelo naselje. Očuvanje preostale graditeljske baštine važno je i vezano za očuvanje krajobraza posebno iz razloga što je dio prostora devastiran. Stoga je potrebno da se i ta devastacija zaustavi.

Relativno ujednačeni prostorni razmještaj stanovništva te dobra međusobna povezanost naselja značajne su pogodnosti za uravnoteženi razvoj i ugodan život.

Glavni dosadašnji razvojni ciljevi temelje se na postojećim prirodnim potencijalima i dobrom geoprometnom položaju.

Zahvaljujući kvaliteti poljoprivrednog zemljišta u gotovo svim naseljima nizinskog dijela područja Grada Požege je moguća poljoprivreda kao osnovna djelatnost stanovništva.

Poljoprivredne površine kao razvojni resurs Grada planom su valorizirane i zaštićene u najvećoj mogućoj mjeri.

Šume kao preduvjet očuvanja ekološke stabilnosti, ali i kao gospodarski resurs, planom se također štite.

Prometno-geografski položaj te raznolikost i osobitost prostora daju mogućnosti razvoja veće od ostvarenih.

Dva specifična dijela prostora su:

- južni brdoviti prostor Požeške gore s naseljima Škrabutnik, Gradski Vrhovci, Crkveni Vrhovci, Seoci, Komušina, Čosine Laze, Laze Prnjavor, Vasine Laze, te Vidovci, Požega, Novo Selo, Drškovci i Dervišaga na rubu šumske vegetacije,
- sjeverni nizinski ravničarski prostor s naseljima uz glavne prometnice: Stara Lipa, Donji Emovci, Gornji Emovci, Nova Lipa, Emovački Lug, Ugarc, Krivaj, Kunovci, Bankovci, Novi Štitnjak, Štitnjak, Golobrdci, Marindvor, Novi Mihaljevci, Mihaljevci, Turnić, Šeovci i Alaginci.

Očuvanje prirodne i graditeljske baštine kao sastavne komponente očuvanja ekološke ravnoteže, bitni su faktori valorizacije prostora Grada Požege. Tu se posebno ističu specifičnosti nizinskih u odnosu na prostore na padinama. Taj sklad raznolikosti daje posebnu vrijednost cijelom području Grada Požege.

Tektonske značajke

Slavonsko gorje pripada južnim dijelovima panonskog bazena i dodirnom području panonske mase i Dinarida. Slavonsko gorje se dijeli na više tektonskih jedinica među kojima su:

-Tektonska jedinica požeška zavala

Formirana je u najmlađoj fazi alpinske orogenoze, kada je formiran savski i dravski rov te recentni sklop slavonskog gorja. Podloga zavale je izgrađena od stijena psunjsko-krndijskog metamorfnog kompleksa na kojima sjede sedimenti neogena debljine gotovo 3000 m.

-Tektonska jedinica Požeška gora – Dilj gora

Ima obilježje borane strukture poremećene uzdužnim i poprečnim rasjedima. Požeška gora ima formu antiklinale. Naslage krede predstavljaju tektonsko-erozione ostatke paleo reljefa mezozojske antiforme. Dilj gora se sastoji od više antiklinalnih i sinklinalnih formi, a centralni dio čine dvije antiklinale. Kao dio Dilj gore strukturna jedinica Kusonja ima antiklinalni oblik s jezgrom od sarmatskih naslaga.

Seizmotektonske značajke

Seizmička aktivnost je usko povezana sa strukturno-tektonskim odnosima i kretanjima pojedinih tektonskih cjelina. Gorska područja koja okružuju požešku zavalu su horstovi koji svojim strukturno-tektonskim odnosima ukazuju na moguće zone seizmičke aktivnosti. Najjače područje pojačane seizmičke aktivnosti na području bivše općine Požega je područje Dilj gore za koje je vezan i najveći broj potresa kao i najjači potresi koji su se dogodili na ovome prostoru.

U Požegi i u široj okolici, uključujući tu obronke Papuka, Psunja i Požeške gore ima više epicentara potresa koji ne formiraju izrazitije epicentralno područje. Jačina tih potresa ne prelazi iznose magnituda od 3,5. Prema maksimalnom intenzitetu potresa, na ovom prostoru mogu se očekivati potresi 6° MCS ljestvice.

Mineralne sirovine

Rubni pojas gorja i depresija Požeške zavale izgrađuju mlađe neogenske naslage s razvojem miocena, pliocena i kvartara. U podlozi kotline nalaze se također starije stijene progresivno-metamorfnog kompleksa za područje Požeštine.

Istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina ima dugu tradiciju. U kamenarstvu je stalna aktivnost na otkopavanju i preradi tehničkog kamena na stijenama dijabaznog sastava u Vidovcima. Na Požeškoj gori su brojni šumarijski kamenolomi gdje se povremeno eksploatiraju amfiboliti, amfibolitski škrljčevci, graniti, vapnenci i drugi materijali za nasipavanje šumarijskih komunikacija.

Nalazišta spilita se nalaze na sjevernim padinama Požeške gore južno od grada Požege. Ove stijene su eksploatirane kao tehnički kamen na lokacijama Pakao i Nakop potok u Vidovcima.

Stijene riolita nisu imale prije neko ekonomsko značenje, osim kao tehnički kamen. Nalazište u Dervišagi je davno zatvoreno.

U lesnim glinama platoa sjeverno od Požege nalazi se kop koji je van upotrebe.

Klimatska obilježja

Područje ima umjereno kontinentalnu klimu. Srednja mjesečna temperatura je viša od 10°C u više od četiri mjeseca u jednoj godini, srednja temperatura najhladnijeg mjeseca kreće se između -3°C i -18°C, a ne prelazi -22°C. Ukupne količine oborina kreću se od 700 do 900 mm godišnje. Vjetrovitost je promjenjiva, a značajke za ovo područje su slabi vjetrovi i tišina. Meteorološka praćenja izvode se na stanici Požega.

Vjetar

Vjetar je prosječno najjači u proljeće (1,5B), ali su općenito razlike u jačini vjetra po sezonama minimalne (1,3B–1,5B). U svim sezonama sjeverni je vjetar najjači (1,5 - 1,77 B). U proljeće jednakom jačinom (1,7B) pušu sjeveroistočni i istočni vjetar. Zimi je najslabiji istočnjak, a u ostalim sezonama jugozapadnjak.

Naoblaka i insolacija

Prema podacima stanice Požega (1954–1983) srednja godišnja naoblaka na području Požeške kotline iznosi 5,6 desetina čime ovo područje spada u oblačniji dio Hrvatske.

Vlaga zraka

Prosječna godišnja vrijednost relativne vlage zraka na temelju 35-godišnjeg praćenja je za područje Požeške kotline 82%.

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova proizlaze iz analize sljedeće postojeće dokumentacije:

- Prostorni plan Požeško-slavonske županije, Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 5/2002 i 5A/2002,
- Prostorni plan (bivše) općine Požega ("Sl. vjesnik općine Slav. Požega", br.6/80.)
- te revizija, izmjene i dopune ovog Plana iz 1988., 1990., 1991., 1993. i 1997. godine,
- Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Požega iz 1999. godine (Sl. novine Grada Požega, 2/99).
- Osnove korištenja i zaštite prostora za raniju općinu Požega (studeni 1994. god.) donesene na temelju tada važećih Uredbi o prostornom uređenju u ratom zahvaćenim područjima RH ("NN"; br. 44/92, 77/92, 59/93 i 14/94).

Navedene osnove nisu bile planski dokument nego su imale usmjeravajuću funkciju i trebale poslužiti kao temelj za izradu Odluka o prostornom uređenju bivših općina, kao podloga njihove prostorno-planske dokumentacije. Formiranjem novog teritorijalnog ustroja RH, ukidanjem ranijih općina i donošenjem novog Zakona o prostornom uređenju 1994. godine, stvoren je novi sustav izrade prostorno-planske dokumentacije kojim nije bila predviđena izrada navedenih Odluka. Na taj način Osnove korištenja i zaštite prostora nemaju više kao element određenu ulogu u sustavu prostornog uređenja, ali su značajne jer je u njima prvi put razmatran razvitak područja bivših općina u novim poslijeratnim uvjetima (nov geopolitički i prometni položaj države i općina, promijenjeni vlasnički odnosi, posljedice rata i tržišnog gospodarstva i dr.).

1.1.3.1. Prostorni plan Požeško-slavonske županije

Za Prostorni plan Požeško-slavonske županije kao obvezatni plan šireg područja izrađen je konačni prijedlog 2001. god., a donesen je 2002. godine (Požeško-slavonski službeni glasnik 5/2002 i 5A/2002). U tijeku izrade ovog plana je vršeno usklađivanje putem radnih dogovora i razmjene podataka. Programom prostornog razvitka Republike Hrvatske također su dana neka načela relevantna za prostor Grada Požega.

Zaštita prirodnih i kulturnih dobara

a) *Osobito vrijedna područja predviđena za zaštitu sustavom prostorno-planskih mjera*
Parkovi u Požegi su ukupne površine 4,1171 ha. U gradu nema izrazito starijeg parka. Posebno je zanimljiv, zbog svog položaja Park pod gradom čija je površina oko 1 ha, gdje je nekada stajala požeška tvrđava. Park je oblikovan u slobodnom stilu, a starosti je oko 100 godina. Kružne staze u parku omogućavaju pogled na cijeli grad i okolicu.

Park na Ratarnici bogat je vrijednim egzotima, a podignut je 1934. g. te arhitektonski posebno zanimljiv paradi klasicističke koncepcije organizacije parka.

Park uz Orljavu u blizini Zvečeva nema veće hortikulturene vrijednosti, ali daje značajan doprinos slici grada, kako kao tampon zona između industrijskih pogona, rijeke Orljave i urbane zone, tako i kao rekreativna zelena površina.

Park Strossmayerovo šetalište nema veću hortikulturenu vrijednost, ali je kao urbano zelenilo koje okružuje izvor Tekija značajno za život grada te s nekoliko starih stabala divljeg kestena obogaćuje prostor.

U Požegi ima nekoliko vrijednih drvoreda od kuglastog bagrema, šišanog graba i divljeg kestena.

Biljne zajednice

Požeška kotlina je posebno područje u RH s obzirom na bogatstvo i raznolikost prirodne baštine. Svaka biljna i životinjska vrsta je dragocjenost ovoga prostora. Uvjeti za preživljavanje i biljnih i životinjskih vrsta su otežani te je jedan od najvažnijih zadataka zaštite biološke raznolikosti omogućiti rasprostranjivanje, migraciju i genetsku izmjenu.

ZAŠTIĆENE I UGROŽENE BILJNE VRSTE SLAVONSKOG GORJA

Red. br.	Naziv zaštićene biljne vrste		Proglašenje zaštite temeljem Zakona o zaštiti prirode	Stanište	Uzroci ugroženosti biljne vrste
1	Vratiželja	<i>Anacamptis pyramidalis</i> (L.) L.C.M.Rich	06. srpnja 1972. god.	okolica Požege	branje cvjetova, sabiranje gomolja, promjene u staništu
2	Dugolisna naglavica	<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch	06. srpnja 1972. god.	Požeška gora, Papuk, Krndija	branje cvjetova i promjene u staništu
3	Crvena naglavica	<i>Cephalanthera rubra</i> (L.) L.C.M.Rich	06. srpnja 1972. god.	Požeška gora, Papuk, Krndija	branje cvjetova i promjene u staništu
4	Lovorasti likovac	<i>Daphne laureola</i> L.	16. travnja 1952. god.	Požeško gorje – naročito Krndija, Papuk i Psunj	branje u dekorativne svrhe, uništavanje staništa sječom šuma
5	Kavkaski divokožjak	<i>Doronicum orientale</i> Hoffm. (syn. <i>D. Caucasicum</i> Bieb)	10. lipnja 1958. god.	Psunj, Lapjak i Požeška gora	branje, sječa šuma i šikara,
6	Ozimnica	<i>Eranthis hyemalis</i> (L.) Salisb.	10. lipnja 1958. god.	Papuk, Dilj gora i okolica Požege	krčenje šuma, preoravanje livada
7	Božikovina	<i>Ilex aquifolium</i> L.	09. lipnja 1953. god.	Požeško gorje, Krndija, Papuk, Psunj	sječa u dekorativne svrhe
8	Zlatan	<i>Lilium martagon</i> L.	13. ožujka 1970. god.	Papuk, Psunj, Požeška gora, Dilj gora i Krndija	sabiranje biljaka
9	Bijeli vimenjak	<i>Platanthera bifolia</i> (L.) L.C.M.Rich	06. srpnja 1972. god.	Psunj, Papuk, Požeška gora i Dilj	branje cvjetova, sabiranje gomolja
10	Širokolisna veprina	<i>Ruscus hypoglossum</i> L.	09. lipnja 1953. god.	Požeška gora, rijeđe Papuk, Psunj i Krndija.	branje za potrebe cvjećarstva

Uvjeti korištenja i uređenja

- Očuvati sadašnju površinu šume.
- Izgradnju odmaknuti od rubova šume, ostaviti tampon zonu između šume i naselja.
- Očuvati sadašnji, još neizgrađen prostor livade (između ceste i šume).

b) Graditeljska baština

U Požegi se nalazi gradska urbanistička jezgra koja je registrirana kao kulturno dobro s ucrtanim zonama zaštite.

Unutar zaštićene urbane cjeline nalazi se i dio kulturnih dobara graditeljske baštine registriranih ili preventivno zaštićenih, stambene, javne i sakralne namjene, koji definiraju urbanu sliku i tlocrt grada.

R. br.	MJESTO	NAZIV SPOMENIKA	KAT	VRSTA SPOMENIKA
1	POŽEGA	Urbanistička cjelina	A	PS
2	POŽEGA	Urbanistička cjelina	A	PS
3	POŽEGA	Franjevačka crkva sv. Duha	A	PS
4	POŽEGA	Župna crkva sv. Terezije	B	PS
5	POŽEGA	Zgrada Muzeja Požeške kotline, M. Hrvatske 1	B	PS
6	POŽEGA	Kapela sv. Roka		PS
7	POŽEGA	Kuća Muljević		PS
8	POŽEGA	Palača Požeške županije, Županijska 7	C	PS
9	POŽEGA	Kužni pil sv. Trojstva	B	PS
10	POŽEGA	Kapela sv. Lovre	B	PS
11	POŽEGA	Kapela sv. Ilije	A	PS
12	POŽEGA	Kapela sv. Filipa i Jakova, Vučjak	A	PS
13	POŽEGA	Zgrada suda, Svetog Florijana		PS
14	POŽEGA	Kuća Miroslava Kraljevića s apotekom		PS
15	POŽEGA	Zgrada stare općine, Trg sv. Trojstva 1		PS

PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA POŽEGA

R. br.	MJESTO	NAZIV SPOMENIKA	KAT	VRSTA SPOMENIKA
16	POŽEGA	Trokatnica kolegija Isusovaca	A	PS
17	POŽEGA	Jednokatnica, Županijska 9		PS
18	POŽEGA	Jednokatnica, Županijska 11		PS
19	POŽEGA	Zgrada Poljoprivredne škole		PS
20	POŽEGA	Inventar župne crkve sv. Terezije	A	P
21	POŽEGA	Muzej Požeške kotline – NOB zbirka	B	P
22	POŽEGA	Biblioteka franjevačkog samostana	A	P
23	POŽEGA	Jednokatnica, Županijska 15 I 17		PS
24	POŽEGA	Jednokatnica, Županijska 19		PS
25	POŽEGA	Jednokatnica, Gimnazijska 2		PS
26	POŽEGA	Jednokatnica, Gimnazijska 1, Štedionica		PS
27	POŽEGA	Jednokatnica Hranilović, D. Lermana 8		PS
28	POŽEGA	Jednokatnica "Tekstila" M. Hrvatske 18		PS
29	POŽEGA	Prizemnica, SP Crkv.općine, M.Hrvatske 25		PS
30	POŽEGA	Prizemnica, s.pl.V.Justa, Županijska 10		PS
31	POŽEGA	Kat. uglov. bivšeg hotela, Cirakijeva 12		PS
32	POŽEGA	Prizemnica s katnim dijelom, Istarska 4		PS
33	POŽEGA	Ugaona prizemnica s sp.pl.Babukića, Istarska		PS
34	POŽEGA	Jednokatnica bivšeg Sudb. stola, M. Gupca 6		PS
35	POŽEGA	Jednokatnica bivše bolnice, Vučjak 34		PS
36	POŽEGA	Jednokatnica sa spomenikom pl. J. Jurkoviću, Vučjak 48		PS
37	POŽEGA	Dvokatnica Gimnazije, Trg sv.Terezije 6		PS
38	POŽEGA	Zgrada kina, D. Lermana 1		PS
39	POŽEGA	Obiteljska grobnica Kraljević, groblje sv.Ilije		PS
40	POŽEGA	Jednokat. OŠ "V. Nazor", Sv. Florijana 32		PS
41	POŽEGA	Visokoprizemnica, Primorska 19		PS
42	POŽEGA	Visokoprizemnica, Hrvatske Republike 1		PS
43	POŽEGA	Jednokatnica, Cirakijeva 8		PS
44	POŽEGA	Visokoprizemnica, "Kraljević", Vučjak		PS
45	POŽEGA	Jednokatnica, Gimnazijska 7		PS
46	POŽEGA	Jednokatnica, Gimnazijska 11		PS
47	POŽEGA	Jednokatnica, Gimnazijska 15		PS
48	POŽEGA	Jednokatnica, sv. Florijana 2		PS
49	POŽEGA	Jednokatnica, sv. Florijana 4		PS
50	POŽEGA	Jednokatnica, sv. Florijana 6		PS
51	POŽEGA	Jednokatnica Arhiva, Trg sv. Trojstva 2		PS
52	POŽEGA	Katnica Matični ured, Trg sv.Trojstva 3		PS
53	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 4		PS
54	POŽEGA	Katnica, Staklana, Trg sv.Trojstva 5		PS
55	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 6		PS
56	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 7		PS
57	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 8		PS
58	POŽEGA	Jednokatnica, Trg. sv. Trojstva 9		PS
59	POŽEGA	Katnica, kuća Horvat, Trg sv.Trojstva 10		PS
60	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 11		PS
61	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 12		PS
62	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 13		PS
63	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 14		PS
64	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 15		PS
65	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 17		PS
66	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 19		PS
67	POŽEGA	Jednokatnica, Trg sv. Trojstva 20		PS
68	POŽEGA	Jednokatnica, Kanižlićeva 4		PS
69	POŽEGA	Jednokatnica, Kanižlićeva 12		PS
70	POŽEGA	Jednokatnica, Kanižlićeva 10		PS
71	POŽEGA	Jednokatnica, Kanižlićeva 14		PS
72	POŽEGA	Jednokatnica, Kanižlićeva 3		P
73	POŽEGA	Jednokatnica, Kanižlićeva 5		PS
74	POŽEGA	Jednokatnica, Kanižlićeva 9		PS
75	POŽEGA	Jednokatnica, sv. Florijana 5 I 7		PS

R. br.	MJESTO	NAZIV SPOMENIKA	KAT	VRSTA SPOMENIKA
76	POŽEGA	Jednokatnica, M. Kraljevića 1		PS
77	POŽEGA	Jednokatnica, M. Kraljevića 3		PS
78	POŽEGA	Jednokatnica, M. Kraljevića 5		PS
79	POŽEGA	Prizemnica Begović, M.Kraljevića 9		PS
80	POŽEGA	Jednokatnica, M. Kraljevića 11		PS
81	POŽEGA	Jednokatnica, M. Kraljevića 12		PS
82	POŽEGA	Jednokatnica, M. Kraljevića 14		PS
83	POŽEGA	Jednokatnica, Sv. Florijana 23		PS
84	POŽEGA	Jednokatnica, Matice Hrvatske 3		PS
85	POŽEGA	Jednokatnica, Sv. Florijana 13		PS
86	POŽEGA	Jednokatnica, Sv. Florijana 10		PS
87	POŽEGA	Jednokatnica, Matice Hrvatske 12		PS
88	POŽEGA	Jednokatnica, Matije Gupca 1		PS
89	POŽEGA	Jednokatnica, Županijska 1		PS
90	POŽEGA	Jednokatnica, Županijska 3		PS
91	POŽEGA	Jednokatnica, Županijska 14		PS
92	POŽEGA	Jednokatnica, Česma tekija		PS
93	POŽEGA	Kompleks srednjevj.lokal., grad.područje	O	A
94	POŽEGA	Prapovijesno naselje	A	
95	POŽEGA	"Bajer" ciglana, prapovijesna nekropola	A	
96	POŽEGA	Kuća M. Kraljevića, Ribara 2		PS
97	POŽEGA	Katnica bivše gradske vijećnice,Trg sv.Trojstva 1		PS
98	POŽEGA	Župni ured, Trg sv. Terezije 13		PS
99	POŽEGA	Bivša Štedionica, Kanižlićeva 1		PS
100	POŽEGA	Jednokatnica,"Talerova kuća", Kanižlićeva 15		PS
101	KUNOVCI	"Praprad" prapovijesno i antičko nalazište	A	
102	MARINDVOR	Prapovijesno naselje	A	
103	TURNIĆ	Prapovijesno nalazište	A	
104	TURNIĆ	"Blagovišće, glavica i dol", prapovijesno nalazište	A	

Napomena: Ova tablica je preuzeta iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije, a koja je izrađena prema tada važećim propisima iz službenih glasila.

1.1.3.2. Prostorni plan općine Požega (bivše općine Slavonska Požega)

Prostorni plan općine Požega (bivše općine Slavonska Požega) je relativno detaljno definirao specifičnosti prostora i utvrdio buduće smjerove razvitka: gospodarstvo, demografske promjene, potrebe za prostorom i urbanim funkcijama te optimalnu infrastrukturnu opremu. Međutim vremenski period od njegove izrade 1980. g. s izmjenama iz 1988., 1990., 1991., 1993. i 1997. godine te novi društveni i gospodarski ustroj Republike Hrvatske traže novi pristup uređenju i gospodarenju prostorom.

Razvojni ciljevi bivše općine Požega temeljili su se na postojećim prirodnim potencijalima i dobrom geoprometnom položaju.

Uz primarnu longitudinalnu razvojnu okosnicu bivše općine Požega, u čijem je sastavu bio teritorij današnjeg Grada Požega, planiralo se aktivirati i sekundarnu: Požega - Velika.

Lociranjem pogona prehrambene i prerađivačke industrije i razvojem male privrede omogućile bi se aktivnosti za zapošljavanje stanovništva.

Poljoprivredne površine kao primarni razvojni resurs planom su bile valorizirane, a predviđeno je i poboljšanje hidromeliorativnim zahvatima.

Šume su se planom štatile.

Planirano je da će naselja uz razvijenu okosnicu gradskog prostora uglavnom rasti po broju stanovnika.

S obzirom na karakter naselja i parcelacije te imovinskih odnosa, ukazala se potreba za razmatranjem mogućnosti preoblikovanja granica građevinskih područja ucrtanih Prostornim planom iz 1980. g. Veći dio građevinskih područja predviđenih tim Planom nije moguće izgraditi radi karaktera uskih i veoma dubokih čestica koje su samo u prednjem dijelu uz ulicu građevne, a u dubini koriste se kao poljoprivredna zemljišta.

Zbog takvog načina života i imovinskih odnosa, postojeće granice građevinskih područja postale su neodgovarajuće i ograničavajuće za širenje naselja i funkcioniranje naselja gradskog karaktera.

Također se ukazala potreba osiguranja prostora za razvitak gospodarstva i industrijskih pogona prehrambene i prerađivačke namjene što bi omogućilo intenzivniji razvoj naselja i povoljniji demografski razvitak, te otvaranje radnih mjesta. U tu svrhu je potrebno osigurati koridore za nove prometnice i komunalnu infrastrukturu.

1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

Demografska kretanja kao bitna pretpostavka gospodarskog i prostornog razvitka trajno određuju opći društveni razvitak. Izrazita urbano-ruralna podvojenost u Hrvatskoj gdje gradovi populacijski jačaju, dok sela izumiru, negativni prirodni prirast, te negativna migracijska bilanca, kao i ratna zbivanja utjecala su na kretanje broja stanovnika.

Na području Grada Požege bilježi se kontinuirani rast broja stanovnika od 1857. godine (5.191 stanovnika) do najnovijeg popisa 2001. godine – 28.201 stanovnika. U zadnjem međupopisnom razdoblju vidljiva je stagnacija broja stanovnika kao posljedica Domovinskog rata.

Poboljšanjem ekonomske situacije i otvaranjem novih radnih mjesta moguće je očekivati poboljšanje uvjeta života i veći porast broja stanovnika.

Na području Grada Požege dio stanovništva je zaposlen u nepoljoprivrednim djelatnostima (administracija, trgovina, mala privreda - pekare, ugostiteljstvo, zanati).

Statistički podaci pokazuju zanemariv porast broja stanovnika u zadnjem međupopisnom razdoblju (za samo 44 stanovnika). Od početka do kraja prošlog stoljeća broj stanovnika se utrostručio. Karakteristično je, kako za područje cijelog Grada Požege tako i za samo naselje Požegu kontinuirani porast broja stanovnika bez ijednog perioda stagnacije ili pada broja stanovnika (izuzev za naselje Požegu pad od 103 stanovnika u zadnjem međupopisnom razdoblju).

Ukoliko promatramo zadnje međupopisno razdoblje vidljivo je da je indeks porasta broja stanova (1,043) veći od indeksa porasta broja stanovnika (1,002). Zanimljiv je podatak da je uz neznatan porast broja stanovnika (44 st.) broj kućanstava pao za 232.

Godine 1991. je prosječan broj članova kućanstva bio 3, a 2001. godine 3,1.

Godine 1991. je bio zabilježen višak od 173 stana u odnosu na broj kućanstava, a godine 2001. višak je bio 817 stanova. To ukazuje na povećanje standarda življenja na području Grada Požege.

Tablica 3. PREGLED KRETANJA BROJA STANOVNIKA GRADA POŽEGE

Naselje	Broj stanovnika prema popisu														
	1857.	1869.	1880.	1890.	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.
Alaginci	37	83	52	132	101	117	113	125	140	204	198	163	143	182	218
Bankovci	57	52	74	89	111	113	118	124	135	143	170	135	91	134	117
Crkveni Vrhovci	^I	^I	^I	^I	^I	^I	^I	201	129	140	138	98	73	44	32
Ćosine Laze	187	228	193	251	279	307	333	116	68	77	68	53	38	29	27
Dervišaga	199	199	192	249	275	341	372	382	417	450	651	826	918	989	989
Donji Emovci	^{III}	^{III}	59	84	99	133	74	87	99	105	76	118	150	138	186
Drškovci	95	103	98	114	143	180	169	176	186	192	233	249	298	378	386
Emovački Lug	^{III}	^{III}	^{IV}	^{IV}	^{IV}	^{IV}	24	34	31	41	43	29	-	20	43
Golobrdci	122	140	149	163	224	261	250	272	271	277	354	393	373	395	397
Gornji Emovci	167	162	112	136	165	208	188	225	210	207	206	181	165	156	159
Gradski Vrhovci	286	323	302	350	367	402	382	211	175	192	189	139	108	83	57
Komušina	146	160	153	191	203	242	213	238	158	153	149	136	128	92	102
Krivaj	-	45	27	55	72	128	68	70	87	92	87	94	85	80	77
Kunovci	66	85	74	102	115	117	139	124	129	117	129	114	247	79	90
Laze Prnjavor	^{II}	^{II}	^{II}	^{II}	^{II}	^{II}	^{II}	42	36	31	36	37	25	27	14
Marindvor	^V	^V	^V	63	117	104	113	77	39	51	82	128	^V	117	138
Mihaljevci	235	244	218	244	302	325	328	371	406	403	486	613	639	714	792
Nova Lipa	-	-	-	-	-	-	-	67	113	123	112	91	78	76	112
Novi Mihaljevci	109	115	105	119	174	187	181	193	211	236	174	364	317	341	331
Novi Štitnjak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	73	72	95	112
Novo Selo	160	195	161	183	218	233	221	245	237	231	261	286	393	439	414
Požega	2227	2962	3294	4077	4988	5899	7040	7125	8544	10052	13251	18184	19867	21046	20943
Seoci	223	235	211	245	281	271	246	249	267	262	237	162	127	108	94
Stara Lipa	226	196	187	246	244	307	343	344	310	304	315	228	213	186	219
Šeovci	82	85	105	106	129	149	154	144	141	148	164	134	110	110	107
Škrabutnik	131	126	150	160	207	258	248	262	166	193	168	125	88	62	47
Štitnjak	86	88	81	103	115	117	111	101	132	121	152	95	77	60	59
Turnić	105	53	59	79	106	93	95	88	148	148	141	108	98	95	93
Ugarci	70	88	71	111	128	158	154	142	149	143	125	92	77	74	63
Vasine Laze	^{II}	^{II}	^{II}	^{II}	^{II}	^{II}	^{II}	154	116	126	112	77	56	34	24
Vidovci	175	172	183	219	274	370	377	404	465	488	901	1414	1654	1774	1.759
UKUPNO	5191	6139	6310	7871	9437	11020	12054	12393	13715	15450	19408	24939	26708	28157	28201

- ^I Podaci za naselje Crkveni Vrhovci sadržani su u podacima za naselje Gradski Vrhovci.
^{II} Podaci za naselja Laze Prnjavor i Vasine Laze sadržani su u podacima za naselje Ćosine Laze.
^{III} Podaci su sadržani u podacima za naselje Gornji Emovci.
^{IV} Podaci su sadržani u podacima za naselje Donji Emovci.
^V Podaci su sadržani u podacima za naselje Kunovci.

Gospodarstvo

Grad Požega spada u nositelje gospodarskog razvitka i najznačajnijih industrijskih kapaciteta u Županiji. Na području županijskog središta grada Požega nalaze se industrijski pogoni: Drvna industrija Spin Valis, Prehrambena industrija Zvečevo, metalna industrija Plamen, modne konfekcije Sloga i Orljava, Hrvatske šume, pogoni građevnih poduzeća Promet i Presoflex.

Naselje	Broj obrtnika ⁶	Naselje	Broj obrtnika
POŽEGA	409	MARINDVOR	1
ALAGINCI	2	MIHALJEVCI	7
BANKOVCI	1	NOVA LIPA	1
DERVIŠAGA	7	NOVI MIHALJEVCI	1
DONJI EMOVCI	2	NOVO SELO	2
DRŠKOVCI	4	ŠEOVCI	1
GOLOBRDCI	4	TURNIĆ	1
KRIVAJ	1	VIDOVCI	15
UKUPNO GRAD POŽEGA			459

⁶ Podaci su iz PP Županije

Turizam

Prirodne uvjete za razvitak turizma čine prostrana lovna područja s bogatim lovnim fondom divljači, tradicija planinarstva, ribnjaci i akumulacije s mogućnošću ribolovnog i različitih oblika rekreacijskog turizma, vinorodna, šumska i planinska područja pogodna za različite oblike turizma.

Pokazatelji turističke djelatnosti

1997. g. u Gradu Požegi je bilo 29 soba, 59 postelja, ukupno 1.786 turista (1.284 domaća i 502 strana) te ostvareno ukupno 3.285 noćenja (2.390 domaći, 895 strani). 1988. u Gradu Požegi je bilo 27 soba, 57 postelja, ukupno 2.017 turista (1.529 domaćih i 488 stranih). Ostvareno je 3.398 noćenja (2.563 domaći, 835 strani). U siječnju 2000. god. u Gradu Požegi je bilo 35 soba sa ukupno 69 postelja.

Poljoprivreda

Prema podacima iz 2001. g. 43% domaćinstava (3.883 od ukupno 9.107) je imalo u vlasništvu poljoprivredno zemljište.

Ratarski i stočarski pogoni

Na području Grada Požega u naselju Alaginci smješteni su silosi za žito.

Šumarstvo

Šumskim zemljištem gospodari Uprava šuma Požega. Uprava šuma Požega formirana je od 24 uređajna razreda gospodarskih šuma. Najzastupljeniji razred je sjemenjače bukve i sjemenjače kitnjaka.

Vodni resursi

Sliv rijeke Orljave pripada vodnom području sliva rijeke Save. Sliv rijeke Orljave nalazi se u Požeškoj kotlini koju zatvaraju Papuk, Krndija, Dilj, Požeška gora, Pšunj i Ravna gora.

Na potezu kroz Požegu Orljava je uređena u dužini od 3.605 m, međutim, nakon velike vode 1972. godine došlo je do uništenja poteza od 600 m koji nije obnovljen. Grad Požega će imati određeni stupanj sigurnosti od poplava nakon uređenja vodotoka koji protječu kroz grad i sanacije nekih objekata. Srednja godišnja temperatura iznosi 10,4°C, a prosjek godišnjih oborina iznosi 796 mm. U vegetativnom periodu IV-IX mjeseca padne 430 mm kiše.

Najviše oborina padne u VI i XI mjesecu. Oko 10% oborina padne u obliku snijega.

Prostorne mogućnosti i potencijali su povoljni za smještaj manjih pogona što ne zagađuju okoliš.

U pogledu zaštite postojećih cjelina koje bi bilo potrebno zaštititi kao i pojedine građevine tradicionalne arhitekture, planom su predviđene mjere zaštite okoliša i kulturne baštine te njihovo provođenje. Namjenom površina je predviđen prostor za neophodne sadržaje potrebne za funkcioniranje svakodnevnog života, ali i onih koji će doprinijeti razvoju Grada u budućnosti. Osim na tradiciju, ovim planom stavljen je naglasak na razvoj turističke ponude za koju postoje prirodni i kulturno-povijesni potencijali. Planirana su građevinska područja za čistu industriju, malu privredu, sport, rekreaciju, turizam, ugostiteljstvo. Korištenjem navedenih resursa i komparativnih prednosti u Gradu Požegi bi se razina kvalitete života mogla podići na višu razinu.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA POŽEGE

Djelatnost		Broj trgovačkih društava	Broj zaposlenih
1	Poljoprivreda, lov i usluge povezane s njima	3	17
2	Šumarstvo, sječa drva i usluge povezane s njima	1	4
A	POLJOPRIVREDA, LOV I ŠUMARSTVO	4	21
15	Proizvodnja hrane i pića	13	607
17	Proizvodnja tekstila	2	7
18	Proizvodnja odjeće; dorada i bojenje krzna	6	1625
20	Prerada drva, proizvodnja proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala	2	2
21	Proizvodnja celuloze, papira i proizvoda od papira	1	0
22	Izdavačka i tiskarska djelatnost, te umnožavanje snimljenih zapisa	8	35
24	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	3	15
27	Proizvodnja metala	1	516
28	Proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme	11	158
29	Proizvodnja strojeva i uređaja	2	318
30	Proizvodnja uredskih strojeva i računala	2	7
36	Proizvodnja namještaja, ostala prerađivačka industrija	6	470
37	Reciklaža	2	17
D	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	59	3777
41	Skupljanje, pročišćavanje i distribucija vode	1	110
E	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM I VODOM	1	110
45	Građevinarstvo	31	235
F	GRAĐEVINARSTVO	31	235
50	Trgovina motornim vozilima i motociklima; održavanje i popravak motornih vozila i motocikla; trgovina na malo motornim gorivima i mazivima	16	121
51	Trgovina na veliko i posredovanje u trgovini, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	44	211
52	Trgovina na malo osim trgovine motornim vozilima i motociklima; popravak predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	63	964
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKLA TE PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	123	1296
55	Hoteli i restorani	13	38
H	HOTELI I RESTORANI	13	38
60	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	17	389
63	Prateće i pomoćne djelatnosti u prijevozu; djelatnost putničkih agencija	3	4
I	PRIJEVOZ, SKLADIŠTENJE I VEZE	20	393
67	Pomoćne djelatnosti u financijskom posredovanju	2	24
J	FINANCIJSKO POSREDOVANJE	2	24
70	Poslovanje nekretninama	1	5
71	Iznajmljivanje strojeva i opreme, bez rukovatelja i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	1	0
72	Računalne i srodne djelatnosti	6	61
74	Ostale poslovne djelatnosti	31	57
K	POSLOVANJE NEKRETNINAMA, IZNAJMLJIVANJE I POSLOVNE USLUGE	39	123
80	Obrazovanje	5	17
M	OBRAZOVANJE	5	17
85	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	3	41
N	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB	3	41
92	Rekreacijske, kulturne i sportske djelatnosti	4	14
93	Ostale uslužne djelatnosti	4	27
O	OSTALE DRUŠTVENE, SOCIJALNE I OSOBNE USLUŽNE DJELATNOSTI	8	41
UKUPNO		308	6116

Podaci su za Grad Požegu za 2002. godinu.

Podjela je prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, NN 13/2003.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVITKA I UREĐENJA

Temeljni ciljevi daljnjeg prostornog razvitka proizlaze iz analize primjene dosadašnjeg Prostornog plana (bivše) općine Požege u dijelu što se odnosi na područje Grada Požege te iz globalnih uporišta i obveza što proizlaze iz Programa prostornog uređivanja Republike Hrvatske.

Očuvanje prirodnih i povijesnih vrijednosti te zaštita okoliša, njihovo evidentiranje i sanacija ugroženih vrijednosti su temeljni ciljevi daljnjeg razvitka Grada Požege.

Jedan od ciljeva očuvanja prostornog identiteta je da se prirodni predjeli na cijelom prostoru Grada Požege sačuvaju u najvećoj mogućoj mjeri.

S gledišta očuvanja prostornog identiteta opći cilj se može definirati kao nastojanje da se zadrži i unaprijedi fizička cjelovitost područja Grada Požege. U postupku planiranja se osim prirodnih značajki uvažavaju i strukturne značajke prostora. To znači da je potrebno poštivati i vrednovati unutrašnju raščlanjenost, raznolikost i komplementarnost prostora i nastojati očuvati krajobraznu fizionomiju i identitet područja.

U najvećoj mogućoj mjeri treba očuvati funkcionalnu i ukupnu ekološku cjelovitost i različitost, a razvoj planirati po načelu pretežitosti i predodređenosti prostora za određene djelatnosti primjerene temeljnim značajkama prostora. Stoga je potrebno nastojati da se pod teretom težnje za ubrzanim razvojem ne izgube temeljne osobitosti prostornih struktura po kojima je Grad Požege prepoznatljiv, te primjenjivati posebne (a ne univerzalne) modele razvoja koji će veće težište dati na značajke područja, a manje na glavne razvojne sustave.

2.1. Ciljevi prostornog razvitka županijskog značaja

Osnovni ciljevi prostornog uređenja županijskog značaja definirani su u Programu mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Požege, te u Prostornom planu Požeško-slavonske županije.

Osnovni ciljevi su:

- Zaštita okoliša u strategiji prostornog uređenja, te učinkovito očuvanje prostora i postignuće više razine kakvoće življenja. Neophodno je osigurati racionalno gospodarenje prostorom.
- Planiranje zaštite prostora kao ključnog čimbenika preventivne zaštite okoliša mora omogućiti sve nove aktivnosti u prostoru usuglašavajući ih s naprednim europskim ekološkim kriterijima, a istovremeno omogućiti normalan razvitak Grada Požege.
- Jedan od najvažnijih ciljeva je ostvarivanje trajnog razvitka naselja. Da bi se to ostvarilo potrebno je:
  - Unaprijediti kvalitetu osnovnih vrijednosti fizičkog, gospodarskog i socijalnog okruženja u kojem ljudi žive;
  - Prirodne krajobrazne sačuvati, zaštititi biotički potencijal, te osigurati da niti jedna djelatnost ne poremeti prirodne režime krajobrazne;
  - Odrediti mjere i režime zaštite za očuvanje prostornih kvaliteta, kao i unapređenje ugroženih dijelova prostora;
  - Utvrditi mjere zaštite naselja Požege, te dijelova pojedinih ruralnih aglomeracija ili pojedinačnih građevina;
  - Utvrditi mjere zaštite za područja evidentirana kao potencijalne arheološke zone te mjere zaštite spomeničkih vrijednosti (npr. sakralne građevine);
  - Zaštititi prirodnu baštinu;
  - Zaštititi graditeljsku baštinu;
  - Opremiti prostor infrastrukturom;
  - Predložiti trase novih, kao i proširenja postojećih cesta;
  - Osigurati koridore za željeznicu i državne ceste;
  - Uvoditi nove tehnologije opsluživanja roba i tereta, modernizirati kolodvore i terminale;
  - Učinkovito koristiti i zaštititi prostor kod izvođenja rekonstrukcija ili gradnje novih građevina pri čemu treba u najvećoj mjeri koristiti postojeće koridore i prostore;
  - Uvoditi nove tehnologije telekomunikacijskog prometa koje čuvaju prostor i štite okoliš,

- Sačuvati vode koje su još čiste kao pričuve za opskrbu vodom, te sanirati ili ukloniti zagađenja uslijed kojih dolazi do ugrožavanja vode za piće na postojećim ili planiranim izvorištima vode;
- Očuvati kvalitetu voda tamo gdje ona zadovoljava propisane uvjete, te osigurati poboljšavanje ekoloških funkcija vode tamo gdje su narušene;
- Zaustaviti postupke pogoršavanja kvalitete podzemnih i površinskih voda i poboljšati je gradnjom potrebnih uređaja za prethodno pročišćavanje zagađenih voda i gradnjom barem mehaničkog dijela centralnih uređaja.

2.1.1. Razvoj naselja, posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Najnaseljeniji prostori su centralni dio Požeške zavale na predgorskoj stepenici Papuka, posebno uz dolinu Orľjave. Gustoća naseljenosti u gradu Požegi iznosi 872 stanovnika / km², a u njegovoj užoj gravitacijskoj zoni dosiže vrijednosti od 75 do 100 st/km².

U pravilu gustoća naseljenosti postupno se smanjuje prema planinskom okviru (25-50 st/km², 10-25 st/km²), što se može objasniti sve siromašnijom opskrbnom sredinom.

Osnovna obilježja razvoja naselja u razdoblju 1981.-1991. godine su sljedeća:

- povećanje broja stanovnika na području Grada Požege za 5,4%,
- koncentracija najvećeg dijela gospodarskih potencijala, snažna urbanizacija i kontinuirani demografski rast Požege, a paralelno s tim procesi deagrarizacije i raslojavanja sela i zaostajanje ruralnih područja u općem razvitku.

Prema nekim procjenama i kriterijima, do 2021. godine, prestat će postojati 7 naselja na području Grada Požege.

S obzirom na to da su naselja Grada Požege stambenog karaktera i sa izuzetkom samog naselja Požege nemaju izrazito razvijene posebne funkcije županijskog značaja, cilj ovog plana je unapređenje i intenziviranje nestambenih funkcija (trgovina, mala privreda, školstvo, industrija i sl.).

Potrebno je voditi računa da se naselja ne šire uz državne i županijske prometnice, da se postojeći izgrađeni dio primjereno preoblikuje i da se prvenstveno racionalno iskoristi njegov neizgrađeni dio.

Gradski prostor je po svojoj vrijednosti od županijskog a i višeg (nacionalnog) značenja, te je cilj spriječiti njegovu degradaciju.

Oblikovanje naselja i građevina (lokacijom i arhitekturom) nužno je usklađivati s vrijednim tradicijama. Stoga je potrebno poticati razvoj tradicionalne arhitekture i ekološki održivih građevnih tehnologija, te primjenu autohtonog tradicionalnog korištenja prostora i arhitektonskog oblikovanja.

Prepoznatljivost prostornog identiteta Grada Požege treba njegovati odmjerenim intervencijama u prostoru koje ne odudaraju od prirodnih i ambijentalnih obilježja u kojima nastaju. Potrebno je spriječiti zapuštanje i napuštanje naslijeđenog građevnog fonda (kulturno-povijesno naslijeđe, ambijentalne vrijednosti životnog prostora), jer to utječe na vizualnu degradaciju urbanog prostora. Potrebno je stimulirati obnavljanje postojećih i etnološki vrijednih građevina graditeljske baštine, a naročito voditi brigu o očuvanju povijesnih jezgri naselja, ali i atraktivnog okoliša.

Profilacija i očuvanje identiteta naselja u Gradu Požegi kao lokalnih aglomeracija, te samog naselja Požege kao središta i sjedišta Grada i Županije su osnovni ciljevi razvoja.

Ciljevi razvoja su i:

- Definiranje sustava naselja i mjera za ubrzanje njihova razvoja, poboljšanje društvene infrastrukture, gradnja građevina za obrazovanje, zdravstvo, župna središta, građevina za opskrbu, formiranje mjesta za društveni i kulturni život ljudi, poboljšanje komunalnog standarda.
- Očuvanje neizgrađenih prostora - formiranje građevinskih područja uvažavajući povijesne matrice naselja, utvrđivanje granica drugih sadržaja sa stanovanjem, formiranje građevinskih područja za druge sadržaje (industrija, rekreacija, groblja, šume, poljoprivredne površine i sl.).

Za infrastrukturne sustave kao što su: plinovod, dalekovodi, željeznička pruga i državne ceste cilj je očuvanje postojećih sustava uz osiguranje propisanih zaštitnih koridora i respektiranje postojeće izgradnje i prirodnih datosti te mogućnost daljnjeg razvitka.

Osnovni ciljevi razvitka komunalno-prometne infrastrukture mogu se svesti na nekoliko točaka:

- izgradnja nove obilaznice sjeverno od grada Požege,
- izgradnja nove gradske ulice uz južni nasip rijeke Orljave,
- dogradnja osnovne gradske prometne mreže u sjeverozapadnom dijelu područja obuhvata Plana, prometni spoj građevinskih područja za gospodarske djelatnosti Požege na brzu sjevernu cestu kod Alaginaca,
- saniranje izgrađenih a prometno i komunalno neopremljenih područja,
- komunalnim opremanjem stvoriti uvjete za prostorni razvitak unutar predloženih građevinskih područja,
- osiguranje prostora i koridora za prometnice, energetske i komunalnu infrastrukturu, osiguranje prostornih uvjeta za unapređenje pješačkog i biciklističkog kretanja,
- unapređenje zaštite prirodnih resursa (vode, tla, zraka).

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

Na području Grada Požege znatne površine pokrivaju prirodni resursi – šume i poljoprivredno tlo. Jedan od najvažnijih ciljeva plana – očuvanje i zaštita prirodnih resursa – provodi se na način da se najkvalitetniji neizgrađen prostor čuva od izgradnje.

Racionalno korištenje prirodnih resursa postiže se:

- skladnim odnosom površina šuma i poljoprivrednog zemljišta te građevinskih područja i njihove najracionalnije mjere,
- optimalnim određivanjem namjene neizgrađenih površina na osnovi temeljnog resursa,
- detaljnim definiranjem sadržaja i građevina koje se mogu graditi izvan građevinskih područja,
- na prostorima namijenjenima gradnji treba polaziti od postojećih prirodnih i kulturno-povijesnih krajobraznih vrijednosti, te načina života stanovništva,
- racionalnog definiranja prostora za prometne i infrastrukturne sustave.

Suvremeni odnos prema resursima temelji se na principima održivog razvitka koji racionalizira njihovu razinu korištenja. Svrha racionalnog korištenja je u njihovu očuvanju, korištenju i prilagodbi sadašnjim, ali i budućim potrebama. Stoga je potrebno težiti ostvarenju sljedećih ciljeva za pojedine resurse:

Šume:

Cilj zaštite šuma kao nositelja identiteta područja je da se šume, kao sastavna i nezaobilazna slika krajobraza, u najvećoj mogućoj mjeri očuvaju.

Posebno se naglašava cilj da se Prostornim planom uređenja sačuvaju šumske površine, šumarci i živice koji se sporadično prepliću s površinama druge namjene.

- Upravljanjem i uređivanjem te trajnim gospodarenjem treba očuvati sve funkcije šuma;
- Infrastrukturne i prometne sustave treba planirati tako da ne ugrožavaju cjelovitost postojećih šuma;
- U šumama treba omogućiti rekreaciju i edukaciju. U tu svrhu treba predvidjeti opremu prikladnu karakteru šume i krajobraza;
- U privatnim šumama treba osigurati bolje gospodarenje.

Tlo:

Visoka doživljajna vrijednost i bogatstvo prostora mora se sačuvati njegovanjem značajki tradicionalne obrade tla (nizinski dio, briježni dio), zadržavanjem izmjeničnih kultura (njive, travnjaci, voćnjaci, vinogradi, šume), zadržavanjem livada i pašnjaka.

Treba:

- Čuvati i vrednovati kvalitetna tla kao osnovni prirodni i gospodarski resurs, te ih koristiti u poljodjelstvu kao trajnoj namjeni;
- Ne povećavati građevinska područja na prostorima najkvalitetnijih tala;
- Sprečavati gradnju koja nije u funkciji racionalnog korištenja tala;
- Omogućiti gradnju građevina u funkciji gospodarenja poljodjelskim površinama. Posebno treba povećati kvantitetu i kvalitetu obrade poljoprivrednih površina.

Vode:

Svrhovito je izvršiti sveobuhvatnu i višenamjensku valorizaciju svih prostora uz vodotoke prije značajnih vodoprivrednih zahvata. Takvim zahvatima obvezno bi trebale prethoditi studije ukupne gospodarske opravdanosti i procjene utjecaja na okoliš s predviđenim mjerama ublažavanja negativnih posljedica, jer i manji regulacijski zahvati mogu degradirati slikovit ili značajan krajobraz.

Za područje Grada Požege od velikog je značaja zadržavanje prirodnog stanja i očuvanje svih vodotoka. Cilj je očuvati ne samo vodotok već i širi prostor uz njega što uključuje vegetacijski pojas i prirodnu inundaciju odnosno dolinu.

Treba:

- Štititi podzemne i nadzemne vodne resurse od onečišćavanja,
- Štititi rijeku Orljavu i potoke od bujičnih voda,
- Osigurati uređivanje, zaštitu rijeke Orljave, potoka i kanala te njihovih obala zadržavanjem prirodnih tokova,
- Tehnička rješenja obrane od poplava i visokih voda vodotoka prilagoditi prirodnim obilježjima,
- Prilikom svih zahvata na vodnim resursima treba osigurati biološki minimum.

Mineralne sirovine:

- Čuvati i vrednovati ležišta mineralnih sirovina povoljnog potencijala za racionalno korištenje,
- Definiranjem optimalnog korištenja prostora kopova ograničiti količinu i trajanje eksploatacije.

ŠTITNJAK

MIHALJEVCI

KOMUŠINA

ŠKRABUTNIK

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Inventarizacijom prirodnih resursa i prosudbom mogućnosti njihova opterećenja, te potreba i načina njihove zaštite, doprinijet će se očuvanju ekološke stabilnosti.

To je osobito važno kod zaštite i korištenja podzemnih voda i mineralnih sirovina.

Konkurentni zahtjevi za korištenjem prostora i okoliša (naselja, poljoprivreda, šumarstvo, gospodarstvo, rekreacija, prometni, energetski i vodnogospodarski sustavi, te postupanje s otpadom) uskladit će se međusobno kao i s interesima zaštite prirode i krajobrazna, očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i kakvoće zraka, zaštite voda, tala, klime, biljnog i životinjskog svijeta te zaštite od buke.

- Zaštita prirodnih resursa: tla, vode, mineralnih sirovina, zraka, klime, biljnog i životinjskog svijeta, odnosno, uz određivanje mogućnosti njihovog korištenja a da to ne dovodi do njihove degradacije i nestanka, te racionalno korištenje i zaštita na način da se ne prelazi nosivi kapacitet resursne osnove je globalni cilj za postizanje ekološke stabilnosti.
Potrebno je davanje prednosti komplementarnim umjesto konkurentnim aktivnostima u korištenju prostora.

- Zaštitu tla će se osigurati:

- 1) racionalnim popunjavanjem građevinskih područja, te osiguranjem primjerenih standarda kvalitete života u njima.
- 2) recikliranjem, uporabom i suvremenim metodama zbrinjavanja otpada.

Zbog toga treba postojeće nekontrolirane deponije zatvoriti i sanirati.

- Sačuvati sve vrijedne poljoprivredne površine te tako osigurati ekološke i krajobrazne vrijednosti prostora.
- Površine šuma se neće smanjivati, a potrebno je osigurati postojanost ekosustava.
- Kakvoću zraka će se održavati prostornim razmještajem kvalitetnih tehnologija i kontinuiranom kontrolom gospodarskih djelatnosti, orijentacijom teretnog prometa na željeznicu, štednjom i racionalizacijom energije, razvojem dopunskih alternativnih energija.
- Sačuvati kvalitetu vode zaštitom podzemnih voda, otvorenih vodotoka te razvojem komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija).

Glede zaštite najvrednijih prostornih prirodnih cjelina ciljevi prostornog uređivanja su:

- Obronci Požeške gore:
  - očuvanje reljefnih karakteristika prostora, naročito udolina potoka i istaknutih reljefnih točaka i vizura,
  - očuvanje neizgrađenih prostora te strukture i odgovarajućeg mjerila izgrađenog krajobrazna.
  - skladan razvoj izletničkog turizma i rekreacije u odnosu na ljepotu pejsažne raznolikosti (šumaraka, vinograda i voćnjaka).
- Dolina uz Orljavu
  - daljnje korištenje najkvalitetnijeg zemljišta za poljoprivredu uz očuvanje temeljnih krajobraznih obilježja, a posebno svih pojava oblika vode kao mikroreljefnih oblika i prostora što podržavaju biološku raznolikost,
  - očuvanje širokih neizgrađenih prostora između izgrađenih struktura naselja, a osobito tamo gdje se njima čuva kvaliteta podzemnih voda ili najvrednijeg zemljišta,
  - racionalno vođenje prometnih i komunalnih infrastrukturnih sustava kako bi se sačuvalo što više vrijednog tla od izgradnje.

2.2. Ciljevi prostornog razvitka gradskog značaja

Svekoliki razvitak će se temeljiti na očuvanju prirodnih razvojnih dobara, na sanaciji onih ugroženih i degradiranih uz istovremeno omogućavanje daljnjeg prostornog razvitka svakog od 31 naselja. Da bi se to postiglo potrebno je:

- Definiranje građevinskih područja
Građevinska područja treba definirati uvažavajući povijesne matrice naselja te ruralni način života, utvrditi granice radnih sadržaja sa stanovanjem, te odrediti uvjete i granice u kojima se za takve sadržaje formiraju građevinska područja za gospodarske djelatnosti. Potrebno je precizno utvrditi mogućnosti, vrste i uvjete prostornog uređivanja za sadržaje izvan građevinskih područja. Prostori koji se koriste kao poljoprivredni dijelovi čestica, a bili su unutar građevinskih područja iz prethodnog plana, predviđjet će se kao poljoprivredna područja, a za daljnji razvoj će se građevinska područja predvidjeti tamo gdje imaju osiguran pristup s javnog puta. Nove ulice će se planirati slijedeći tradicijski oblik naselja.
- Definiranje sustava društvene infrastrukture naselja i mjera za njihov razvitak
Poboljšanjem društvene infrastrukture, posebno obnovom postojećih osnovnih škola, izgradnjom novih škola te kulturnih i javnih građevina (knjižnica, kazalište, arhiv, hotel) te dovršenjem zgrade nove gimnazije u Požegi, prostora za rekreaciju i okupljanje stanovništva, kvalitetnom opskrbbom, poboljšanjem komunalnog standarda doprinijet će se poboljšanju kvalitete života unutar svakog naselja.
- Osiguranje prostora i koridora za prometnice, energetske i komunalnu infrastrukturu
Planom se treba osigurati koridor i prostor za lokalne sustave prometnica i komunalne infrastrukture.

2.2.1. Demografski razvitak

Polaznu osnovicu za planiranje predstavljaju rezultati popisa stanovništva iz 1991. i 2001. godine, ocjena kretanja i struktura obilježja stanovništva u ranijem razdoblju, te Nacionalni program demografskog razvitka s mjerama demografske obnove (1996.).

Treba imati u vidu posljedice rata koje su veoma značajne u demografskoj strukturi čitave Hrvatske, pa i na području Grada Požege, gdje je zabilježena stagnacija broja stanovnika.

Dugoročne prognoze kretanja broja stanovnika treba uzeti kao aproksimativne tendencije, jer one ovise ne samo o ograničenjima u planiranju već i o mnoštvu društvenih i ekonomskih činitelja, kako za područje na koje se projiciraju tako i za njegovo šire okruženje.

U samom naselju Požegi je trend rasta broja stanovnika bio konstantan do 1991. godine, a u zadnjem međupopisnom razdoblju bilježi se pad od 103 stanovnika.

Plan je rađen uz pretpostavku povećanja broja stanovnika sa sadašnjih 28.201 na 40.890 stanovnika do 2021. g. što je planirani broj stanovnika prema Prostornom planu Požeško-slavonske županije.

Veći porast broja stanovnika bit će moguć i nakon poboljšanja ukupne ekonomske situacije, te nakon otvaranja novih radnih mjesta. Vrlo važan cilj je zadržavanje mladih stručnjaka.

Na demografskom planu treba težiti ravnomjernijem demografskom razvitku na cijelom prostoru Grada Požege daljnjim ravnomjernim rastom stanovništva, povoljnijim prirodnim prirastom te pomlađivanjem stanovništva – nosilaca i čimbenika ukupnog razvoja, te većim ulaganjima u ovaj prostor.

2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture

Dugoročna orijentacija gospodarskog razvitka Grada Požege bit će unapređenje djelatnosti kao što su: malo poduzetništvo, poljodjelstvo, turizam i čista industrija kao ključnih pravaca razvoja koje je postavio Prostorni plan Požeško-slavonske županije.

S obzirom na postojeće prirodne potencijale i dobar geoprometni položaj, odlučivanjem o korištenju pojedinih prostora utjecat će se na racionalniji, svrsishodniji i ujednačeniji prostorni razmjestaj pojedinih aktivnosti, vodeći pri tom računa o karakteristikama i dostignutom razvitku prostora Grada Požege, ali i susjednih općina.

U izboru osnovnih pravaca razvitka prednost treba dati onim djelatnostima kod kojih raspoloživi resursi, tržišni uvjeti i tehnički napredak omogućuju brži razvitak.

Prostornim planom se određuju prostorni okviri, uvjeti i mogućnosti za smještaj djelatnosti koje racionalno koriste zemljište, koje nisu energetske zahtjevne i prometno su primjerene. Djelatnosti ne smiju biti u suprotnosti sa zaštitom okoliša, a jedan od kriterija odabira je da materijalno mogu poboljšati funkcioniranje pojedinih naselja ili Grada u cjelini.

Uspostavljanje ravnoteže u prostoru postiže se disperznim rasporedom gospodarskih sadržaja koji zahtijevaju manje lokacije kako bi bili primjereni prostornoj strukturi postojećeg prostora.

Razvitak Grada Požege temeljit će se na sljedećim djelatnostima: kapaciteti za preradu mesa, mlijeka, voća, povrća, proizvodno i uslužno zanatstvo, ugostiteljstvo, turistička ponuda, graditeljstvo.

Posebnu pažnju trebalo bi posvetiti razvitku malog gospodarstva i obrtništva.

Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva u Požeško-slavonskoj županiji donesen je u cilju pokretanja gospodarstva, a namjena mu je zapošljavanje domicilnog stanovništva, razvoj grada i rast standarda stanovništva.

Prostornim planom predviđen je razvoj radnih djelatnosti u građevinskim područjima za gospodarske djelatnosti.

Za turizam je predviđena izgradnja novih turističkih kapaciteta koju treba usmjeriti višim kategorijama građevina i sadržaja po europskim standardima za turističke i ugostiteljske građevine.

Vrijedne građevine kulturno-graditeljske baštine treba sustavno obnavljati i revitalizirati stavljajući ih u turističku funkciju. Za gradnju novih građevina treba izbjegavati prirodno vrijedne lokacije – šume i poljoprivredna zemljišta.

Treba poticati oblike turističke ponude integrirane u ukupnu strukturu prostora, a samo iznimno formirati izdvojene komplekse.

Razvoj turizma uvjetovan je razvojem kvalitetnije prometne i komunalne infrastrukture, te stalnom brigom oko zaštite kulturnih dobara i okoliša.

Obrtničke djelatnosti se može smjestiti unutar građevinskog područja naselja.

Upravljanje šumama i njihovo korištenje tako da se održava biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalitet i produktivnost, također je dio gospodarske strukture Grada Požege.

Da bi se postigla odgovarajuća zaštita šuma prvenstveno treba spriječiti daljnje krčenje šuma i provoditi pošumljavanje ogoljenih površina, što se ostvaruje i kroz prostorno planiranje. Negativni učinci nestajanja i degradacija šuma očituju se u vidu erozije tla, gubitka biološke raznolikosti, nanošenja štete staništima šumskih životinja i smanjenja mogućnosti razvoja. Da bi se postigla uspješna obnovljivost i održanje šumskih zajednica (flore i faune), ne treba nadalje usitnjavati šumske površine, a prema građevinskim područjima naselja treba ostaviti prijelazne pojaseve. Isto tako, između izdvojenih šumskih površina treba ostaviti komunikacijske koridore za nesmetano kretanje šumske faune.

Postojeće šume treba održati pravilnim gospodarenjem (naročito u privatnim šumama) i povećavati pošumljavanjem. Treba očuvati šume u reprezentativnim autohtonim ekološkim sustavima i krajobrazima. Na suhim zemljištima i zemljištima izloženim eroziji treba provoditi obnavljanje i očuvanje vegetacije.

Poboljšano gospodarenje šumama može povećati proizvodnju dobara i usluga, odnosno prihoda od šuma. Šumskim dobrima, kao obnovljivim resursima, treba gospodariti na održiv način, u skladu s načelima očuvanja okoliša.

Prigodom određivanja specifičnih ciljeva dugoročnog razvitka poljoprivrede važno je hidro i agro melioracijom, racionalizacijom tehnologije i potrošnje mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja rekonceptualizirati gospodarsko korištenje poljodjelskih površina u skladu sa smjericama ekološke proizvodnje hrane, poticati agro-turističku ponudu i čuvati izvorna obilježja krajobraza.

Sažeto se može kazati kako u ravničastim predjelima daljnji razvoj naselja treba slijediti tipologiju dosadašnjih linearnih oblika, ali i širenje u dubinu prostora, a zabranjuje se širenje uz državne ceste D38, D49 i D51 te županijske ceste Ž4100, Ž4115 i Ž4123.

Ostvarenje postavljenih ciljeva i zadaća Grad Požega će postići provedbom sljedećih projekata:

- A. Projekti stvaranja općih uvjeta za razvitak održivih i gospodarski učinkovitijih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivrede:
- Agro baza podataka;
  - Stanje onečišćenja tala i trajno motrenje;
  - Geografski i zemljišni informacijski sustav (GZIS) Požeško-slavonske županije;
  - Gospodarenje državnim poljoprivrednim zemljištem;
  - Poljoprivredne zadruge i udruge;
  - Zaštita ugroženih izvornih biljnih i životinjskih vrsta;
  - Obnova i razvitak sela;
  - Suradnja s Hrvatskim zavodom za poljoprivrednu savjetodavnu službu, Hrvatskim stočarsko-selekcijским centrom i Hrvatskom gospodarskom komorom;
  - Suradnja s naseljima u drugim hrvatskim županijama, te sa sličnim teritorijalnim jedinicama.
- B. Projekti stvaranja prepoznatljivih tržišno visokovrijednih županijskih proizvoda.
- C. Poticajna sredstva za razvitak obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Unutar Grada Požega nalazi se 31 naselje. To su:

Alaginci, Bankovci, Crkveni Vrhovci, Čosine Laze, Dervišaga, Donji Emovci, Drškovci, Emovački Lug, Golobrdci, Gornji Emovci, Gradski Vrhovci, Komušina, Krivaj, Kunovci, Laze Prnjavor, Marindvor, Mihaljevci, Nova Lipa, Novi Mihaljevci, Novi Štitnjak, Novo Selo, Požega, Seoci, Stara Lipa, Šeovci, Škrabutnik, Štitnjak, Turnić, Ugarci, Vasine Laze i Vidovci.

Osnovni ciljevi budućeg razvoja naselja na području Grada Požega su:

- poticati održivi razvoj naselja koji podrazumijeva daljnji razvitak gradskog središta, ali isto tako i seoskih naselja koja su u dosadašnjem razvoju bila zapostavljena,
- poticati policentrični razvitak, tj. razvitak središnjih naselja,
- postizanje polifunkcionalne strukture i izbjegavanje specijalizacije vezane uz mali broj djelatnosti,
- postizanje razvitka koji bi omogućavao stvaranje uravnoteženog ekološkog okoliša,
- povećanjem broja i veličine stambenih, radnih, uslužnih i rekreacijskih funkcija u gradskom središtu, te opremljenošću komunalnom infrastrukturom i građevinama društvenog standarda utjecati na povoljnija demografska kretanja i cjelokupni razvitak i šireg područja,
- optimalno korištenje prostora i povećanje gustoće naseljenosti, zaštita, očuvanje te obnova prirodne i graditeljske baštine unutar naselja kao i očuvanje povijesne matrice naselja,
- usmjeravati i poticati razvoj grada Požega koji sa sadašnjim brojem stanovnika spada u gradove srednje veličine (15.000 - 30.000 stanovnika) da unaprijedi i potpuno razvije svoje funkcije za narednu veličinu, zadržavajući sva ključna obilježja grada dimenzioniranog "po mjeri čovjeka",
- povećati broj i veličinu stambenih, javnih, radnih, uslužnih i rekreacijskih funkcija na prostoru cijelog Grada Požega te njihovom opremljenošću komunalnom infrastrukturom i građevinama društvenog standarda utjecati na povoljnija demografska kretanja i cjelokupni razvitak cijelog područja,
- obnoviti povijesne građevine u funkciji stanovanja, tercijarnih i kvartarnih usluga – turizma i kulture,
- stimulirati optimalno korištenje, prostornu organizaciju i oblikovanje planiranih građevinskih područja,
- za izgradnju na dosad neizgrađenim prostorima unutar građevinskog područja obavezno izraditi detaljni plan ili lokacijske dozvole za otvaranje nove prometnice – stambene ulice,

- za novu stambenu i drugu gradnju prvenstveno koristiti dijelove građevinskih područja koja su već opremljena komunalnom infrastrukturom,
- ulaganjima u poboljšanje životnog standarda (gradnjom kvalitetnog prometnog, vodoopskrbnog i energetskog sustava) poticati ostanak stanovništva u svim naseljima,
- posvetiti pozornost usklađivanju stambene i proizvodne funkcije unutar naselja,
- održavati i graditi građevine središnjih društvenih funkcija u naseljima tj. poticati razvitak društvene infrastrukture.

Društvene djelatnosti pripadaju skupini središnjih funkcija, a usmjerene su prema podizanju standarda i kvalitete života stanovništva. One podižu obrazovnu, kulturnu i znanstvenu razinu.

Razvitak društvenih djelatnosti u skladu je s postavljenim ciljevima u prostoru te regionalnim i policentričnim razvitkom. Unutar planiranih građevinskih područja moguće je osigurati lokacije za plansku gradnju predškolske ustanove, osnovne škole, zdravstvene ustanove te vjerske građevine, koje se mogu graditi u skladu s potrebama i mogućnostima Grada Požege. Društvene funkcije mogu se graditi unutar stambenih građevina kao njen dio (npr. područni odjel dječjeg vrtića, privatna ambulanta i sl.).

Vjerske zajednice su u skladu s ustavnim pravom slobodne javno obavljati vjerske obrede, osnivati škole, socijalne i dobrotvorne ustanove. S obzirom na dugu tradiciju župe neprekinuta vjerska i narodna tradicija ovog mjesta upućuje da je aktivnost župe kao nositelja društvenog i socijalnog života u granicama Grada Požege značajna, te je omogućavanje njenog širenja i njenog utjecaja od interesa za poboljšanje društvenog života stanovništva.

Opći ciljevi u razvoju društvenih djelatnosti su sljedeći:

Uprava i sudstvo

- Ustroj jedinica i središta lokalne samouprave treba biti usklađen s potrebama na pojedinim područjima, vodeći računa da njihova mreža bude racionalna, ekonomična i funkcionalna te da zadovoljava stručno postavljene kriterije. To isto vrijedi i za institucije sudstva, kako bi bile što više u funkciji stanovništva Grada Požege.

Udruge građana

- Mreža udruga građana na području Grada treba odražavati potrebe stanovnika ovog područja.

Vjerske zajednice

- Ustroj djelovanja vjerskih zajednica također treba odražavati potrebe stanovnika Grada. Vjerske su zajednice značajni korisnici prostora, te je na nivou prostornog plana potrebno detaljno sagledati mogućnosti gradnje novih vjerskih građevina i osiguranje prostora za potrebe njihovog širenja.

Predškolski odgoj

- Povećati obuhvat djece i smještajne kapacitete (adaptacija postojećih), proširiti mrežu institucija predškolskog odgoja i naobrazbe u većini važnijih i većih, pa i manjih lokalnih središta, te funkcionalnost predškolskog odgoja u općem poboljšanju života (socijalizacija, proizvodnost rada, lakši nastavak školovanja).

Osnovno obrazovanje

- Uspostaviti najbolji mogući koncept osnovnoškolskih ustanova na području Grada Požege rukovodeći se odlukama ustanova lokalne uprave i samouprave, odnosno Ministarstva prosvjete i sporta (demografska utemeljenost, broj škola, statutarna utemeljenost, funkcioniranje školskih odbora).

Srednje i visoko obrazovanje

- Formirati mrežu škola srednjeg obrazovanja utemeljenu na razvoju gospodarstva, s mogućnošću izbora općih i specijalističkih usmjerenja, odnosno kraćeg školovanja za obrtnička, trgovačka, ugostiteljska i neka druga zanimanja.
- Koristiti mogućnosti osnivanja viših i visokih obrazovnih institucija te zasnivanja mogućnosti znanstveno-istraživačkog rada.

Kultura

- Tendencija ravnomjernog razvoja kulture u Gradu, suradnja s jedinicama lokalne samouprave te briga za prostor i zaštitu kulturne i prirodne baštine.
- Očuvanje i njegovanje tradicijske kulture koja odražava prepoznatljivost Grada u kontekstu hrvatskog nacionalnog identiteta.

Sport i rekreacija

- Socijalizirani pristup problemu korištenja slobodnog vremena (prije svega zbog povećanja raznih oblika ovisnosti), uz poticanje i ubrzavanje izgradnje sportskih igrališta, dvorana, bazena i drugih sportskih objekata i sadržaja - s ciljem širenja sportskih aktivnosti i rekreacije među svim stanovnicima.

Zdravstvo i socijalna skrb

- Razvoj ovih djelatnosti i njihov prostorni razmještaj moraju biti u skladu s prihvaćenim standardima, ali i u skladu s potrebama pojedinih područja u prostoru Grada.

Razvoj prometa

Razvoj prometnih sustava na području Grada Požege, u skladu sa specifičnim položajem u prostoru, uvjetovan je u znatnoj mjeri strateškim opredjeljenjima razvoja Republike Hrvatske i dugoročnom koncepcijom razvoja Požeško-slavonske županije. Njima su utvrđeni prioriteti realizacije te određene etape daljnjeg razvoja i nadogradnje postojećih prometnih sustava.

Cestovni promet

Prioriteti u sustavu cestovnog prometa na području županije, a od izuzetnog značaja za cijelo područje Grada Požege, odnose se na uspostavljanje novih kvalitetnih cestovnih veza znatno više razine usluge, denivelirana križanja s drugim prometnim i komunalnim infrastrukturnim sustavima, veća putna brzina, povoljniji situativni i visinski elementi i sl.

U tom smislu od najveće važnosti su novi cestovni pravci zapad-istok, budući da postojeći danas prolaze centrom grada Požege i u određenim vremenskim razdobljima uzrokuju prometne probleme.

Najvažniji zahvat izgradnja je planirane sjeverne obilaznice grada Požege. Ova cesta u kombinaciji s državnim cestama na potezu između zapadne i istočne granice Grada Požege trebala bi preusmjeriti sve tranzitne tokove prema istočnoj Slavoniji i obratno te olakšati trenutno stanje.

S obzirom na činjenicu da dosadašnje analize i planska rješenja prometnih potreba upućuju kako samo s jednom kvalitetnom vezom u pravcu zapad-istok nije moguće postići u dugoročnom planskom razdoblju zadovoljenje prometne potražnje, uz ovu cestovnu prometnicu neophodno treba izgraditi novi prometni potez uz desnu obalu rijeke Orljave. Ova prometnica zahtijeva detaljnu analizu cijelog poteza vezano na profil prometnice (očekivana gustoća prometa), specifičnost područja kojim prolazi (vodozaštita, zaštita prostora), kao i povezivanje na postojeće prometne poteze.

Unutar sustava cestovnog prometa predviđeno je održavanje postojećih cesta.

Njihova razina usluge treba biti primjerena suvremenim zahtjevima cestovnog prometa. Kod svih javnih cesta će se omogućiti rekonstrukcija svih kritičnih poteza i povećati male poprečne presjeke, povećati polumjere i poprečne nagibe u krivinama, spriječiti prelijevanje oborinske vode preko kolnika i bolje ih opremiti horizontalnom i vertikalnom signalizacijom i sl.

Za poboljšanje prometnih veza unutar Grada Požege treba revalorizirati postojeće i ispitati mogućnost novih cestovnih veza između pojedinih naselja međusobno te njih i Požege.

Željeznički promet

Tehničko stanje željezničke infrastrukture na području Požeško-slavonske županije prvenstveno je posljedica višegodišnjeg neulaganja u razvoj i modernizaciju te, posljednjih desetak godina, posljedica ratnih okolnosti. Sve to rezultiralo je osjetnim padom eksploatacijskih karakteristika (stupanj sigurnosti, manja brzina i sl.), a time i ukupne razine uslužnosti pojedinih poteza pruga.

Razvoj i ulaganja s ciljem poboljšanja stanja prvenstveno moraju ići kako u pravcu obnove pruga i prijevoznih kapaciteta, modernizacije sustava signalizacije i dojava (telekomunikacija), kontaktne mreže i sl., tako i u pravcu obnove kolodvorskih zgrada i remontnih postrojenja.

Pošanski promet i javne telekomunikacije

Što se tiče poštanskog prometa na području Grada Požege nije predviđena izgradnja novih poštanskih ureda već samo modernizacija postojećih s proširenjem asortimana poštanskih usluga.

U sustavu telekomunikacija razvojni ciljevi usmjereni su daljnjoj izgradnji i modernizaciji postrojenja i uređaja odnosno praćenju standarda unutar tehnologije telekomunikacija.

U sustavu pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanje kapaciteta mreža prema planiranom povećanju broja korisnika i uvođenje novih usluga. Planira se i uvođenje novih mreža i sustava pokretnih komunikacija nove generacije.

Razvoj komunalne infrastrukture

Vodoopskrba

Prioritetni cilj dugoročnog programa razvoja sustava vodoopskrbe na području Grada Požege je osiguranje dovoljnih količina kvalitetne pitke vode za potrebe stanovništva i gospodarstva. U tom smislu potrebno je nadograđivati postojeće opskrbe cjevovode prema onim dijelovima Grada Požege gdje mreže ili uopće nema ili je omogućen priključak samo jednom dijelu korisnika, a sve kritične poteze u mreži gdje su registrirani određeni nedostaci (mali profili cijevi, nezadovoljavajući pritisak i sl.) potrebno je rekonstruirati.

Izgradnjom novih vodoopskrbnih cjevovoda kao i rekonstrukcijom postojećih, u cilju osiguranja dovoljnih količina kvalitetne pitke vode potrebno je predvidjeti i izgradnju nove odnosno rekonstrukciju postojeće vanjske hidrantske mreže, a prema važećim propisima, u svrhu zaštite od požara.

Budući da je na području obuhvata prisutno više vodoopskrbnih sustava, dugoročni razvoj treba biti usmjeren njihovom povezivanju u jedan jedinstveni sustav te zaštititi vodonosnog područja.

Za sigurnu opskrbu stanovništva i gospodarstva pitkom vodom dugoročni razvoj treba biti usmjeren povezivanju vodoopskrbnog sustava Grada Požege sa susjednim vodoopskrbnim sustavima.

Odvodnja

Zaštita vode prvi je prioritet u zaštiti prostora, stoga je obavezno poduzeti sve moguće mjere da se spriječi onečišćavanje i zagađivanje podzemnih slojeva i na taj način zaštite životi i zdravlje ljudi te okoliš.

S obzirom na činjenicu da je danas na promatranom području sustav odvodnje oborinske i otpadne vode riješen većim dijelom samo za grad Požegu, to je potrebno uložiti sve napore za izgradnju mješovitog ili razdjelnog sustava odvodnje u svim naseljima Grada Požege, gdje god je to racionalno i tehnički moguće izvesti.

Sustav odvodnje sanitarnih i otpadnih voda riješit će se izgradnjom zatvorenih nepropusnih kanala, retencionim bazenima, preljevnim građevinama, precrpnim stanicama i uređajem za pročišćavanje otpadnih voda. Recipijenti pročišćenih otpadnih voda su rijeka Orjava i potok Veličanka.

Tamo gdje nije racionalno izgraditi niti male sustave javne odvodnje, obavezno treba odvodnju riješiti izgradnjom septičkih jama s taložnicama.

Plinoopskrba

S obzirom da je većina naselja na području Grada Požege opskrbljena plinom, ciljevi u sustavu plinoopskrbe promatranog područja su izgradnja mreže opskrbnih cjevovoda u svim preostalim naseljima u kojima ga danas nema. Nužan preduvjet razvoja je izgradnja magistralnih visokotlačnih plinovoda s mjerno-redukcijskim stanicama. Distribucijska plinska mreža širit će se unutar granica građevinskog područja sukladno potrebama razvoja i tehničkim mogućnostima distribucijskog sustava.

Elektroopskrba

Osnovni cilj razvoja elektroopskrbe je osiguranje dovoljnih količina električne energije na svim razinama potrošnje, te sigurna i kontinuirana opskrba. To podrazumijeva izgradnju, dogradnju i zamjenu visokonaponskih i sredjenaponskih elektroenergetskih uređaja i postrojenja, te niskonaponske mreže i mreže javne rasvjete.

Od visokonaponskih elektroprijenosnih uređaja i postrojenja na području Grada Požege predviđena je izgradnja 110 kV dalekovoda i dviju trafostanica: TS 110/35/10(20) kV i TS 35/10(20) kV u gradu Požegi.

Isto tako ovim planom je predviđeno i bilo bi poželjno da se svi postojeći zračni dalekovodi srednjeg i visokog napona na području grada Požege kabliraju, a dio postojećeg dalekovoda 110 kV Nova Gradiška - Požega koji se proteže sjevernim obroncima Požeške gore izmjesti, ako se za to mogu iznaći tehnički i financijski prihvatljiva rješenja.

Postojeći zračni dalekovod 35 kV koji se proteže preko novog groblja treba izmjestiti na tom dijelu odnosno kablirati po planiranoj trasi.

Ciljevi cjelovitog gospodarenja otpadom

Ciljevi cjelovitog gospodarenja otpadom su:

- izbjegavanje nastanka otpada (smanjivati količine),
- neizbježivi otpad selektirati i vrednovati (koristiti, reciklirati, obrađivati),
- odlaganje otpada.

Izbjegavanje nastanka otpada obuhvaća niz mjera i zahvata u proizvodnji i potrošnji dobara na izvorima nastajanja otpada sa svrhom smanjenja količine i štetnosti otpada.

Vrednovanje neizbježnog otpada sastoji se od niza postupaka i tehnologije za iskorištavanje materijalnih i energetske vrijednosti otpada, uz istovremeno smanjivanje količina i štetnosti (selektiranje, reciklaža, termičko iskorištavanje).

Odlaganje otpada koji preostaje nakon maksimalnog iskorištenja materijala i energije treba provesti na način najprihvatljiviji za okoliš.

UGARCI

CRKVA SV. VIDA

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

Prirodne, krajobrazne i graditeljske vrijednosti međusobno se isprepliću, a često i uvjetuju.

Osnovni cilj očuvanja atraktivnih i vrijednih dijelova prirodne i graditeljske baštine, te urbane, ruralne i krajobrazne strukture cijelog Grada Požege jest taj da se njezinom zaštitom očuva identitet, ali da ista, kao resurs, postane osnova za gospodarski razvitak.

Stoga je jedan od ciljeva Prostornog plana uređenja Grada Požege da definiraju krajobraz prema njegovim značajkama (prirodni, kultivirani, izgrađeni krajobraz). Za svaku kategoriju krajobraza su određeni ciljevi i smjernice u svrhu zaštite i pravilnog gospodarenja, kako bi se sačuvala krajobrazna fizionomija pojedinog užeg predjela. Na cjelokupnom prostoru Grada Požege izmjenjuju se prirodni i antropogeni – ljudskom rukom oblikovani krajobrazi.

Detaljna inventarizacija je bio jedan od ciljeva prilikom izrade ovog prostornog plana.

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine – kulturna dobra, zajedno sa svojim okolišem moraju biti na odgovarajući način (sukladno njihovim kulturno-povijesnim, arhitektonskim, prostornim i etnološkim značajkama) uključeni u budući razvoj. U cilju očuvanja, zaštite i unapređenja kulturne i prirodne baštine, što znači očuvanje prepoznatljivosti, navodimo načela zaštite koja bi trebala biti polazna osnova budućeg razvoja:

- kulturna i prirodna baština predstavlja temelj prepoznatljivost (identiteta) i dokaz je neprekinutog slijeda (kontinuiteta) razvitka sredine, pa ju je potrebno štiti od svakog daljnjeg oštećenja i uništenja temeljnih vrijednosti;
- osim pojedinačnih građevina, kulturnu baštinu čini i prostorna baština, bilo da je rezultat ljudskog djelovanja kroz povijest, ili je uzajamno djelo prirode i čovjeka;
- osim vrednovanih građevina, obično prepoznatljivih primjera određenog stila, kulturnu baštinu čine i ostvarenja tradicijske stambene izgradnje, koje bi kao nositelje identiteta trebalo čuvati u izvornoj namjeni;
- prirodni krajobraz je neponovljiv, a svako novo širenje građevinskih područja u vrijedne krajobrazne prostore znači osiromašenje krajobraza i gubitak samosvojnosti prostora;
- treba nastojati ostvariti edukativne staze kulturne baštine, čime će se potaknuti razvoj kulturnog turizma.

Jedna od osnovnih zadaća zaštite kulturne baštine, osim zaštite i očuvanja fizičke strukture arhitektonskog spomenika, je težnja da se spriječi devastacija neposrednog prostora, kako bi on očuvao svoje izvorno okruženje, a time i svoje prostorne vrijednosti i cjelovito značenje.

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne povijesne građevine i sklopovi, zajedno sa svojim okolišem, moraju biti na kvalitetan način, sukladno s njihovim prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim karakteristikama, uključeni u razvoj.

Razvoj treba usmjeriti na očuvanje identiteta kulturnog krajobraza, ostvarivanje preduvjeta za odgovarajuće održavanje građevina visoke vrijednosti i njihovu revitalizaciju, kroz odabir namjena kojima se neće izmijeniti njihove prostorne i oblikovne značajke.

Sprečavanje devastacija svih vrsta na kulturnim dobrima trebalo bi se osigurati stalnim praćenjem stanja na građevinama i djelovanjem svih nadležnih institucija i službi.

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine koji imaju svojstva kulturnog dobra, zajedno s njihovim okolišem moraju biti na kvalitetan i odgovarajući način (tj. u skladu s njihovim prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim značajkama) uključeni u budući razvitak.

To prije svega znači:

- očuvanje i stručnu konzervatorsku obnovu svih građevina i sklopova s obilježjima kulturnog dobra,
- očuvanje povijesne organizacije (matrice), parcelacije i građevne strukture unutar zaštićene povijesne cjeline gradskog, gradsko-seoskog i seoskog karaktera,

- očuvanje i obnovu tradicijske arhitekture (stambene i gospodarske), mlinova i ostalih povijesnih građevina kao nositelja prepoznatljivosti prostora,
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicionalnih uporaba građevina i sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog načina obrade zemlje,
- zadržavanje i revitalizaciju povijesnih oblika komunikacije – starih cesta, mostova, pješačkih puteva i planinarskih staza,
- zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziva sela i zaselaka, bregova i potoka, od kojih mnogi imaju simboličko i povijesno uporište,
- očuvanje karakteristične slike kultiviranog krajobraza, parcelacije i tradicijske opreme prostora.

Posebnim vrijednostima hrvatskog prostora smatraju se i strogu zaštitu posebno vrijednih resursa imaju:

- rezerve pitke vode,
- prirodne šume (biljne i životinjske zajednice šuma),
- zaštićena područja prirode,
- spomenici graditeljske baštine,
- nezagađena tla i
- očuvan prirodni i kultivirani krajobraz.

Značenje posebno vrijednih resursa na razini cijelog područja Grada Požege imaju pitka voda, autohtone šume, kvalitetna tla i očuvani prirodni kultivirani predjeli.

Posebni cilj prostornog razvoja Grada Požege može se definirati kao novi pristup iskorištavanju resursa napuštanjem pretežito kvantitativnih i kratkoročnih modela razvoja. Prilikom predviđanja budućih razvojnih potreba trebao bi se uvažavati ne samo ljudski potencijal, već i posebnosti prostora (vrijedni resursi). Naglašava se značaj kvalitativnog razvoja, s osloncem na prirodna i kulturna dobra, raznolikost i osobitosti prostora.

S gledišta zaštite osobito vrijednih resursa Grada Požege i naglaskom na sveobuhvatnom i održivom prostornom razvoju mogu se iznijeti sljedeći opći ciljevi:

- Prostorni razvoj Grada Požege trebao bi težiti ostvarivanju civilizacijskih pretpostavki kvalitetnog života, poštujući karakteristike danog prostora. Njegovim učinkovitim očuvanjem može se postići ujednačena razina kakvoće života.
- Nužno je razvijati svijest o potrebi racionalnog gospodarenja prostorom (resursima), kako bi učinci njegovog korištenja bili trajni, a ne kratkoročni.
- Razvoj u prostoru trebao bi biti kompatibilan s njegovim prirodnim karakteristikama i unapređivati ih. Održivi razvoj podrazumijeva selektivan pristup, poštivanje osobitosti i procjene dopustivosti zahvata.
- Kvaliteta okoliša trebala bi biti jedna od osnovnih kriterija prostornog planiranja. Već degradirana područja potrebno je sustavno sanirati, odnosno izvršiti kvalitetnu prenamjenu prostora.
- U novim programima potrebno je smanjiti devastaciju prostora (kontrola rizičnih aktivnosti), a održavanju očuvanog prostora dati prednost pred drugim mogućnostima.
- Uspostaviti i unapređivati izgradnju informacijskog sustava kao informacijske infrastrukture za gospodarenje i zaštitu prostora i okoliša.
- Poticati izradu detaljnih i urbanističkih planova.
- Težiti zaštiti gradskog prostora kroz uspostavu i vođenje mehanizama vrednovanja prostora s naglaskom na provođenje postupka procjene utjecaja na okoliš.

Osobito vrijedni resursi su:

a) Vodene površine, vodotoci i podzemne vode

Podzemna pitka voda najvažnije je prirodno dobro, te je taj resurs nužno zaštititi kao osobito vrijedan. Kako su ti prostori istovremeno naročito privlačni i pogodni za urbanizaciju i poljoprivrednu proizvodnju, pitanju njihove zaštite od zagađivanja treba posvetiti posebnu pažnju.

Potoke treba čuvati, uređivati i čistiti korita i ne težiti maksimalnom iskorištavanju izvorišta.

Potrebno je nastaviti otkrivati nalazišta i utvrđivati zalihe pitke podzemne i izvorske vode kako za postojeće, tako i za buduće potrebe.

Problem odvodnje otpadnih voda potrebno je rješavati s ciljem da se uklopi u sustav odvodnje za cijelu Županiju koji nudi cjelovita rješenja s mogućnošću postupne izgradnje.

Područje i krajobraze uz vodu potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri zadržati u prirodnom stanju.

Konačni cilj hidrotehničkih zahvata mora biti nastojanje da se gospodarski i razvojni interesi usklade s vrijednostima prirodne sredine.

Vodne resurse potrebno je, prije svega, promatrati sa stanovišta iskorištavanja za potrebe vodoopskrbe i osiguravanja kvalitetne vode za piće, a moguće ih je iskorištavati i kao gospodarske potencijale (energetsko iskorištavanje, navodnjavanje, uzgoj riba), kao izrazite ekološke vrijednosti i kao turistički potencijal (rekreacijske mogućnosti).

Izvorišta / crpilišta koja se koriste za potrebe javne vodoopskrbe stanovništva i gospodarskih subjekata moraju biti zaštićena od namjernih ili nenamjernih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na njihovu uporabivost (u smislu narušavanja kakvoće ili redukcije izdašnosti). Ova odrednica Zakona o vodama, odnosi se i na resurse voda koji se još ne koriste, ali su namijenjeni za daljnji razvitak vodoopskrbe, odnosno za podmirenje potreba u budućnosti.

Određivanje zaštitnih zona crpilišta temelji se na propisima o zaštitnim mjerama i uvjetima za određivanje zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće.

U skladu s važećim zakonskim aktima, jedinice lokalne samouprave utvrđuju zone sanitarne zaštite izvorišta, koje obuhvaćaju mjesta zahvaćanja voda i ležišta zaliha voda s pojasom zemljišta za koje se propisuju posebne obveze i ograničenja što se odnose na uvjete života i rada, promet, građenje, odlaganje otpada i dr.

Zaštita izvorišta provodi se u skladu s odlukama o zaštiti izvorišta, koje donose jedinice lokalne samouprave, a čime se, na temelju prethodnih vodoistražnih radova, određuju veličina i granice zona sanitarne zaštite, sanitarni i drugi uvjeti održavanja i druge zaštitne mjere, izvori i način financiranja, te kazne za povredu odredaba Odluke.

Zone sanitarne zaštite utvrđene Odlukom o zaštiti izvorišta, kao i prostor rezerviran za zone sanitarne zaštite za koje nije donesena Odluka, moraju se uvrstiti u dokumente prostornog uređenja područja na kojima se te zone prostiru.

b) Šume

Osnovni je cilj očuvanje, zaštita i unapređenje šumskog fonda.

Ne smije se dozvoliti širenje poljoprivrednih, građevinskih niti drugih površina na štetu šumskih.

Šume brežuljkastog i nizinskog dijela treba čuvati, spriječiti neracionalno korištenje, gospodariti prema stručnim kriterijima i principima šumarske struke i unaprijediti radi postizanja najvećih koristi koje šume pružaju svojim posrednim i neposrednim utjecajima, odnosno održavanjem ekološke ravnoteže u prostoru.

Potrebno je očuvati sve postojeće šumske površine.

U skladu sa Strategijom prostornog uređenja i s posebnim značajkama županijskog prostora naglasak se stavlja na funkciju uspostavljanja ekološke ravnoteže i turističko-rekreacijskog razvoja, uz proizvodno-sirovinsko iskorištavanje.

Osim gospodarskog potencijala šume imaju važnu ekološku funkciju u pročišćavanju atmosfere i stvaranju kisika, imaju utjecaj kao stanište šumske faune na vodni režim, plodnost tla i poljodjelstvo te imaju druge korisne funkcije (lovne, rekreacijske, turističke i druge). Opstojnost šuma uvjet je ravnoteže ekološkog sustava u prostoru.

Šume zauzimaju 39% površine Grada Požege i stoga čine važan dio krajobraza i njegovih prirodnih osobitosti. Šume daju pečat prepoznatljivosti krajobraznog identiteta prostora i nositelji su biološke raznolikosti i ekološke stabilnosti, pa stoga i nezamjenjiv turistički i prirodni resurs.

U gospodarenju šumama, bez obzira na formalnu zaštitu prirodnih cjelina, svi elementi gospodarenja i korištenja šuma moraju biti podređeni kriteriju njihove ekološke funkcije i samoobnovljivosti.

Mjere zaštite šuma najefikasnije se provode:

- pravilnim gospodarenjem na principima trajnosti i obnovljivosti,
- povećavanjem šumskih površina,
- pravilnim planiranjem i korištenjem kontaktnih područja uz rubove šuma,
- očuvanjem šuma u reprezentativnim autohtonim ekološkim sustavima i krajobrazima,
- izbjegavanjem prenamjene šuma u korist drugih namjena,
- rekultivacijom eksploatacijskih polja na šumskim površinama,
- sprečavanjem aktivnosti štetnih za šumske zajednice u šumama ili u njihovoj neposrednoj blizini.

c) Tla

Treba spriječiti neracionalno ili neodgovarajuće korištenje najvrednijeg poljoprivrednog tla u druge svrhe.

Treba uzgajati one kulture koje imaju predispozicije za odgovarajuća tla.

Kvalitetnim plodnim tлом treba gospodariti racionalno, a neobrađeno plodno zemljište potrebno je privesti svrsi i namijeniti ga za proizvodnju hrane.

"Tlo treba koristiti razumno i očuvati njegovu produktivnost, a nepovoljne učinke na tlo izbjegavati u najvećoj mogućoj mjeri" (članak 12. Zakona o zaštiti okoliša (NN 82/94, 128/99).

S obzirom na velike poljoprivredne površine na periferiji grada Požege, može se reći da je tlo jedno od osnovnih prirodnih dobara i preduvjet razvoja.

Ciljevi i preporuke:

- smanjiti građevinska područja na kvalitetnim poljoprivrednim tlima tamo gdje građevinska područja nisu atraktivna za budući razvoj naselja,
- odgovarajućim mjerama u poljoprivredi svesti upotrebu kemijskih sredstava na neophodni minimum, a posebnim mjerama stimulirati ekološku obradu zemlje,
- osigurati financijske i organizacijske uvjete za čišćenja svih divljih deponija, efikasno sprečavati njihovo obnavljanje, te sanirati postojeće deponije otpada,
- provoditi racionalnu postupnu izgradnju kanalizacijske mreže s pročišćivačima otpadnih voda (uključivo biljne uređaje),
- eventualnu eksploataciju mineralnih sirovina provoditi na temelju posebnih studija, koje će uz druge kriterije valorizirati kvalitetna poljoprivredna tla, te ih zaštititi; Istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina moguća je isključivo nakon izrade i donošenja Geološko-rudarske studije Požeško-slavonske županije.
- posebnim mjerama smanjivati negativne učinke prometa i havarija u eksploataciji i prijevozu nafte,
- sadnjom zaštitnih šuma smanjiti utjecaje erozije,
- organizirati mrežu trajnog motrenja za kontinuirano praćenje kvalitete poljoprivrednih tala, intenzitet imisije onečišćenja na ugroženim lokacijama, te ponašanje, biopristupačnost i prostorna i sezonska variranja metala u tlu. Time bi se omogućila procjena njihove toksičnosti za pojedine od uzgajanih kultura i preporučio način korištenja zemljišta, s ciljem smanjenja rizika od degradacije tala i onečišćenja drugih medija okoliša (zraka, podzemne vode, vegetacije) i proizvodnje zdravstveno ispravne hrane.

d) Mineralne sirovine

Treba izvršiti šira istraživanja mineralnih sirovina s ciljem izdvajanja perspektivnih područja s najkvalitetnijom sirovinom.

Treba uvjetovati izvođenje odgovarajućih sanacijskih radova nakon eksploatacije.

Ciljevi i preporuke:

- istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina moguća je isključivo nakon izrade i donošenja Geološko-rudarske studije Požeško-slavonske županije,
- eksploataciju mineralnih sirovina treba svesti u okvire održivog razvoja vodeći prije svega računa o zaštiti okoliša, sprečavanju devastacije krajobraza i prirodnih vrijednosti, kao i zaštiti tla i podzemnih voda,

- racionalno korištenje mineralnih sirovina, kao ograničenog i neobnovljivog dobra treba biti osnovni kriterij kod određivanja lokacija za njihovu eksploataciju,
- nužno je potrebno da svaki razvojni program koji značajnije zahvaća prostor i utječe na okoliš, a u ovom slučaju se pod tim podrazumijevaju rudarski projekti eksploatacije, mora sadržavati projekt za izvođenje odgovarajućih sanacijskih radova,
- za sva napuštena eksploatacijska polja potrebno je što prije iznaći kvalitetno optimalno rješenje njihove sanacije što podrazumijeva izradu odgovarajućih projekata sanacije, koji će tim prostorima dati novu kvalitetu u vizualnom i višestruko korisnom smislu,
- na eksploatacijskom polju na kojem se obavljaju rudarski radovi potrebno je, sukladno rudarskom projektu, već tijekom eksploatacije mineralne sirovine provoditi postupnu sanaciju terena i biološkom rekultivacijom vizualno prilagođavati okolišu.

e) Bioraznolikost

Raznolikost se smanjuje porastom djelovanja čovjeka kroz sve oblike ugrožavanja okoliša. Zbog toga se stupanj biološke raznolikosti može smatrati objektivnim pokazateljem (sinteznim indikatorom) očuvanosti okoliša.

Očuvanost ekosustava i biološke raznolikosti od velikog je značaja za budućnost Grada Požege, ukoliko ona svoj razvoj želi bazirati na turizmu i ekološkoj poljoprivredi. Lovni, ribolovni, seoski, ekološko-edukativni, pa donekle i izletnički turizam mogu egzistirati samo tamo gdje postoje očuvani prirodni sustavi. Također i proizvodnja zdrave hrane (bez upotrebe kemijskih sredstava), ima na području Grada Požege budućnost.

Ciljevi i preporuke:

- zaštitom (u smislu Zakona o zaštiti prirode) većih prostornih cjelina visokog stupnja biološke raznolikosti spriječiti degradaciju ekosustava,
- izgradnjom regulirane odvodnje i pročišćivača otpadnih voda, te provedbom cjelovitog sustava gospodarenja otpadom vratiti čistoću vodotokova na onaj stupanj koji će omogućiti regeneraciju vodnih ekosustava (rakovi, ribe ...),
- kod novih hidrotehničkih projekata treba respektirati uz hidrotehničke i šire ekološke kriterije,
- u planovima razvoja poljoprivrede favorizirati ekološki zdrave oblike proizvodnje, te kreditima i drugim mjerama stimulirati ekološki zdravu poljoprivredu.

f) Zrak

Opća procjena je da je kvaliteta zraka na području Grada Požege još relativno dobra, zbog niske gustoće stanovanja i relativno malo industrijske proizvodnje.

Izvori zagađenja zraka na području Grada Požege su:

- odlagališta otpada i otpadne vode industrije i naselja,
- promet.

Ciljevi i preporuke

- uspostavljanje područne mreže za praćenje kakvoće zraka,
- smanjenje emisije zagađenja iz postojećih i novih izvora primjenom ekološki prihvatljivijih tehnologija u industrijskim pogonima, s primjenom zaštitnih mjera protiv zagađenja,
- izgradnja sustava odvodnje i pročišćivača otpadnih voda naselja prije upuštanja u vodotoke i otpadnih tehnoloških voda iz industrijskih pogona prije upuštanja u kolektore kanalizacije naselja,
- sanacija postojećih i izgradnja novih odlagališta otpada, primjenjujući suvremena tehnička rješenja i tehnologije prikupljanja, sortiranja, obrade i odlaganja otpada, a također i recikliranja iskoristivih vrsta otpada (kao papir, metali, staklo, plastika, i dr.),
- zaštita naselja od buke i prašine s jakih prometnica postavljanjem prirodnih barijera (drvoreda ili šuma),
- povećanje udjela ekološki čistijih energenata, naročito plina, u širokoj potrošnji i u proizvodnim pogonima, a postupno izbacivanje ugljena, kao zagađivača zraka, iz upotrebe,
- trajno gospodarenje, te održavanje i uvećavanje površina šuma kao pluća Grada Požege i šire regije.

I. Prirodna baština

Zaštita, obnova, oplemenjivanje, uređenje, održavanje i promicanje prirodnih vrijednosti prostora su osnovni ciljevi. Određene oblike zaštite potrebno je usmjeriti i na prostore izvan granica zaštićenih dijelova prirode, a posebice na najugroženiju kategoriju – ruralne predjele kultiviranog krajobraza.

Korištenje dijelova prirode predloženih za zaštitu (turističko-ugostiteljska djelatnost, rekreacija, sportski sadržaji) ne smije biti u suprotnosti sa zakonski određenim kriterijima zaštite.

Krajobrazna raznolikost kao jedan od temeljnih razvojnih resursa štiti se očuvanjem različitosti krajobraznih mikroprostora uvjetovanih prirodnim obilježjima, tipovima naseljenosti, kulturno-povijesnim nasljeđem i gospodarskom orijentiranošću.

Dosadašnjom prostorno-planskom dokumentacijom na prostoru Grada Požege utvrđen je veći broj evidentiranih dijelova prirode za koje do donošenja Prostornog plana Požeško-slavonske županije nije zatraženo od nadležnog ministarstva konačno uvrštavanje u zaštitno područje prirodne baštine.

Prema tadašnjoj klasifikaciji predloženi su:

- Šumski predjeli šuma na području Požeške gore
- Park-šuma Emovački lug.

1. Prostori koje se predlaže zaštititi temeljem Zakona o zaštiti prirode

Područje koje se ovim Planom predlaže zaštititi temeljem Zakona o zaštiti prirode u kategoriji značajnog krajobraza su obronci Požeške gore s voćnjacima, šumarcima i vinogradima kao krajobrazna specifičnost.

Vinogradi požeškog kraja

Karakterističan i osebujan krajobraz požeških vinograda smješten na sjevernim, istočnim i zapadnim dijelovima obronaka Požeške gore obogaćuje sliku gradskog središta smještenog u njegovom području.

Tradicionalni uzgoj vinove loze i razvoj voćarstva obuhvaća površinu od cca 683 ha. Brojni vinogradi, voćnjaci jabuka, trešanja i šljiva isprepleteni brojnim šetnicama upotpunjuju sliku pitomosti ovog kraja pri tome otvarajući prepoznatljive vizure prema gradu Požegi. S obzirom na bogatu tradiciju požeškog vinogradarstva (spominju se i prije kutjevačkih vinograda) potrebno je zaštititi prostor kako ne bi došlo do devastacije i nagrđivanja nekontroliranom izgradnjom stambenih građevina.

S obzirom na veliku vrijednost čitavog područja, posebno izletničkog dijela potrebno je regulirati vikend izgradnju te kontrolirati izgled i veličinu građevine.

Motivi zaštite ovdje su pretežno pejzažnog karaktera, jer je prostor, premda je pejzažna vrijednost, gradnjom najviše narušen.

Osim posebnih mjera zaštite treba nastojati zadržati prirodne kvalitete prostora, odnosno posvetiti pažnju očuvanju cjelokupnog prirodnog pejzaža atraktivnog prirodnog okruženja oko ruralnih struktura Grada Požege.

Kartografskim prikazom predložena je zona C za koju je obavezna izrada Prostornog plana područja posebnih obilježja.

2. Prostori koje se predlaže zaštititi temeljem Zakona o šumama

Prirodna baština koja se predlaže zaštititi temeljem Zakona o šumama i Osnove gospodarenja šumama su zaštitne šume, a to se odnosi na dijelove šuma označene u kartografskom prilogu.

3. Prostori koje se predlaže zaštititi prostorno-planskom dokumentacijom

a) Parkovi grada Požege nalaze se unutar obuhvata GUP-a te će se štititi odredbama tog Plana

Parkovi u Požegi su ukupne površine 4,1171 ha. U gradu nema izrazito starijeg parka. Posebno je zanimljiv zbog svog položaja Park pod gradom čija je površina oko 1 ha, gdje je nekada stajala požeška tvrđava. Park je oblikovan u slobodnom stilu, a starosti je oko 100 godina. Kružne staze u parku omogućavaju pogled na cijeli grad i okolice.

Park na Ratarnici bogat je vrijednim egzotima a podignut je 1934. godine te arhitektonski posebno zanimljiv poradi klasicističke koncepcije organizacije parka.

Park uz Orljavu u blizini tvornice Zvečevo nema veće hortikulture vrijednosti, ali daje značajan doprinos slici grada, kako kao tampon zona između industrijskih pogona, rijeke Orljave i urbanog područja, tako i kao rekreativna zelena površina.

Park Strossmayerovo šetaliste nema veću hortikulture vrijednost, ali je kao urbano zelenilo koje okružuje izvor Tekije – prepoznatljivi toponim grada Požege, značajno za život grada te s nekoliko starih stabala divljeg kestena obogaćuje prostor.

U Požegi ima nekoliko vrijednih drvoreda od kuglastog bagrema, šišanog graba i divljeg kestena.

b) Detaljnim planovima će se štititi krajobrazi uz rijeke Orljavu i Veličanku

Poljoprivredni pejzaž nizinskog dijela Grada Požege predstavlja također specifičnu kvalitetu, te ga treba štititi od neplanske izgradnje radi očuvanja vrijednosti poljoprivrednog zemljišta kao i specifičnosti nizinskog krajobraza.

U tom krajobrazu posebnu vrijednost imaju i vodotoci te riječne doline, koji formiraju posebne vegetacijske cjeline. Zaštita vodotoka kao i kvalitete voda jedan je od prioritetnih vidova zaštite u ovom prostoru.

Kartografskim prikazima predložene su zone A i B:

A - Obavezna izrada projekta krajobrazne sanacije

B - Obavezna izrada projekta sadnje i obnove drvoreda

Kartografskim prikazom predložene su zone A i B za koje je obavezna izrada Detaljnog plana uređenja.

II. Graditeljska baština – polazišta, načela i ciljevi zaštite kulturnih dobara

Suvremeni principi vrednovanja i zaštite kulturne baštine počivaju na činjenici da je arhitektonski spomenik bilo koje vrste i značenja nedjeljivo povezan s neposrednom okolinom, a samim tim i širim prostorom. Takav pristup podrazumijeva integralnu zaštitu kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti u svim bitnim elementima koji prostor čine prepoznatljivim i kao takvi su nositelji identiteta svakog prostora pa i prostora Grada Požege. Integralna zaštita je pojam koji se pojavljuje 1977. (Granada – ICOMOS) a označuje u prvom redu obaveznu suradnju vlasnika sa službom zaštite. Pojam se kasnije proširuje na uključivanje cijele zajednice u obnovu i očuvanje spomenika, tj. kulturnog dobra. Edukacija stanovništva u smislu održavanja, obnove i očuvanja kulturnih dobara i kulturne i prirodne baštine i to počevši od vlasnika i posjednika do šire zajednice, postaje dio strategije, tj. integralne zaštite u koju se krajem 20. st. uključuje obrt, gospodarstvo, turizam, a u funkciji je očuvanja. Principi zaštite u vrijednost spomenika uključuju i vrijednost njegovog izvornog okruženja koja mu daje prostornu vrijednost i cjelovito značenje. Zaštita kulturne baštine se ograničavala na kulturna dobra posebne vrijednosti, dok su ona manje vrijedna npr. ambijentalnog značenja bila zanemarivana 70-tih godina 20. st. iako i ona oplemenjuju sveukupnu kulturnu baštinu i nenadomjestiva su kao i ona posebne vrijednosti. Ravnopravno je u kulturnu baštinu uključeno i tradicijsko graditeljstvo, vrijedne ruralne cjeline uključujući njihovo krajobrazno okruženje. Uveden je pojam kulturnog krajobraza, koji podrazumijeva cjelovit pristup vrednovanju kulturne i prirodne baštine, tj. prostorne baštine. Suvremena teorija očuvanja prirodnih, krajobraznih i kulturno-povijesnih vrijednosti temelji se na sveobuhvatnoj (integralnoj) zaštiti. Prostorni plan je upravo prilika za sveobuhvatno sagledavanje i cjelovitu zaštitu kulturne baštine.

U svrhu očuvanja i unapređenja krajobrazne raznolikosti prostora Grada Požege potrebno je izvršiti potpunu inventarizaciju prirodne i kulturne baštine, i donijeti smjernice za provođenje konzervatorskih mjera zaštite koje su u skladu s prijedlogom smjernica i preporuka koje su u vezi sa Strategijom za prostorno uređenje Republike Hrvatske. Naime, u okviru suvremenih europskih nastojanja na zaštiti i unapređenju kvalitete životnog okruženja stanovništva, krajobraz je definiran kao dio područja čiji je izgled određen djelovanjem i međudjelovanjem prirodnih i antropogenih čimbenika. Potrebno je, dakle, očuvati vrijedne krajobrase sa svim elementima identiteta, a istovremeno omogućiti razvitak naselja pri čemu je potrebno očuvati sliku naselja i kultiviranog krajobraza, a građevinska područja odrediti na način da se očuvaju oblikovne (morfološke) i strukturne značajke povijesnog naselja, povijesna matrica, oblik i organizacija čestice i druge pojedinačne značajke.

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine sa svojstvima kulturnog dobra, zajedno sa svojim okolišem moraju biti na odgovarajući način, sukladno njihovim prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim značajkama, uključeni u budući razvitak.

U cilju očuvanja, zaštite i unapređenja kulturne i prirodne baštine navodimo načela koja bi trebala biti polazna osnova budućeg razvitka s gledišta zaštite kulturne baštine:

- Prirodni krajobraz je neponovljiv, a svako novo širenje građevinskih područja u vrijedne krajobrazne prostore znači osiromašenje krajobraza i nepovratan gubitak.
- Kulturna i prirodna baština predstavljaju temelj identiteta i čine sadržaj cjelokupnog našeg duhovnog života i neprekinutog slijeda razvitka sredine, pa ih je potrebno štiti od svakog daljnjeg oštećenja i uništavanja njihovih temeljnih vrijednosti.
- Osim pojedinačnih građevina kulturnu baštinu čini i prostorna baština – kultivirani krajobraz, nastao antropogenim djelovanjem.
- Osim visoko vrednovanih povijesnih građevina (crkvi, kapela, dvoraca, kurija) kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske stambene arhitekture i gospodarske građevine, krušne peći, štagljevi.
- Povijesna seoska naselja po tipu i morfologiji čine element identiteta krajobraza, i treba ih obnavljati i širiti u skladu s njihovim prostornim i morfološkim obilježjima.

Zaštita kulturne i prirodne baštine postavlja se kao važan proces na kome Grad Požega treba graditi svoj identitet.

CRKVENI VRHOVCI

NOVI BANKOVCI

DONJI EMOVCI

2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na prostoru Grada Požege

Ciljevi prostornog uređenja naselja polaze od važnosti svakog naselja unutar Grada Požege za njen razvitak.

Planom se nastoji optimalizirati građevinska područja naselja koja su u dosadašnjim planovima za ovo područje bila optimalne veličine, ali drugačije raspoređena po naseljima što ne odgovara današnjim razvojnim potrebama, te je ovim Planom izvršena preraspodjela građevinskih područja naselja. Planirana građevinska područja u prijedlogu ovog plana su za 206,65 ha smanjena u odnosu na građevinska područja prema dosad važećem Prostornom planu.⁷

Planira se maksimalno korištenje postojećih izgrađenih dijelova građevinskih područja. Nova izgradnja se planira na mjestima gdje to imovinski i prostorni odnosi optimalno podnose.

Za novu stambenu i drugu gradnju prioritetno treba koristiti dijelove građevinskih područja naselja koja su već opremljena komunalnom infrastrukturom. S obzirom na način života u naseljima unutar granice Grada Požege, građevinska područja planirana rubno uz poljoprivredna zemljišta doprinose boljem funkcioniranju i lakšem obrađivanju poljoprivrednih područja.

Ovim se nastoji poticati ostanak ruralnog stanovništva u njihovim sredinama ulaganjem u životni standard na selu, omogućavanjem kvalitetnog stanovanja uz potrebu suvremene opreme, povećavanjem vrijednosti prostora dovođenjem infrastrukture.

Prigodom planiranja mreže naselja polazišta su u njihovim dosadašnjim trendovima razvitka, položaja u prostoru, specifičnosti pojedinih prostornih cjelina, opremljenosti središnjim funkcijama i sadržajima, demografske dinamike, planskih pretpostavki. One se zasnivaju na težnji da se u svakom naselju osigura prostor za daljnji prostorni razvoj.

Potrebna je racionalizacija uporabe područja naselja pri čemu se posebna pozornost posvetila usklađivanju stambene i proizvodne (poljoprivredne) funkcije.

Ciljevi prostornog uređenja naselja su:

- planiranje razvitka prometnog sustava za potrebe dnevne migracije, tj. omogućavanje dobre povezanosti naselja međusobno,
- planski usmjereno širenje naselja,
- zaštita identiteta i posebnosti tipologije naselja i lokalne graditeljske tradicije za svako naselje ponaosob,
- zaštita povijesno-arhitektonskih vrijednosti,
- vrednovanje postojećeg graditeljskog fonda,
- zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti,
- prvenstveno usmjeravanje gradnje u područja bolje opskrbljenih infrastrukturom,
- omogućavanje gradnje isključivo na potezima gdje su ulice postojeće, te na mjestima gdje je izrađena lokacijska dozvola za novu stambenu ulicu,
- vrednovanje morfoloških i strukturnih elemenata naselja, posebno njihovih tipološko-arhitektonskih značajki,
- obnova i uređenje povijesnih vrijednosti,
- utvrđivanje kriterija i mjera za racionalno planiranje građevinskih područja,
- praćenje dinamike gospodarskog rasta gradnjom stambenih građevina i građevina društvenog standarda te komunalnom opremljenošću.

⁷ Podaci o površini građevinskih područja prema dosad važećem Prostornom planu dobiveni su mjerenjem s karte u mj. 1:5000

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Prostor je jedan od najvažnijih resursa s kojima raspolažemo te ga je potrebno maksimalno očuvati. Zbog toga treba svaki budući razvoj planirati u okvirima opterećenja koja prostor može prihvatiti te trajno poboljšavati zatečeno stanje prostora.

Najvredniji prirodni elementi poput Požeške gore i aluvijalne ravnice uz Orljavu u sprezi s izgrađenim naseljima i magistralnom infrastrukturom te njezinim značenjem u odnosu na susjedne prostore, predstavljaju ishodište daljnjeg razvitka.

Nakon analize postojećeg stanja predložena je kategorizacija i drugih slobodnih prostora (šume, poljoprivredna tla).

Promet, jedan od ključnih generatora razvoja i kategorija koji koridorima zauzima i dijeli prostor, posebno vrijedne poljodjelske i šumske površine te ekološke cjeline, kao i magistralna infrastruktura zadržani su u postojećim trasama uz definiranje potrebnih koridora.

Kod gradnje treba voditi računa o racionalnom korištenju i zaštiti prostora s obzirom na njegove prirodne osobitosti (položaj, reljef, tlo, vegetacija i sl.), te s obzirom na tipologiju postojećih naselja. Revidirana su građevinska područja definirana Prostornim planom iz 1980. g.

Ciljevi racionalnog korištenja i zaštite prostora su:

- smanjivanje i sprečavanje nenamjenskog korištenja prirodnih resursa, a posebno podzemnih voda, šuma, poljoprivrednog zemljišta visokog boniteta,
- radikalno sankcioniranje i suzbijanje bespravne izgradnje, posebno u područjima očuvanih krajobraznih vrijednosti, u ruralnim područjima i područjima pod posebnom zaštitom (Požeška gora),
- poticanje kvalitetne izgradnje unutar građevinskih područja naselja, s posebnim naglaskom na revitalizaciji postojećih građevina,
- afirmacija racionalnog korištenja prirodnih resursa u skladu s načelima održivog razvitka, a posebno u domeni eksploatacije prirodnih resursa, poljoprivredne proizvodnje, gospodarskog korištenja šuma i korištenja šuma u turističke i rekreacijske svrhe,
- sanacija devastiranih površina, posebno eksploatacijskih polja i divljih odlagališta otpada prenamjenom u trajne oblike korištenja ili rekultivacijom,
- uspostava jedinstvenog sustava za sprečavanje i uklanjanje šteta od elementarnih nepogoda,
- uspostava složenog sustava za praćenje promjena u okolišu, oslanjajući se na postojeće programe monitoringa koje provode znanstvene i javnozdravstvene ustanove.
- sprečavanje svakog daljnjeg neopravdanog širenja građevinskog područja naselja,
- racionalno i optimalno korištenje postojećih građevinskih područja,
- izuzimanje površina neprimjerenih za izgradnju iz granica građevinskih područja,
- smanjivanje građevinskih područja naselja na dimenzije primjerene potrebama na osnovi prethodnih provjera na terenu,
- novu gradnju, stambenu ili neku drugu, prioritetno provoditi na dijelovima postojećih građevinskih područja,
- sprečavanje neplanske izgradnje u obodnim dijelovima naselja i u područjima udaljenijim od postojećih naselja,
- precizno inventariziranje postojeće infrastrukture, kao i provođenje procjene potrebnih infrastrukturnih zahvata, radi poboljšanja kvalitete i standarda življenja, a na način da se prioritetno ispita mogućnost korištenja postojećih koridora i izbjegne zauzimanje novih površina posebice vrijednih resursa (poljoprivrednih i šumskih).

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina

Građevinsko područje jedan je od glavnih vidova za odgovarajuće uređivanje prostora. Određivanje njegovih granica zaustavlja stihijsku gradnju građevina i drugih sadržaja u prostoru.

Sprečavanje gradnje obiteljskih kuća i kuća za odmor na šumskom i poljoprivrednom zemljištu, osobito onom najvrednijem, ili zemljištu pod zaštitom, prioritetni je zadatak prostornog planiranja.

U planerskom smislu građevinsko se područje dijeli na izgrađeni i neizgrađeni dio.

Formiranje novih i proširivanje postojećih građevinskih područja temelji se na stručnim argumentima i pri tome treba iskazati površine izgrađenog i neizgrađenog dijela naselja tj. onog prostora koje se predviđa za novu gradnju.

Kriteriji za određivanje granica građevinskog područja bili su:

- veličina već izgrađenog prostora,
- ostvarivanje optimalne gustoću izgradnje u naselju,
- proširenja građevinskog područja planirana su na temelju razvojnih potreba i demografskih procesa, a u skladu s tradicionalnim načinom života stanovnika,
- građevinska područja formirana su uz postojeće lokalne puteve, rubno u odnosu na kvalitetna poljoprivredna zemljišta,
- građevinska područja ne šire se uz državne i županijske ceste, na šume i šumska zemljišta, te duž koridora državne i županijske infrastrukture.

Dosadašnjim planom određena građevinska područja bila su u nekim naseljima neracionalna za korištenje. Dijelovi vlasničkih čestica koje se koriste kao poljoprivredno zemljište bili su obuhvaćeni u građevinska područja.

Dubina građevinskih područja je bila i do 200 m. Zbog korištenja u poljoprivredne svrhe nisu se aktivirale.

Uz postojeće puteve zemljište se koristi kao poljoprivredno zemljište. Ne može se koristiti kao građevinsko, jer je izvan granica građevinskog područja. Posljedica toga je neadekvatna organizacija građevinskog područja koja se očituje u nemogućnosti širenja naselja i ograničavanju razvoja kako stambenih tako i centralnih i radnih funkcija koje se odvijaju unutar građevinskog područja.

Određivanjem novih granica građevinskih područja i njihovim usklađivanjem sa stvarnim potrebama, a smanjenjem postojećih građevinskih područja na dijelovima gdje nije realno očekivati gradnju, omogućit će optimalan razvoj naselja i potrebnih ostalih funkcija.

Prije gradnje neizgrađenog dijela građevinskog područja mora se osigurati prostor javnog interesa (javne i društvene namjene), te opremanje infrastrukturom na temelju odgovarajućeg plana uređivanja uz osiguranu izvedbu.

Ciljevi utvrđivanja građevinskih područja naselja:

- mogućnost izbora naselja u kojem se želi živjeti te
- mogućnost izbora lokacije unutar područja pojedinog naselja.

To znači da se veličina neizgrađenih površina za građevinsko područje planiranih ovim planom tretira kao mogućnost izbora, a ne direktno projekcija buduće slike prostora pojedinog naselja.

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

2.3.3.1. Unapređenje uređenja naselja

Požega, kao centralno naselje i sjedište Grada i Županije, jedina ulazi u grupu srednjih gradova s 15.000 do 30.000 stanovnika (20.943 stanovnika 2001. g.).

U sustavu naselja cilj je postići dobro strukturiran policentričan sustav, a uređenje prostora naselja treba planirati i provoditi na temelju utvrđenih prostornih mogućnosti i optimalnog iskorištenja prostora uz osiguranje prostora javne namjene i opremanje infrastrukturom.

Naselja su predstavljena postojećim granicama građevinskog područja temeljenim na trenutno važećem prostornom planu bivše općine Požega i razvrstanim u različite kategorije prema njihovim demografskim i razvojnim karakteristikama. Radi što kvalitetnijeg izračuna površina zauzetosti područja unutar granica građevinskog područja izvršena je digitalizacija svih naselja s granicama obuhvata i granicama izgrađenosti.

Pokazalo se da su površine planirane za razvoj naselja ponegdje i višestruko veće od izgrađenih, što donekle ukazuje na nerealnost u demografskim procjenama rasta populacije i razvoja naselja pri izradi dosadašnjih prostornih planova.

Postojeći rezervat građevinskih područja više nego zadovoljava buduće potrebe, naročito za mala naselja koja gube stanovništvo ili su ga već izgubila.

U slučaju da postoji potreba za osiguravanjem prostora za razvoj i širenje naselja potrebno je uvažavati smjernice i mjere u pogledu racionalnog gospodarenja prostorom i zaštitom prostora, shvaćajući vlastiti prostor kao temeljni društveni resurs, stoga je potrebno izbjeći trend nerealnog povećanja građevinskog područja.

Uređivanje prostora treba se odvijati postupno, polazeći od zatečenog stanja prostora na temelju njegove valorizacije.

Glavni cilj i obveza vezani za unapređenje uređenja naselja odnosi se na racionalno korištenje prostora za izgradnju naselja, odnosno određivanje građevinskog područja.

- Prostor za razvoj naselja mora biti utemeljen na nekoliko kriterija od kojih su posebno važni: optimalna gustoća, argumentirane demografske i razvojne perspektive, očuvanje poljodjeljskih, šumskih i vodnih resursa i optimalna organizacija naselja s naglaskom na uvjetovanost komunalnog infrastrukturnog opremanja.
- U okviru uređenja naselja treba preispitati i po mogućnosti smanjiti veličinu građevinskog područja brojnih naselja u odnosu na utvrđeno u prostornom planu bivše općine, jer su ona, u nekim slučajevima, neodgovarajuća.
- Važno je sustavno unapređenje uređenja i opremanja naselja, a posebno grada Požega.
- Temeljne funkcije za kvalitetan život, a posebno osnovno školovanje, zdravstvena zaštita i opskrba, trebale bi biti osigurane na razini stanovništvu prihvatljivog komfora i dostupnosti. Ta dostupnost može se osigurati očuvanjem tradicijskih i gradnjom novih građevina (škole), ali i funkcioniranjem unutar sustava po principu: usluga što bliže potrošaču i korisniku.
- Prostorni razvitak i širenje naselja treba biti u relaciji s povijesnom strukturom naseljskih prostora, koje kod izrade novih planova treba sustavno usklađivati s demografskim kretanjima.
- S ciljem zaštite prostora korisno je obnavljati i zapuštena naselja i kad je to neracionalno glede komunalne infrastrukture, s ciljem postizanja drugih probitaka u temeljnom usmjerenju prostornog uređenja Grada Požega. Takva obnova treba obvezno uvažavati i očuvati prirodne vrijednosti i kvalitetu krajobraza, staru strukturu građenja naselja i domova, tradicionalne građevne materijale i oblike, uz osiguranje prometne dostupnosti i telekomunikacijskih veza.
- Obveza je planirati i odrediti mjere za komunalno infrastrukturno opremanje područja naselja kao uvjet za daljnji razvoj i izgradnju svakog naselja i doma, s time da se mora osigurati pristupna prometnica, pitka voda, prikladan sustav odvodnje, električna struja, ako postoje mogućnosti plinski priključak i mogućnost telefonske linije.

Temeljni ciljevi razvoja naselja su:

- osiguranje boljih uvjeta života omogućavanjem skladnijeg prostornog, gospodarskog, društvenog i kulturnog razvoja i raznolikijim uvjetima života,
- planiranje prostornog razvoja prvenstveno na planski određenim neizgrađenim građevinskim područjima s opremanjem pratećim sadržajima i prostorima,
- racionalizacija korištenja prostora pri čemu se mora posvetiti posebna pažnja usklađivanju stambene, poljoprivredne i proizvodne funkcije,
- uređivanje prostora, infrastrukture i komunikacijskih sustava uz uvažavanje postojeće mreže i strukture naselja, razvojnih koridora i razmještaja resursa.

Planom se definiraju:

- veličina, struktura i oblik razvoja naselja,
- uravnotežen razvoj središnjih funkcija,
- ravnomjerniji razvoj u prostoru,
- lokalna razvojna središta,
- granice građevinskih područja,
- načini i uvjeti gradnje i uređenja prostora.

Planiranje sistema naselja temelji se na prostornoj organizaciji i razradi značenja i karakteristika svakog naselja. Ne planiraju se nova naselja, već se osiguravaju uvjeti za daljnji razvoj postojećih.

Za formiranje skladne slike naselja predviđene mjere razvoja, uređivanja i zaštite temelje se na:

- očuvanju karakteristične slike krajobraza,
- tipologiji čestica karakterističnih za nizinske prostore,
- karakterističnoj organizaciji čestica,
- gradnji niskih stambenih i gospodarskih građevina,
- načinu gradnje s okućnicama i vrtovima,
- elementima tradicijske arhitekture,
- očuvanju vrijednih kulturno-povijesnih i prirodnih građevina i prostora,
- vrijednim neizgrađenim javnim prostorima,
- uređivanju naselja s povećavanjem stambenih, komunalnih i drugih standarda,
- gradnji proizvodnih i infrastrukturnih građevina,
- poticanju razvitka obiteljskih gospodarskih programa (uzgoj voća i povrća, vinogradarstvo).

Promet

Prometni sustav je jedan od važnijih čimbenika koji treba osigurati uravnoteženi prostorni razvoj, tako da su ciljevi njegovog razvoja u funkciji gospodarske i demografske obnove promatranog prostora.

Ciljevi razvitka prometnog sustava su:

- izgradnja sjeverne obilaznice grada Požege u sklopu realizacije "Brze državne ceste Našice - Pleternica - Nova Gradiška" s priključcima na županijske ceste, lokalne ceste i nerazvrstane ceste na njenoj trasi,
- osiguranje prostornih uvjeta za razvoj kombiniranog teretnog prometa na dodirnoj točki cestovnog i željezničkog prometa,
- na postojećoj mreži državnih i županijskih cesta potrebno je uklanjati prometno-tehničko-tehnološke nedostatke u cilju podizanja nivoa usluge i sigurnosti svih sudionika u prometu,
- posebnu pozornost posvetiti održavanju cesta na svim razinama cestovne mreže,
- osiguranje razvoja mreže biciklističkih staza,
- osiguranje razvoja javnog gradskog prijevoza putnika.

Stanovanje kao osnovna funkcija naselja i najveći potrošač i korisnik prostora je značajni element prostornog planiranja. Cjelina sustava stanovanja je i stan, i usluge, te opskrba, obrazovanje, socijalne i zdravstvene djelatnosti, rekreacijski prostor.

Uređivanje prostora naselja temelji se na optimalnim gustoćama, osiguravanju prostora javnih sadržaja i opremanju zemljišta komunalnom infrastrukturom.

Značajan čimbenik je i mogućnost izbora lokacije unutar svakog naselja.

Industrija

Kod smještaja novih kapaciteta potrebno je voditi računa o prirodnim, ekonomskim i inim aspektima racionalnosti s obzirom da bi takva građevinska područja gospodarskih djelatnosti – industrijskih i poslovnih trebala objediniti aktivnosti na području zajedničkog djelovanja srodnih industrijskih grana, a kroz povezivanje zajedničkih funkcija infrastrukture i sl.

I dalje će dominantnu ulogu industrijskog centra imati gradsko i županijsko središte Požega s već razvijenom prehrambenom, drvnom i tekstilnom industrijom.

Turizam i ugostiteljstvo

Za razvoj turizma i ugostiteljstva kao prioritetna lokacija izdvaja se urbana jezgra grada Požega, osobito Trg Svetog Trojstva. Požega je središte regije (županije) kao i sjedište Grada.

Funkcije planiranog središnjeg naselja iskazane su u sljedećoj tablici:

Rang I V .	Središnje naselje	Središnje uslužne funkcije	
		skupina	sadržaji
	Požega	Uprava i pravosuđe	Županijski administrativni centar: - <i>samoupravni organi</i> - <i>upravni odjel</i> - <i>državni uredi</i> Županijsko pravosuđe: - <i>Županijski sud</i> - <i>Državno pravobraniteljstvo županije</i> - Općinski sud - Prekršajni sud - Javno bilježnička služba - Carinska ispostava - Policijska uprava - Porezna uprava-područni ured - Osnovna gospodarska komora - Gradski organi samouprave - Uprava za obranu - Ured za obranu
		Školstvo	- veleučilište - više škole - srednje škole - srednja glazbena - osnovne škole - osnovna glazbena - studentski i učenički domovi - dječji vrtići
		Kultura	- kazalište - kina - muzeji, galerije, zbirke - knjižnice i čitaonice - HRT, lokalni radio, tjedne novine
		Zdravstvo	- građevine primarne zdravstvene zaštite - građevine sekundarne zdravstvene zaštite - javno zdravstvo
		Financijske i slične usluge	- veći broj osiguravajućih zavoda - veći broj banaka - Zavod za platni promet - veći broj ŠKZ i mjenjačnica - HP -centar i TK centar
		Opskrba i usluge	- veliki uslužni i trgovački centri - velika skladišta i hladnjače - veliki broj specijaliziranih trgovina, servisa i obrtnička radionica
		Sport	- sportsko rekreacijski centri - pojedinačni sportski centri
		Vojna obuka	- SOV - brigada

SEOCI

SEOCI –
kapelica Sv. Marka

GOLOBRDCI

Društvene djelatnosti

Unutar sustava obrazovanja definirana su sva žarišta obrazovnih potreba kroz: predškolske ustanove, osnovno i srednje školstvo te u zadnje vrijeme aktiviranjem Veleučilišta sa sjedištem u Požegi.

Interesi obrane i zaštite

Sve buduće objekte infrastrukturnih koridora i građevinska područja treba uskladiti i iskoordinirati s interesima Ministarstva obrane.

Prostori u Požegi namijenjeni za potrebe i interese Ministarstva obrane su sljedeće vojne lokacije: "Požega", "Barutana", "Glavica" i "Novo selo".

Te prostore potrebno je zaštititi i uzeti u obzir pri valorizaciji prostora i pri izradi prostorno-planske dokumentacije ovog i nižih planova. S tim objektima treba ući u analitičku obradu kod definiranja budućih granica građevinskog područja ili zone zaštite, a prvenstveno radi osiguranja zaštite i pirotehničke zone vojnih građevina i kompleksa.

Prema Pravilniku o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu ("Narodne novine", br. 2/91) područje Požeško-slavonske županije kategorizira se u četiri stupnja ugroženosti.

I. stupanj ugroženosti pokriva grad Požegu u kojem treba odrediti obvezu izgradnje skloništa otpornosti 100 kPa, skloništa dopunske zaštite otpornosti 50 kPa, porodična skloništa otpornosti 30 kPa te osigurati zaštitu zaklonima. U gradu Požegi u radijusu ili na udaljenosti od 150 m od građevina treba planirati izgradnju skloništa otpornosti 100 kPa. Na udaljenosti od građevina do 650 m i u gusto naseljenim urbanim sredinama (kvartovima) treba graditi skloništa dopunske zaštite i skloništa za zaštitu od radijacije. Sva skloništa trebaju biti dvonamjenska što ujedno rješava pitanje njihova održavanja.

2.3.3.2. Unapređenje prometne infrastrukture

Grad Požega planira svoj razvoj na postojećim prirodnim potencijalima i geoprometnom položaju. Dobra cestovna povezanost – primarno u longitudinalnom pravcu to omogućuje. Državne ceste D38, D49 i D51 mora se kvalitetno održavati, dok ne dođe do izgradnje zacrtane sjeverne obilazne državne ceste.

Ostale prometnice na području Grada Požege potrebno je održavati, uređivati i proširivati uz izgradnju nogostupa (min. 1,5 m) u naseljenim područjima, poboljšanje horizontalne i vertikalne signalizacije te javne rasvjete radi veće sigurnosti sudionika u prometu.

Radi dobre prometne povezanosti neophodno je izgraditi i urediti alternativne prometne pravce kroz stambena i industrijska područja Grada Požege.

Na području Grada Požege uveden je javni gradski prijevoz putnika i planira se daljnji razvoj mreže javnog gradskog prijevoza.

Sveukupni željeznički promet zadovoljava potrebe stanovnika Grada Požege, no potrebno ga je unaprijediti sa uređenjem kolodvora Požega i svih stajališta neophodnom opremom i signalizacijom.

2.3.3.3. Unapređenje komunalne infrastrukture

Unapređenje stanja komunalne infrastrukture treba provoditi u svakom od sustava i u skladu s nastojanjem da se stvore zadovoljavajući uvjeti za život i zdravlje ljudi.

Odvodnja

Prioritetne mjere i zahvati koje je potrebno poduzeti u svrhu unapređenja stanja sustava javne odvodnje, a u skladu s obavezom maksimalne zaštite podzemnih slojeva od onečišćenja i zagađivanja, moraju biti usmjereni proširenju postojećeg mješovitog sustava odvodnje izgradnjom nepropusne kanalizacije, precrpnih stanica i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda prije upuštanja u recipijent, odnosno izgradnji razdjelnog sustava odvodnje, gdje to terenske prilike zahtijevaju.

Vodoopskrba

U skladu sa strateškim značenjem sustava vodoopskrbe prioritetni cilj na području Grada Požege prvenstveno je uspostava jednog kvalitetnog, funkcionalnog i stabilnog sustava. Unapređenje stanja prvenstveno se odnosi na dostizanje zadovoljavajuće razine opskrbljenosti stanovništva i gospodarstava pitkom vodom, kao i uklanjanje svih štetnih sastojaka od utjecaja na njenu kakvoću. U tom smislu potrebno je do izvedbe cjelovitog rješenja javne vodoopskrbe na promatranom području zaštititi manje vodoopskrbne sustave i crpilišta, a postojeću mrežu opskrbnih cjevovoda dopuniti te rekonstruirati sve kritične poteze gdje su utvrđeni određeni nedostaci (loše stanje cjevovoda, premali profili i sl.).

Plinoopskrba

U skladu s činjenicom da je prirodni plin ekološki i ekonomski najprihvatljiviji energent, sustav plinoopskrbe treba i dalje razvijati dopunjavanjem i dogradnjom mreže cjevovoda i redukcijских stanica, sve s ciljem stvaranja potrebnih uvjeta za stabilnu i sigurnu opskrbu stanovništva i gospodarstava plinom.

Telekomunikacije

U sustavu mreže nepokretnih telekomunikacija za povećanje kapaciteta potrebna je izgradnja novih udaljenih pretplatničkih stupnjeva (UPS-eva), modernizacija postojećih, te dopunjavanje postojeće telefonske mreže.

U sustavu mreže pokretnih komunikacija predviđeno je poboljšanje pokrivanja postojećih javnih sustava.

Elektroopskrba

Unapređenje stanja unutar ovog sustava potrebno je vršiti izgradnjom novih srednjenaponskih transformatorskih postrojenja i uređaja, kao i zamjenom postojećih tehnološki zastarjelih i preopterećenih. Time će biti otklonjene loše naponske prilike posebno u niskonaponskoj mreži.

U naseljenim mjestima uređaje za prijenos s vremenom treba izmjestiti u prvi podzemni sloj koridora javnih prometnih površina.

Isto tako u naseljima treba izgraditi javnu rasvjetu, odnosno tamo gdje već postoji treba ju samo dopuniti.

GORNJI EMOVCI

MIHALJEVCI

NOVI ŠTITNJAK

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvitka na području Grada Požege u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije

Grad Požega je jedan od 4 grada i 6 općina Požeško-slavonske županije. Sa svojim 31 naseljem i površinom od 133,91 km², u odnosu na 277 naselja i 1815,24 km² područja županije čini 7,38% površine županije.

U odnosu na prostornu strukturu županije Grad Požega je značajan po svojem kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, znatnoj površini nizinskih šuma i onih na padinama Požeške gore.

Posebnost prostoru Grada daje povijesna cjelina grada Požege s Trgom Sv. Trojstva.

Na području Grada Požege nalaze se industrijski pogoni drvne industrije (Spin Valis), prehrambene industrije (Zvečevo), modne konfekcije (Sloga), građevnih poduzeća (Promet i Presoflex) te znatan broj obrtničkih radionica (459).

Ocijenjeno je da bi razvoj prehrambene industrije (npr. Vallis aurea, uzgoj pastrva) pridonio razvoju Grada Požege i bio dopuna gospodarstvu Županije s obzirom na velike prirodne potencijale požeške doline za proizvodnju zdrave hrane.

Turizam bi mogao imati značaj za Grad Požegu te za širi prostor Županije, a njegov razvoj bi se bazirao na revitalizaciji povijesne jezgre grada Požege sa središnjim Trgom Sv. Trojstva.

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

Sistematizacija namjene površina je izvršena po sljedećim grupama:

prostori za razvoj i uređenje

- a) razvoj i uređenje prostora naselja – građevinska područja trideset i jednog naselja stalnog stanovanja: Alaginci, Bankovci, Crkveni Vrhovci, Čosine Laze, Dervišaga, Donji Emovci, Drškovci, Emovački Lug, Golobrdci, Gornji Emovci, Gradski Vrhovci, Komušina, Krivaj, Kunovci, Laze Prnjavor, Marindvor, Mihaljevci, Nova Lipa, Novi Mihaljevci, Novi Štitnjak, Novo Selo, Požega, Seoci, Stara Lipa, Šeovci, Škrabutnik, Štitnjak, Turnić, Ugarci, Vasine Laze, Vidovci
  - izgrađeni dio građevinskog područja - obuhvaća postojeću izgradnju u naseljima,
  - neizgrađeni dio građevinskog područja - predložena su područja moguće izgradnje - pretežno stambene (koja su ocijenjena kao pogodna za gradnju) uz rubne dijelove poljoprivrednog područja, uz postojeće puteve, te na područjima gdje je uz obaveznu izradu detaljnog plana ili lokacijske dozvole za novu prometnicu moguća gradnja na dosad neizgrađenom građevinskom području,
  - gospodarska namjena – proizvodna i poslovna, (u Marindvoru i Požegi),
  - javna i društvena namjena – nisu posebno označena područja u planu; gradit će se prema potrebama i mogućnostima unutar građevinskih područja,
  - ugostiteljsko-turistička namjena (u naselju Emovački Lug),
  - sportsko-rekreacijska namjena – planirana su područja za sportsko-rekreacijsku namjenu (tenis, nogomet, košarka) (R, R6),
  - vojarna "Požega".
- b) razvoj i uređenje prostora izvan naselja – zona gospodarske namjene u Dervišagi, Alagicima i Požegi
  - vojno streljište "Novo Selo", vojno skladište "Barutana" i vojni kompleks "Glavica"
- c) poljoprivredna tla isključivo osnovne namjene – osobito vrijedno obradivo tlo (P1)
  - vrijedno obradivo tlo (P2)
- d) šume i druge neizgrađene površine – gospodarske šume (Š1)
  - zaštitne šume (Š2)
  - ostale poljoprivredne i šumske površine (PŠ)

- e) vodene površine – vodotoci
 – melioracijski kanali
 – ribnjaci
 – površina uzgajališta (akvakultura)
 – retencije
- f) ostale površine – odlagalište otpada Vinogradine
 – prometnice
 – željeznička pruga

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja: poljoprivredne, šumske te vodne površine, posebne namjene i ostale površine)

Tablica 4.

Red. br.	GRAD POŽEGA	Oznaka	Ukupno ha	% od površine Grada	stan / ha	ha / stan
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA	Planirani broj stanovnika:	40.890		23,57	0,04
1.1.	Građevinska područja izgrađeni dio GP neizgrađeni dio (novoplanirano) - gospodarska namjena - turizam - sport i rekreacija - posebna namjena	ukupno GP ukupno G T R6 N	1.734,88 1.211,01 318,52 121,05 5,80 38,48 40,02	12,99 9,06 2,38 0,91 0,04 0,29 0,30		
1.2.	Izgrađene strukture izvan građevinskog područja - gospodarska namjena - posebna namjena	ukupno G N	153,11 15,78 137,33	1,15 0,12 1,03		
1.3.	Poljoprivredne površine - osobito vrijedno obradivo tlo - vrijedno obradivo tlo	ukupno P1 P2	3.038,23 1.578,83 1.459,40	22,74 11,82 10,92		
1.4.	Šumske površine - gospodarske - zaštitne	ukupno Š1 Š2	4.433,45 4.346,10 87,35	33,18 32,53 0,65		
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	ukupno PŠ	1.245,92	9,33		
1.6.	Vodne površine - vodotoci - kanali – melioracije - ribnjak - površina uzgajališta (akvakultura) - retencije	ukupno V V H R	1.226,96 1.124,29 7,80 4,60 6,47 83,80	9,18 8,42 0,06 0,03 0,05 0,63		
1.7.	Ostale površine - groblja - rekreacija u prirodi - odlagalište otpada - prometnice - željeznička pruga	ukupno † R OK	1.527,49 29,27 106,23 20,00 1.353,97 18,02	11,43 0,22 0,80 0,15 10,13 0,13		
UKUPNO GRAD			13.360,04	100,00		
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE					
2.1.	Zaštićena prirodna baština - prijedlog - zaštita temeljem Zakona o zaštiti prirode - značajni krajobraz - prijedlog - zaštita temeljem planskih mjera - zaštita temeljem Zakona o šumama	ukupno ZK (C) A, B Š2	687,65 349,00 251,30 87,35	5,15 2,61 1,88 0,65		
2.2.	Zaštićena graditeljska baština - povijesna urbanistička cjelina grada Požege (šira)	ukupno	40,20 40,20	0,30 0,30		
UKUPNO ZAŠTIĆENE CJELINE			727,85	5,45		

TABLICA 5. PREGLED POVRŠINA GRAĐEVINSKIH PODRUČJA PO NASELJIMA (ha)

R. br.	Naselje	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA						Gospodarska namjena			Sport i rekreacija	Posebna namjena	Grobja	Ukupno	GP iz starog PP
		GP izgrađeno		GP neizgrađeno		GP ukupno		Proizvodna i poslovna namjena	Površina uzgajališta (akvakultura)	Turizam					
		ha	%	ha	%	ha	%								
1	Alaginci	12,56	74,0	4,42	26,0	16,98	100,00	4,73*					0,45	22,16	20,97
2	Bankovci	11,56	86,5	1,81	13,5	13,37	100,00				0,51		0,12	14,00	18,09
3	Crkveni Vrhovci	5,67	78,0	1,60	22,0	7,27	100,00						0,26	7,53	12,09
4	Čosine Laze	3,73	76,0	1,18	24,0	4,91	100,00						0,15	5,06	9,24
5	Dervišaga	39,66	86,0	6,48	14,0	46,14	100,00	5,56*			0,29		1,22	53,21	52,91
6	Donji Emovci	10,43	77,4	3,05	22,6	13,48	100,00				0,68			14,16	44,05
7	Drškovci	19,15	81,5	4,34	18,5	23,49	100,00						0,25	23,74	25,03
8	Emovački Lug	7,22	77,0	2,16	23,0	9,38	100,00			5,80				15,18	11,21
9	Golobrdci	23,70	85,3	4,07	14,7	27,77	100,00				1,41			29,18	37,46
10	Gornji Emovci	10,53	80,5	2,55	19,5	13,08	100,00						0,27	13,35	16,24
11	Gradski Vrhovci	7,90	87,3	1,15	12,7	9,05	100,00						0,20	9,25	12,58
12	Komušina	9,99	67,6	4,78	32,4	14,77	100,00						0,11	14,88	14,28
13	Krivaj	14,95	63,9	8,45	36,1	23,40	100,00						0,25	23,65	33,97
14	Kunovci	10,88	71,3	4,38	28,7	15,26	100,00						0,40	15,66	27,18
15	Laze Prnjavor	2,04	77,3	0,60	22,7	2,64	100,00							2,64	7,17
16	Marindvor	14,36	77,9	4,08	22,1	18,44	100,00	1,85			1,44			21,73	25,51
17	Mihaljevci	40,05	74,5	13,74	25,5	53,79	100,00				2,11		0,86	56,76	111,65
18	Nova Lipa	13,06	74,7	4,42	25,3	17,48	100,00				0,93			18,41	18,66
19	Novi Mihaljevci	13,76	97,7	0,32	2,3	14,08	100,00							14,08	20,58
20	Novi Štitnjak	7,91	78,4	2,18	21,6	10,09	100,00							10,09	26,79
21	Novo Selo	29,45	83,9	5,66	16,1	35,11	100,00					36,67**	0,38	72,16	38,80
22	Požega - izvan granica GUP-a	26,31	84,6	4,80	15,4	31,11	100,00	5,49*			27,00	100,66**		164,26	48,33
22a	Požega-GUP	748,03	79,3	195,77	20,7	943,80	100,00	119,20				40,02	21,16	1124,18	1285,72
23	Seoci	10,05	83,1	2,04	16,9	12,09	100,00						0,11	12,20	14,47
24	Stara Lipa	13,39	88,9	1,68	11,1	15,07	100,00				1,56		0,62	17,25	17,20
25	Šeovci	7,96	84,0	1,52	16,0	9,48	100,00							9,48	16,92
26	Škrabutnik	6,36	82,8	1,32	17,2	7,68	100,00						0,07	7,75	16,52
27	Štitnjak	7,33	75,7	2,35	24,3	9,68	100,00		5,62				0,92	16,22	17,29
28	Turnić	8,00	76,2	2,50	23,8	10,50	100,00		0,85				0,67	12,02	15,08
29	Ugarci	11,66	76,2	3,65	23,8	15,31	100,00						0,15	15,46	22,35
30	Vasine Laze	6,06	80,5	1,47	19,5	7,53	100,00							7,53	16,09
31	Vidovci	57,30	74,1	20,00	25,9	77,30	100,00				2,55		0,65	80,50	75,95
UKUPNO		1211,01	79,2	318,52	20,8	1529,53	100,00	136,83	6,47	5,80	38,48	177,35	29,27	1923,73	2130,38
Grad Požega		462,98	79,0	122,75	21,0	585,73	100,00	17,63	6,47	5,80	38,48	137,33	8,11	799,55	844,66

* Izdvojene zone gospodarske namjene izvan naselja

** Izdvojene zone posebne namjene izvan naselja

3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

Određivanje namjena i njihovog razgraničenja vršeno je prema zatečenom postojećem stanju kao polazištu. Planom se nastojalo omogućiti razvoj gospodarskih i društvenih djelatnosti u skladu s potrebama i mogućnostima gospodarskog i društvenog potencijala Grada Požege.

Predviđene su površine na kojima je moguća gospodarska namjena – pretežno industrijska (II). Pretpostavlja se da će se na ovim prostorima graditi pogoni male privrede, prerade i proizvodnje poljoprivrednih proizvoda (ratarskih, stočarskih, peradarskih, obrt i sl.). Potrebno je osigurati propisane mjere zaštite okoliša za djelatnosti koje će se obavljati unutar ovih područja.

Za novoplanirane društvene i djelatnosti javne namjene, dječje vrtiće, škole i manje vjerske građevine nisu planom predviđene izdvojena područja već će se one graditi unutar granica pojedinog građevinskog područja prema mogućnostima i potrebama kad se one ukažu.

U društvenim djelatnostima postoje:

- U naselju Požegi 3 postojeće osnovne škole te osnovna glazbena škola,
- Područne osnovne škole u naseljima Nova Lipa i Vidovci,
- U Požegi 3 postojeća dječja vrtića,
- U Požegi 5 srednjih škola: Gimnazija, Poljoprivredno-prehrambena, Tehnička, Ekonomska i Obrtnička škola,
- U Požegi su i: Gradska knjižnica i čitaonica Požega, Gradski muzej Požege, Požeški odjel Povijesnog arhiva Slavonski Brod, Gradsko kazalište Požega, dvadesetak udruga kulturno-umjetničkog amaterizma, dvije lokalne radio-stanice, dopisništvo HRTV-a, sportske udruge i školski sportski klubovi,
- Zdravstvene djelatnosti se obavljaju u Općoj županijskoj bolnici i Domu zdravlja,
- U Požegi je 7 ljekarni,
- U Požegi su i:
  - Ured za rad, zdravstvo i socijalnu skrb Požeško-slavonske županije, Centar za socijalnu skrb, Dom umirovljenika,
  - Odgojni zavod za ženske osobe od 14-23 god. starosti te Kazneni zavod za ženske i muške osobe. U okviru ovih zavoda djeluje gospodarska jedinica "Orljava" s djelatnostima tekstilne industrije, metalska radionica te pogoni poljoprivrede i stočarstva.

Za planiranje društvenih djelatnosti korištena je planirana klasifikacija središnjih funkcija i kategorizacija središnjih naselja iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije. Prema toj kategorizaciji naselje Požega je u kategoriji srednjeg razvojnog središta (regionalnog središta). Jedino još naselje Vidovci ima više od 1.000 stanovnika.

3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora

Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite površina određeni ovim planom podređeni su tipologiji graditeljskog naslijeđa.

Omogućava se gradnja građevina unutar građevinskog područja uz prilagodbu postojećim katastarskim česticama.

Osim ako nije drugačije određeno detaljnijim planom užeg područja (npr. GUP-om) izgrađenost građevnih čestica ne može biti veća od 30%, 40% odnosno 50 % ovisno o načinu gradnje, u skladu s odredbama za provođenje ovog plana, a visina građevina mora biti usklađena s okolnim građevinama. Mogu se predvidjeti prostori za rad u građevini ili u posebnim građevinama na građevnoj čestici.

Omogućava se gradnja niskih samostojećih i poluugrađenih i ugrađenih građevina u skladu s lokalnim uvjetima. Najveća visina građevina je podrum, dvije etaže i potkrovlje (Po+P+1+Pk) za niske građevine u stambenim zonama izvan obuhvata GUP-a.

Postojeća služnost puteva i pristupa preko čestica se planom zadržava ili dogovorom uređuje.

Prilikom izgradnje može se ukazati potreba javnog puta ili pristupa građevini ili proširenju postojećeg puta, što se planom omogućava.

Unutar primarne namjene može se zateći i druga namjena (npr. poljoprivredne površine unutar granica građevinskog područja predviđene za gospodarske djelatnosti), što će se uzeti u obzir kod detaljne razrade.

Prijedlog namjene površina, korištenje i namjena prostora određen je prema raspoloživim podacima i saznanjima. Eventualna detaljnija razgraničenja unutar područja vršit će se lokacijskim dozvolama, uvažavajući pri tom i vlasničke odnose.

Prilikom određivanja lokalnih uvjeta u postupku izdavanja lokacijskih dozvola treba analizirati i uvažiti sva ograničenja kao i druge elemente dobivene analizom pojedine lokacije.

Unutar pojedinih granica građevinskog područja mogu se zadržati postojeće čestice ili formirati nove u skladu sa smjernicama.

Garažno-parkirališne potrebe za svaku namjenu (građevinu) treba riješiti prvenstveno na vlastitoj građevnoj čestici, a ako to nije moguće, u neposrednoj blizini.

Mjere zaštite od požara i eksploziva, te zaštitu od ratnih opasnosti rješavat će se prilikom izdavanja lokacijske dozvole, a u skladu s propisima. U planu su određeni prometni koridori koji služe kao vatrogasni putevi.

U postojećim naseljima i izgrađenim dijelovima naselja će se obnavljati ili graditi stambene i gospodarske građevine na pojedinačnim, dosad neizgrađenim česticama unutar naselja ili neposredno nastavno na dosadašnje naselje.

Ta obnova i izgradnja odvijat će se u skladu s postojećom tipologijom čestica. One imaju stambenu i gospodarsku izgradnju s radnim prostorom po potrebi te s vrtovima na okućnici.

Gabariti građevina i tipologija izgradnje trebaju poštovati osobitost naselja.

Očuvanju cjelovite fizionomije pojedinog naselja doprinijet će se obnovom ili gradnjom zajedničkih javnih prostora i sadržaja.

Ako će se organizirati izgradnju novih grupacija obiteljskih kuća tada će se nova parcelacija na dosad neizgrađenom zemljištu planirati detaljnim planom uređenja. Takav plan će osigurati koridore stambenih ulica i priključke na višu kategoriju cesta, te veličinu i tipove građevnih čestica kao i gabarite građevina u suglasju s fizionomijom postojećih naselja i prirodnim okolišem.

Novi prateći sadržaji trebaju biti kapacitetom prilagođeni potrebama, a oblikovanjem fizionomiji naselja (u pogledu visine, građevnog materijala, tipa izgradnje).

3.4.1. Zone gospodarske namjene

Zone gospodarske namjene planirane su za izgradnju poslovnih (gospodarskih) građevina, bez stanovanja na čestici (radni pogoni, skladišta i sl.). Definirane su kao bruto zona, koja će se prema potrebi parcelirati za više korisnika i izgrađivati po sljedećim odredbama:

- Svi će se priključiti na infrastrukturu ili osigurati vlastite sisteme posebno za sigurno otklanjanje otpadnih voda zbog zaštite tla i vodotoka;
- Pri izgradnji proizvodnih pogona vodit će se posebno računa o preventivnoj ekološkoj zaštiti, pa se neće locirati pogoni koji štetno utječu na okoliš onečišćenjem zraka, a posebno agresivnim otpadnim vodama (kao što su npr. klaonice i slično).

Rubne čestice građevinskog područja gospodarskih djelatnosti koje su u neposrednom kontaktu s građevinskim područjima naselja moraju obavezno imati zonu visokog zelenila u naselju kao zaštitu od štetnih utjecaja buke, prašine i sl. u širini od 10 m.

- Građevinskih područja gospodarskih djelatnosti je planirano ukupno 136,83 ha. Izdvojene zone gospodarske namjene izvan naselja planirane su:
  - jedna zona uz naselje Dervišaga 5,56 ha,
  - jedna zona uz naselja Alaginci i Požega (4,73 ha uz naselje Alaginci i 5,49 ha uz naselje Požegu).Unutar naselja planirane su zone gospodarskih djelatnosti u naselju Marindvor 1,85 ha i u gradu Požegi 119,20 ha.

CRKVENI VRHOVCI

ŠKRABUTNIK

VRANOVAC

3.4.2. Poljoprivredne površine

- Poljoprivredne površine se planom predlaže zaštititi od prenamjene u druge svrhe, a također bi ih trebalo zaštititi od primjene pesticida i umjetnih gnojiva, radi mogućnosti proizvodnje zdrave hrane.
- Poljoprivredna će se proizvodnja razvijati uređenjem poljoprivrednih površina, pri čemu će se voditi računa o očuvanju prirodnog okoliša, npr. pojedinačnih i grupnih stabala. To će se provoditi zbog očuvanja biocenoze kao podloge proizvodnje zdrave hrane i zbog pejzažnih vrijednosti.
- Na poljoprivrednim će se površinama moći izgrađivati gospodarski sklopovi – obiteljska poljoprivredna gospodarstva uz primjenu zaštitnih mjera u odnosu na naselja (udaljenost ili korištenje reljefa i zelenila kao barijera), te odabirom tehnologije proizvodnje koja će se kompatibilno uključiti u proizvodnju zdrave hrane (korištenje gnojiva i slično). Za tu proizvodnju će se moći graditi odgovarajuće građevine.

3.4.3. Prirodne cjeline i šume

U prirodnim cjelinama provodit će se režim zaštite prirode koji omogućuje korištenje pod određenim uvjetima:

- Šumarstvo će se razvijati na temelju Osnova gospodarenja šumama, koje će ispitivanjem stanja odrediti mjere zaštite i uređenja te mogućnost gradnje cesta i akumulacija. Prenamjena šuma (sječa) će se provoditi prema čl. 47. Zakona o šumama (NN 140/05).
- Vodotoke i izvore treba zaštititi. To podrazumijeva da će se kod svake nove izgradnje (stanovanje, rad, turizam ....) voditi računa da se otpadnim vodama ne ugroze vode, te da će se kod regulacija očuvati njihov prirodni tok i oblik (pejzažno rješenje regulacije), a kod izgradnje na vodotocima (ribnjaci, male hidrocentrale, mlinovi, mostovi) intervencija treba biti provedena nenametljivo i u prirodnim materijalima (kamen, drvo).
- Razvoj turizma u pejzažu moguć je izgradnjom smještajnih i drugih ugostiteljskih građevina, lovačkih domova, izletničkih skloništa i izvan građevinskih područja, s kvalitetnim oblikovanjem građevine i njenog okoliša, osiguranjem optimalne odvodnje i deponiranja otpada, uređenjem pješačkih staza, odmorišta, vidikovaca, na način koji je prilagođen prirodnom okolišu.
- Izgradnja i rekonstrukcija prometnica treba biti provedena tako da građevinskim zahvatima ne devastira prirodni okoliš ili preprekama onemogućiti kretanje divljači.

Prirodna baština

1) Zaštita temeljem Zakona o zaštiti prirode – prijedlog

Vinogradi požeškog gorja

Karakterističan i osebujan krajobraz požeških vinograda smješten na sjevernim, istočnim i zapadnim dijelovima obronaka Požeške gore obogaćujući sliku gradskog središta smještenog u njegovom podnožju. Tradicionalni uzgoj vinove loze i razvoj voćarstva obuhvaća površinu od cca 683 ha.

Brojni su vinogradi, voćnjaci jabuka, trešanja i šljiva isprepleteni brojnim šetnicama upotpunjuju sliku pitomosti ovog kraja pri tome otvarajući prepoznatljive vizure prema gradu Požegi. S obzirom na bogatu tradiciju požeškog vinogradarstva (spominju se i prije kutjevačkih vinograda) potrebno je zaštititi prostor kako ne bi došlo do devastacije i nagrđivanja nekontroliranom izgradnjom stambenih građevina.

Ovim se planom predlaže sjeverne obronke Požeške gore zaštititi u kategoriji značajnog krajobraza temeljem Zakona o zaštiti prirode. kartografskim prikazom predložena je zona C - Obavezna izrada plana zaštite, obnove i sanacije značajnog krajobraza za koju je obavezna izrada Prostornog plana područja posebnih obilježja.

2) Zaštita temeljem prostorno-planskih mjera

- a) Prostori koje se štite Prostornim planom županije, a nalaza se unutar obuhvata Generalnog plana grada Požege te će se štiti odredbama tog plana:

Područje koje treba još valorizirati i registrirati te dobiti suglasnost od Državne uprave za zaštitu prirode i okoliša, a koje je već obrađivano u prijašnjim prostornim planovima je parkovna arhitektura u Požegi.

Parkovi u Požegi su ukupne površine 4,1171 ha. U gradu nema izrazito starijeg parka.

Posebno je zanimljiv, zbog svog položaja, Park pod gradom čija je površina oko 1 ha, gdje je nekada stajala požeška tvrđava. Park je oblikovan u slobodnom stilu a starosti je oko 100 godina. Kružne staze u parku omogućavaju pogled na cijeli grad i okolicu.

Park na Ratarnici bogat je vrijednim egzotima a podignut je 1934. godine te arhitektonski posebno zanimljiv poradi klasicističke koncepcije organizacije parka.

Park uz Orljavu u blizini tvornice Zvečevo nema veće hortikulturne vrijednosti, ali daje značajan doprinos slici grada, kako kao tampon zona između industrijskih pogona, rijeke Orljave i urbanog područja, tako i kao rekreativna zelena površina.

Park Strossmayerovo šetaliste koje također nema veću kulturnu vrijednost, ali je važan kao urbano zelenilo koje okružuje izvor Tekije - značajni i prepoznatljivi toponim grada Požege, te s nekoliko starih stabala divljeg kestena obogaćuje prostor.

U Požegi ima nekoliko vrijednih drvoreda od kuglastog bagrema, šišanog graba i divljeg kestena.

b) Detaljnim planovima će se štititi krajobrazi uz rijeke Orljavu i Veličanku

Poljoprivredni pejzaž nizinskog dijela Grada Požege predstavlja također specifičnu kvalitetu, te ga treba štititi od neplanske izgradnje radi očuvanja vrijednosti poljoprivrednog zemljišta kao i specifičnosti nizinskog krajobraza.

U tom krajobrazu posebnu vrijednost imaju i vodotoci te riječne doline, koji formiraju posebne vegetacijske cjeline. Zaštitna vodotoka kao i kvalitete voda jedan je od prioritarnih vidova zaštite u ovom prostoru.

Kartografskim prikazima predložene su zone A i B:

A - Obavezna izrada projekta krajobrazne sanacije

B - Obavezna izrada projekta sadnje i obnove drvoreda.

Za ove prostore obavezna je izrada Detaljnog plana uređenja.

3) Zaštita temeljem Zakona o šumama i Osnova gospodarenja šumama

Zaštitne šume štitit će se temeljem Zakona o šumama i Osnova gospodarenja šumama.

3.4.4. Zaštita kulturnih dobara

Inventarizacija i klasifikacija kulturne baštine na području Grada Požege obavljena je sukladno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara Republike Hrvatske. Nepokretno kulturno dobro kao pojam obuhvaća: naselja (gradska i seoska) ili njihove dijelove; građevine, sklopove ili njihove dijelove s pripadajućim okolišem (sakralne, stambene, javne, gospodarske) s pripadajućim im inventarom; elemente povijesne opreme naselja; područje, mjesto ili spomen-obilježje vezano uz povijesne događaje ili osobe; arheološka nalazišta i zone; etnološki sadržaji i zone, te krajobrazi i dijelovi krajobraza koji sadrži povijesne strukture kao pokazatelje čovjekove prisutnosti u prostoru.

POŽEGA – GROBLJE I INDUSTRIJSKA ZONA

DRŠKOVCICI – groblje

KRIVAJ –
raspelo uz cestu

ŽIDOVSKO GROBLJE U POŽEGI

PREGLED SPOMENIČKIH SKUPINA INVENTARIZIRANIH NA PODRUČJU GRADA

SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE

1. ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE
2. POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA GRADSKIH I SEOSKIH OBILJEŽJA
3. POVIJESNO – MEMORIJALNA PODRUČJA I CJELINE
Groblja
4. KRAJOBRAZI
Kulturni krajobraz
Vrijedne prostorne vizure

POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

1. SAKRALNE GRAĐEVINE
Crkve
Kapele i poklonci
2. CIVILNE GRAĐEVINE
Javne građevine
Stambene građevine
3. PARKOVI I PERIVOJI
4. JAVNA PLASTIKA I URBANA OPREMA
Raspela i memorijalna obilježja

SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE

Za navedenu preliminarnu kategorizaciju kulturne baštine prilaže se tabela pojašnjenja značenja pojedinih kategorija u koje su svrstana kulturna dobra.

3.4.5. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline)

Red. br.	GRAD POŽEGA	Oznaka	Ukupno ha	% od površine Grada
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE			
2.1.	Zaštićena prirodna baština - prijedlog - zaštita temeljem Zakona o zaštiti prirode - značajni krajobraz - prijedlog - zaštita temeljem planskih mjera - zaštita temeljem Zakona o šumama	ukupno ZK (C) A, B Š2	687,65 349,00 251,30 87,35	5,15 2,61 1,88 0,65
2.2.	Zaštićena graditeljska baština - povijesna urbanistička cjelina grada Požege (šira)	ukupno	40,20 40,20	0,30 0,30
UKUPNO ZAŠTIĆENE CJELINE			727,85	5,45

3.4.6. Prostorno estetski elementi

Očuvanost pejzažno-bioloških raznolikosti na sjevernom i južnom dijelu Grada Požege skladna je slika dijela prostora. Iako ima konfliktnih situacija, sjeverni i južni dio Grada daju prostoru visoku kategoriju. To se posebno odnosi na sjeverni dio Grada gdje imamo i najviše očuvanih aglomeracija u izuzetnom nizinskom krajobrazu u kojem se isprepliću poljoprivredne površine, šume i vodotoci. Izuzetne vizure na grad Požegu su s vrhova Požeške gore prema sjeveru.

Požega se doslovno stapa s najbližim naseljima i ta tendencija ide i prema udaljenijim naseljima.

S obzirom na sve navedeno dvije su kontrastne situacije: prva gdje su očuvane prostorne cjeline s krajobrazom (sjeverni i južni) te dio izrazito gradskog karaktera – središnji dio. Očuvani sjeverni i južni dio je područje koji ima visoku vrijednost kao krajobraz.

Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske zacrtana je u tom smislu uspostava *Krajobrazne osnove Hrvatske* kao dugoročni projekt, pri čemu je nužna suradnja nadležnih službi za prostorno uređenje, zaštitu prirode i zaštitu kulturne baštine.

U svrhu očuvanja i unapređenja krajobrazne raznolikosti u Programu prostornoga uređenja Republike Hrvatske propisuje se sljedeće:

- Izbjegavati pravocrtne regulacije vodotoka, a duž postojećih regulacija i agromeliorativnih zahvata omogućiti opstanak i mjestimičnu obnovu bujnih vlažnih biotopa i ambijenata.
- Duž međa vratiti živicu u svrhu biološke i krajobrazne raznolikosti.
- Otvarati proplanke u šumovitim predjelima, osobito oko mogućih vidikovaca.
- Spriječiti daljnju neplansku izgradnju ladanjskih zgrada i drugih građevina na krajobrazno izloženim mjestima.
- Očuvati seoske krajobrazne i omogućiti razvitak sela uz oživljavanje seoskoga gospodarstva, biopoljodjelstva, šumarstva, obrtništva, rukotvorskog vještina, turizma, te poticanja seoskoga stanovanja kao mogućnosti izbora. Pri tom je potrebno očuvati sliku naselja i kultiviranoga krajobraza, a građevinska područja odrediti na način da se očuvaju oblikovne (morfološke) i ustrojbene (strukturne) značajke graditeljske baštine, poglavito oblik građevnih čestica, smještaj građevina i tradicijski obiteljski vrt.

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine sa spomeničkim obilježjima, zajedno sa svojim okolišem moraju biti na vrstan način (tj. u skladu s njihovim prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim označnicama) uključene u budući razvitak. To prije svega podrazumijeva sljedeće:

- Zadržavanje povijesnih oblika komunikacija – starih cesta, pješačkih putova i planinarskih staza, često praćenih pokloncima;
- Očuvanje povijesnoga naseobinskoga ustroja, parcelacije i tradicijske građevne tvorevine;
- Oživljavanje starih zaselaka i osamljenih gospodarstava, koji su danas katkada gotovo bez stanovnika, prometno su odijeljeni i teško pristupačni, a izuzetne su etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti;
- Očuvanje i obnovu tradicijskih drvenih zgrada (stambenih i gospodarskih), klijeti, mlinova i svih ostalih povijesnih građevina spomeničkih svojstava kao nositelja prepoznatljivosti prostora;
- Očuvanje povijesnih slika krajobraza i prepoznatljivih vidika;
- Očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih uporaba građevina i sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskoga načina obrade zemlje;
- Zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziva sela, zaselaka, brijegova i potoka – od kojih neki imaju simbolično, ali i povijesno značenje;
- Očuvanje i obnovu svih građevina i sklopova sa spomeničkim obilježjima;
- Istraživanje i izlaganje arheoloških nalaza i mjesta.

U cilju očuvanja zaštite i unapređenja kulturne i prirodne baštine, što znači očuvanje prepoznatljivosti prostora, definirat će se sustav mjera zaštite i očuvanja koje bi trebale biti polazna osnova budućega razvitka.

MIHALJEVCI

ŠTITNJAK

VRANOVAC

TRG SV. TROJSTVA – istočna i zapadna fasada

KRIŽANJE ULICE SV. ROKA I ORLJAVSKE ULICE

3.4.7. Sustav mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara

Cilj je da se popisana i valorizirana kulturna dobra, adekvatno njihovoj vrijednosti zaštite, obnove i u budućnosti koriste. Krajobraz, malobrojne povijesne cjeline kao i pojedinačne građevine označene kao kulturno dobro treba primjereno njihovim prostornim, arhitektonskim, povijesnim, etnološkim i estetskim vrijednostima zaštititi i uključiti u život i daljnji razvoj prostora. Da bi se osigurala zaštita kulturne baštine koja je neodvojiv segment sveukupnog čovjekovog življenja u prirodnom okruženju polazišta za njeno ostvarivanje moraju se osigurati već na nivou prostornog planiranja.

U prostoru čiju osnovu čine prirodni elementi cjelovita slika prostora je dopunjena antropogenim oblicima. Stoga očuvanje graditeljskog nasljeđa mora biti u skladu s cjelokupnim prostorom koji ga okružuje. S obzirom na stupanj očuvanosti tj. devastacije prirodnih i krajobraznih vrijednosti te oblika gradnje i naseljavanja područja Grada Požege potrebno je usmjeriti razvoj koji će se temeljiti na uvažavanju i racionalnom iskorištavanju temeljnih vrijednosti područja. To prije svega znači očuvati ravnotežu i harmoničan odnos izgrađenog i kultiviranog krajobraza, tj. integralnih vrijednosti prostora. S obzirom da prostor Grada Požege ima neujednačene prostorne vrijednosti, važno je da se građevinska područja gospodarskih djelatnosti smještaju u za to predviđeni prostor, te da budu smještene u neke neekspozirane pozicije, pažljivo dimenzionirane. Integralni prostor, njegovu kulturnu i prirodnu baštinu moguće je štititi kroz zoniranje prostora, a zaštitu pojedinačnih vrijednosti kulturne baštine metodom režima zaštite.

Za sve zone zaštite kulturne i prostorne baštine, naselja i pojedinačnih kulturnih dobara potrebno je izraditi detaljnu konzervatorsku dokumentaciju koja bi sadržavala analizu povijesne građe i dokumentacije, analizu postojećeg stanja, te konzervatorske propozicije i smjernice za moguće i potrebne zahvate kojima bi se očuvale, zaštitile i unaprijedile prepoznate vrijednosti a umanjio utjecaj negativnih intervencija u prostoru. Stoga se ovim planom određuju osnovne smjernice i uvjeti zaštite za povijesne cjeline, pojedinačna zaštićena kulturna dobra, arheološka nalazišta i krajobraz.

Opća načela zaštite

Povijesne naseobinske i graditeljske cjeline, prirodni i kultivirani krajobrazi, kao i pojedinačne građevine spomeničkih obilježja s pripadajućim česticama, te fizičkim i vizualnim okolišem, moraju biti na stručno prihvatljiv i vrstan način uključeni u budući razvitak grada i županije.

Zaštita kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti podrazumijeva ponajprije sljedeće:

- Očuvanje i zaštitu prirodnoga i kultiviranog krajobraza kao temeljne vrijednosti prostora, što odražava kvalitetan suživot arhitektonske baštine i prirodnih osobitosti pripadajuće sredine nastao kao rezultat njihove funkcionalne povezanosti.
- Poticanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih zemljišta, zadržavajući njihov tradicijski i prirodni ustroj.
- Zadržavanje povijesnih trasa putova (starih cesta, pješačkih staza, proštenjarskih putova često popraćenih raspelima i pokloncima, poljskih putova i šumskih prosjeka).
- Očuvanje povijesnih naseobinskih cjelina (sela, zaselaka i izdvojenih sklopova) u njihovom izvornom okruženju, s povijesnim graditeljskim ustrojem i naslijeđenom parcelacijom.
- Oživljavanje starih zaselaka i osamljenih gospodarstava etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti.
- Očuvanje i obnovu tradicijskoga graditeljstva (osobito starih drvenih kuća) ali i svih drugih povijesnih građevina spomeničkih svojstava kao nositelja prepoznatljivosti prostora.
- Očuvanje povijesne slike, volumena (gabarita) i obrisa naselja, naslijeđenih vrijednosti krajobraza i slikovitih pogleda (vizura).
- Očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskoga načina obrade zemlje.
- Zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziva sela, zaselaka, brda i potoka, od kojih neki imaju simbolična i povijesna značenja.
- Očuvanje prirodnih značajki dodirnih predjela uz zaštićene cjeline i vrijednosti nezaštićenih predjela kao što su obale vodotoka, prirodne šume, bare, rukavci vodotoka, kultivirani krajobraz - budući da pripadaju ukupnoj prirodnoj i stvorenoj baštini.

KOMUŠINA

NOVA LIPA

OBILAZNICA PREMA VIDOVCIMA – POGLED S OSJEČKE

3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava

Sustavima prometne infrastrukture i komunalnog opremanja prostora u navedenom vremenskom razdoblju potrebno je obratiti znatno veću pozornost. U tom smislu treba uložiti znatna sredstva s ciljem dostizanja što primjerenijih uvjeta i standarda za život i zdravlje ljudi, te zaštitu okoliša, kao i za što sigurnije i jednostavnije odvijanje prometa ljudi, robe i usluga.

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav (ceste, željeznica, javne komunikacije, produktovodi)

Cestovni promet

Razvoj prometne mreže podrazumijeva skup aktivnosti za održavanje i podizanje tehničko-tehnološke razine postojećih te izgradnju novih cesta.

Cestovni prometni sustav područja Grada Požege danas je orijentiran na državne ceste D38, D49 i D51. Za cijeli obuhvaćeni prostor, u planskom je pogledu najvažnija realizacija "Brze ceste Našice-Pleternica - Nova Gradiška" koja na području Grada Požege prolazi njenim sjevernim područjem. Prometnica je planirana kao brza cesta s kolnikom od 7,0 m, s deniveliranim križanjima s cestama višeg reda. Planski koridor za ovu prometnicu je 30,0 m.

Sve kritične poteze i objekte postojećih cestovnih koridora (državna cesta te županijske, lokalne i nerazvrstane ceste) potrebno je modernizirati i rekonstruirati te podići ukupnu razinu kvalitete cestovne mreže na razinu koju nameću potrebe suvremenog cestovnog prometa. U tom smislu na svim javnim cestama na kojima će biti organiziran javni prijevoz putnika, potrebno je urediti stajališta i ugibališta autobusa.

Cestovnu mrežu Grada Požege čine trase državnih, županijskih i lokalnih cesta te nekategoriziranih cesta i puteva.

Državne ceste

Državne ceste potrebno je rekonstruirati i urediti u skladu s njihovom kategorijom i prometom na njima. Pri tome posebnu pozornost treba obratiti na otklanjanje prometno-tehničkih nedostataka postojećih trasa, te na uređenje koridora državnih cesta u građevinskim područjima pojedinih naselja. U uličnom koridoru obvezatno moraju biti izgrađene pješačke staze, autobusna stajališta izvan kolnika, te po potrebi biciklističke staze.

Županijske ceste

Županijske ceste čine mrežu koja povezuje prostor Grada Požege i ujedno ga spaja na mrežu državnih cesta.

Mreža županijskih cesta osigurava pristup svim naseljima unutar obuhvata plana kao i prostorima od gospodarskog interesa za Grada Požegu.

Na županijskim cestama potrebno je na pojedinim dijelovima njihovih trasa izvršiti rekonstrukciju, tako da se prilagode potrebnom standardu kategorije kojoj pripadaju.

Lokalne ceste

Na razini lokalne cestovne mreže ponajprije treba planirati osiguranje moderniziranog cestovnog pristupa svim naseljima a to znači da treba modernizirati i tehnički opremiti sve ceste s očekivanim intenzitetom prometa.

Nerazvrstane ceste

Ovim su Planom planirane nerazvrstane ceste:

- cesta uz desnu obalu rijeke Orljave.....2.124,0 m
- cesta južno uz željezničku prugu od ceste uz Orljavu do Vidovaca.....3.072,0 m
- spojna cesta od industrijske ulice do buduće brze ceste "Nova Gradiška - Požega - Našice".....2.370,0 m
- cesta Turnić - Šeovci.....1.060,0 m
- cesta Mihaljevci - Ž4115 .....758,0 m
- cesta Ugarci - Kunovci.....2.107,0 m
- cesta D38 - gospodarska zona Dervišaga .....774,0 m

Željeznički promet

Izgradnja novih pruga na prostoru obuhvata Plana nije predviđena tako da postojeći željeznički pravci zadržavaju svoj položaj u prostoru – u već zauzetim koridorima. U kolodvoru Požege ne planiraju se zahvati u prostoru vezani na korekciju sadašnjeg stanja.

U svrhu povećanja učinkovitosti i sigurnosti željezničkog prometa neophodno je izvršiti rekonstrukciju poteza Velika-Pleternica-Jakšić tako da se poveća osovinski pritisak kojim se omogućuje normalizacija prometa kako za potrebe gospodarstva tako i za putnički prijevoz.

Zračni promet

Na prostoru obuhvata nije planirana izgradnja zračnih pristaništa ili uzletišta.

Poštanski promet

Na području Grada Požege ne planira se otvaranje novih poštanskih ureda, već samo uređenje i modernizacija postojećih poštanskih ureda.

Telekomunikacijski promet

Unutar sustava telekomunikacijskog prometa dostignuti visoki stupanj opremljenosti prostora Grada Požege potrebno je i dalje nadograđivati i razvijati primjenom najnovijih tehnoloških dostignuća i u podsustavu fiksnih i u podsustavu mobilnih komunikacija.

U tom smislu predviđena je izgradnja još jednog pretplatničkog stupnja (UPS-a) u gradu Požegi, te modernizacija postojećih UPS-eva i dopunjavanje postojeće telekomunikacijske mreže.

Veze između pojedinih UPS-eva i pristupne centrale su digitalne, kao što su i centrale digitalne.

Prijenosni putevi su svjetlovodni kabeli položeni u kanalizaciju. Kanalizacija omogućuje uvođenje ISDN-a i kabelske televizije.

Planira se uvođenje novih mreža i sustava pokretnih komunikacija (UMTS i sustavi sljedećih generacija), a postavljanje baznih postaja ove mreže moguće je naknadno u skladu s planovima koncesionara uz suglasnost gradskog Poglavarstva.

Za postavljanje baznih postaja u naseljima preporuča se koristiti građevine s fasadnim antenskim prihvatom ili krovnim antenskim prihvatom visine od 2 do 5 m od najviše točke objekta.

3.5.2. Razvoj komunalne infrastrukture

Kvalitetna opremljenost komunalnom infrastrukturom svih naseljenih dijelova Grada Požege je neophodnost, radi kvalitete življenja stanovništva. Razlikujemo infrastrukturne koridore i infrastrukturne prostore, a određuju se prema specifičnim tehničkim zahtjevima i kriterijima. Infrastrukturni koridori namijenjeni su za smještaj građevina i instalacija infrastrukturnog sustava.

3.5.2.1. Energetski sustav

Proizvodnja i cjevni transport nafte i plina

Proizvodni ili skladišni kapaciteti, kao ni cjevovodi za transport nafte ili naftnih derivata bilo koje vrste na prostoru Grada Požege nisu predviđeni.

Od cjevovoda za transport plina položen je magistralni visokotlačni plinovod maksimalnog radnog tlaka 50 bara od Čaglina do mjerno-redukcijske stanice smještene u sjeveroistočnom dijelu grada Požege.

Ovim planom na području Grada Požege planirani su visokotlačni plinovod maksimalnog radnog tlaka 50 bara na potezu od Nove Kapele do Požege, te dva visokotlačna plinovoda maksimalnog radnog tlaka 12 bara na potezima Požega-Češljakovci i Požega-Brestovac.

Isto tako u svim naseljima Grada Požege planirana je distributivna plinska mreža, osim u pet naselja koja se nalaze na Požeškoj gori.

Elektroenergetika

Ovim planom na području Grada Požege planirani su sljedeći visokonaponski elektroprijenosni uređaji i postrojenja: 2×110 kV dalekovod od Tvornice cementa Našice do novoplanirane TS 110/35/10(20) kV Požega 2, odnosno do postojećeg 110 kV dalekovoda Nova Gradiška-Podvinje (Sl. Brod), podzemni spoj od nove TS 110/35/10(20) kV Požega 2 do postojeće TS 35 kV Požega, te izgradnja dviju novih transformatorskih stanica od 35 kV i 110 kV predviđenih u gradu Požegi.

Za stabilnu i sigurnu opskrbu stanovništva i gospodarstva električnom energijom planirano je više transformatorskih postrojenja (TS 10/0,4 kV) i sredjenaponskih (10 kV) elektroprijenosnih uređaja. Sva zastarjela transformatorska postrojenja, kao i ona kod kojih je instalirana snaga blizu graničnih vrijednosti mogućeg opterećenja, postupno treba zamijeniti.

Za saniranje stanja loših naponskih prilika, osim zamjene i izgradnje novih transformatorskih postrojenja, potrebno je na nekim potezima zamijeniti i sredjenaponske odnosno niskonaponske uređaje za prijenos.

Kao vodiče treba koristiti vodiče boljih karakteristika, a polaganje treba vršiti posebno kroz naseljena mjesta u zasebne pojaseve prvog podzemnog sloja unutar koridora cestovnih prometnica.

Osim toga unutar područja obuhvata na rijeci Orljavi predviđena je izgradnja dviju malih hidroelektrana prema programu "MAHE" (male hidroelektrane) koji je izradio Energetski institut "Hrvoje Požar" d.o.o. Zagreb.

3.5.2.2. Vodnogospodarski sustav

Vodoopskrba

Vodoopskrba Grada Požege riješena je poštujući sve postavke Idejnog rješenja regionalnog vodoopskrbnog sustava Požeštine ("HIDROPROJEKT-ING", Zagreb, kolovoz 1997).

U suradnji sa stručnim službama poduzeća "Tekija", a u svrhu poboljšanja vodoopskrbe naselja sjevernog dijela Grada Požege i njima susjednih naselja ovim planom planiran je vodoopskrbni cjevovod prema naselju Alilovci s odvojkom prema naseljima Turnić i Šeovci koji je planiran u koridoru buduće prometnice. Cjevovod zatvara prsten Požega - Alilovci - Trenkovo - Požega. Ovaj cjevovod nije bio planiran Prostornim planom Požeško-slavonske županije, no neophodan je da bi naselja Turnić i Šeovci u budućnosti bili opskrbljeni vodom te da bi se ostalim naseljima poboljšala vodoopskrba.

Vodoopskrbni sustav Grada Požege temelji se na kaptazi postojećih izvora unutar područja obuhvata te priključenju mreže cjevovoda na regionalni vodoopskrbni sustav.

Ovim planom predviđena je izgradnja vodoopskrbnih cjevovoda u svim naseljima Grada Požege, osim u tri manja naselja na Požeškoj gori.

S izgradnjom novih vodoopskrbnih cjevovoda i rekonstrukcijom postojećih, u svrhu osiguranja dovoljnih količina kvalitetne pitke vode, predviđena je i izgradnja vanjske hidrantske mreže odnosno rekonstrukcija postojeće prema važećim propisima u svrhu zaštite od požara.

Danas unutar područja obuhvata imamo četiri crpilišta: Zapadno polje, Luka, Stara Lipa i Istočno polje (Vidovci), te dvije vodospreme kapaciteta od 150 m³ i 3000 m³ i nekoliko crpnih stanica.

Za stabilnu i sigurnu opskrbu stanovništva pitkom vodom planom je predviđena izgradnja nekoliko novih crpnih stanica i jedne vodospreme u naselju Novi Štitnjak (Glavica) kapaciteta 2000 m³.

Posebnu pozornost treba posvetiti zaštiti vodocrpilišta.

Zbog toga su prema Pravilniku o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta, Narodne novine br. 55/02 za sva četiri crpilišta: Zapadno polje, Luka, Stara Lipa i Vidovci donesene Odluke o vodozaštitnim područjima izvorišta voda za piće. Prema tim Odlukama utvrđene su tri zone sanitarne zaštite izvorišta.

Odvodnja

U skladu s činjenicom da je odvodnja otpadne i oborinske vode od iznimne važnosti za zdravlje i život ljudi, a u svrhu zaštite podzemnih slojeva od onečišćavanja i zagađivanja, ovom segmentu infrastrukturnog opremanja prostora u budućnosti treba obratiti znatno veću pozornost.

S obzirom na konfiguraciju promatranog područja i broj stanovnika planiran je kanalizacijski sustav odvodnje oborinske i otpadne vode za Grad Požegu i naselja u neposrednoj blizini Požege.

Za naselja Novi Štitnjak, Marindvor, Krivaj, Golobrdci, Mihaljevci, Novi Mihaljevci, Drškovci, Novo Selo, Komušina, Donji Emovci, Gornji Emovci, Alaginci i Seoci planiran je kanalizacijski sustav odvodnje samo za otpadne vode s priključkom na kanalizacijski sustav Požege.

Za naselje Mihaljevci planira se izgraditi gravitacijski cjevovod do postojećeg kolektora u Požegi.

Kanalizacijski sustav odvodnje Grada Požege planiran je tako da se otpadne vode odvede kolektorom do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda smještenog na istočnom dijelu grada Požege. Recipijent pročišćenih otpadnih voda je rijeka Orljava.

Za naselje Golobrdci planira se zaseban gravitacijski sustav odvodnje do crpne stanice, a tlačnim cjevovodom bi se otpadne vode iz naselja Golobrdci priključile na kanalizacijski sustav Mihaljevci.

Kanalizacijski sustavi naselja Vidovci i Dervišaga planirani su tako da se otpadne vode odvede do centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, zbog čega treba izgraditi dvije crpne stanice i tlačni cjevovod.

Za sva ostala naselja unutar područja obuhvata, ako je to ekonomski opravdano, predlaže se izgradnja samostalnih kanalizacijskih sustava s priključkom na manje uređaje za pročišćavanje otpadnih voda.

Da bi pojedini kanalizacijski sustavi u potpunosti zadovoljili svojim potrebama, planirana je izgradnja više crpnih stanica.

Odvodnju otpadnih i oborinskih voda industrije treba prije spoja na javnu kanalizacijsku mrežu pročititi na način da se izgradi predtremansko mjerno okno.

Za ostalu industrijsku otpadnu vodu koja se ne može upustiti u javni kanalizacijski sustav odnosno u zajednički uređaj za pročišćavanje, treba samostalno izgraditi uređaje za pročišćavanje prije upuštanja u recipijent.

Kanalizacijski sustav treba izgraditi od betonskih nepropusnih cijevi, a u svim naseljima u kojima se neće izgraditi kanalizacija iz ekonomski opravdanih razloga, odvodnju otpadnih voda treba riješiti izgradnjom nepropusnih septičkih jama s taložnicama.

Uređenje vodotoka i voda

Zaštita od štetnog djelovanja voda je važna djelatnost koju treba usmjeriti na provedbu već planiranih aktivnosti.

Područje Grada Požege pripada uglavnom slivu vodotoka Orljave i samo manji dio slivu vodotoka Šumetlice. Sliv rijeke Orljave nalazi se u centralnom dijelu Slavonije okružen planinskim vijencem (Papuk, Krndija, Dilj, Požeška gora i Psunj).

Unutar područja obuhvata nalazi se četrdesetak vodotoka, a značajniji vodotoci su: rijeka Orljava s većim pritokom potokom Veličanka, te potoci Vučjak, Komušanac, Bukovica, Kaptolka, Glogovac, Emovački potok i Perenački potok.

Vodotoci ovog područja slijevaju se s padina Papuka na sjevernoj strani i Požeške gore na južnoj strani.

Vodotoci s Papuka su dužeg toka i protječu plodnom ravnicom, dok su vodotoci s Požeške gore kraći i strmiji. Vodotoci s brdskog područja imaju karakter brdskih bujica s velikim količinama vode u kišnom periodu uz velike količine nanosa, kao rezultat erozije. Doline vodotoka predstavljaju plodne površine sastavljene uglavnom od pjeskovitih glina, šljunka, gline i prapora.

Po strukturi površina u slivu rijeke Orljave najveći dio zauzimaju poljoprivredne površine, dok su ostale površine pod šumom i šikarom.

Za uređenje vodotoka i izgradnju sustava obrane od poplava na promatranom području koristi se Vodoprivredna osnova sliva rijeke Orljave za sustav u cjelini, te idejni i izvedbeni projekti pojedinih objekata kao dijelova sustava.

Na sustavu uređenja vodotoka u ovom slivnom području radi se već nekoliko desetljeća. Radovima, koji su do sada izvedeni smanjena je u manjoj mjeri opasnost od poplava lokalno i kratkoročno. Prioritetni uvjet za izvođenje radova bila je zaštita građevina i imovina veće vrijednosti, pa su tako izvođeni radovi na zaštiti većih naselja i gradova i značajnijih prometnih objekata.

Kapitalnim investicijama trebali bi se izgraditi oni objekti koji su neophodni za uspostavljanje:

- sustava zaštite od brdskih voda
- sustava uređenja vodotoka i zaštite od poplava
- sustava melioracijske odvodnje

Za sustav zaštite od brdskih voda predlaže se u najkritičnijim bujičnim područjima i slivovima izgraditi bujične pregrade te stabilizirati korita i to na potocima Vučjaku i Veličanki. Pregrade se planiraju graditi na povoljnim lokacijama od gabionskih koševa s uređenjem slapišta i mogućnošću pražnjenja zaplavnog prostora od nataloženog nanosa (bujičnog materijala).

Sustav uređenja vodotoka i zaštite od poplava ne može se uspostaviti bez izgradnje retencija.

Ovim planom unutar područja obuhvata predviđena je izgradnja retencije "Kaptolka". Izgradnjom retencije "Kaptolka" kao i retencija izvan područja obuhvata, te izgradnjom spojnih kanala za provođenje voda osigurat će se zaštita od poplava.

Retencija "Kaptolka" moći će se koristiti i za uzgoj ribe kao ribnjak.

Unutar područja obuhvata izgrađeno je danas pet manjih ribnjaka za sportski ribolov. Četiri ribnjaka koriste vodu iz izvora na vlastitoj čestici, dok samo jedan koristi vodu iz potoka Savinjak.

Na rijeci Orljavi istočno i zapadno od grada Požege planirana je izgradnja dviju malih hidroelektrana, čijom će se izgradnjom također omogućiti kontrola visine vodostaja.

Ovim planom predviđa se također revitalizirati postojeće i graditi nove sustave melioracijske odvodnje sukladno potrebama, mogućnostima i planovima poljoprivredne proizvodnje.

Zaštita voda

Zaštita voda od onečišćavanja i zagađivanja od primarnog je značenja za život i zdravlje ljudi te zaštitu okoliša. Mjere koje je u tom smislu obavezno poduzimati podrazumijevaju sve radnje u pravcu sprečavanja i zabrane bilo kakvih zahvata i ponašanja koje utječu na onečišćenje voda i stanje okoliša.

Zbog toga je potrebno izgraditi vodonepropusne sustave mješovite odvodnje oborinskih i otpadnih voda, oborinske vode sa svih prometnih površina odvoditi u javnu kanalizaciju preko slivnika s taložnicama, izgraditi uređaje za pročišćavanje otpadnih voda, te u naseljima bez kanalizacije izgraditi nepropusne septičke jame.

Radi zaštite vodotoka potrebno je uvesti kontrolu svih ulaznih tokova i inventarizirati zagađivače, posebno one kod kojih postoji mogućnost unošenja ili odlaganja opasnih tvari.

Vodozaštitna područja crpilišta vode treba osigurati od mogućeg vanjskog zagađenja.

Sve postupke i radnje u svrhu zaštite vodotoka i voda kako bi bila dostignuta i održana potrebna razina kvalitete vodotoka (I. i II. kategorija), obavezno je provoditi u skladu s važećom regulativom.

3.6. Postupanje s otpadom

Zbrinjavanjem komunalnog otpada na području Grada Požege bavi se poduzeće "Tekija" d.o.o. za obavljanje komunalnih djelatnosti. Aktivno "službeno" odlagalište komunalnog otpada je odlagalište "Vinogradine" smješteno cca 6 km sjeverno od centra Požege, a otpad se odlaže po projektu sanitarne deponije. U ovom se odlagalištu otpada planira da će se dio prostora postojećeg odlagališta koristiti kao sabirno mjesto opasnog otpada za potrebe bolnice i vojske.

Glomazni otpad s promatranog područja odvozi se jedanput godišnje, dok se staklo prikuplja odvojeno.

Planom se predviđa proširenje odlagališta "Vinogradine" prema sjeveru.

3.7. Sprečavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

Svi pogoni gospodarskih djelatnosti koji će se graditi moraju imati sisteme zaštite okoliša, bilo da se oni ugrađuju u tehnologiju proizvodnje, ili se izvode drugim metodama. Zaštita od buke, zagađenja zraka, vibracija, elektroenergetskih zračenja, otpadnih voda, tehnološkog otpada i dr. mora biti riješena za svaku lokaciju, u skladu s posebnim propisima.

Svi eventualni veći građevni zahvati na brdskom prostoru moraju prethodno biti provjereni odgovarajućim idejnim rješenjem radi sprečavanja nepovoljnih utjecaja (klizanje terena, npr.).

Zaštita od požara

Planom su osigurane mjere zaštite prilagođene ovoj vrsti plana. Efikasnost zaštite od požara postiže se adekvatnom organizacijom prostora: načinom uređenja, razmještanjem građevinskih područja naselja i pristupnošću javnim kolnim površinama do svih dijelova naselja.

Potrebno je osigurati dovoljan tlak vode te adekvatni raspored hidranata.

Potrebno je osigurati vatrogasne pristupe do svih dijelova naselja.

Izgradnja skloništa osnovne zaštite

U "Pravilniku o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora" određeni su pojedini sadržaji prostornih planova, smjernice za planiranje prostora koji su od važnosti za zaštitu od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti.

U ovom Prostornom planu uređenja Grada Požege poštivane su mjere zaštite iz Pravilnika te Smjernica za planiranje izgradnje skloništa u postupku izrade prostornih planova, što ih je izradio MUP, Policijska uprava Zagrebačka, Odjel zaštite od požara i civilne zaštite. Zaštita i spašavanje stanovnika treba se rješavati izgradnjom zaklona (podruma), gdje god je to moguće, s obzirom na geološko-hidrološke uvjete.

Nesmetano kretanje invalidnih osoba

Prometne površine moraju biti tako uređene da je moguć pristup invalida do svih građevina preko skošenih rubnjaka. Kod izdavanja lokacijske dozvole i projektiranja potrebno je pridržavati se važećih propisa o prostornim standardima, urbanističko-tehničkim uvjetima i normativima za sprečavanje urbanističko-arhitektonskih barijera u urbanističkom planiranju i projektiranju.

ODLUKA
o donošenju Prostornoga plana uređenja Grada Požege

ODREDBE ZA PROVOĐENJE

Na temelju članaka 23. i 24. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine broj 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04), članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine broj 33/01 i 60/01 – vjerodostojno tumačenje) te članka .... Statuta Grada Požege (Službeni glasnik broj ....) Gradsko vijeće Grada Požege na sjednici održanoj ..... 2004. godine donijelo je

ODLUKU o donošenju Prostornoga plana uređenja Grada Požege

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Donosi se Prostorni plan uređenja Grada Požege (u daljnjem tekstu PPUG) za područje Grada Požege.

Članak 2.

PPUG u tekstualnom i kartografskom dijelu je sastavni dio ove Odluke.

Članak 3.

Prostornim planom uređenja Grada Požege utvrđuje se koncepcija, oblici i način korištenja prostora, uzimajući u obzir prirodne i stvorene resurse, razvojnu orijentaciju kao i postojeće stanje te ograničenja u prostoru.

PPUG predstavlja dugoročnu osnovu uređenja prostora s ciljem da se omogući razvitak svih subjekata, osigura zaštita prirodne i graditeljske vrijednosti te rezervira prostor za sve građevine komunalne infrastrukture.

PPUG-om se utvrđuje organizacija prostora i sustav naselja, prometni i infrastrukturni sustavi, podjela prostora prema osnovnoj namjeni, površine za gradnju naselja, te poljoprivredne, šumske, vodene i ostale površine.

Članak 4.

PPUG sadržan je u elaboratu "Prostorni plan uređenja Grada Požege" koji se sastoji od:

A) *Tekstualnog dijela:*

- I. *Obrazloženje*
  1. *Polazišta*
  2. *Ciljevi prostornog razvitka i uređenja*
  3. *Plan prostornog uređenja*
- II. *Odredbe za provođenje*

B) *Kartografskih prikaza:*

0.1.	SUSTAV SREDIŠNJIH NASELJA I RAZVOJNIH SREDIŠTA	
1.1.	KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA I. – Površine za razvoj i uređenje	1:25000
1.2.	KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA II. – Pošta i telekomunikacije	1:25000
2.1.	INFRASTRUKTURNI SUSTAV I MREŽE I.	
	– Energetski sustav - proizvodnja i cijevni transport plina	1:25000
2.2.	INFRASTRUKTURNI SUSTAV I MREŽE II. – Energetski sustav - elektroenergetika	1:25000
2.3.	INFRASTRUKTURNI SUSTAV I MREŽE	
	– Vodnogospodarski sustav - korištenje voda.....	1:25000
2.4.	INFRASTRUKTURNI SUSTAV I MREŽE	
	– Vodnogospodarski sustav - odvodnja otpadnih voda, uređenje vodotoka i voda te obrada, skladištenje i odlaganje otpada	1:25000
3.1.	UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA I. – Uvjeti korištenja.....	1:25000
3.2.	UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA	
	– Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite.....	1:25000
3.3.	UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA I. – Planske mjere	1:25000
4.1.	Građevinska područja naselja POŽEGA.....	1:5000
4.2.	Građevinska područja naselja POŽEGA I ALAGINCI	1:5000

4.3.	Građevinska područja naselja POŽEGA, SEOCI I KOMUŠINA	1:5000
4.4.	Građevinska područja naselja VIDOVC I DERVIŠAGA	1:5000
4.5.	Građevinska područja naselja NOVO SELO I DRŠKOVC I	1:5000
4.6.	Građevinska područja naselja STARA LIPA, EMOVAČKI LUG, DONJI EMOVCI I GORNJI EMOVCI	1:5000
4.7.	Građevinska područja naselja NOVA LIPA, UGARCI I KUNOVCI	1:5000
4.8.	Građevinska područja naselja KRIVAJ I BANKOVCI	1:5000
4.9.	Građevinska područja naselja NOVI ŠTITNJAK, MARINDVOR, ŠTITNJAK I GOLOBRDCI	1:5000
4.10.	Građevinska područja naselja MIHALJEVCI I NOVI MIHALJEVCI	1:5000
4.11.	Građevinska područja naselja TURNIĆ I ŠEOVCI	1:5000
4.12.	Građevinska područja naselja GRADSKI VRHOVC I CRKVENI VRHOVC I	1:5000
4.13.	Građevinska područja naselja ŠKRABUTNIK	1:5000
4.14.	Građevinska područja naselja ČOSINE LAZE, VASINE LAZE I LAZE PRNJAVOR	1:5000

Članak 5.

II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE

1. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU GRADA

- (1.) Razgraničenje zona javnih i drugih namjena vrši se na osnovi plana namjena površina uz uvažavanje stvarnog stanja na terenu i vlasničkih odnosa. To se odnosi i na prometne koridore.
- (2.) Razgraničenje javnih prometnih površina, površina određenih za gradnju građevina gospodarskih djelatnosti, građevinska područja naselja te šumskih i poljoprivrednih površina kao i površina za sport i rekreaciju prikazano je u kartografskom prikazu 1. – Korištenje i namjena prostora.
- (3.) U planu namjene površina su detaljno razgraničene zone različitih namjena.
Razgraničenje građevinskih područja naselja je određeno u pravilu granicama postojećih čestica ili na osnovi drugih elemenata od značaja za pojedinu namjenu (reljef, dubina čestice, oblik i sl.)
- (4.) Kod određivanja plana namjene prostora izvršena je sistematizacija namjene vodeći računa o očuvanju prirodnih vrijednosti, nudeći mogućnost razvoja u svakom od naselja u skladu s mogućnostima i rastom broja stanovnika.
- (5.) Sistematizacija namjene površina je izvršena po sljedećim grupama:
prostori za razvoj i uređenje
  - a) razvoj i uređenje prostora naselja – građevinska područja trideset i jednog naselja stalnog stanovanja: Alaginci, Bankovci, Crkveni Vrhovci, Čosine Laze, Dervišaga, Donji Emovci, Drškovci, Emovački Lug, Golobrdci, Gornji Emovci, Gradski Vrhovci, Komušina, Krivaj, Kunovci, Laze Prnjavor, Marindvor, Mihaljevci, Nova Lipa, Novi Mihaljevci, Novi Štitnjak, Novo Selo, Požega, Seoci, Stara Lipa, Šeovci, Škrabutnik, Štitnjak, Turnić, Ugarc i, Vasine Laze, Vidovci
    - izgrađeni dio građevinskog područja - obuhvaća postojeću izgradnju u naseljima,
    - neizgrađeni dio građevinskog područja - predložena su područja moguće izgradnje - pretežno stambene (koja su ocijenjena kao pogodna za gradnju) uz rubne dijelove poljoprivrednog područja, uz postojeće puteve, te na područjima gdje je uz obaveznu izradu detaljnog plana ili lokacijske dozvole za novu prometnicu moguća gradnja na dosad neizgrađenom građevinskom području,
    - gospodarska namjena – proizvodna i poslovna, (u Marindvoru i Požegi),
    - javna i društvena namjena – nisu posebno označena područja u planu; gradit će se prema potrebama i mogućnostima unutar građevinskih područja,
    - ugostiteljsko-turistička namjena (u naselju Emovački Lug),

- sportsko-rekreacijska namjena – planirana su područja za sportsko-rekreacijsku namjenu (tenis, nogomet, košarka) (R),
  - vojarna "Požega".
- b) razvoj i uređenje prostora izvan naselja – zona gospodarske namjene u Dervišagi, Alagicima i Požegi
- vojno streljište "Novo Selo", vojno skladište "Barutana" i vojni kompleks "Glavica"
- c) poljoprivredna tla isključivo osnovne namjene – osobito vrijedno obrađivo tlo (P1)
- vrijedno obrađivo tlo (P2)
- d) šume i druge neizgrađene površine – gospodarske šume (Š1)
- zaštitne šume (Š2)
  - ostale poljoprivredne i šumske površine (PŠ)
- e) vodene površine – vodotoci
- melioracijski kanali
  - ribnjaci
  - površina uzgajališta (akvakultura)
  - retencije
- f) ostale površine – odlagalište otpada Vinogradine
- prometnice
  - željeznička pruga
- (6.) Površine određene u kartografskom prikazu detaljnije se razgraničavaju na sljedeći način:
- sva građevinska područja (izgrađeni i neizgrađeni dio) prikazana su u kartografskim prikazima na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5.000.
Detaljna namjena građevinskih područja utvrđuje se prostornim planovima užih područja ili na temelju Odredbi za provođenje PPUG Požega (u daljnjem tekstu: Odredbe),
  - područje za iskorištavanje mineralnih sirovina (eksploatacijsko polje) utvrđuje se na temelju PPUG Požega nakon donošenja stručne podloge (Geološko-rudarske studije Požeško-slavonske županije). Ovim je planom predložena rezervirana površina za istražni prostor mineralnih sirovina nakon donošenja Geološko-rudarske studije Požeško-slavonske županije.
  - osobito vrijedno poljoprivredno tlo detaljnije se određuje na temelju podataka o klasi poljoprivrednog zemljišta (pri čemu se I i II klasa smatraju osobito vrijednim obrađivim tлом, a III, IV i V vrijednim obrađivim tлом) ili specijaliziranom studijom ili elaboratom kojim se detaljnije definira bonitetna vrijednost tala,
  - šume gospodarske namjene i ostalo šumsko zemljište isključivo osnovne namjene utvrđuju se na temelju podataka o šumskom zemljištu tijela Državne uprave nadležnog za katastarske poslove,
  - zaštitna šuma utvrđuje se na temelju Odluke o proglašenju zaštitne šume,
  - prirodni vodni tokovi, akumulacije i retencije određeni su obalnom crtom koju utvrđuje ustanova s javnim ovlastima nadležna za vodno gospodarstvo, ili crtom vodnog dobra kojeg utvrđuje Državna uprava za vode ili županijski ured nadležan za upravljanje vodama,
  - područje posebne namjene je prostor od interesa za obranu, a utvrđuje se granicama vojnog kompleksa kojeg određuje nadležno tijelo obrane,
  - prometne površine određuju se sukladno ovim Odredbama,
  - groblja se utvrđuju granicom postojeće katastarske čestice.
- (7.) Prometne, energetske i vodnogospodarske građevine određene su funkcijom i kategorijom i prikazane na kartografskim prikazima.
Prostor za prometne i infrastrukturne građevine utvrđuje se na sljedeći način:
- Za postojeće građevine prostor je utvrđen stvarnom česticom i pojasom primjene posebnih uvjeta prema posebnim propisima. Sve postojeće građevine, bilo da se zadržavaju ili uklanjaju, mogu se rekonstruirati pri čemu su moguće izmjene trase u skladu s odredbama PPŽ, a u cilju poboljšanja funkcioniranja građevine.
Izmjena trase moguća je u širini pojasa primjene posebnih uvjeta prema posebnim propisima,

- Trase novih infrastrukturnih građevina su orijentacijske i moguće ih je mijenjati unutar koridora čija ukupna širina iznosi:

• za planiranu novu trasu državne ceste	70,0 m,
• za planirane županijske ceste	50,0 m,
• za trasu 110 kV zračnog dalekovoda	najmanje 20,0 m,
• za trasu 2×110 kV zračnog dalekovoda	najmanje 20,0 m,
• za trasu 110 kV kablenskog dalekovoda	2,5 m,
• za trasu 2×110 kV kablenskog dalekovoda	5,0 m,
• za međumjesni (visokotlačni) plinovod	100,0 m,
• za međumjesni (srednjetačni) plinovod,	10,0 m,
• za vodove vodoopskrbnog sustava,	20,0 m,
• vodovi do građevina prikazanih simbolima - vezano na stvarni smještaj građevina,	
• za vodove na reguliranju vodotoka	prema projektnoj dokumentaciji.

Širina koridora utvrđuje se simetrično u odnosu na os infrastrukturne građevine prikazane u kartografskom prikazu.

- (8.) Lokacija novih građevina prometa i infrastrukture koje su u PPUG Požege prikazane simbolom su orijentacijske, a detaljnije se utvrđuju na sljedeći način:
- za bazne postaje (GSM) s neophodnim kablskim vodovima u radijusu 100,0 m,
  - za trafostanice (TS 10(20)/0,4 kV) u radijusu 100,0 m,
  - za redukcijsku stanicu (u daljnjem tekstu: RS) 100,0 m,
  - za crpilište na temelju vodoistražnih radova, lokacije uređaja za pročišćavanje otpadnih voda 100,0 m,
  - za planirane akumulacije na temelju projektne dokumentacije,
  - za ostale građevine na temelju projekta.
- (9.) Za područja za koja je ovim planom određena obaveza izrade detaljnijih dokumenata prostornog uređenja (UPU ili DPU) primjenjivat će se odredbe za provođenje tih planova, a u skladu s ovim planom. Na području za koje je ovim planom određena obaveza izrade Generalnog urbanističkog plana grada Požege primjenjivat će se njegove odredbe za provođenje.

2. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA

2.1. Građevine od važnosti za državu i županiju

2.1.1. Građevine od važnosti za državu

- (10.) A.1. Cestovne građevine
- a) Postojeći prometni pravci:
    - D38 Pakrac (D5)-Požega-Pleternica-Đakovo (D7)
    - D49 Slatina (D2)-Požega-Pleternica-Lužani (D4)
    - D51 Gradište (D53)-Požega-Rešetari-D4
  - b) Planirani prometni pravac:
    - Brza cesta D51 Nova Gradiška-Požega-Našice s obilaznicom oko grada Požege.
- (11.) A.2. Poštanske i telekomunikacijske građevine:
- postojeće građevine radiorelejnih postaja,
  - postojeći komutacijski čvorovi u Požegi,
  - stupovi globalne mobilne telekomunikacijske mreže (GSM),
  - planirani magistralni TK-kabel /i kablovi alternativnog smjera/,
  - postojeće magistralne telekomunikacijske građevine,
  - postojeća građevina Centra pošta.
- (12.) B. Vodne građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
- svi postojeći i planirani objekti akumulacija i retencija za obranu od poplava i prostorom za prihvaćanje vodnog vala u zapremini većoj od $5 \times 10^6 \text{ m}^3$,
  - građevine za korištenje voda za potrebe javnog vodoopskrbnog sustava Požeštine kapaciteta 500 l/s.

- (13.) C. Energetske građevine
- C.1. Elektroenergetske građevine za prijenos električne energije:
- planirani dalekovodi
    - DV 2x110 kV Požega 2 – Tvornica cementa Našice i
    - DV 2x110 kV Požega 2 – priključak na DV 110 kV Požega – Nova Gradiška
  - postojeći dalekovodi
    - DV 110 kV Požega – Slavonski Brod i
    - DV 110 kV Požega – Nova Gradiška - rekonstrukcija
  - izgradnja nove transformatorske stanice TS 110/35/10(20) kV Požega 2.
- C.2. Plinoopskrbne
- postojeći magistralni plinovod Čaglin - Požega
  - planirani magistralni plinovod Nova Kapela - Požega - Pleternica.
- (14.) D. Građevine posebne namjene
- Vojarna Požega
  - Vojno skladište Barutana
  - Vojni kompleks Glavica
  - Vojno streljište Novo Selo.

2.1.2. Građevine od važnosti za županiju

- (15.) A. Prometne građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama, a koje su u funkciji dvije ili više jedinica lokalne samouprave
- A.1. Cestovne građevine
- a) Postojeće
- Ž 4100 Kamenski Vučjak (Ž4044)-G. Vrhovci-Gradski Vrhovci-D. Lipovac-N. Kapela (Ž4158)
  - Ž 4115 Kaptol (Ž4101)-Alilovci-D49
  - Ž 4123 Golobrdci (L 41028)-Mihaljevci (D49)
  - Ž 4243 Požega (D38)-Vidovci (D38)
- b) Planirani prometni pravac s potencijalnim koridorima za istraživanje
- Požega-Velika (varijantna rješenja)
- A.2. Postojeći željeznički pravac – pruga Pleternica-Velika zadržava svoj položaj u prostoru u već zauzetom koridoru unutar jedinica lokalne samouprave Požega i Velika.
U svrhu povećanja učinkovitosti i sigurnosti željezničkog prometa neophodno je izvršiti rekonstrukciju ovog poteza tako da se poveća osovinski pritisak kojim se omogućuje normalizacija prometa kako za potrebe gospodarstva tako i za putnički prijevoz.
- A.3. Poštanske i telekomunikacijske građevine:
- postojeće građevine poštanskih ureda
  - postojeće područne centrale (UPS)
  - planirane područne centrale (UPS)
  - postojeći magistralni i planirani županijski, međužupanijski i gradski SDH prstenovi
  - mjesna telekomunikacijska mreža
  - stupovi globalne mobilne telekomunikacijske mreže (GSM).
- (16.) B. Vodne građevine
- građevine za obranu od poplava na unutarnjim vodotocima prema državnom planu obrane od poplava,
  - građevine za zaštitu državnih i županijskih cesta te željezničkih pruga,
  - sve postojeće i planirane akumulacije i retencije za obranu od poplava,
  - vodoopskrbni sustav Požeštine
  - izvorišta za vodoopskrbu sustava Požeštine
  - sustav za odvodnju otpadnih voda (u Požegi) kapaciteta većeg od 25.000 ES.

- (17.) C. Energetske građevine:
- C 1. Elektroenergetske
- građevine za prijenos električne energije – postojeći dalekovodi 35 kV
  - građevine za transformaciju električne energije – postojeće i planirane trafostanice 35/10(20) kV i 110/35/10(20) kV
  - objekti malih hidrocentrala (MAHE) s lokacijama na rijeci Orljavi na stacionažama 54+900 Požega-Luka, 51+350 Požega – industrijska zona.
- C 2. Plinoopskrbne
- Svi postojeći i planirani gradski i mjesni plinovodi koji spajaju dva ili više gradova ili općina.
- C 3. Rezervirana površina za istražni prostor mineralnih sirovina nakon donošenja Geološko-rudarske studije Požeško-slavonske županije.

2.2. Građevinska područja naselja

2.2.1. Kriteriji i način formiranja građevinskih područja naselja

- (18.) Prema obvezama iz Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske (Narodne novine br. 50/99) i na osnovi izvršene analize o izgrađenosti građevinskih područja iz važećih dokumenata prostornog uređenja, građevinska područja u ukupnoj površini na razini Grada Požega ne mogu se povećavati u odnosu na njihovu površinu u važećem Prostornom planu Požeško-slavonske županije.
- (19.) *Građevinska područja čine izgrađena i neizgrađena područja.⁸ Izgrađenim područjem smatra se uređeno građevinsko zemljište na kojem su izgrađene građevne čestice, izgrađene infrastrukturne građevine i privedene namjeni ostale površine, kao što su igrališta, parkovi i sl., te zemljišta nepogodna za izgradnju. Izgrađeni dio građevinskog područja određuje se na način da se izuzima:*
- svaka neizgrađena površina veća od 3000 m²,
  - svi neizgrađeni rubni prostori, koji imaju površinu veću od 2000 m².
- Neizgrađeni dio građevinskog područja je samostalna površina ili proširenje izgrađenog dijela, a koje može biti:*
- neuređeno područje,
  - uređeno, bez postojeće izgradnje,
  - uređeno, na kome je djelomična postojeća gradnja.
- Na neizgrađenom građevinskom zemljištu ne može se graditi ako do građevne čestice nije riješen javni pristup, u koridorima odgovarajućeg profila i minimalna razina komunalne opremljenosti. Na neuređenom građevinskom zemljištu nije dopuštena izgradnja zgrada dok jedinice lokalne uprave ne utvrde minimalni opseg i način komunalnog opremanja tog zemljišta (kroz program gradnje objekata i uređenja komunalne infrastrukture ili kroz prostorno-plansku dokumentaciju). Zemljište s minimalnom razinom komunalne opremljenosti smatra se zemljište do kojeg je riješen pristup i omogućen priključak na elektroenergetsku mrežu. Odgovarajućim načinom izgradnje i organizacijom prostora potrebno je osigurati ekonomičnost u izgradnji komunalne infrastrukture. Samo uređeno građevinsko zemljište se može koristiti. Građevnom česticom smatra se kod vrlo dubokih čestica, zemljište dubine 50–150 m od regulacijske linije ovisno o tipologiji naselja (max. 50 m kod brdskih naselja do max. 150 m kod ravničarskih naselja). U slučajevima kad je postojeća izgradnja na većoj dubini, građevnom česticom smatra se zemljište do dubine 10 m iza zadnje izgrađene zgrade.*
- (20.) *Temelj za dimenzioniranje građevinskih područja naselja je prognoza stanovništva na području Grada Požega do 2021. godine, po kojoj će broj stanovnika biti 40.890. Minimalna gustoća stanovništva je 19,71 st/ha. Građevinsko područje naselja ne može biti veće od površine izgrađenog dijela građevinskog područja uvećanog za 20%.*

⁸ Dijelovi teksta pisani kurzivom su preuzeti iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije

Planiranje građevinskih područja provedeno je selektivno i u funkciji optimizacije odnosa razvoj naselja – zaštita prostora, uz uvažavanje sljedećeg:

1. *kvalitetnom procjenom i provjerom na terenu utvrditi stvarne granice zaposjednutosti prostora, te objektivno sagledati potrebu za prostorom za svako naselje uz uvažavanje postojećih demografskih kretanja, procjenu budućih demografskih procesa, procjenu gospodarskih potencijala i potreba, te drugih obilježja ili posebnosti značajnih za svako naselje;*
  2. *valorizirati kvalitete prostora i okoliša s ciljem očuvanja temeljnih resursa i njihove prostorne kompozicije u okruženju;*
  3. *što racionalnije koristiti postojeće građevinsko područje, preispitati i iskoristiti sve mogućnosti preoblikovanja postojećeg građevinskog područja i ukloniti neracionalnosti, te spriječiti svako daljnje neopravdano širenje naselja;*
  4. *građevinska područja nije dopušteno širiti preko postojećih ili planiranih obilaznica naselja;*
  5. *građevinska područja izduženih naselja ne smiju se širiti duž prometnica uz koje su izdužena;*
  6. *sprečavati svako daljnje spajanje građevinskih područja naselja;*
  7. *kada je nužno proširiti građevinska područja, potrebno je osigurati višenamjensko i optimalno korištenje njegovog najvrednijeg dijela i primijeniti takav planski pristup kojim će se maksimalno čuvati prirodno neizgrađeno područje i štiti javni interes;*
  8. *nova građevinska područja (u odnosu na građevinska područja utvrđena važećim prostornim planom (bivše) općine Požega) formirana su za potrebe sljedeće izgradnje:*
    - a. *proizvodne zone (uz stručno obrazloženje o opravdanosti),*
    - b. *postojeće zone povremenog stanovanja za koje nisu utvrđena građevinska područja,*
    - c. *zone turističkih, ugostiteljskih, rekreacijskih i zdravstvenih sadržaja,*
    - d. *dijelovi bespravno sagrađenih naselja stalnog stanovanja (u izuzetnim slučajevima),*
    - e. *potrebno je utvrditi područja bespravne izgradnje i uvjete prihvaćanja zatečenog stanja, odnosno odbijanja takve izgradnje,*
    - f. *za daljnji prostorni razvoj naselja ukinut je dio do sada planiranog građevinskog područja koji se pokazao neiskoristivim,*
  9. *sagledati realne troškove uređivanja građevinskog zemljišta i planski koncept temeljiti na njihovoj racionalizaciji;*
  10. *novom stambenom gradnjom prvenstveno popunjavati prostor interpolacijama i nedovoljno ili neracionalno izgrađene dijelove naselja.*
  11. *aktivnostima očuvanja i obnove postojećeg stambenog fonda, kao i dogradnjama ili nadogradnjama postojećih građevina davati isto značenje kao novim stambenim gradnjama, te ih razvijati kao kontinuiranu i programiranu djelatnosti,*
  12. *usmjeravati novu stambenu i drugu gradnju u prostorne cjeline grada i naselja koje su već opremljene komunalnom infrastrukturom, uz osiguravanje prostornih preduvjeta za gradnju pretežito obiteljskih kuća s racionalnim gustoćama naseljenosti i primjerene tipovima naselja i regionalnim značajkama,*
  13. *obnovu i zaštitu povijesnih graditeljskih cjelina usmjeriti kroz njihovu obnovu, sanaciju i rekonstrukciju, a za potrebe novih stambenih i javnih prostora.*
  14. *izvan građevinskog područja može se odobriti rekonstrukcija postojećih stambenih i gospodarskih građevina ako su izgrađene na temelju građevne dozvole, posebnog rješenja ili prije 15.2.1968. g.*
- (21.) Na građevinskom području grada Požega obuhvaćenom GUP-om gradit će se u skladu s Odredbama za provođenje GUP-a grada Požega.
- (22.) *Izvan građevinskih područja naselja moguće je utvrđivati građevinska područja za:*
- *turističko-rekreacijske građevine i zone,*
  - *sportsko-rekreacijske građevine i zone,*
  - *gospodarske zone,*
  - *pojedinačne gospodarske komplekse,*
  - *grobља, sajmišta i deponije otpada i slične komunalne građevine i komplekse,*
  - *zdravstvene građevine i komplekse,*
  - *vojne građevine i komplekse.*
- (23.) Nisu formirana nova izdvojena građevinska područja na prostorima na kojima nema izgrađenih građevina.

- (24.) Građevinska područja naselja nisu širena ni povećavana uz državne i županijske ceste.
- (25.) Građevinska područja naselja nisu širena ni povećavana u pojasu šuma i 50 m od šuma.
- (26.) Formirana su neizgrađena građevinska područja tamo gdje postojeća izgradnja nije bila obuhvaćena građevinskim područjem, gdje je bilo ocijenjeno da je povećanje građevinskog područja prihvatljivo (uz postojeće lokalne prometnice u kontaktnim zonama s postojećim izgrađenim područjem, uz postojeće zone rekreacije, kao interpolacije u postojećim naseljima te u blizini novih razvojnih elemenata, poput gospodarskih zona).

2.2.2. Namjena građevina u građevinskim područjima naselja

- (27.) Granice građevinskog područja utvrđene su, u pravilu, granicama katastarskih čestica na kopiji katastarskog plana u mjerilu 1:5000.
- Na građevinskom području ne smiju se graditi građevine koje bi svojim postojanjem ili upotrebom neposredno ili potencijalno ugrožavale život, zdravlje i rad ljudi u naselju, ili ugrožavale vrijednost čovjekova okoliša, niti se smije zemljište uređivati ili koristiti na način koji bi izazvao takve posljedice.
  - Unutar granice građevinskog područja, zemljište se može parcelirati samo u svrhu osnivanja građevnih čestica na osnovi lokacijske dozvole prema Zakonu o gradnji.
- (28.) U okviru ovih područja mogu se graditi stambene, pomoćne, radne, poljoprivredne i gospodarske građevine, manji pogoni, pilane, građevine motela, hotela, prateći sadržaji i škole, vrtići, upravne građevine, crkve, trgovine, turistički, ugostiteljski, komunalni objekti i uređaji, te ostale građevine koje služe funkcioniranju naselja.
- (29.) Lokacije za nestambene (javne i manje poslovne) sadržaje nisu ovim planom diferencirane. Time se omogućava izbor lokacije u trenutku donošenja odluke o gradnji, kada će se takvi sadržaji graditi u nekom od naselja.
- (30.) Niske građevine su obiteljske stambene građevine odnosno poslovne građevine ili građevine javne ili društvene namjene visine najviše do podrum, dvije etaže i potkrovlje. Gradnja građevina viših od toga može se odvijati u centralnim dijelovima grada, predjelima urbaniteta, u zonama gospodarske namjene, zonama javne namjene i zonama mješovite namjene prema Generalnom urbanističkom planu grada Požege.
- (31.) Na jednoj građevnoj čestici u građevinskom području naselja može se graditi jedna stambena ili jedna stambeno-poslovna ili jedna poslovna ili jedna građevina javne ili društvene namjene kao glavna građevina, te pomoćne građevine.
- (32.) Stambenom građevinom smatra se obiteljska kuća i niska višestambena građevina. Obiteljska kuća je građevina isključivo stambene namjene na zasebnoj građevnoj čestici razvijene građevinske (bruto) površine do 400 m² s najviše podrumom, prizemljem, katom i potkrovljem i ne više od tri stana, a u koju površinu se uračunava i površina pomoćnih građevina (garaža, kotlovnica, drvarnica, spremište i sl.) ako se grade na istoj čestici.
Niska višestambena građevina ima više od 3 stana, visine maksimalno podrum, prizemlje, kat i potkrovlje.
- (33.) Manje poslovne građevine se mogu graditi kao pomoćne građevine na građevnoj čestici sa stambenom, stambeno-poslovnom, poslovnom građevinom ili građevinom javne ili društvene namjene kao glavnom građevinom.
Manje poslovne građevine su visine maksimalno podrum, prizemlje i krovnište bez nadozida, maks. BRP 150 m² nadzemno.
- (34.) Manjim poslovnim građevinama smatraju se:
- za tihe i čiste djelatnosti, bez opasnosti od požara i eksplozije; krojačke, frizerske, postolarske i fotografske radionice, prodavaonice mješovite robe, kafei, bifei i sl.
  - za bučne djelatnosti: automehaničarske radionice, limarije, lakirnice, bravarije, kovačnice, stolarije, ugostiteljske građevine s glazbom i sl.

Visina građevina

- (35.) *Visina vijenca građevina na ravnom terenu utvrđuje se od pločnika, ceste, prirodnog ili zaravnatog terena.*
Maksimalna visina vijenca građevina na kosom terenu utvrđuje se od najniže, a minimalna od najviše kote terena, pločnika ili ceste uz građevinu.
Visina vijenca građevina s podrumom, koje se grade na kosom terenu, utvrđuje se od najviše kote terena, pločnika ili ceste uz građevinu.
Maksimalna visina gospodarskih građevina u iznimnim slučajevima može biti i veća od navedene visine kada to zahtjeva tehnološki postupak (gradnja mlinova, silosa i sl. građevina).

2.2.3. Građevne čestice

- (36.) Građevna čestica je zemljište koje omogućuje gradnju i korištenje čestice sukladno ovim Odredbama koja ima neposredan pristup s javne prometne površine, a formira se prema postupku utvrđenom Zakonom o prostornom uređenju.
 Javnom prometnom površinom smatra se ulični koridor širine utvrđene ovim Odredbama koji je kao javna površina spojen na sustav uličnih koridora u naselju.
 Iznimno, postojeći pristupi na čestice na kojima su postojeće legalno izgrađene građevine (uključujući i one za koje su izdane lokacijske i građevne dozvole) koji su osigurani na drugi način (služnost prolaza preko druge čestice i sl.) ovim se Odredbama zadržavaju, ali novi takvi pristupi se ne dozvoljavaju.
- (37.) Za građevine privremenog karaktera koje se postavljaju na javne površine (kiosci, nadstrešnice za sklanjanje ljudi u javnom prometu, tende, ljetni vrtovi i slično) ne formiraju se građevne čestice nego se postavljaju na građevnu česticu javne površine.
- (38.) Za linearne infrastrukturne građevine (osim cesta) ne formiraju se građevne čestice nego se iste vode po postojećim česticama osim za pojedinačne građevine na trasi, kada je zbog funkcioniranja građevine potrebno formirati građevnu česticu.
- (39.) Građevna čestica za ceste i druge javno-prometne površine ne mora se formirati kao jedinstvena katastarska čestica.
- (40.) Građevna čestica infrastrukturne građevine koja je u funkciji prometa, veza, energetike, vodoopskrbe, odvodnje, vodoprivrede, (trafostanice, mjerno-redukcijske stanice, telekomunikacijski stupovi i sl.), može imati minimalnu površinu jednaku tlocrtnoj veličini građevine te iznimno od članka 36. ne mora imati regulacijsku liniju. Ukoliko se ta vrsta građevina postavlja na javnu površinu ili na građevnu česticu neke druge građevine ne mora se formirati posebna građevna čestica.
- (41.) Zajednička granica građevne čestice i javne površine je regulacijska linija, a granice građevne čestice su prema dvorištu sa susjednim katastarskim česticama.
- (42.) Koeficijent izgrađenosti građevne čestice (k_{ig}) je odnos površine zemljišta pod građevinom i ukupne površine građevne čestice.
 Zemljište pod građevinom (tlocrtna površina građevine) je vertikalna projekcija svih zatvorenih, otvorenih i natkrivenih konstruktivnih dijelova građevine, osim balkona, na građevnu česticu, uključivši i terase u prizemlju građevine, kada su iste konstruktivni dio podzemne etaže.
- (43.) Koeficijent iskorištenosti građevne čestice (k_{is}) je odnos ukupne građevinske bruto površine građevine i površine građevne čestice.
 Građevinska bruto površina građevine je površina svih podzemnih i nadzemnih etaža. Površina nadzemne etaže je površina svih zatvorenih dijelova etaže, uključujući i lođe.

- (44.) Na neizgrađenom i neuređenom građevinskom zemljištu minimalna veličina građevne čestice određuje se za nisku stambenu izgradnju:
- za izgradnju građevina na samostojeći način minimalna površina građevne čestice određuje se 400 m², minimalna širina građevne čestice 15 m i minimalna dubina 20 m; udaljenost građevine od susjedne granice građevne čestice ne može biti manja od 1,0 m, ako se ne izvode otvori na zidu, odnosno 3,0 m ako se izvode otvori,
  - za izgradnju poluugrađenih građevina minimalna površina građevne čestice određuje se 300 m², minimalna širina građevne čestice je 10,0 m, a minimalna dubina 22,0 m.
  - za izgradnju ugrađenih građevina minimalna površina građevne čestice određuje se 200 m², minimalna širina građevne čestice je 8,0 m, a minimalna dubina 25,0 m.

2.2.4. Način i uvjeti gradnje

- (45.) Način gradnje građevine određen je položajem građevine u odnosu na granicu građevne čestice prema dvorištu. S obzirom na način gradnje građevine mogu biti: samostojeće, poluugrađene i ugrađene.
- (46.) Samostojeće građevine su one koje se grade na udaljenosti min. 3,0 m od granice građevne čestice prema dvorištu.
Iznimno, samostojeće građevine mogu se jednom svojom stranom približiti granici građevne čestice prema dvorištu i na manju udaljenost, ali ne manju od 1,0 m, pod sljedećim uvjetima:
- susjedna neizgrađena građevna čestica, od koje je samostojeća građevina udaljena manje od 3,0 m, mora imati širinu min. 12,0 m,
  - udaljenost samostojeće građevine od postojeće građevine na susjednoj čestici mora biti min. 3,0 m.
- (47.) Poluugrađene građevine se jednom svojom stranom prislanjaju na granicu građevne čestice prema dvorištu, a udaljenosti drugih strana građevine od ostalih granica građevne čestice prema dvorištu je min. 3,0 m.
- (48.) Ugrađene građevine se dvjema bočnim stranama prislanjaju na granice susjednih građevnih čestica, tj. uz susjedne građevine. Minimalna udaljenost od granice građevne čestice prema dvorištu ("stražnje međe") je 3 m.
- (49.) Sve građevine koje se grade južno od dječjeg vrtića, jaslica ili osnovne škole moraju biti od njih udaljene min. 3,0 svoje visine.
- (50.) Na pročelju građevine koja je udaljena manje od 3,0 m od granice građevne čestice prema dvorištu, ne mogu se projektirati niti izvoditi otvori.
Otvorima se ne smatraju fiksna ustakljena neprozirnim staklom, veličine do 60×60 cm, dijelovi zida od neprozirnog materijala, dijelovi zida od staklene opeke te ventilacijski otvori promjera do 15 cm, odnosno 15 × 20 cm ako su pravokutnog oblika.
- (51.) Udaljenost građevine od granice građevne čestice je udaljenost vertikalne projekcije svih nadzemnih dijelova građevine na građevnu česticu u točki koja je najbliža toj granici građevne čestice.
Udaljenost se uvijek mjeri okomito na granicu građevne čestice i to od vanjske završno obrađene plohe koja zatvara građevinu.
- (52.) Udaljenost ležećih krovnih otvora od granice građevne čestice mjeri se od najbliže točke plohe krova, uz sam rub otvora, a kod stojećih krovnih otvora od najbliže točke okvira ili drugog elementa koji zatvara taj otvor.
- (53.) Građevine mogu imati istake do 30,0 cm izvan građevne čestice na javnu površinu u nadzemnim etažama: profilacije u žbuci i druge ukrasne elemente na pročelju.
- (54.) Streha građevine može biti konzolno istaknuta do 1,0 m od regulacijske linije na javnu površinu, a njena visina na najnižem dijelu mora biti min. 3,0 m od javne površine.

- (55.) Građevine mogu imati pojedine istaknute dijelove izvan građevne čestice na javnu pješačku, kolno-pješačku ili zelenu površinu i to:
- konzolno izvedene balkone, lođe, erkere i pojedinačne zatvorene dijelove građevine pod uvjetom da svijetla visina između uređene javne površine i donjeg ruba istaka ne bude manja od 3,0 m, da istak ne bude više od 1,5 m u javnu površinu i da se odvodnja istaknutog dijela ne smije izvesti na javnu površinu. Maksimalna građevinska bruto površina istaknutih dijelova pojedine etaže ne smije biti veća od 5% građevinske bruto površine etaže;
  - konzolno izvedene nadstrešnice i sl., i to u dijelu pročelja između gornjeg ruba otvora prizemlja i donjeg ruba otvora etaže iznad prizemlja građevine pod uvjetom da svijetla visina između uređene javne površine i donjeg ruba istaka ne bude manja od 3,0 m i da vertikalna projekcija istaka bude udaljena minimalno 0,5 m od ruba kolnika;
  - pristupne stube ispod nivoa terena do ulaza u poslovni prostor u podrumu maksimalno zajedno s ogradom istaknute 1,3 m od regulacijskog pravca pod uvjetom da preostala - slobodna širina pješačke komunikacije bude minimalno 2,25 m i da se oko stuba izvede ograda visine 1,0 m;
  - pristupne stube do ulaza u prizemlje građevine, rampe i uređaji za pristup invalida pod uvjetom da preostala slobodna širina pješačke komunikacije bude minimalno 2,25 m i da se oko stuba izvede ograda visine 1,0 m;
  - rezervne izlaze iz skloništa ukoliko ih nije moguće izvesti unutar građevne čestice pod uvjetom da izlaz bude unutar javne površine i da ne bude unutar zone zarušavanja okolnih građevina;
  - svjetlarnike za podrumске prozore maksimalno istaknute 1,0 m, pod uvjetom da budu odozgo pokriveni staklenom opekom, drugim prozirnim materijalom ili metalnom rešetkom u ravnini pješačke komunikacije;
  - liftove za pristup do podrumске etaže istaknute max. 1,5 m pod uvjetom da budu u ravnini pješačke staze, uz obavezu ograde oko njih na način da širina preostale slobodne pješačke komunikacije iznosi 1,2 m;
  - priključke na komunalnu infrastrukturu.
- (56.) Ako je postojeća građevina izgrađena na više katastarskih čestica može se rekonstruirati, dograđivati i nadograđivati uz obavezno formiranje građevne čestice s minimalnim udaljenostima i postotkom izgrađenosti u skladu s ovim Odredbama. Površina ovako formirane građevne čestice iznimno može biti i veća od maksimalno dozvoljene za novu gradnju. Iznimno, u povijesnoj jezgri Požege mora se zadržati postojeće zatečeno stanje katastarskih čestica.
- (57.) Postojeća građevina je građevina izgrađena prije 15.02.1968. godine ili je izgrađena na temelju građevne dozvole izdane do stupanja na snagu ovog plana.
- (58.) Elementi kojima se određuje veličina građevine su: tlocrtna površina građevine (m²), građevinska bruto površina građevine (m²), visina građevine (m), etažna visina građevine (oznaka i broj etaža). Tlocrtna površina i građevinska bruto površina građevine utvrđuju se sukladno ovim Odredbama. Visina građevine je ukupna visina građevine od kote terena do najviše točke građevine. Dimnjaci, antene, ventilacijski elementi i drugi slični istaci unutar kojih se ne nalaze zatvorene prostorije ne uračunavaju se u visinu građevine. Etažna visina građevine je visina građevine izražena u broju etaža. Etaže građevine su: podrum (Po), prizemlje (P), katovi i potkrovlje (Pk).
- (59.) Podrumom se smatra etaža kod koje kota gornjeg ruba njene stropne konstrukcije nije viša od 1,0 m od kote konačno zaravnatog terena na najnižem dijelu, izravno uz građevinu ako je građevina na ravnom terenu. Ako je građevina na kosom terenu podrumom se smatra najniža etaža koja je ukopana minimalno pola svog volumena, a gornja kota stropne konstrukcije ne može biti više od 3,0 m od najniže kote terena uz građevinu.
- (60.) Potkrovljem se smatra tavanski prostor sa stambenom, mješovitom ili gospodarskom namjenom kojem svijetla visina nadozida iznad stropne konstrukcije donje etaže uključujući nazidnicu nije veća od 1,3 m i čiji su prozori izvedeni na zabatnom zidu, u kosini krova ili kao stojeći krovni prozori. U potkrovlju se može planirati samo prostor u jednoj razini.

- (61.) Krovne kućice tlocrtno ne mogu biti veće od jedne trećine dužine pročelja zgrade na kojoj se nalaze. Visina vijenca krovne kućice je max. 1,0 m od krovne plohe.
- (62.) Otvori i balkoni paralelni s granicom građevne čestice prema dvorištu ili oni koji su položeni pod kutem manjim od 45° u odnosu na granicu građevne čestice prema dvorištu moraju od nje biti udaljeni min. 3,0 m.
- (63.) Bočna strana balkona, lođe, terase i otvorenih pristupnih stuba koja se nalazi na udaljenosti jednako ili manjoj od 1,0 m od granice građevne čestice prema dvorištu mora se zatvoriti neprozirnim materijalom u visini min. 1,80 m od gornje plohe poda.
- (64.) Ako građevina prislonjena uz granicu građevne čestice ima svjetlarnik, prilikom gradnje na susjednoj građevnoj čestici obavezno je izvesti svjetlarnik najmanje istih dimenzija na istom mjestu.
- (65.) Građevine se moraju oblikovati sukladno osobitostima lokacije, okolnog područja i krajobraza u kojem se građevina nalazi.
- (66.) Oborinske vode s krova ne smiju se odvoditi na štetu susjednih građevnih čestica i građevina. Oborinske vode smiju se odvoditi na javnu površinu na način da se kontrolirano odvede u oborinsku kanalizaciju ili odvodni jarak.
- (67.) Maksimalne visine i etažne visine građevina kao i koeficijenti izgrađenosti (k_{ig}) utvrđeni ovim Odredbama ne mogu se mijenjati.
- (68.) Građevine ne smiju svojom lokacijom ometati ili ugrožavati pješački kolni promet, odnosno s aspekta osunčanja i prozračenja negativno utjecati na zaštićene uvjete stanovanja i rada na susjednim česticama.
- (69.) Uobičajena dubina neizgrađene građevne čestice za vangradska naselja predložena ovim planom je 50 m, osim ako u grafičkom prikazu nije drugačije označeno.
- (70.) Za stambenu građevinu poljoprivrednog proizvođača uz koju će se graditi i gospodarska građevina za potrebe poljoprivredne proizvodnje, osim tovilista, dubina čestica ne može biti manja od 40,0 m.
- (71.) Bruto izgrađenost građevne čestice s glavnom i pomoćnim građevinama iznosi najviše 30%, 40% ili 50% od ukupne površine čestice ovisno o načinu gradnje, a u skladu s ovim odredbama za provođenje, izuzev ako se radi o rekonstrukciji povijesnih ili drugih zaštićenih dijelova naselja gdje izgrađenost može biti veća, ali ne veća od zatečene.
- (72.) Etažna visina glavne građevine na česticama izvan obuhvata GUP-a ne može biti veća od podrum, prizemlje, kat i potkrovlje, a za gospodarske pomoćne i male poslovne građevine ne veća od podruma, prizemlja i krovista bez nadozida, osim u slučaju gradnje prema čl. 35. (mlinovi, silosi i sl.) te prema člancima 173. i 254 ovih odredbi.
- (73.) Ispod stambene, stambeno-poslovne, poslovne te javne ili društvene građevine tj. glavne građevine mogu se graditi podrumi, a tavanski prostori se mogu uređivati u potkrovlju visine nadozida max. 1,3 m.
- (74.) Horizontalni i vertikalni gabariti građevina, oblikovanje pročelja i krovista, te upotrijebljeni građevni materijali moraju biti usklađeni s okolnim građevinama i krajobrazom.
- (75.) Krovista stambenih, stambeno-poslovnih i poslovnih građevina se moraju izvesti kosa, a nagib je definiran tehničkim normativima za određenu vrstu pokrova. Max. nagib krovista je do 45°. Na stambenim građevinama ne dozvoljava se izgradnja bačvastih, polukružnih i ravnih krovnih ploha, osim na području obuhvata GUP-a.
- (76.) Na građevinama poslovne namjene krov se može izvesti kombinacijom kosih krovnih ploha, ovisno o načinu osvjetljenja i tehnološkom procesu u građevini. Iznimno, s aspekta osvjetljenja i prozračenja okolnog prostora, na pomoćnim građevinama i dograđenim dijelovima stambenih građevina može se izvesti ravan krov.
- (77.) U starim dijelovima naselja s vrijednom arhitekturom obavezno je korištenje građevnih elemenata karakterističnih za tu arhitekturu – naročito kosog dvostrešnog krovista, dvostrešnog krovista s lastavicom i sl.
- (78.) Građevine koje se izgrađuju na poluugrađeni ili ugrađeni način moraju s građevinom na koju su prislonjene činiti arhitektonsku cjelinu, naročito u pogledu nagiba krovnih ploha, vrste pokrova, vertikalnih gabarita (visine nadozida) i visine vijenca uz toleranciju $\pm 1,0$ m.

- (79.) Prethodne dvije odredbe ne odnose se na veličinu, oblik građevne čestice i način lociranja stambene, pomoćne i poslovne građevine koje se interpoliraju u postojeću građevnu strukturu ili koje su izgrađene prije stupanja na snagu ovog plana.
- (80.) Kod interpolacija veličina građevne čestice može biti i manja od minimalne za novu gradnju, ali ne manja od 100,0 m², uz obavezu da se moraju postizati udaljenosti od granice građevne čestice, građevni pravac i koeficijent izgrađenosti.
- (81.) Ukoliko su na pročelju građevine na susjednoj čestici izvedeni otvori, udaljenost horizontalnog gabarita građevine od susjedne granice građevne čestice mora iznositi najmanje 3,0 m. Kod manje udaljenosti obvezno se izvodi protupožarni zid ako je građevina okrenuta zabatom prema susjednoj granici građevne čestice. Ako je krovna ploha izvedena s padom prema bočnoj granici građevne čestice, a građevina je od granice građevne čestice udaljena manje od 3,0 m, obavezna je izvedba snjegobrana.
- (82.) Prisloni zidovi kod ugrađenih građevina moraju se izvesti kao protupožarni, a ukoliko se izvodi goriva krovna konstrukcija isti moraju presijecati krovište po cijeloj dužini. Protupožarni zid je zid minimalne otpornosti na požar od 90 minuta koji presijeca objekt od temelja do krova i na krovu završava s nadvišenjem od najmanje 50 cm iznad krova, ili s konzolom ispod krova širine najmanje 1 m lijevo i desno od požarnog zida iste otpornosti na požar kao i požarni zid.
- (83.) Teren oko zgrade, potporne zidove, terase i sl., treba izvesti na način da se ne narušava izgled naselja, te da se ne promijeni prirodno otjecanje vode na štetu susjednog zemljišta i susjednih građevina. Najveća visina potpornog zida ne može biti veća od 1,5 m. U slučaju da je potrebno izgraditi potporni zid veće visine tada je isti potrebno izvesti u terasama s horizontalnom udaljenošću zidova od min. 1,5 m, a teren svake terase ozeleniti. Prilazne stepenice terase u nivou terena ili do max. 60 cm iznad nivoa terena, potporni zidovi i sl. mogu se graditi i izvan površine za razvoj tlocrta građevine, ali na način da se na jednoj strani građevne čestice osigura nesmetan prilaz na stražnji dio građevne čestice minimalne širine 3 m.
- (84.) Udaljenost građevnog pravca od regulacijske linije za novu gradnju mora biti 5,0 m.
U ulicama u kojima postojeća gradnja definira građevni pravac nova ga gradnja mora poštovati.

2.2.5. Način i uvjeti priključenja građevne čestice

- (85.) Građevna čestica mora imati neposredan pristup s javne prometne površine.
Mostovi preko vodotoka smatraju se neposrednim pristupom na javnu prometnu površinu.
- (86.) Kolni pristup od ceste do građevne čestice mora biti za samostojeće, poluugrađene i ugrađene širine min. 3,0 m.
Prilikom izgradnje kolnih pristupa preko javne površine ne smiju se ugrožavati postojeće građevine na javnoj površini ili onemogućavati njihovo korištenje.
- (87.) Ako na dijelu građevinskog područja postoji vodoopskrbna i kanalizacijska mreža, građevine se obvezno moraju priključiti na mrežu.
- (88.) Priključivanje građevina na električnu mrežu obavlja se na način propisan od nadležne službe za opskrbu električnom energijom.
- (89.) Stupovi niskonaponske mreže postavljaju se u koridor javno prometne površine, u pravilu jednostrano, na udaljenosti minimalno 1,2 m od granice građevne čestice.
- (90.) Ako na dijelu građevinskog područja na kojem će se izvoditi građevina postoji vodovodna mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, građevina se obavezno putem priključka na vodovod opskrbljuje vodom. Do realizacije planirane vodovodne mreže opskrba će se vršiti prema lokalnim uvjetima bunarima ili sabiranjem oborinske vode.
Naprave (zdenci, crpke i cisterne) koje služe za opskrbu vodom moraju biti izgrađene i održavati se prema postojećim propisima.
Te naprave moraju biti udaljene i locirane uzvodno, u odnosu na tok podzemne vode, radi zaštite od mogućih zagađivača, kao što su fekalne jame, gnojšta, kanalizacijski vodovi i okna, otvoreni vodotoci ili bare i slično.

- (91.) Cisterne za pitku vodu moraju se izvesti od nepropusnog materijala a unutrašnje površine moraju biti glatke. Cisterne moraju biti zatvorene. U njih se smije uvesti samo voda sa sabirnih površina zaštićenih od zagađivanja i s krovova pokrivenih anorganskim materijalom, osim s krovova pokrivenih olovom. Nortonovi zdenci, zabijene crpke ili slično moraju sezati što dublje u podzemnu vodu, a najmanje do dubine 7 m od površine tla.
U pogledu tamponskog sloja, izvedbe betonske ploče oko crpke i odvodnje vrijede isti propisi kao i za bunare. Cijevi od crpke moraju se monolitno s pločom obzidati betonom, sve do glavne crpke.
- (92.) Kruti otpad se može odlagati samo na za to određena mjesta.
Na građevinskom području može se spaljivati samo drvo i ligno-celulozni otpad.
- (93.) Javna prometna površina unutar granica građevinskog područja na koju postoji izravni prilaz s građevne čestice ili je uvjet za osnivanje građevne čestice mora se projektirati, graditi i uređivati kao trg ili ulica tako da omogućava vođenje svih vrsta infrastrukture – vodovod, struja, kanalizacija te mora biti vezana na sustav javnih cesta.
- (94.) Ulicom se smatra svaka cesta ili put unutar granica građevinskog područja uz koji se izgrađuju stambene građevine ili građevine ostalih namjena i na koji građevine imaju izravni pristup.
Ulica mora imati minimalnu širinu kolnika u skladu s člankom 327. ovih odredbi.
- (95.) Minimalna udaljenost regulacijske linije od ruba kolnika treba osigurati mogućnost izgradnje obostranih nogostupa i svih potrebnih elemenata komunalne infrastrukture te odvodnog jarka te usjeka ako su potrebni. Minimalna udaljenost regulacijske linije od osi prometnice je 4,0 m.
- (96.) Iznimno, uz kolnik slijepe ulice može se osigurati izgradnja nogostupa samo uz jednu njenu stranu.
Ne može se dozvoliti izgradnja građevine i ograda, te podizanje nasada koji bi sprečavali proširenje suviše uskih ulica, uklanjanje oštih zavoja, odnosno koji bi zatvarali vidno polje i time ometali promet. na kraju slijepe ulice potrebno je osigurati okretište ako je ulica dulja od 100 m.

Uvjeti za odvodnju otpadnih voda na područjima Grada Požege gdje nije izgrađena javna kanalizacija

- (97.) Otpadne vode moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije izgradnjom trodijelnih taložnica. U vodotoke ne smije se ispuštati osoka, otopine umjetnih gnojiva kao i druge štetne tvari, niti otpadne vode iz manjih poslovnih građevina.
- (98.) Otpadne vode u mjestima bez kanalizacije moraju se ispuštati u nepropusne septičke jame.
- (99.) Otpadne vode iz proizvodno-poslovnih građevina moraju se prethodno pročistiti, odnosno stručno dokazati da svojom agresivnošću ne utječu na zagađenje čovjekova okoliša.
- (100.) Ovim se uvjetima propisuju tehničko-sanitarni normativi za izgradnju, način i uvjeti korištenja i smještaja građevina za sakupljanje otpadnih voda (sabirnih jama).
- (101.) U predjelima Grada u kojima su objekti rijetko izgrađeni (slobodnostojeći objekti na većem međusobnom razmaku) za stambene i druge objekte u kojima boravi najviše do 10 osoba mogu se izgrađivati sabirne jame.
- (102.) Sabirne jame izvode se prema tipskom projektu ne manjih netto dimenzija od:
- za objekte u kojima boravi do 5 osoba 375×200×215 cm;
  - za objekte u kojima boravi do 6 do 10 osoba 480×265×250 cm.
- (103.) Sabirne jame mogu se graditi:
- od armiranog betona s premazom cementnom žbukom 1:2 uz dodatak sredstava za vodonepropusnost,
  - od čelika uz uvjet da su u cijelosti zaštićene antikorozivnim premazima,
  - od drugih materijala za koje treba imati atest o vodonepropusnosti.
- (104.) Sabirne jame moraju biti izgrađene sa stijenama i dnom nepropusnim te bez ispusta i preljeva. Sabirne jame se izgrađuju s jednom komorom koja ima otvor minimalne veličine 60×60 cm.
Otvor se mora graditi s uzdignutim rubom i mora biti zatvoren betonskim ili željeznim poklopcem na preklop. Otvor mora biti vidljiv, tj. ne smije biti prekriven zemljom, drugim materijalom ili građevinom.

- (105.) Sabirna jama mora biti izgrađena na mjestu do kojeg je u svako vrijeme moguć pristup posebnim vozilima.
- (106.) Sabirna jama ne smije biti izgrađena na udaljenosti većoj od 10,0 m od glavne zgrade; mora se nalaziti na građevnoj čestici glavne građevine i niti jednim svojim dijelom ne smije biti udaljena manje od 3,0 m od susjedne međe, a udaljenost od bunara je minimalno 20,0 m te od susjedne kuće minimalno 10,0 m.
- (107.) Udaljenost do otvorenih korita vodotoka ne smije biti manja od 10 m od nožica nasipa ili gornjeg ruba pokosa uređenih obala korita.
- (108.) U sabirne jame mogu se ispuštati:
- sanitarne otpadne vode (voda iz kućanstva i sl.);
  - industrijske otpadne vode (vode koje su nastale kao posljedica tehnološkog procesa).
- (109.) Oborinske i površinske vode te vode koje nisu nastale kao posljedica tehnološkog procesa ne smiju se ispuštati u sabirne jame.
- (110.) Koncesionar koji upravlja javnom kanalizacijom odnosno obavlja poslove zbrinjavanja otpadnih voda, prazni sabirne jame i odvozi sadržaj sabirnih jama isključivo posebnim vozilima.
- (111.) Sadržaj sabirnih jama može se izljevati u javnu kanalizaciju isključivo na mjestima koja odredi nadležno tijelo uprave za poslove sanitarne inspekcije.
Mjesta za pražnjenje vozila sa sadržajem iz sabirnih jama moraju biti odabrana tako da je omogućeno njihovo čišćenje i dezinfekcija. Ta se mjesta moraju nakon izlivanja oprati vodom pod pritiskom i dezinficirati.
- (112.) Posebna vozila moraju se nakon dnevne upotrebe oprati i dezinficirati.
- (113.) Koncesionar odnosno nadležno javno komunalno poduzeće koje zbrinjava otpadne vode dužni su voditi evidenciju vlasnika i korisnika sabirnih jama i redovito prazniti sabirne jame prema programu. Ovaj program treba prihvatiti Poglavarstvo Grada Požege.
- (114.) O danu određenom za pražnjenje sabirnih jama i za odvoz njihovog sadržaja moraju se obavijestiti njihovi vlasnici odnosno korisnici.
- (115.) Sabirne jame jednog stambenog ili gospodarskog objekta izgrađuje, održava i rekonstruira vlasnik odnosno korisnik o svom trošku.
- (116.) Osim ovih klasičnih sabirnih jama za prihvat otpadnih voda malih korisnika mogu se uvoditi tehnologije s novim uvjetima koje postavljaju propisi EU.

2.2.6. Uvjeti uređenja građevnih čestica

- (117.) Na granicama građevne čestice za gradnju građevina mogu se podizati ograde.
Uz regulacijsku liniju se izvode ulične ograde, a uz granicu građevne čestice prema dvorištu dvorišne ograde.
Ulična ograda se može izgraditi ako je regulacijska linija utvrđena sukladno ovim Odredbama.
- (118.) Ulična ograda se podiže iza regulacijske linije.
Najveća visina ograde prema ulici ili prema susjedima može biti 2,0 m. Iznimno ograde mogu biti i više od 2,0 m kada je to nužno radi zaštite građevine ili njenog korištenja. Ogradu je moguće izvesti jednim dijelom ili u potpunosti proвидно. Kamenito ili betonsko podnožje ulične ograde ne može biti više od 50 cm. Dio ulične ograde iznad punog podnožja može biti izvedeno od drveta, pocinčane žice ili drugog materijala sličnih karakteristika i može biti transparentna ili puna, ovisno o uobičajenom načinu gradnje u pripadajućem uličnom potezu.
Ulazna vrata na uličnoj ogradi moraju se otvarati na česticu, tako da ne ugrožavaju promet na javnoj površini.
Zabranjuje se postavljanje žičanih, kamenih i drugih ograda i potpornih zidova kojima bi se sprečavao slobodan prolaz uz vodotoke, te koji bi smanjili propusnu moć vodotoka ili na drugi način ugrozili vodotok i područje uz vodotok.
Seoska građevna čestica organizirana kao gospodarsko dvorište na kojem slobodno borave domaće životinje mora se ograditi ogradom koja onemogućava izlaz stoke i peradi.

Udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi ulice ne može biti manja od 3,5 m, a u slijepim ulicama čija dužina ne prelazi 100 m, na strani na kojoj se neće izvoditi nogostup ne manja od 2,75 m odnosno ne manja od 1,75 m u jednosmjernoj ulici.

Ukupna visina ograde može iznositi maks. 2,0 m. Živa, tzv. zelena ograda može se saditi i uređivati samo kao dodatak sa stražnje strane ograde, pod uvjetom da ne prelazi njezinu propisanu visinu.

- (119.) Između ograde i građevine obavezno je uređivati predvrt te ga ozeleniti autohtonim vrstama drveća i grmlja.
- (120.) Odvodnja voda s građevne čestice ne smije se riješiti na štetu susjednih čestica i građevina. Oborinske vode smiju se odvoditi na javnu površinu na način da se kontrolirano odvode u oborinsku kanalizaciju ili odvodni jarak.
- (121.) Kada se javna cesta, koja prolazi kroz građevinsko područje, uređuje kao ulica, udaljenost vanjskog ruba ulične ograde ne može biti manja od osi županijske ceste 9,5 m a lokalne ceste 6,0 m te ostale nerazvrstane ceste 4,5 m.
- (122.) Prilaz s građevne čestice na javnu prometnu površinu treba odrediti tako da se ne ugrožava javni promet.
- (123.) U slučaju kada se građevna čestica nalazi uz spoj sporedne ulice i ulice koja ima značaj županijske ceste, prilaz s te čestice na javnu prometnu površinu obvezno se ostvaruje preko sporedne ulice.
- (124.) Za neizgrađeni dio građevinskog područja koji se širi uz državnu ili županijsku cestu, treba osnivati zajedničku sabirnu ulicu, preko koja će se ostvariti direktan pristup na javnu prometnu površinu za daljnju izgradnju uz tu cestu.
Zabranjuje se širenje građevinskog područja naselja uz državne i županijske ceste. Uz iste se i izvan građevinskog područja mogu graditi samo prateći sadržaji tranzitnog prometa kao što su benzinske crpke, autobusna stajališta, ugostiteljske građevine, parkirališta i sl.
- (125.) Izravni prilaz s građevne čestice na javnu prometnu površinu ne može biti uži od 3,0 m.
- (126.) Ukoliko se unutar građevne čestice utvrđuje lokacijska dozvola za poslovnu građevinu s djelatnošću koja iziskuje upotrebu vozila ili je vozilo predmet djelatnosti, do iste se mora osigurati kolni pristup s javne prometne površine minimalne širine 3,0 m.
- (127.) Za te djelatnosti nužno je uz kolni prilaz osigurati posebni pješački pristup s javne prometne površine, širine min. 1,2 m.

2.2.7. Uvjeti gradnje stambenih građevina

- (128.) Obiteljska stambena građevina može biti jednoobiteljska i višeobiteljska. Jednoobiteljska stambena građevina je građevina s jednim stanom. Višeobiteljska stambena građevina je građevina s najviše 3 stana.
- (129.) Obiteljska stambena građevina ne može se graditi u zonama gospodarskih namjena.
- (130.) Na jednoj građevnoj čestici može se graditi samo jedna stambena građevina ili jedna građevina gospodarske, javne ili društvene namjene kao glavna građevina te pomoćne građevine, sukladno ovim Odredbama.

Iznimno, ako na građevnoj čestici već postoji više postojećih obiteljskih stambenih građevina izgrađenih legalno, moguća je njihova rekonstrukcija ili zamjenska gradnja pod uvjetom da se ne povećava postojeći koeficijent izgrađenosti (k_{ig}), ako je veći od dozvoljenog ovim Odredbama, a zamjenske građevine se moraju graditi sukladno ostalim uvjetima ovih Odredbi. Etažna visina pomoćnih zamjenskih građevina može se povećavati samo za podrum i krovšte bez nadozida.

Iznimno, u slučaju da je postojeća stambena građevina zaštićena sukladno posebnom zakonu (ili je u važećem planu utvrđena kao posebno vrijedna), na jednoj građevnoj čestici može se dozvoliti gradnja druge stambene obiteljske građevine, pod uvjetom da se zaštićena (ili osobito vrijedna) građevina zadrži u izvornom obliku.

Gospodarske građevine koje se mogu graditi na građevnoj čestici obiteljskog stanovanja utvrđene su ovim Odredbama.

Veličina i način korištenja građevne čestice

- (131.) U građevinskom području naselja utvrđuju se sljedeće najmanje veličine i najveći koeficijenti izgrađenosti građevnih čestica za obiteljsku stambenu gradnju:

NAJMANJA VELIČINA I NAJVEĆI KOEFICIJENT IZGRAĐENOSTI GRAĐEVNIH ČESTICA ZA OBITELJSKE STAMBENE GRAĐEVINE:

NAČIN GRADNJE	NAJMANJA VELIČINA GRAĐEVNE ČESTICE (m ²)	NAJVEĆI KOEFICIJENT IZGRAĐENOSTI (k _{ig})
a) Samostojeći	400	0,3
b) Poluugrađeni	300	0,4
c) Ugrađeni	200	0,5

Maksimalna veličina građevne čestice za nisku stambenu, stambeno-poslovnu i poslovnu te javnu ili društvenu namjenu određuje se 1.300 m², a za višestambenu 2.000 m².

Ako je postojeća građevna čestica dubine veće od 100,0 m, najveći koeficijent izgrađenosti izračunava se na temelju površine koju čini dio čestice dubine 100 m.

- (132.) Iznimno, veličina građevne čestice i koeficijent izgrađenosti mogu se utvrditi i drugačije u sljedećim slučajevima:
- kod zamjene postojeće obiteljske građevine novom, (u slučaju da nisu ispunjeni uvjeti za veličinu građevne čestice određeni ovim Odredbama), nova se građevina može graditi na postojećoj građevnoj čestici manje veličine, a koeficijent izgrađenosti može biti veći, ali ne veći od postojećeg,
  - za uglovne građevne čestice čija površina je manja od 260,0 m², na kojima se gradi građevina na skupni način gradnje, koeficijent izgrađenosti (k_{ig}) može biti i veći, ali ne veći od 0,75,
  - kada je to uvjetovano uvjetima zaštite kulturnih dobara,
  - unutar granice GUP-a.
- (133.) Obiteljske stambene građevine mogu se graditi do najviše 30,0 m dubine građevne čestice, mjereno od regulacijske linije.

Uvjeti gradnje građevina

- (134.) Minimalna površina obiteljske stambene građevine mora biti tolika da zadovoljava osnovne uvjete suvremenog stanovanja, podrazumijevajući i sve higijensko-tehničke standarde i ne može biti manje površine od 65 m² bruto razvijene površine.
- (135.) Etažna visina obiteljske stambene građevine ne može biti veća od podruma, prizemlja, kata i potkrovlja.

2.2.7.1. Višestambene građevine

- (136.) Višestambena građevina je građevina s najmanje 4 stana.
- (137.) Višestambene građevine se mogu graditi na građevnim česticama površine do 2.000 m² unutar građevinskog područja naselja.

Veličina i način korištenja građevne čestice višestambenih građevina

- (138.) Na jednoj građevnoj čestici može se graditi samo jedna višestambena građevina i pomoćne građevine u funkciji višestambene građevine.
- (139.) Površina građevne čestice višestambenih građevina utvrđuje se sukladno potrebama te građevine i obuhvaća zemljište ispod te građevine i zemljište potrebno za njezinu redovitu uporabu.
- (140.) Ako se višestambena građevina gradi kao samostojeća građevina u javnom zelenilu, površina njene čestice može biti jednaka tlocrtnoj površini građevine, uz uvjet da je osigurano:
- parkiranje na javnoj prometnoj površini uz građevinu,
  - pristup građevine do javno-prometne površine,
  - požarni pristupi prema posebnom zakonu
- te da su pomoćni prostori riješeni unutar građevine (ostave, smeće, kotlovnice, spremišta stanara i sl.).

- (141.) Ako se višestambena građevina gradi na način da ima osiguranu građevnu česticu, na njoj mora biti osigurano:
- parkiranje za potrebe stanara i lokala u prizemlju ako ih ima te eventualnih poslovnih prostora,
  - pristup na javnu prometnu površinu širine minimalno 5,5 m,
  - požarne pristupe zgradi prema posebnom propisu,
  - minimalno 20% čestice prirodnog terena za uređene zelene površine.
- Na čestici moraju biti smještene potrebne pomoćne građevine ako pomoćni prostori nisu smješteni unutar građevine.
- (142.) Koeficijent izgrađenosti građevne čestice (k_{ig}) za višestambenu izgradnju iznosi najviše:
- 1,0 ako je građevna čestica jednaka tlocrtnoj površini građevine s pomoćnim sadržajima u sklopu građevine i parkiranjem riješenim u sklopu javne površine i ako su sve granice građevne čestice istovremeno i regulacijske linije,
  - 0,40 u ostalim slučajevima.
- (143.) U zoni građevinskih područja naselja višestambena građevina se može graditi u dubini do max. 30,0 m, mjereno od regulacijske linije.

Uvjeti gradnje višestambenih građevina

- (144.) U građevinskom području naselja stalnog stanovanja izvan granica GUP-a etažna visina višestambene građevine može biti max. podrum, prizemlje, kat i potkrovlje. U granicama GUP-a maksimalna visina je podrum, prizemlje, 4 kata i potkrovlje isključivo u zonama gdje je gradnja višestambenih građevina određena GUP-om.

2.2.8. Uvjeti gradnje građevina javne i društvene namjene

- (145.) Građevine javne i društvene namjene su građevine upravne, socijalne, zdravstvene, predškolske, obrazovne, kulturne i vjerske namjene i sl.
- (146.) Građevine javnih ili društvenih djelatnosti mogu se graditi na području cijelog naselja, na zasebnim građevnim česticama i u sklopu građevnih čestica druge namjene (stambene, stambeno-poslovne, poslovne namjene kao glavne građevine), osim prometa i infrastrukture.
- (147.) U sklopu građevnih čestica za gradnju proizvodnih i poslovnih građevina mogu se graditi građevine javne i društvene namjene isključivo za potrebe radnika koji rade na toj građevnoj čestici.

Veličina i način korištenja građevne čestice

- (148.) Veličina građevne čestice za školu iznosi 30-40,0 m² po učeniku.
Iznimno, u izgrađenim područjima kada postoje prostorna ograničenja ili kada postoji mogućnost korištenja slobodnih površina u blizini i sl., veličina građevne čestice može biti i manja, ali ne manja od 20,0 m² po učeniku.
- (149.) Veličina građevne čestice za dječji vrtić iznosi min. 25,0 m² po djetetu.
Iznimno, u izgrađenim područjima kada postoje prostorna ograničenja veličina građevne čestice može biti i manja, ali neizgrađena površina građevne čestice mora biti min. 10,0 m² po djetetu.
Ako se vrtić nalazi na čestici obiteljskog stanovanja, neizgrađena površina čestice mora biti min. 10,0 m² po djetetu.
- (150.) Veličina građevne čestice za javne i društvene namjene utvrđuje se sukladno namjeni građevine na način da se omogući njezino normalno korištenje, i sukladno posebnim propisima.
Najveći koeficijent izgrađenosti za zasebne građevne čestice javne i društvene namjene iznosi 0,5, osim u slučaju gradnje prema članku 130. i 146. kada koeficijent izgrađenosti iznosi kao za stambenu građevinu ovisno o načinu gradnje.
- (151.) Kod gradnje dječjeg vrtića, jaslica ili osnovne škole mora se osigurati nesmetana insolacija učionica i prostorija za boravak djece na način da se građevina gradi na dovoljnoj udaljenosti od postojećih građevina, uz obavezu da su građevine koje su izgrađene s južne strane od dječjeg vrtića, jaslica ili osnovne škole od njih udaljene min. 3 njihove visine.

Uvjeti gradnje građevina

- (152.) Maksimalna etažna visina građevine javne i društvene namjene utvrđuje se podrum, prizemlje, kat i potkrovlje izvan granica GUP-a. Unutar granica GUP-a to će biti određeno GUP-om.
- (153.) Na građevnim česticama javne i društvene namjene potrebno je osigurati sportske i rekreacijske površine i igrališta za korisnika, sukladno detaljnoj namjeni građevine i posebnim propisima.

2.2.9. Uvjeti gradnje građevina gospodarske namjene

- (154.) Građevine gospodarske namjene su proizvodne, poslovne, ugostiteljsko-turističke, turističke i poljoprivredne građevine.
- (155.) Proizvodne građevine su građevine industrijske, zanatske i slične namjene u kojima se odvija proces proizvodnje.
- (156.) Poslovne građevine su građevine uslužne, trgovačke i komunalno servisne namjene. Ugostiteljsko-turističke građevine su ugostiteljske građevine za smještaj i prehranu, utvrđene posebnim propisom.
- (157.) Poljoprivredne građevine su građevine za smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije, te uzgoj poljoprivrednih kultura i životinja.
- (158.) Način gradnje građevina gospodarskih namjena u građevinskom području naselja mora poštivati način gradnje propisan za stambene građevine.

2.2.10. Poljoprivredne građevine unutar građevinskih područja naselja

- (159.) U građevinskim područjima naselja u kojima je dozvoljen uzgoj životinja, poljoprivredne građevine mogu se graditi u sljedećim područjima naselja:
- na građevnoj čestici obiteljske stambene gradnje - sve poljoprivredne građevine,
  - na zasebnoj građevnoj čestici izvan gospodarske namjene – proizvodne - građevine za smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije te uzgoj poljoprivrednih kultura,
  - na zasebnoj građevnoj čestici u gospodarskoj namjeni – proizvodnoj - građevine za smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije te uzgoj poljoprivrednih kultura i životinja.
- Poljoprivredna građevina se ne može graditi uz višestambene građevine, niti na njihovoj građevnoj čestici.
- (160.) Na području obiteljskog stanovanja ne mogu se graditi poljoprivredne građevine za uzgoj životinja ako se istovremeno ne gradi stambena građevina.

Uvjeti i način korištenja građevne čestice

- (161.) Površina zasebne građevne čestice za gradnju poljoprivredne građevine u području obiteljskog stanovanja ne može biti veća od 5.000 m².
Iznimno, postojeće građevne čestice na kojima su postojeće poljoprivredne građevine mogu biti i veće.
- (162.) Koeficijent izgrađenosti (k_{ig}) građevne čestice za gradnju građevina za smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije te uzgoj poljoprivrednih kultura je max. 0,6.
Koeficijent izgrađenosti (k_{ig}) građevne čestice za gradnju građevina za uzgoj životinja je max. 0,3.
- (163.) Građevine za uzgoj životinja, koje se grade na građevnoj čestici obiteljskog stanovanja, moraju biti udaljene min. 20,0 m od regulacijske linije.
- (164.) Najmanja udaljenost građevine za uzgoj životinja od stambene građevine i građevine društvene namjene jednaka je 15,0 m.
- (165.) Najmanja udaljenost poljoprivrednih građevina za smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije, te uzgoj poljoprivrednih kultura, koje se grade na građevnoj čestici obiteljskog stanovanja je 20,0 m od regulacijske linije.
- (166.) Najmanja udaljenost pčelinjaka od stambenih građevina, građevina javne i društvene, proizvodne, poslovne namjene i turističko-ugostiteljske namjene, te građevina za uzgoj stoke je 10,0 m.

- (167.) Najmanja udaljenost gnojišta, gnojišnih, sabirnih i zahodskih jama od stambenih građevina, građevina javne i društvene, proizvodne, poslovne i turističko-ugostiteljske namjene je 10,0 m, a od građevina za snabdijevanje vodom (bunari, cisterne i sl.), 20,0 m, a od granice građevne čestice 3,0 m.
- (168.) Iznimno, kod uglovnih građevnih čestica udaljenost poljoprivrednih građevina od regulacijske linije odnosi se na kraće regulacijske linije, a od duže regulacijske linije građevine moraju biti udaljene min. 5,0 m.

Uvjeti gradnje građevina

- (169.) U građevinskom području naselja stalnog stanovanja maksimalni kapacitet građevina za uzgoj životinja može biti 50 uvjetnih grla. Uvjetna grla se utvrđuju sukladno ovim Odredbama.
- (170.) Visina zida poljoprivredne građevine koji se nalazi na granici građevne čestice prema dvorištu može biti najviše 4,5 m od kote terena susjedne građevne čestice, neposredno uz tu granicu. Visina zida odmaknutog od granice građevne čestice može biti najviše 4,5 m uvećanih za udaljenosti od te granice.
- (171.) Građevine za uzgoj životinja koje se grade na udaljenosti manjoj od 3,0 m od granice građevne čestice prema dvorištu, ne mogu imati na toj strani ventilacijske otvore.
- (172.) Poljoprivredne građevine unutar građevnih područja naselja mogu se graditi kao samostojeće, prislonjene uz glavnu građevinu ili prislonjene uz susjednu pomoćnu građevinu, osim građevina za uzgoj stoke koje se mogu graditi isključivo kao slobodnostojeće građevine.
- (173.) Maksimalna visina poljoprivrednih građevina unutar i izvan građevnih područja naselja je: podrum, prizemlje i krovšte bez nadozida, osim ako se građevina koristi za spremanje stočne hrane kada visina nadozida može iznimno biti do 130 cm.
- (174.) Krovšta na poljoprivrednim građevinama unutar građevnih područja naselja moraju biti kosa s maksimalnim nagibom 45°.
- (175.) Udaljenost od granica građevinskih čestica za slobodnostojeće i prislonjene građevine uz glavnu građevinu iznosi minimalno 3 m.

2.2.11. Uvjeti gradnje sportsko-rekreacijskih građevina

- (176.) Sportsko-rekreacijske građevine su različite vrste građevina namijenjenih sportu i rekreaciji kao što su sportske dvorane, tereni, kupališta i sl.
- (177.) U PPUG Požega utvrđuje se mreža sportskih objekata na području Grada, sukladno posebnom propisu. Broj i vrsta građevina i otvorenih igrališta koje čine jedinicu utvrđeni su posebnim propisom. Postojeće sportske građevine potrebno je dopuniti sadržajima koji čine jedinicu sportskih građevina, sukladno posebnom propisu.
- (178.) Sportske građevine se grade u građevinskim područjima - rekreacijskim zonama unutar naselja. Razmještaj jedinica sportskih građevina utvrdit će se sukladno prostornim mogućnostima i specifičnim potrebama stanovništva u pojedinom naselju.
- (179.) Za gradnju sportsko-rekreacijskih građevina primjenjuju se odredbe za gradnju javnih i društvenih građevina i posebni propisi.
- (180.) Otvorene sportske terene potrebno je orijentirati u pravcu sjever-jug, a odklon od ovog pravca može biti max. 20°. Ako su od kolnika udaljeni manje od 10,0 m potrebno ih je ograditi ogradom visine min. 2,0 m.
- (181.) U svim naseljima je potrebno graditi dječja igrališta, sukladno potrebama stanovništva. Razmještaj dječjih igrališta je potrebno uskladiti s prostornom organizacijom naselja i osigurati odgovarajuću dostupnost u zavisnosti o dobnoj skupini djece za koju se igralište gradi. Za djecu od 3 do 6 godina starosti veličina dječjeg igrališta mora iznositi 150 do 450 m², a udaljenost od građevine stambene namjene treba biti do 100 m. Za djecu od 7 do 12 godina starosti veličina dječjeg igrališta mora biti veća od 1.000 m², a udaljenost od građevine stambene namjene treba biti do 500 m.

2.2.12. Uvjeti gradnje pomoćnih građevina

- (182.) Uz obiteljsku stambenu, stambeno-poslovnu ili poslovnu građevinu ili građevinu javne ili društvene namjene kao glavnu građevinu mogu se graditi pomoćne građevine, poljoprivredno-gospodarske i manje poslovne građevine koje sa glavnom građevinom čine jednu funkcionalnu cjelinu. Uz višestambenu građevinu mogu se graditi samo pomoćne građevine u funkciji višestambene građevine.
- (183.) Pomoćnim građevinama smatraju se i garaže (osim javnih garaža), manje poslovne građevine, spremišta, nadstrešnice, kotlovnice za kruto i tekuće gorivo, podzemni i nadzemni spremnici goriva za grijanje, ljetne kuhinje i dr.
- (184.) Ukoliko građevna čestica ima regulacijske linije s više strana, pomoćna građevina se mora graditi uz granicu građevne čestice prema dvorištu, a od regulacijskih linija mora biti udaljena min. 3,0 m. Iznimno, ova odredba se ne odnosi se na gradnju garaža.

Uvjeti gradnje pomoćnih građevina

- (185.) Najveća etažna visina pomoćnih građevina može biti podrum, prizemlje i krovšte bez nadozida, osim ako se pomoćna građevina koristi za spremanje stočne hrane kada je visina nadozida max. 130 cm.
- (186.) Maksimalna visina pomoćne građevine koja se gradi na granici građevne čestice prema dvorištu može biti 4,5 m, neposredno uz tu granicu. Visina zida odmaknutog od granice građevne čestice može biti najviše 4,5 m uvećanih za udaljenost od te granice.
- (187.) Pomoćne građevine se mogu graditi kao slobodnostojeće prislonjene uz glavnu građevinu ili prislonjene uz pomoćnu građevinu na susjednoj građevnoj čestici.
- (188.) Udaljenost od granice građevne čestice za pomoćne građevine ako su slobodnostojeće i ako su prislonjene uz glavnu građevinu iznosi 3,0 m.
- (189.) Krovšta pomoćnih građevina moraju biti kosa s maksimalnim nagibom od 45°.

2.2.13. Uvjeti gradnje komunalnih građevina

- (190.) Komunalne građevine su groblja, tržnice na malo i reciklažna dvorišta.
- (191.) U PPUG Požege sva se postojeća groblja zadržavaju na postojećim lokacijama uz mogućnost proširenja do 20% površine postojećeg groblja. Uvjeti gradnje i uređenja groblja utvrđuju se sukladno posebnom propisu. Mrtvačnice i kapele na groblju mogu se graditi unutar područja groblja u skladu sa Zakonom o grobljima i Pravilnikom o grobljima do visine prizemlje i potkrovlje bez nadozida površine do maksimalno 200 m² za postojeća groblja izvan GUP-a Požege.
- (192.) Tržnice na malo grade se na zasebnim građevnim česticama uz koje je u neposrednoj blizini obvezno izgraditi parkirališta za opskrbu i korisnike, sukladno uvjetima iz ovih Odredbi. Uvjeti gradnje tržnica na malo utvrđuju se sukladno posebnom propisu.
- (193.) U zonama gospodarskih djelatnosti obavezno je graditi reciklažna dvorišta. Reciklažno dvorište je obavezno graditi na zasebnoj građevnoj čestici, veličine min. 500 m², u pravilu uz gospodarske sadržaje. U svim naseljima gdje postoji gospodarska namjena reciklažna dvorišta smjestit će se u njoj, a gdje nema – unutar građevinskog područja prema grafičkom prikazu u mjerilu 1:5.000. Reciklažno dvorište se mora ograditi te koristiti na način da se njegovim korištenjem ne ugrožava ili onemogućava korištenje susjednih građevnih čestica.

2.2.14. Uvjeti gradnje građevina privremenog karaktera

- (194.) Građevine privremenog karaktera su kiosci, nadstrešnice za sklanjanje ljudi u javnom prometu, tende, ljetne terase, oglasni panoi, kontejneri za otpad (eko-otoci) i sl.
- (195.) Građevine privremenog karaktera koje se postavljaju na javnu površinu ne smiju ometati ili ugrožavati odvijanje prometa, održavanje infrastrukture, površinsku odvodnju i dr.
Ako se građevine privremenog karaktera postavljaju uz ili na pješačku površinu, mora se osigurati kontinuirani pješački prolaz širine min. 2,25 m.
- (196.) Uvjeti gradnje građevina privremenog karaktera trebaju biti u skladu s važećim Zakonom o gradnji.

2.2.15. Uvjeti gradnje građevina mješovite namjene

- (197.) Građevine mješovite namjene su građevine s više namjena, pri čemu niti jedna namjena ne smije ograničavati ili onemogućavati korištenje građevine za potrebe njezinih drugih namjena.
- (198.) Građevine mješovite namjene grade se sukladno uvjetima utvrđenim za osnovnu namjenu građevine. Osnovna namjena građevine mješovite namjene je ona namjena koja ima najveći udio u građevinskoj bruto površini građevine.
- (199.) U višestambenim građevinama komunikacijski prostori za pristup stanovima moraju biti potpuno odvojeni od prostora za pristup ostalim namjenama.
Iznimno od prethodnog stavka, prostori onih namjena koje se prema posebnim propisima mogu obavljati u stambenim prostorima mogu imati pristup iz komunikacijskih prostora za pristup stanovima.
- (200.) Gospodarska namjena u građevini mješovite namjene može biti samo za tihe i čiste djelatnosti. Gospodarske namjene za tihe i čiste djelatnosti su:
- trgovine maloprodaje, osim prodaje građevnog materijala,
  - uslužne zanatske djelatnosti (krojačka, frizerska, postolarska, fotografska, popravak kućanskih aparata, popravak elektronskih uređaja i sl.),
  - ugostiteljske građevine osim tipova: noćni bar, noćni klub, disko bar i disko klub,
  - ljekarne i liječničke ordinacije,
  - poljoprivredne ljekarne,
  - uredi,
  - skladišta do 50,0 m² građevinske bruto površine,
  - sve namjene koje se prema posebnom propisu mogu obavljati u stambenim prostorijama,
  - namjene koje nisu navedene, a za koje se uz zahtjev za lokacijsku dozvolu priloži pisano očitovanje sanitarne inspekcije, inspekcije za zaštitu od požara i inspekcije za zaštitu okoliša da nemaju nepovoljnih utjecaja na stanovanje (potrebno je pozitivno očitovanje svih navedenih inspekcija).

2.2.16. Uvjeti gradnje ostalih građevina

- (201.) Ostale građevine koje se grade u građevinskim područjima naselja grade se sukladno uvjetima gradnje za zone u kojima se grade.
Za vojarnu "Požega" – građevinu posebne namjene koja se nalazi unutar građevinskog područja naselja Požega tj. unutar granice GUP-a zaštitne i sigurnosne zone obrađene su u poglavlju 2.3.1.1. "Građevine obrane".

2.2.17. Uvjeti uređenja naselja

- (202.) Postojeće uređene parkovne površine ne smiju se smanjivati.
- (203.) U javnom prostoru naselja moraju se zadržati sve građevine male sakralne arhitekture (kapelice, poklonci, raspela) u izvornom obliku.
Iznimno, ako to zahtijeva rekonstrukcija prometnica, mogu se izmjestiti u neposrednu blizinu postojeće lokacije.

- (204.) Uz obje strane ulica u naseljima, osobito glavnih ulica, gdje god je to moguće treba podizati tradicijske bjelogorične drvorede.
Postojeće površine parkova ne smiju se smanjivati, a u njima se dozvoljava gradnja isključivo građevina privremenog karaktera, urbane opreme i infrastrukture.

2.3. Izgrađene strukture van naselja

2.3.1. Građevinska područja izdvojene namjene izvan naselja

- (205.) *Izvan građevinskih područja naselja moguće je utvrđivati građevinska područja za:*
- turističko-rekreacijske građevine i zone,
  - sportsko-rekreacijske građevine i zone,
  - gospodarske zone,
  - pojedinačne gospodarske komplekse,
  - groblja, sajmišta i deponije otpada i slične komunalne građevine i komplekse,
  - zdravstvene građevine i komplekse,
  - vojne građevine i komplekse.
- (206.) *Gospodarskom zonom smatra se područje veće od 1 ha na kojem se planira više građevnih čestica za gospodarsku namjenu.
Pojedinačnim gospodarskim kompleksom smatra se čestica na kojoj su izgrađeni ili se planira izgradnja međusobno funkcionalno povezanih gospodarskih sadržaja.
Osnivanje gospodarskih zona i kompleksa kao i određivanje njihovih površina potrebno je analizirati, a njihovu opravdanost argumentirati temeljem programa razvoja grada.*
- (207.) *Građevinsko područje za turističko-rekreacijske i sportsko-rekreacijske zone izvan naselja može se utvrditi samo na prostorima za koja je utvrđeno da postoje prirodni uvjeti za planiranu namjenu.*
- (208.) *Građevinska područja za nova groblja i deponije utvrđuju se na temelju provedenih prethodnih istraživanja pogodnosti lokacije, a do tada se prostor rezervira kroz namjenu površina s mogućim alternativnim lokacijama.*
- (209.) *Građevinska područja za građevine i komplekse zdravstva izvan naselja moguće je utvrditi na područjima za koje je utvrđeno da postoje specifični prirodni uvjeti (termalne vode, specifični klimatski uvjeti ili druge osobitosti).*

2.3.1.1. Građevine obrane

- (210.) *Prostori od interesa za obranu određuju se granicama vojnog kompleksa i građevinama, u suradnji s nadležnim tijelima obrane. Razgraničenjem treba odrediti vojni kompleks i građevine, te zaštitni pojas oko vojnih kompleksa. Zaštitni pojas je dio vojnih kompleksa koji se određuje ovisno o vrsti, namjeni i položaju građevina u prostoru.
Nužno je uskladiti s potrebama obrane uvjete korištenja prostora: šumskih, poljoprivrednih i vodnih površina, površine za razvoj naselja, površine izvan naselja za izdvojene namjene i zaštićena područja.
Osnovna usmjerenja prostornog razvitka i uređenja prostora radi određivanja interesa obrane su:*
- usmjeriti prostorno-razvojne prioritete za zaštitu interesa obrane,
  - uskladiti potrebe osiguranja prostora od interesa za obranu s drugim korisnicima prostora,
  - odrediti prostorne elemente, smjernice i kriterije za utvrđivanje prostora i sustava od interesa za obranu.
- (211.) **POSTOJEĆE LOKACIJE PROSTORA OD INTERESA OBRANE – GRAD POŽEGA**
1. Vojarna Požega (unutar GUP-a)
  2. Vojno skladište Barutana
  3. Vojni kompleks Glavica
  4. Vojno streljište Novo Selo

Pojedine postojeće lokacije građevina obrane mogu se prenamijeniti u površine naselja ili površine izvan naselja za izdvojene namjene ili druge namjene (sportske, poljoprivredne, javne, poslovne i sl.), uz suglasnost nadležnog tijela obrane.

U postupku definiranja namjene i načina korištenja prostora obvezno je ugraditi zaštitne i pirotehničke zone vojnih kompleksa, a u postupku donošenja tih planova potrebno je od nadležnog tijela obrane ishoditi suglasnost, odnosno mišljenje.

U prostornim planovima užih područja obvezno je planirati mjere zaštite stanovništva od ratnih opasnosti u skladu s posebnim propisima.

- (212.) Zaštitne i sigurnosne zone oko predmetnih vojnih lokacija treba definirati prema sljedećim smjernicama:

ZONA POSEBNE NAMJENE – ZONA ZABRANJENE IZGRADNJE

Definicija zaštitne zone:

Potpuna zabrana bilo kakve izgradnje, osim objekata za potrebe obrane.

Granica zone prikazana je na prikazu građevinskih područja u M 1:5000.

ZONA OGRANIČENE GRADNJE ZA VOJARNU "POŽEGA"

Definicija zaštitne zone:

- a) Zabrana izgradnje industrijskih i energetskih objekata, dalekovoda, antena, skladišta metalnih konstrukcija, elektronskih uređaja i drugih objekata, koji emitiranjem elektromagnetskih valova ili na drugi način mogu ometati rad vojnih uređaja,
- b) Zabrana izgradnje građevina koji svojom visinom nadvisuju vojni kompleks (građevine više od P+1) i time predstavljaju fizičku zapreku koja bi ometala rad vojnih uređaja.
Zabrana izgradnje skladišta goriva i opasnih tvari, te ostalih sličnih građevina koje bi mogle negativno utjecati na sigurnost vojnog kompleksa,
- c) Postojeća stambena naselja mogu se širiti i u njima graditi ako namjena građevina nije protivna točkama a) i b) definicije ove zaštitne zone.
- d) Za izgradnju bilo koje vrste građevina potrebno je prethodno pribaviti suglasnost MORH-a ako Prostornim planom nije drugačije određeno.

VOJNO SKLADIŠTE "BARUTANA" i vojni kompleks "GLAVICA"

ZONA OGRANIČENE IZGRADNJE I.

Definicija zaštitne zone:

- a) Zabrana izgradnje industrijskih objekata, stambenih zgrada, bolnica, škola, dječjih vrtića, odmarališta, drugih javnih objekata (s većim skupovima ljudi), magistralnih prometnica i dalekovoda iznad 110 kV.
- b) Dozvoljena izgradnja ostalih prometnica i dalekovoda, te pogonskih skladišta.

Granica zahvata zone prikazana je na prikazu građevinskih područja u M 1:5000.

ZONE OGRANIČENE IZGRADNJE II.

Definicija zaštitne zone:

- a) Zabrana izgradnje novih urbaniziranih naselja, bolnica, škola, dječjih vrtića, odmarališta, drugih javnih objekata (s većim skupovima ljudi);
- b) Dozvoljena izgradnja magistralnih prometnica i dalekovoda iznad 110 kV. Postojeća naselja mogu se proširivati u suprotnom smjeru od skladišnog kompleksa, tako da se takva naselja ne približavaju skladišnom kompleksu;
- c) Za gradnju građevina uz vojni kompleks "Glavica" lokacijska dozvola se može izdati isključivo uz suglasnost MORH-a.

Granica zahvata zone prikazana je na prikazu građevinskih područja u M 1:5000.

ZONA OGRANIČENE GRADNJE ZA STRELIŠTE "NOVO SELO"

Definicija zaštitne zone:

Zabrana izgradnje stambenih, gospodarskih i sličnih građevina. Za ostale građevine potrebno je tražiti suglasnost MORH-a kako bi se mogao prosuditi utjecaj na sigurnost od djelovanja pješačkog naoružanja na određenu vrstu građevina.

Granica zahvata zone prikazana je na prikazu građevinskih područja u M 1:5000.

2.3.1.2. Građevine gospodarskih djelatnosti

(213.) U izdvojenom građevinskom području izvan naselja planirane su dvije zone gospodarske namjene:

- jedna zona u Dervišagi
- jedna zona djelomično u Alagincima, a djelomično u Požegi.

Planirane gospodarske građevine su u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti (Dervišaga) te gospodarskih djelatnosti pretežito poslovnih i industrijskih (Alaginci - Požega).

Za potrebe izgradnje tih zona gospodarske namjene obavezno je izraditi DPU.

Gradnja u ovim zonama regulirana je u poglavlju 3.1.2.

2.3.2. Smjernice za građenje izvan građevinskih područja

(214.) *Izvan građevinskog područja moguća je izgradnja sljedećih građevina:*

- građevina infrastrukture (prometne, energetske, komunalne itd.),
- zdravstvenih i rekreacijskih građevina,
- građevina obrane,
- građevina za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina,
- stambenih i gospodarskih građevina.

(215.) *Iznimno od navedenog izvan građevinskog područja na poljoprivrednom zemljištu I i II bonitetne klase može se planirati izgradnja samo stambenih i gospodarskih građevina u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti, objekata infrastrukture te objekata za istraživanje i iskorištavanje energetskih mineralnih sirovina.*

(216.) *Pojedinačne građevine određene su jednom građevnom česticom. Za gradnju izvan građevinskog područja potrebno je poštovati nekoliko kriterija, a koji se posebice odnose na:*

- sve pojedinačne građevine moraju imati riješenu infrastrukturu koja se odnosi na vlastitu vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, energetski sustav (plinski spremnik ili agregat),
- svaka građevina mora biti u funkciji korištenja prostora kao što je poljoprivredna, stočarska, planinarska i dr.,
- posebnu pažnju treba posvetiti očuvanju krajobraza, zaštite prirode, vrednovanja krajobraznih vrijednosti i autohtonog graditeljstva.

(217.) Izvan građevinskih područja naselja može se planirati gradnja u skladu s vrijednostima i osobitostima prostora i to:

- a) Na vrijednom i ostalom poljoprivrednom zemljištu (P2 i PŠ) mogu se graditi:
  - gospodarske i stambene građevine u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma,
  - rekreacijske građevine i sadržaji u funkciji rekreacije koja koristi prirodne resurse,
  - građevine prometne, energetske, komunalne i druge infrastrukture,
  - građevine vodogospodarstva, i
  - građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina,
- b) U šumama i na šumskom zemljištu (Š1 i Š2) mogu se graditi:
  - građevine potrebne za gospodarenje šumama,
  - građevine infrastrukture predviđene ovim planom,
  - sadržaji i građevine sporta i rekreacije (ugostiteljske i smještajne građevine ako su u funkciji rekreacije koja koristi prirodne resurse – npr. planinarski domovi),
  - građevine u funkciji lova i lovnog turizma,
  - ostali sadržaji neophodni za funkcioniranje kontroliranog izletničkog turizma, i
  - građevine od interesa za obranu.

Gradnju treba provesti u skladu sa Zakonom i Osnovama gospodarenja šumama.

(218.) Gospodarske građevine izvan građevinskog područja su:

- a) za obavljanje intenzivne ratarske i (ili) stočarske i peradarske proizvodnje:
  - građevine za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju (staje, svinjci, kunićnjaci, peradarnici),
  - građevine za skladištenje poljoprivrednih proizvoda,

- građevine za sklanjanje vozila i oruđa za ratarsku proizvodnju, te njihovo održavanje,
  - ostale pomoćne građevine potrebne za obavljanje poljoprivredne djelatnosti.
- b) pojedinačne građevine u funkciji poljoprivredne proizvodnje su:
- vinogradarske kućice u vinogradima,
  - spremišta voća u voćnjacima,
  - staklenici i plastenici,
  - spremišta alata i
  - ostale slične vrste poljoprivrednih građevina.
- (219.) U dijelu građevina ili kao posebne građevine u okviru gospodarskog kompleksa (stana, salaša, farme), mogu se urediti prostori za dnevni boravak i prehranu djelatnika na gospodarstvu.
- (220.) U dijelu gospodarskog kompleksa (stana, salaša, farme) mogu se graditi:
- stambene građevine za stanovanje, stalni ili povremeni boravak vlasnika i djelatnika na gospodarstvu i njihovih obitelji (stambene građevine u funkciji poljoprivredne proizvodnje),
  - građevine i sadržaji u funkciji seoskog turizma.
- (221.) Neto površina stambene građevine može iznositi najviše 20 % od neto površine izgrađenih zatvorenih gospodarskih građevina.
Neto površina građevine i sadržaja u funkciji seoskog turizma može iznositi najviše 20% od neto površine izgrađenih zatvorenih gospodarskih građevina.
- (222.) Stambene građevine te građevine i sadržaji seoskog turizma u funkciji su poljoprivredne proizvodnje, pa se ne mogu graditi na čestici na kojoj nisu ranije izgrađene (ili se istovremeno ne grade) građevine i sadržaji gospodarske namjene.
- (223.) Gradnja građevina i sadržaja poljoprivrednog, odnosno stočarskog gospodarstva i ostalih građevina izvan građevinskog područja vršit će se na temelju arhitektonsko-urbanističkog rješenja izrađenog po ovlaštenom arhitektu, prema propozicijama za građevine gospodarske djelatnosti te programa o namjeravanim ulaganjima.
- (224.) Gospodarske i uz njih stambene građevine građene izvan građevinskog područja naselja treba graditi na tragu lokalne tradicije izdvojenih ratarskih i stočarskih gospodarstava.
- (225.) U prostornoj koncepciji organizacije gospodarstva i oblikovanju građevina, te upotrijebljenih materijala, treba slijediti principe uklopivosti u ambijent pejzaža.
- (226.) Etažna visina pojedinačnih gospodarskih građevina je prizemlje uz mogućnost izgradnje podruma.
- (227.) Oblikovanje građevina mora biti u skladu s lokalnim tradicijskim graditeljstvom. Pri tome:
- gornja kota podne ploče prizemlja, odnosno stropne konstrukcije podruma, ne može biti viša od 120 cm od kote konačno zaravnatog terena,
  - svijetla visina prizemlja ne može biti veća od 320 cm,
  - krov mora biti dvostrešan, nagiba 30-45 stupnjeva,
  - drveno krovište pokriveno crijepom ili šindrom postavlja se na stropnu konstrukciju bez nadozida.
- (228.) Udaljenost građevine od granica građevne čestice ne može biti manja od 3,0 m.
- (229.) Kada se građevina gradi u blizini sjeverne granice građevne čestice sa susjednim vinogradom, voćnjakom ili drugim poljoprivrednim zemljištem, njena udaljenost od te granice građevne čestice ne može biti manja od 3,0 m.
- (230.) Udaljenost građevina od ruba šume ne može biti manja od 50,0 m.
- (231.) Međusobna udaljenost građevina ne može biti manja od 6,0 m.
- (232.) Prilaz s građevne čestice na javnu prometnu površinu mora se odrediti tako da ne bude ugrožen promet na javnoj prometnoj površini.
- (233.) Prigodom gradnje infrastrukturnih građevina, a koje se grade izvan građevinskog područja naselja, osobito građevina za gospodarenje otpadom, većih trafostanica, širenja groblja, eventualnih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, vodosprema, šljunčara, gliništa i sl., potrebno je voditi računa o njihovu smještaju i izgledu, osobito u slici bližeg naselja i okolnog krajobraza.

- (234.) *Infrastrukturnim građevinama smatraju se vodovi i građevine u funkciji prometnog sustava, sustava veza, vodoopskrbe i odvodnje, električne smješteni u infrastrukturne koridore, kao i komunalne građevine kao što su groblja, odlagališta otpada i sl.*
- (235.) *Izvan građevinskih područja mogu se graditi stambene i gospodarske građevine koje su za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma, a u funkciji su obavljanja poljoprivredne, šumarske i vodnogospodarske djelatnosti.*
- (236.) *Pojedinačne građevine u funkciji poljoprivredne proizvodnje koje se grade izvan građevinskog područja naselja opisane su u poglavlju "Poljoprivreda, stočarstvo, akvakultura, šumarstvo".*

2.3.2.1. Turističko-rekreacijske građevine

- (237.) *Pod rekreacijskim građevinama podrazumijevaju se građevine u kojima se odvijaju djelatnosti koje su funkcionalno vezane za specifična prirodna područja kao što su područja za rekreaciju: prirodni resursi, konfiguracija terena, ljepota krajobraza. Ovim se planom predlažu tri zone: Vučjak, Glogovac i Orljava.*
- (238.) *Građevine u funkciji rekreacije izvan građevinskih područja naselja koje koriste prirodne resurse su:*
- *lovačke i ribarske kuće,*
  - *građevine uz prostore za uzgoj konja i konjičke sportove,*
  - *kupališta s pratećim sadržajima.*

2.3.2.2. Građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina

- (239.) *Prostori i polja za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina određuju se na osnovi donesene stručne podloge ili studije:*
- *istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina ne može se obavljati na mjestima i na način koji ugrožava podzemne vode,*
  - *ne smiju se ugrožavati krajobrazne vrijednosti područja, a posebice:*
    - a. *područja s karakterističnim uzorcima naselja,*
    - b. *područja uz naselja,*
    - c. *područja s naglašenim značenjem kulturnih krajobraza (tradicionalni oblici poljodjelstva, voćnjaci i vinogradi itd.),*
    - d. *područja izuzetnih, svojstvenih vizualnih oblika s velikom raznolikošću prirodnih i kulturnih elemenata te značajnih vizura,*
    - e. *područja većeg značenja za zaštitu prirode (prirodni vodotoci, šume itd.),*
    - f. *područja prirodnih biotopa (posebna staništa itd.),*
  - *nije dopušteno istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina na područjima predloženim ili evidentiranim za zaštitu prema bilo kojoj osnovi i njihovom neposrednom okruženju,*
  - *nije dozvoljeno istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina na prostoru na kojem se nalaze gradska naselja, javne prometnice, vodoprivredni objekti i uređaji, građevine posebne namjene (vojne), spomenici kulture, posebno zaštićeni dijelovi prirode i groblja, na prostorima iznad i ispod elektroenergetskih vodova i postrojenja, te na prostoru gdje se nalaze druge građevine od općeg značenja određene posebnim propisima,*
  - *nije dozvoljeno istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina na prostoru ispod zgrada koje se nalaze izvan gradskih naselja i na prostoru do 40 metara oko tih zgrada, te na prostoru koji obuhvaća dvorište i vrtove izvan gradskih naselja, bez suglasnosti vlasnika,*
  - *lokacija za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina mora biti na sigurnoj udaljenosti od ugostiteljsko-turističkih i sportsko-rekreativnih područja,*
  - *izuzetno, u slučaju postojećih istražnih prostora i eksploatacijskih polja kao i slučaju postojanja mineralnih sirovina od većeg interesa moguće je dopustiti istražne i eksploatacijske radove na zaštićenom području sukladno važećim zakonskim odredbama,*
  - *transport sirovine predvidjeti izvan područja naselja,*

- *na postojećim istražnim prostorima na kojima se utvrde količine pojedinih struktura u podzemlju za koje je ekonomski opravdano iskorištavanje moguće je, uz uvjete propisane zakonom, započeti eksploataciju (isključivo nakon izrade Geološko-rudarske studije Požeško-slavonske županije).*

(240.) Ovim planom predložena je jedna lokacija kao "rezervirana površina za istražni prostor mineralnih sirovina nakon izrade i donošenja Geološko-rudarske studije Požeško-slavonske županije".
Za ovu zonu obavezna je izrada Detaljnog plana uređenja za sanaciju nakon eventualne eksploatacije.

3. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

(241.) Planom su određeni gospodarski sadržaji sljedećih djelatnosti:

- Gospodarske djelatnosti (proizvodne i poslovne) – industrija, malo gospodarstvo, poduzetništvo, obrtništvo;
- Ugostiteljstvo i turizam;
- Poljoprivreda (vinogradarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo, ratarstvo), stočarstvo, ribogojstvo i šumarstvo;
- Rezervirana površina za istražni prostor mineralnih sirovina nakon donošenja Geološko-rudarske studije Požeško-slavonske županije.

3.1. Gospodarske djelatnosti

- (242.) Gospodarske djelatnosti smještavaju se u prostor uz uvjet da:
- racionalno koriste prostor, bolje iskoriste i popunjavaju postojeće zone namijenjene ovim djelatnostima, kako bi se spriječilo neopravdano zauzimanje novih površina,
  - nisu energetski zahtjevne te da su prometno primjerene (prometno ne opterećuju lokaciju),
  - zadovoljavaju propisane mjere zaštite okoliša (zaštita od buke, mirisa, onečišćavanja zraka, zagađivanja podzemnih i površinskih voda i sl.).
- (243.) Prostor za gospodarske djelatnosti određuje se **u građevinskim područjima naselja**, i u **građevinskim područjima izvan naselja**.
Razlikuju se dvije osnovne namjene:
- proizvodne: pretežno industrijski kompleksi (proizvodnja, prerađivačka industrija i sl.) i
  - poslovne: pretežno manji proizvodni i skladišni kompleksi, (trgovina, manji proizvodni pogoni-obrtništvo, skladištenje, servisi, usluge, komunalne usluge i sl.).
- (244.) Određivanje namjene proizlazi iz procjene utjecaja na onečišćenje okoliša, ugrožavanja krajobraza, učestalosti količine i vrste prometa, vrste i kapaciteta infrastrukture, broja radnih mjesta itd.
Temeljem navedenih kriterija obavlja se razgraničenje gospodarske namjene na proizvodne i poslovne.
U proizvodne namjene smještaju se prvenstveno djelatnosti koje mogu imati nepovoljniji utjecaj na okoliš.
- (245.) Određuju se sljedeća načela osnovnog rasporeda gospodarskih kapaciteta i sadržaja u prostoru:
- a) veće gospodarske sadržaje (proizvodne i poslovne) funkcionalno povezati s razvojem prometnog sustava i druge infrastrukture,
  - b) izvan naselja treba smjestiti veće proizvodne pogone, skladišta, robne terminale, radionice i druge poslovne građevine,
  - c) ostale manje proizvodne i poslovne sadržaje planirati disperzivno i decentralizirano,
  - d) posebno sačuvati izrazito vrijedne prostore za poljoprivrednu i stočarsku djelatnost.

3.1.1. Gospodarske djelatnosti unutar građevinskih područja naselja

- (246.) U građevinskim područjima naselja planirane su:
- manje proizvodne, pretežito zanatske građevine,
  - poslovne građevine (pretežito uslužne, trgovačke i komunalno servisne),

- (247.) Sve gospodarske djelatnosti (industrijski sadržaji, zone malog gospodarstva i poduzetništva te obrtničke djelatnosti), koje nisu vezane uz lokaciju prirodnih resursa (kao što su npr. postrojenja za eksploataciju mineralnih sirovina), locirane su unutar postojećih radnih ili mješovitih zona naselja, odnosno unutar građevinskog područja naselja.
Iznimno, u već postojećim zonama gospodarske namjene, koje su većim dijelom izgrađene, moguće je izvršiti zahvate u prostoru i na temelju dokumenta prostornog uređenja šireg područja.
Građevne čestice u građevinskim područjima naselja namijenjene gospodarskim djelatnostima moraju zadovoljavati sljedeće uvjete:
- najveća izgrađenost građevne čestice iznosi 30%, 40 ili 50% ovisno o načinu gradnje, u skladu s člancima 45. do 84. ovih odredbi, a najmanja 10%,
  - na građevnim česticama koje se nalaze uz postojeću stambenu izgradnju mora se prema toj izgradnji osigurati tampon zelenila najmanje širine 10,0 metara,
  - parkirališne potrebe trebaju biti zadovoljene na građevnoj čestici.
- (248.) U građevinskim područjima naselja na pojedinačnim građevnim česticama mogu se graditi gospodarske građevine koje svojom veličinom, smještajem u naselju i osiguranjem osnovnih priključaka na komunalnu i prometnu infrastrukturu omogućuju normalno funkcioniranje gospodarskog sadržaja bez štetnog utjecaja na okoliš i normalno funkcioniranje naselja.
- (249.) Ovim planom predviđene su zone za smještaj gospodarske namjene unutar naselja (u Marindvoru i Požegi). U njima je moguće graditi industrijske, skladišne, upravne i trgovačke prostore, a ne smiju se graditi građevine za stanovanje.
Osnovni uvjet za izgradnju takovih sadržaja u ovom prostoru je njihova ekološka prihvatljivost u smislu sprečavanja zagađenja okoliša zbog neposredne blizine naselja i poljoprivrednih površina za proizvodnju hrane.
Izgrađenost građevne čestice u zoni gospodarske namjene ne može biti veća od 60% s tim da se 20% građevne čestice mora urediti kao zelena površina gospodarskog kompleksa.
- (250.) Smještaj građevina gospodarskih djelatnosti manjih kapaciteta (manje proizvodne građevine) moguć je i unutar građevinskih područja naselja na posebnim građevnim česticama ili uz građevine za stanovanje, u posebnim građevinama ili u sklopu stambene građevine pod uvjetom da se poštuju proporcije za visinu i izgrađenost čestice koje se primjenjuju za stambene građevine.
Građevine gospodarskih djelatnosti manjih kapaciteta koje svojom veličinom ne prelaze 500 m² BRP i čije čestice nemaju veću površinu od 0,25 ha smatraju se manjim proizvodnim građevinama.
Pod manjim proizvodnim građevinama podrazumijevaju se građevine tihe i čiste industrijske ili zanatske djelatnosti, manja skladišta i servisi, te druge građevine male privrede koje svojim postojanjem i radom ne ugrožavaju ostale funkcije i čovjekovu okolinu u naselju (proizvodnja gotovih tekstilnih proizvoda, papirne ambalaže, sitnih elemenata i od plastične mase, dječjih igračaka, predmeta od metala, elektrotehničkih proizvoda).
- (251.) Zone gospodarske namjene sadrže industrijske građevine, skladišta, servise i zanatsku proizvodnju.
- (252.) U zoni gospodarske namjene mogu se izgrađivati samo građevine čiste industrijske i druge proizvodnje, te skladišta i servisi koji svojim postojanjem i radom ne otežavaju i ugrožavaju život u naselju.
- (253.) Visina građevina ne može biti veća od 12 m do vijenca uz mogućnost izgradnje podruma.
- (254.) Visina dijela građevine zbog tehnološkog procesa ili drugih razloga može biti i veća, ako se njena opravdanost dokaže arhitektonsko-urbanističkim rješenjem uz posebno vrednovanje vizura naselja, izgrađenog po ovlaštenom arhitektu, a u skladu s člancima 35. i 173. ovih odredbi.

3.1.2. Gospodarske djelatnosti u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja

- (255.) U izdvojenom građevinskom području izvan naselja planirane su dvije zone gospodarske namjene:
- jedna zona u Dervišagi
  - jedna zona djelomično u Alagincima, a djelomično u Požegi.

Planirane gospodarske građevine su u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti (Dervišaga) te gospodarskih djelatnosti pretežito poslovnih i industrijskih (Alaginci - Požega).

Za potrebe izgradnje te zone gospodarske namjene obavezno je izraditi DPU.

- (256.) *Zone poslovne i proizvodne namjene moraju se prilagoditi sljedećim postavkama:*
- *zone proizvodne i poslovne namjene planirati pretežito u zonama gdje već postoje izgrađeni dijelovi istih i osnovna infrastrukturna mreža,*
  - *za pojedinačne zone poslovne namjene s posebnim lokacijskim zahtjevima, prije određivanja lokacije izraditi propisana prethodna istraživanja,*
  - *vrednija šumska područja i kvalitetna poljoprivredne površine zaštititi od prenamjene odnosno izgradnje trajnih građevina,*
  - *poboljšati prometnu povezanost unutar područja Grada Požega, kao i sa susjednim općinama i gradovima,*
  - *smještaj novih građevina prilagoditi uvjetima zaštite okoliša,*
  - *kako bi se sačuvala postojeća izvorišta pitkih voda potrebno je postupno rješavati probleme infrastrukture, a posebno kod izgradnje vodoopskrbne i kanalizacijske mreže,*
  - *postojeće nedovoljno iskorištene kapacitete u ruralnim sredinama predvidjeti za preradu poljoprivrednih i stočarskih proizvoda,*
  - *u urbanim sredinama, gdje postoji mogućnost za intenzivnije korištenje poslovnih prostora, iste prenamijeniti u prostore namijenjene tercijarnoj i kvartarnoj djelatnosti,*
  - *prema postojećim i planiranim područjima stanovanja rasporediti disperziju i raspored radnih mjesta.*
- (257.) *Unutar granica izdvojenih građevinskih područja izvan naselja mogu se graditi veće i manje gospodarske građevine s pratećim sadržajima.*
 Izgrađenost građevne čestice u zoni gospodarske namjene ne može biti veća od 60% s tim da se 20% građevne čestice mora urediti kao zelena površina gospodarskog kompleksa. Visina građevina ne može biti veća od 12,0 m do vijenca uz mogućnost gradnje podruma.
 Visina dijela građevine zbog tehnološkog procesa ili drugih razloga može biti i veća, ako se njena opravdanost dokaže arhitektonsko-urbanističkim rješenjem uz posebno vrednovanje vizura naselja, izgrađenog po ovlaštenom arhitektu, a u skladu s člancima 35. i 173. ovih odredbi.
- (258.) *Pod većim proizvodnim građevinama podrazumijevaju se industrijske građevine, veća skladišta, servisi i zanatska proizvodnja koji zahtijevaju veće površine ili otpremanje većih količina robe i sirovina, kao i onih koji su potencijalni izvori različitih zagađenja čovjekove okoline ili prouzrokuju prekomjernu buku, pa se moraju graditi u posebnim zonama gospodarske namjene.*
Na području naselja mogu se izgrađivati samo građevine čiste industrije i druge proizvodnje, te skladišta i servisi koji svojim postojanjem i radom ne ugrožavaju život u naselju.
Građevne čestice proizvodnih građevina moraju biti udaljene od građevnih čestica stambenih i javnih građevina najmanje 30 metara i odijeljene zelenim pojasom širine 10,0 m.
Proizvodne građevine, kao i vanjski prostori na kojima će se odvijati djelatnosti koji opterećuju okolinu, moraju biti udaljeni od navedenih građevina najmanje 100 metara.
Izgrađenost građevne čestice u zoni gospodarske namjene ne može biti veća od 60%, a zelene površine ne mogu biti manje od 20% od građevne čestice.
U građevinska područja pojedinačnih kompleksa izvan naselja mogu se locirati prerađivački kapaciteti vezani uz preradu poljoprivrednih proizvoda (Dervišaga).
- (259.) *Proizvodne građevine koje svojom veličinom ne prelaze 500 m² i čije čestice nemaju veću površinu od 0,25 ha smatraju se manjim proizvodnim građevinama. Manje proizvodne građevine mogu se graditi i u okviru zona stambene i mješovite namjene.*
Pod manjim proizvodnim građevinama podrazumijevaju se građevine tihe i čiste industrijske ili zanatske djelatnosti, manja skladišta i servisi, te druge građevine male privrede koje svojim postojanjem i radom ne ugrožavaju ostale funkcije i čovjekovu okolinu u naselju (proizvodnja gotovih tekstilnih proizvoda, papirne ambalaže, sitnih elemenata i od plastične mase, dječjih igračaka, predmeta od metala, elektrotehničkih proizvoda).

3.2. Ugostiteljstvo i turizam

- (260.) Izgradnju novih kapaciteta u turizmu treba usmjeriti u većem dijelu na izgradnju kvalitetnih dopuna postojeće turističke ponude.
- (261.) Gradnju novih građevina treba prostorno i oblikovno uklapati u oblike tradicionalne gradnje lokalnog ambijenta.
- (262.) Treba koristiti resurse etnološke i kulturne baštine,
- (263.) *Namjena predviđena za ugostiteljstvo i turizam je predviđena u građevinskim područjima naselja. Razvoj turizma s gledišta prostora i planiranja sadržaja u prostoru vezan je uz:*
- *dimenzioniranje i opremanje smještajnih i poslovno-hotelskih kapaciteta na području Grada Požege,*
  - *kulturno-povijesne lokalitete na području Grada Požege (graditeljska i kulturno-povijesna baština, glazba),*
  - *folklor, tradicionalne manifestacije vezane za očuvanje narodnih običaja i nacionalnog identiteta uopće (Požeški festival, LIDAS, Ivanjski krijes, Grgurevo, Fišijada...),*
  - *lovna područja,*
  - *turističko-rekreativni sadržaji na poljoprivrednim gospodarstvima na području povoljnom za oglednu proizvodnju zdrave, hrane u skladu sa statusom posebnog botaničkog rezervata,*
  - *podizanje razine ugostiteljske usluge na cijelom području Grada Požege,*
  - *izgradnja kampova, auto-kampova visoke kategorije na područjima zaštićenih dijelova prirode s uvažavanjem obveze zaštite okoliša i krajobraza, te autohtonosti dotičnog područja,*
  - *sanacija i uređenje stare povijesne jezgre grada Požege,*
  - *seoski turizam prema interesu privatnih poduzetnika i na vrijednim prirodnim cjelinama s turističko-rekreativnim potencijalom,*
  - *vinski turizam vezan uz izgradnju "vinskih cesta" požeškog kraja,*
  - *mogućnost razvoja vodenih sportova na postojećim i planiranim akumulacijama-retencijama, te na rijeci Orljavi,*
  - *izgradnja pratećih građevina za lovni i ribolovni turizam,*
  - *uzletno-sletne staze za jedrilice i motorne zmajeve,*
  - *opremanje turističkih privlačnih područja sportskim građevinama za rekreaciju i natjecanje.*
- (264.) *Novi turistički kapaciteti mogu se graditi u okviru postojećih naselja, u granicama predviđenim za proširenja naselja.*
- (265.) *Parkirališta treba smjestiti na građevnoj čestici, a dimenzionirati ih po kriteriju 30 PM / 1000 m² BRP minimalno, odnosno u skladu s Pravilnikom o kategorizaciji turističkih građevina. Minimalno 30% građevne čestice urediti kao zelenu površinu.*
- (266.) *Uređenje i izgradnju odgovarajućih sadržaja potrebno je provoditi tako da se maksimalno očuva izvorna vrijednost prirodnog i kulturno-povijesnog okruženja poštujući gradnju danog područja, tj. lokalnog ambijenta.*

3.3. Poljoprivreda, stočarstvo, akvakultura i šumarstvo

- (267.) Poljoprivredne površine u okviru ovog plana kategorizirane su prema namjeni na:
- *osobito vrijedne (P1) obradive površine namijenjene primarno poljoprivrednoj proizvodnji,*
  - *vrijedne (P2) obradive površine namijenjene poljoprivrednoj proizvodnji.*
- (268.) Osnovne poljoprivredne, stočarske, akvakulturne i šumarske djelatnosti po reljefnim značajkama su za nizinska područja: ratarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo, stočarstvo, ribogojstvo, proizvodnja industrijskog i krmnog bilja i dr.
- (269.) U korištenju poljoprivrednog zemljišta treba, osim konvencionalne, predvidjeti i promovirati razvitak ekološke poljoprivrede.
- Ekološka poljoprivreda (također organska ili biološka) je poljoprivredna proizvodnja bez primjene mineralnih gnojiva, pesticida, hormona i drugih agrokemikalija, a treba je prije svega planirati na vodozaštitnim područjima.

- (270.) Šumske površine koriste se u okviru osnovne namjene (gospodarske i zaštitne), te za lovstvo i rekreaciju. U šumama se mogu graditi građevine vezane za gospodarenje šumama, prihranjivanje divljači, staze i odmorišta za planinare, šetače, bicikliste i sl. – isključivo prema čl. 47. Zakona o šumama.
- (271.) Djelatnost uzgoja riba moguće je vršiti na postojećim stajaćim i tekućim vodama te ribnjacima. Područja za uzgoj riba (akvakultura) moraju imati zadovoljavajuću kakvoću vode. Djelatnost ribogojstva ne može se odvijati na:
- područjima s nezadovoljavajućim higijenskim uvjetima,
  - područjima na kojima je izraženo onečišćenje zbog blizine urbanih centara i industrijskih djelatnosti,
  - područjima intenzivne rekreacijske aktivnosti,
  - područjima posebne namjene (npr. vojna područja),
  - osjetljivim dijelovima posebno zaštićenih područja.
- (272.) Gospodarske građevine u funkciji uzgoja riba mogu se graditi izvan građevinskog područja naselja u skladu s ovim Odredbama i u zonama označenim za ribogojilišta, kao i u zonama građevinskog područja naselja.

3.3.1. Građevine poljoprivrede, stočarstva, akvakulture i šumarstva izvan građevinskih područja naselja

- (273.) Na području Grada Požege može se **izvan građevinskih područja naselja** na poljoprivrednom zemljištu planirati izgradnja gospodarskih građevina u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti i to:
- gospodarski sklopovi (obiteljska poljoprivredna gospodarstva):
  - gospodarske građevine za potrebe biljne i stočarske proizvodnje,
  - građevine za uzgoj životinja (tovilišta),
  - ribnjaci za uzgoj riba,
  - spremišta u vinogradima (klijeti) i spremišta voća u voćnjacima, ostave za alat, oruđe, kultivatore, spremišta drva u šumama i sl.
- (274.) Dopustivu izgradnju građevina izvan građevinskog područja, u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti, moguće je dozvoliti na posjedu primjerene veličine, a za stočarsku i peradarsku proizvodnju iznad minimalnog broja uvjetnih grla. Pod pojmom “posjed” podrazumijeva se jedna ili više zemljišnih katastarskih čestica koje međusobno čine jednu prostornu cjelinu.
- (275.) Veličina posjeda na kojem je moguća izgradnja građevina izvan građevinskog područja u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti, ovisno o vrsti i intenzitetu poljoprivredne djelatnosti, treba biti:
- (276.) *Primjerena veličina posjeda na kojem je moguća izgradnja građevina izvan građevinskog područja u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti, utvrđuje se ovisno o vrsti i intenzitetu poljoprivredne djelatnosti prema sljedećim osnovnim preporukama:*
- građevine za intenzivnu ratarsku djelatnost na posjedu minimalne veličine od 15 ha,
  - građevine za uzgoj voća i povrća na posjedu minimalne veličine od 5 ha,
  - građevine za uzgoj povrća na posjedu minimalne veličine od 3 ha,
  - građevine za uzgoj vinove loze na posjedu minimalne veličine od 4 ha,
  - građevine za uzgoj cvijeća na posjedu minimalne veličine od 1 ha.
- (277.) Uvjet smještaja spremišta u vinogradima (klijeti), spremišta voća u voćnjacima, ostava za alat, oruđe, kultivatore, spremišta drva u šumama i sl. na posjedima manjim od navedenih u prethodnom stavku je da se ista grade kao prizemnice s mogućnošću gradnje podruma i krovništa bez nadozida te da njihova građevinska bruto površina prizemlja ne prelazi veličine predviđene ovim Odredbama.
- (278.) Građevine koje se mogu ili moraju graditi izvan građevinskog područja naselja trebaju se locirati, projektirati, izvoditi i koristiti na način da ne ometaju poljoprivrednu i šumsku proizvodnju te korištenje drugih građevina izvan građevinskog područja naselja kao i da ne ugrožavaju vrijednosti čovjekove okoline, naročito krajobraza.

- (279.) Gospodarske građevine u funkciji uzgoja riba mogu se graditi izvan građevinskog područja naselja u skladu s ovim Odredbama i u zonama označenim za ribogojilišta, kao i u zonama građevinskog područja naselja.

Pojedinačne gospodarske građevine

- (280.) Pojedinačnim gospodarskim građevinama koje se mogu graditi izvan građevinskog područja u smislu ove odluke smatraju se:

- klijeti u vinogradima,
- spremišta voća u voćnjacima,
- staklenici i plastenici
- ostave za alat, spremišta drva u šumama.
- tovišta stoke.

Klijet se može graditi u vinogradu pod uvjetom da njegova površina nije manja od 1.000 m².

Ako se diže novi vinograd, na zemljištu nepogodnom za uzgoj vinograda kao što je zona proljetnih mrazeva, nedovoljnog osunčanja, prevelikog nagiba, lošeg sastava tla i sl., takav vinograd ne može biti osnova za izgradnju klijeti.

- (281.) Građevinska bruto površina podruma i prizemlja klijeti ne može biti veća od 70 m² kada se gradi u vinogradu minimalne površine od 1.000 m².

Građevinska bruto površina može se uvećati za 20 m² za svakih daljnjih 1.000 m² vinograda.

Dio razvijene građevinske bruto površine koja se uređuje za sklanjanje ljudi ne može biti veća od 30 m².

Spremište voća može se graditi samo u već podignutim voćnjacima čija površina nije manja od 2.000 m².

Uvjeti za klijeti odnose se i na spremišta voća.

Staklenici i plastenici se kao privremene građevine postavljaju na poljoprivredno zemljište na način da ne ometaju poljoprivrednu proizvodnju na susjednim česticama.

- (282.) Poljoprivredno zemljište koje je služilo kao osnova za utvrđivanje lokacijske dozvole za klijeti u vinogradima i spremišta voća u voćnjacima ne može se parcelirati na manje dijelove. Parcelacija poljoprivrednog zemljišta vršit će se u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu. Poljoprivredno zemljište na kojem postoje pojedinačne gospodarske građevine, čija je veličina i vrsta takova da to zemljište u smislu ovih Odredbi ne bi bilo dovoljno veliko za izgradnju dvaju gospodarskih građevina, ne može se parcelirati u manje dijelove, bez obzira u koje vrijeme i po kojoj osnovi je ta građevina podignuta.

Pojedinačne gospodarske građevine ne mogu se graditi na katastarskoj čestici koja nema direktni pristup s javne prometne površine.

Ako na određenom poljoprivrednom zemljištu postoje uvjeti za gradnju pojedinačne gospodarske građevine, lokacijska dozvola za gradnju takove građevine se ne može utvrditi, ako je to zemljište nepodesno za gradnju u smislu faktora ograničenja.

Etažna visina pojedinačne gospodarske građevine je: prizemlje s mogućnošću izvedbe podruma i krovšta bez nadozida.

Oblikovanje pojedinačnih gospodarskih građevina mora biti u skladu s lokalnim tradicijama u gradnji ove vrste građevina i to naročito:

- temelj prizemlja odnosno kota gornjeg ruba stropne konstrukcije podruma ne smije biti viša od 80 cm od kote konačno zaravnatog terena na njegovom višem dijelu,
- kota definitivno zaravnatog terena ne smije biti niža od 15 cm od gornje kote temelja podruma na najnižem dijelu,
- svijetla visina prizemlja ne može biti viša od 2,60 m,
- krov mora biti dvostrešan između 30° i 45° nagiba i ne može se izvesti kosi krov strmijeg nagiba ("alpski") ili ravni krov,
- krovšte se na stropnu konstrukciju postavlja direktno bez nadozida.

Na terenu s nagibom duža strana ovakve građevine mora biti položena paralelno sa slojnicama.

Pojedinačne gospodarske građevine moraju se locirati niže od sljemena brežuljka najmanje toliko, da se ne ocrtavaju na njihovoj silueti.

- (283.) U slučaju kada se klijet odnosno spremište voća lociraju u blizini sjeverne granice građevne čestice do susjednog vinograda udaljenost klijeti od te granice ne može biti manja od srednje visine vijenca, ali ne manja od 3 m. Udaljenost klijeti do susjednih granica ne može biti manja od 1 m. Izuzetno, kada susjedi sporazumno zatraže lokacijsku dozvolu za gradnju klijeti na poluugrađeni način, građevina se može graditi na susjednoj granici. Međusobna udaljenost građevina ne može biti manja od 3 m.
- (284.) Tovilišta stoke i peradi za uzgoj iznad 50 grla mogu se graditi isključivo izvan građevinskog područja. Uz građevine na usamljenim izgrađenim česticama mogu se graditi tovilistiha stoke i peradarnici pod uvjetom da su propisno udaljeni od javnih, stambenih i ostalih dijelova građevinskog područja. Ova odredba može se primjenjivati i na slučaj kada se radi o dvije izgrađene građevne čestice i kad oba vlasnika zajednički zatraže lokacijsku dozvolu za izgradnju tovilistiha stoke odnosno peradarnika. Udaljenost tovilistiha stoke, odnosno peradarnika ne može biti manja od 30 m od stambene građevine odnosno bunara. Ove građevine, bez obzira na ispunjavanje uvjeta iz ove točke, na određenom zemljištu neće se moći graditi ako to zemljište nije pogodno za izgradnju u smislu faktora navedenih ograničenja. Građevine za industrijski tov stoke i peradi moraju se graditi na ocjeditom terenu na kojem je visina podzemne vode najmanje 1,00 m ispod dna temelja, a s obzirom na dominantne vjetrove, moraju se nalaziti niz vjetar. Građevine moraju biti tako locirane da im se u slučaju požara može prići sa svih strana i da je onemogućeno brzo širenje požara. Građevine se moraju graditi od čvrstog građevnog materijala (beton, opeka, drvo i dr.). Temelji građevine moraju biti nepropusni za vlagu i izvedeni 50 cm iznad površine tla, a zidovi do visine 1,5 m moraju biti presvučeni tankim slojem cementnog morta i zaglađeni. Prijelaz zida u pod mora se izvesti zaobljeno radi lakšeg čišćenja i održavanja prostora u kojem borave životinje. Strop mora biti izoliran kako ne bi dolazilo do kondenzacije vlage. Pod mora biti trajan, topao, nepropustan, ne smije biti sklizav i mora omogućiti brzo oticanje vode. Nagib poda staje mora iznositi najmanje 1 cm na 1 m dužine i biti izveden prema kanalu za oticanje mokraće. Kanali za oticanje mokraće u građevini mogu biti otvoreni ili zatvoreni moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala, imati plitko dno, a stjenke kanala moraju biti glatkih površina. Ukoliko se kanali izvode kao otvoreni, moraju imati zaobljene rubove, a ako su zatvoreni, moraju biti četverokutnog oblika. Zatvoreni kanali moraju imati pokrov izveden od daske ili pomičnih željeznih rešetaka. Nagib kanala za oticanje mokraće prema glavnom sabirnom kanalu i gnojničnoj jami mora iznositi najmanje 1%.
- (285.) Za prikupljanje gnoja i gnojnica tovnih životinja mora se izgraditi gnojnična jama određenog kapaciteta ovisne o broju tovnih životinja. Gnojnična jama mora biti u cijelosti betonirana i imati betonski pokrov sa ozračnicama i otvorom za pražnjenje. Pražnjenje gnojničnih jama smije se vršiti samo vakuum cisternom. Gnojnične jame moraju biti locirane uz tovilistiha i po mogućnosti niz dominantan vjetar. U tovilistihu stoke i peradi mora biti osigurano dovoljno higijenski ispravne vode u količini 20-30 l/dan po tovljeniku, odnosno 40-50 l/dan po grlu krupne stoke. Vodoopskrbna građevina za potrebe tovilistiha mora biti izvedena u skladu sa sanitarnim propisima i locirana uzvodno od stočnih nastambi. Uz vodotoke, osim nizinskih, mogu se urediti površine za uzgoj posebnih životinjskih vrsta (nutrije i sl.), u skladu s posebnim vodoprivrednim i sanitarnim uvjetima, na način da se ne ometaju susjedni korisnici prostora. Za utvrđivanje lokacijske dozvole investitor je dužan prethodno izraditi arhitektonsko-urbanističko rješenje uređenja ovih površina. Tovilišta stoke i peradarnici te površine za uzgoj posebnih životinjskih vrsta ne mogu se graditi ni u kom slučaju unutar zone značajnog krajobraza.

- (286.) Minimalni broj uvjetnih grla temeljem kojeg se može dozvoliti izgradnja građevina za uzgoj stoke iznosi 10 uvjetnih grla.

Uvjetnim grlom podrazumijeva se grlo težine 500 kg i obilježava koeficijentom 1.

Sve vrste stoke svode se na uvjetna grla primjenom sljedećih koeficijenata:

ODREĐIVANJE VRIJEDNOSTI UVJETNIH GRLA

vrsta stoke	težina u kg	uvjetno grlo	broj grla	vrsta stoke	težina u kg	uvjetno grlo	broj grla
- Kobile i ždrebice	500	1,00	10	- Prasad do 2 mjeseca	10	0,02	500
- Pastusi i kastrati za rad	600	1,20	8	- Prasad od 2-6 mjeseci	40	0,08	125
- Ždrebac i omad	300	0,60	16	- Prasad starija od 6 mjeseci	80	0,16	63
- Krave i steone junice	500	1,00	10	- Krmače i sprasne nazimice	150	0,30	33
- Telad do 6 mjeseci	150	0,30	33	- Nerasti za priplod	200	0,40	25
- Junad 6-12 mjeseci	250	0,50	20	- Svinje u tovu	110	0,22	45
- Junad iznad 1-2 godine	400	0,80	13	- Janjad	20	0,04	250
- Junad iznad 2 godine	450	0,90	11	- Ovce za priplod	50	0,10	100
- Bikovi za priplod	900	1,80	6	- Ovnovi i jalove ovce	60	0,12	83
- Volovi	600	1,20	8	- Perad	3	0,006	1666

- (287.) *Farme i građevine (gospodarske zgrade) namijenjene obavljanju intenzivne poljoprivredne djelatnosti:*

Farme su funkcionalno povezana grupa zgrada s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem.

Minimalna površina poljoprivrednog zemljišta temeljem koje se može osnovati farma (ovisno o djelatnosti) ne može biti manja od 3 ha u funkcionalnoj cjelini, a poljoprivredno zemljište ne može se parcelirati na manje dijelove.

- (288.) *Programom o namjeravanim ulaganjima temeljem kojeg se može dozvoliti gradnja potrebno je minimalno prikazati:*

- *površinu poljoprivrednog zemljišta predviđenu za korištenje,*
- *vrste poljoprivredne proizvodnje koje će se organizirati na zemljištu,*
- *broj i okvirna veličina potrebnih građevina s predviđenim razmještajem ovisno o vrsti i količini namjeravane poljoprivredne proizvodnje i obrade,*
- *pristup na javne ceste,*
- *potreba za prometnom i komunalnom infrastrukturom,*
- *moguću turističku ponudu seljačkog domaćinstva (seoski turizam), ako se predviđa,*
- *mjere zaštite okoliša.*

- (289.) *Gospodarske zgrade za obavljanje intenzivne ratarske djelatnosti smještavaju se na udaljenosti od najmanje 100 m od građevinskog područja naselja.*

Gospodarske zgrade za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju moraju biti odgovarajuće udaljene od građevinskih područja da se spriječe negativni utjecaji (buka i neugodni mirisi).

Preporučuje se da udaljenosti od građevinskih područja, državnih i županijskih cesta ne budu manje od navedenih:

Vrsta i broj stoke				Udaljenost od		
odraslih goveda	tovnih teladi i junadi	tovnih svinja, krmača ili prasadi	peradi	od grad. područja (m)	od državne ceste (m)	od županijske ceste (m)
50	170	250	12.500	100	100	50
50-350	170-750	250-750	12.500-15.000	300	150	100
350-1300	750-1200	750-2000	> 15.000	400	200	150
> 1300	> 1200	> 2000		500	300	200

Minimalne udaljenosti gospodarskih zgrada namijenjenih intenzivnoj poljoprivrednoj djelatnosti od ruba zemljišnog pojasa razvrstanih javnih cesta iznose:

- *100 m od državnih,*
- *50 m od županijskih i*
- *30 m od lokalnih cesta.*

Zgrade koje se mogu graditi u sklopu farme su:

- *stambene za potrebe stanovanja vlasnika ili korisnika farme i uposlenih djelatnika na farmi,*
- *gospodarske za potrebe biljne i stočarske proizvodnje na farmi,*
- *poslovno-turističke za potrebe seoskog turizma,*

- proizvodno-obrtničke za potrebe prerade, skladištenja i pakiranja poljoprivrednih proizvoda proizvedenih pretežito na farmi (dozvoljava se gradnja kapaciteta za osnovnu doradu ili preradu u funkciji osnovne proizvodnje). Minimalni kapacitet osnovne proizvodnje uz koji se može odobriti izgradnja primarne dorade ili prerade (klaonica, hladnjača, mješaonica stočne hrane i sličnih građevina) iznosi 100 uvjetnih grla, a maksimalni kapacitet građevine primarne dorade i prerade jednak je maksimalnom kapacitetu osnovne proizvodnje.

Građevine farme ne mogu se graditi na katastarskoj čestici koja nema osiguran pristup s javne ceste, na područjima vrijednog krajobraza, zaštićenim područjima prirode i na područjima vodozaštitnih zona.

Odredba o minimalnoj udaljenosti od građevinskog područja ne odnosi se na staklenike i plastenike.

- (290.) *Na površinama jednakim ili većim od gore navedenih za voćnjake, vinograde i povrtnjake koji su formirani kao obiteljska gospodarstva, moguće je planirati izgradnju stambenih i gospodarskih građevina za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma, ali sve u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti. Građevinska bruto površina stambene građevine može iznositi najviše 20% od bruto tlocrtno površine izgrađenih zatvorenih gospodarskih građevina.*

Na površinama namijenjenim specijaliziranim gospodarstvima moguće je izgraditi građevine unutar koje su smješteni svi potrebni i mogući sadržaji (prerada, vinarija, degustacijsko-enološki sadržaj, građevine za čuvanje i skladištenje proizvoda).

- (291.) Lokacijskom dozvolom za izgradnju točilišta trebaju se utvrditi uvjeti:

- za opskrbu vodom,
- za djelotvorno pročišćavanje otpadnih voda i mjere za zaštitu čovjekovog okoliša,
- za prostor za boravak ljudi,
- za sadnju zaštitnog drveća.

- (292.) *Prostornim planom utvrđene su postojeće ribnjačarske površine.*

Izgradnja novih ribnjaka i pratećih građevina za uzgoj ribe moguća je isključivo na zemljištu katastarskih kultura močvara, trstika, te na napuštenim koritima i rukavcima rijeka.

Na ostalom poljoprivrednom zemljištu, izuzev zemljišta koje se ne može prenamijeniti, izgradnja ribnjaka moguća je samo uz posebne dozvole i elaborate o ekonomskoj opravdanosti.

Ribnjak mora biti u svezi s protočnom vodom odgovarajuće kvalitete koje mora biti dovoljno za sve potrebe ribnjaka u svim fazama uzgoja riba.

Minimalna površina ribnjaka za uzgoj mlađi je 3 ha, za uzgoj konzumne ribe je 5 ha, uz uvjet da se ta površina koristiti isključivo za uzgoj ribe.

Maksimalni iskop za ribnjak je iskop na dubinu do 2,5 m. Udaljenost ribnjaka od susjednih čestica mora biti takva da ne utječe na vodni režim susjednog obradivog zemljišta, a ovisno o strukturi tla.

3.3.2. Građevine poljoprivrede, stočarstva, akvakulture i šumarstva unutar građevinskih područja naselja

- (293.) Za potrebe voćnjaka, vinograda, cvjetnjaka, povrtnjaka i sl. pomoćna građevina može biti prislonjena na stambenu uz uvjet da je prislanjajući zid izgrađen od vatrootpornog materijala; u protivnom ova udaljenost ne može biti manja od 5,0 m.
- (294.) Gradnja građevina za ratarsku djelatnost i uzgoj stoke s izvorom zagađenja u seoskom domaćinstvu za individualne potrebe unutar građevinskih područja naselja dozvoljava se do 50 uvjetnih grla.
- (295.) Udaljenost gospodarskih građevina s izvorima zagađenja ne može biti manja od 20,0 m od regulacijske linije ceste, a od stambenih i manjih poslovnih građevina ne može biti manja od 15,0 m.
- (296.) Udaljenost gnojišta i gospodarskih građevina u kojima se sprema sijeno ili slama ili su izgrađeni od drveta mora iznositi od granice susjedne građevne čestice najmanje 5,0 m, a od stambenih i poslovnih građevina min. 15,0 m.
- (297.) Udaljenost od susjedne granice građevne čestice može biti i manja ukoliko se gnojište izradi kao nepropusno, a zidovi gospodarskih građevina izrade od vatrootpornog materijala.

- (298.) Udaljenost gnojišta i gospodarskih građevina od građevina za snabdijevanje vodom (bunari, izvori, cisterne i sl.) ne može biti manja od 20,0 m.
- (299.) Udaljenost pčelinjaka od stambene i poslovne građevine te gospodarske građevine sa stokom ne može biti manja od 10,0 m.
- (300.) Udaljenost pčelinjaka ne može biti manja od 15,0 m od regulacijske linije, a 5,0 m od granice susjedne građevne čestice ako su letišta okrenuta prema toj strani a 3,0 m ako su okrenuta u suprotnom smjeru.
- (301.) Gospodarske građevine moraju imati zidove izvedene od vatrostalnog materijala, a ako se grade uz granicu susjedne građevne čestice moraju imati protupožarni zid. Protupožarni zid je zid minimalne otpornosti na požar od 90 minuta koji presijeca objekt od temelja do krova i na krovu završava s nadvišenjem od najmanje 50 cm iznad krova, ili s konzolom ispod krova širine najmanje 1 m lijevo i desno od požarnog zida iste otpornosti na požar kao i požarni zid.
- (302.) Zidovi staje moraju se graditi od negorivog materijala, dok se svinjci i peradarnici, kao i staje za ovce, koze i kuniće mogu podizati od drvene građe. Pod u staji i svinjcu mora biti nepropustan za tekućinu i mora imati rigole za odvodnju osoke u gnojišnu jamu.
- (303.) Dno i stijene gnojišta do visine 50,0 cm iznad terena moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala. Sva tekućina iz staja, svinjaca i gnojišta mora se odvesti u jame ili silose za osoku i ne smije se razlijevati po okolnom terenu.
- (304.) Jame i silosi za osoku moraju imati siguran i nepropustan pokrov, te otvore za čišćenje i zračenje. U pogledu udaljenosti od ostalih građevina i naprava vrijede za jame i silose za osoku jednaki propisi kao za gnojišta.

3.4. Eksploatacija mineralnih sirovina

- (305.) Određivanju novih lokacija za eksploataciju mineralnih sirovina moći će se prići tek nakon izrađene i po predstavničkom tijelu Požeško-slavonske županije prihvaćene Studije društveno-gospodarskog značaja, potreba i opravdanosti eksploatacije mineralnih sirovina na prostoru cijele Županije tj. Geološko-rudarske studije Požeško-slavonske županije.
- (306.) *Eksploatacija mineralnih sirovina vezana je na iskorištenje prirodnih resursa i te se djelatnosti smještavaju uz ležišta sirovina. Iskorištavanje geotermalne vode i mineralnih sirovina (treset, metali, nemetali, kamen) vezana je na područja na kojima se utvrdi stupanj potencijalnosti pojedinih struktura u podzemlju koji sadrže ekonomski iskoristive količine.*
- (307.) *Postojeća eksploatacijska polja moguće je koristiti (proširivati) uz uvjete propisane zakonom i prostorno-planskom dokumentacijom, a dijelove i cjeline koji se napuštaju i zatvaraju potrebno je sanirati, revitalizirati ili prenamijeniti u skladu s izrađenom dokumentacijom na načelima zaštite okoliša. Postojeća eksploatacijska polja u građevinskim područjima ne mogu se proširivati na dijelove namijenjene za razvoj naselja. Sve zahvate izvoditi po najvišim ekološkim kriterijima zaštite.*
- (308.) *Napuštena eksploatacijska polja koja trenutno nisu u iskorištavanju ili u postupku pokretanja ponovnog iskorištavanja nužno je sanirati.*
- (309.) *Sanacija mora obuhvatiti osiguranje stabilnosti kosina i okolnog terena eksploatacijskih polja, te ozelenjavanje ili neki drugi postupak uklapanja u okoliš i prenamjenu u površine druge namjene (šume, livade i sl.).*
- (310.) *Zabranjeno je istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina u zaštićenim dijelovima prirode i onim predloženim/evidentiranim za zaštitu prema bilo kojem osnovu i njihovom neposrednom okruženju i blizini.*

Izuzetno, u slučaju postojećih istražnih prostora i eksploatacijskih polja kao i slučaju postojanja mineralnih sirovina od većeg interesa moguće je dopustiti istražne i eksploatacijske radove na zaštićenom području sukladno važećim zakonskim odredbama.

(311.) *Istražni prostori i eksploatacijska polja za iskorištavanje mineralnih sirovina određuju se na osnovi donesene stručne podloge/studije (Geološko-rudarska studija Požeško-slavonske županije), a na temelju kriterija:*

- 1. istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina ne može se obavljati na mjestima i na način koji ugrožava podzemne vode,*
- 2. ne smiju se ugrožavati krajobrazne vrijednosti područja, a posebice:*
  - a. područja s karakterističnim uzorcima naselja,*
  - b. područja uz naselja,*
  - c. područja s naglašenim značenjem kulturnih krajolika (tradicionalni oblici poljodjelstva, voćnjaci i vinogradi itd.),*
  - d. područja izuzetnih, svojstvenih vizualnih oblika s velikom raznolikošću prirodnih i kulturnih elemenata te značajnih vizura,*
  - e. područja većeg značenja za zaštitu prirode (prirodni vodotoci, šume itd.),*
  - f. područja prirodnih biotopa (posebna staništa itd.),*
- 3. nije dopuštena istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina u/na područjima predloženim / evidentiranim za zaštitu prema bilo kojoj osnovi i njihovom neposrednom okruženju/blizini,*
- 4. nije dozvoljeno istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina na prostoru na kojem se nalaze gradska naselja, javne prometnice, vodoprivredni objekti i uređaji, vojni objekti, spomenici kulture, posebno zaštićeni objekti prirode i groblja, na prostorima iznad i ispod elektroenergetskih vodova i postrojenja, te na prostoru gdje se nalaze drugi objekti od općeg značenja određeni posebnim propisima,*
- 5. nije dozvoljeno istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina na prostoru ispod zgrada koje se nalaze izvan gradskih naselja i na prostoru do 40 metara oko tih zgrada, te na prostoru koji obuhvaća dvorište i vrtove izvan gradskih naselja, bez suglasnosti vlasnika,*
- 6. lokacija za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina mora biti na sigurnoj udaljenosti od ugostiteljsko-turističkih i sportsko-rekreativnih područja,*
- 7. izuzetno, u slučaju postojećih istražnih prostora i eksploatacijskih polja kao i slučaju postojanja mineralnih sirovina od većeg interesa moguće je dopustiti istražne i eksploatacijske radove na zaštićenom području sukladno važećim zakonskim odredbama,*
- 8. transport sirovine predvidjeti izvan područja naselja,*
- 9. na postojećim istražnim prostorima na kojima se utvrde količine pojedinih struktura u podzemlju za koje je ekonomski opravdano iskorištavanje moguće je, uz uvjete propisane zakonom, započeti eksploataciju.*

(312.) *Svako eksploatacijsko polje mora imati definiran postupak sanacije u tijeku eksploatacije polja i po njegovom zatvaranju, a sanacija devastiranog područja istraživanja i iskorištavanja mineralnih sirovina mora, sukladno Zakonu, biti sastavni dio projektnog rješenja na osnovi kojeg je dodijeljena rudarska koncesija za izvođenje rudarskih radova.*

Skladišta eksplozivnih materijala potrebnih za miniranje moraju biti smještena na sigurnoj udaljenosti od naselja i infrastrukturnih koridora.

(313.) *Ovim Planom predložena je jedna lokacija uz naselje Laze Prnjavor izvan područja predloženog za zaštitu u kategoriji značajnog krajobraza kao rezervirana površina za istražni prostor mineralnih sirovina nakon donošenja Geološko-rudarske studije Požeško-slavonske županije.*

Po prestanku istražnih radova i eventualne eksploatacije mineralnih sirovina određuje se da namjena ovog prostora bude zona rekreacije u prirodi.

Za sanaciju nakon eksploatacije obavezna je izrada Detaljnog plana uređenja.

4. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

- (314.) Planom nisu posebno izdvojene površine za društvene djelatnosti, da se ne bi ograničila izgradnja u pogledu izbora lokacije. Građevine za društvene djelatnosti mogu se graditi **unutar granica građevinskih područja naselja** na posebnoj građevnoj čestici kao glavne građevine ili na čestici sa stambenom, stambeno-poslovnom ili poslovnom građevinom kao glavnom građevinom, u sklopu glavne građevine druge namjene ili u posebnoj građevini, uz uvjet da se poštuje izgrađenost građevne čestice i katnost propisana za stambene građevine.
- (315.) Parkiralište za automobile uredit će se prvenstveno na građevnoj čestici prema kriterijima iz odredbi ovog plana - normativa za zadovoljenje potreba za parkiranjem. Iznimno se detaljnijom planskom dokumentacijom može predvidjeti da se dio potrebnih parkirališno-garažnih mjesta može zadovoljiti na javnom parkiralištu ili u javnoj garaži.
- (316.) Treba težiti izgradnji koja predstavlja arhitekturu sa skladnom i logičnom postavom u odnosu na ulicu, okolnu izgradnju i reljef.
- (317.) Moguća je gradnja građevina sa sadržajima kulture, socijalne i zdravstvene zaštite, vjerskih građevina, dvorana za sport, komunalnih građevina, dječjih vrtića, osnovnih škola i ostalih obrazovnih ustanova, posebne namjene.
- (318.) U postojećim građevinama društvene djelatnosti u pravilu se može zadržati postojeća društvena djelatnost.
- (319.) Prenamjena jedne u drugu društvenu djelatnost je moguća.
- (320.) Zdravstvo
Građevine zdravstvene djelatnosti razmjestiti u prostoru prema sljedećim uvjetima:
- *Građevine primarne zdravstvene zaštite obavezno je planirati u svim sjedištima Gradova pa tako i u Požegi.*
  - *Pod primarnom zdravstvenom zaštitom podrazumijevaju se djelatnosti opće medicine, zdravstvene zaštite, stomatološke zaštite, hitne medicinske pomoći i školske medicine.*
  - *Pod sekundarnom zdravstvenom zaštitom podrazumijevaju se djelatnosti opće i specijalizirane bolnice.*
  - *Zdravstvene građevine mogu se graditi i izvan građevinskih područja na lokacijama koje pružaju prirodne pogodnosti za njihov razvitak (termalni izvori, područja kvalitetnog zraka i sl.).*
- (321.) *Kultura*
Minimalni sadržaji za potrebe odvijanja kulturnih aktivnosti su sljedeći:
- *kazalište,*
  - *knjižnica i čitaonica,*
  - *kino,*
  - *muzeji, galerije, zbirke,*
  - *otvoreno ili pučko učilište.*
- (322.) *Vjerske zajednice*
Unutar prostora za potrebe vjerskih zajednica moguće je predvidjeti građevine za obavljanje vjerskih obreda, osnivanje vrtića, škola, učilišta, drugih zavoda, socijalnih i dobrotvornih ustanova te stambenih i drugih pratećih sadržaja uz iste.

4.1. Uvjeti uređenja i gradnje sportsko-rekreacijskih građevina

- (323.) *Pod rekreacijskim građevinama podrazumijevaju se građevine u kojima se odvijaju djelatnosti koje su funkcionalno vezane za specifična prirodna područja kao što su područja za rekreaciju: prirodni resursi, konfiguracija terena, ljepota krajobraza.*
- (324.) Površine unutar kojih se uređuju otvorena i natkrivena igrališta i druga oprema za sport označene su na kartografskim prikazima oznakom zone R.

- Na tim se površinama moraju urediti pristupni putevi, pješačke staze, nadstrešnice, slobodne zelene površine.
- Graditi se mogu građevine u funkciji sporta na otvorenom, tj. kao prateći sadržaji: svlačionice, sanitarni čvor, manji ugostiteljski prostor i sl. i to kao građevine najviše do 5 % površine zemljišta, visine jedne do dvije nadzemne etaže s mogućom izgradnjom podruma.
- Zatvoreni sportski tereni mogu se graditi kao dvorane u zonama sporta i rekreacije (R) i kao dvorane za škole.

Podrum može biti izdignut iznad kote uređenog terena max. 1,0 m., a nadozid na potkrovlju max. visine do 1,2 m. Visinu građevine od kote uređenog terena do vijenca max. 6,0 m. Udaljenost građevne linije od regulacijske linije ulice određuje se min. 8,0 m.

Udaljenost građevine od susjedne građevne čestice min. 5,0 m.

Oblikovanje građevine uklopiti u okoliš.

U građevinskom području sporta i rekreacije parkiralište treba riješiti na građevnim česticama, a dimenzionirati ih u skladu s normativima iz ovog plana, osim iznimno ako se detaljnom planskom dokumentacijom predvidi da se dio potrebnih parkirališno-garažnih mjesta može zadovoljiti na javnom parkiralištu ili u javnoj garaži.

(325.) *Predviđene su potrebe sporta koje obuhvaćaju:*

- *sport djece i mladeži u procesu odgoja i obrazovanja,*
- *natjecateljski sport,*
- *sportsku rekreaciju građana do najstarije dobi,*
- *kineziterapija i sport osoba oštećenog zdravlja i osoba s psihofizičkim smetnjama u razvoju.*

(326.) Na lokacijama predloženim za turističko-rekreacijske zone Vučjak, Glogovac i Orljava ne predviđa se gradnja građevina već isključivo hortikulturno uređenje krajobraza uz mogućnost gradnje pristupnih puteva, pješačkih staza i urbane opreme.

5. UVJETI UTVRĐIVANJA KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

5.1. Prometni sustav

(327.) Koridori cestovne mreže namijenjeni su za izgradnju cesta i cestovnih građevina, prometnih površina pješačkog, biciklističkog i javnog prometa, građevina namijenjenih pružanju prometnih usluga (benzinske postaje, moteli, praonice vozila), te ostalih infrastrukturnih objekata i zaštitnog zelenila, a u skladu s uvjetima i propisima Zakona o javnim cestama. Najmanja širina kolnika za državne i županijske ceste mora biti 7,0 m, a za lokalne ulice 6,0 m. Nerazvrstane prometnice trebaju imati širinu kolnika od 6,0 m (iznimno 5,50 m). Kada su prometnice planirane kao jednosmjerne minimalna širina koridora iznosi 4,5 m.

(328.) Kod izdavanja lokacijskih dozvola za građenje građevina i komunalnih instalacija mora se zatražiti uvjete Uprave za ceste (HC ili ŽC) za gradnju na čestici i zaštitnom pojasu državnih i županijskih cesta.

(329.) Zaštitni pojas (članak 37. Zakona o javnim cestama, NN 180/04) mjeri se od vanjskog ruba zemljišnog pojasa tako da je, u pravilu, širok sa svake strane za:

- ceste namijenjene isključivo za promet motornih vozila ili brze ceste ..... 35 m
- državne ceste ..... 25 m
- županijske ceste ..... 15 m
- lokalne ceste ..... 10 m

(330.) U blizini raskrižja dviju javnih cesta u razini poželjno je proširenje kolnika (a time i minimalnog koridora) za traku za skretače. Prometnice po kojima se odvija javni autobusni promet moraju imati ugibališta za autobuse i nadstrešnice.

(331.) Pješački hodnici u građevinskom području naselja trebaju biti izvedeni obostrano min $\text{š} = 1,20 \text{ m}$, a biciklistička staza za jednosmjerni promet 1,0 m, odnosno 1,6 m za dvosmjerni promet.

Pristupni put do građevne čestice smatra se put min. $\text{š} = 3,0 \text{ m}$, max. dužine 50,0 m.

- (332.) Gradnja benzinskih postaja s pratećim sadržajima (ugostiteljski, trgovački, servisni, smještajni i drugi sadržaji u funkciji tranzitnog prometa i turizma) moguća je uz koridore javnih kategoriziranih cesta. Pojas u kome se ovi sadržaji mogu realizirati je 150,0 m od osi ceste obostrano, unutar i izvan građevinskog područja.
Navedene građevine moraju imati osigurane površine za promet u mirovanju u okviru vlastite građevne čestice.
Gradnja navedenih sadržaja mora biti u skladu sa Zakonom o javnim cestama, Zakonom o sigurnosti prometa na cestama, te ni u kom slučaju ne smije ugroziti postojeći nivo prometne usluge.
- (333.) Uz državne ceste sve građevine moraju se graditi za svaki smjer posebno, ili mogu imati priključke na državnu cestu koji ne ugrožavaju sigurnost nivoa usluge državne ceste, što se mora dokazati odgovarajućim prometnim projektom.
- (334.) Izgradnjom i eksploatacijom pratećih uslužnih građevina nabrojanih u prethodnoj odredbi (benzinske postaje, praonice vozila, servisi, moteli i sl.) ne smije se ugroziti sigurnost prometa na cesti, niti sniziti nivo usluge i kapacitet ceste.
- (335.) Na svakom cestovnom križanju u nivou, nije dozvoljena sadnja drveća niti bilo kakva izgradnja na visini iznad 1,0 m od kolnika u zoni trokuta preglednosti križanja.
- (336.) Planom su određeni sljedeći normativi za zadovoljenje potreba za parkiranjem, u skladu s namjenom građevina odnosno planiranog sadržaja:
- obiteljska stambena izgradnja parkirališne potrebe (1 PGM/1 stan) rješava na vlastitoj čestici;
  - za višestambene građevine 1 parkirališno-garažno mjesta (PGM / 1 stan) na čestici ili u blizini na javnoj prometnoj površini;
  - administrativni sadržaji: 1 PGM na 75 m² btto površine; (12 PGM/1000 m² btto)
  - trgovački sadržaji: 1 PGM na 50 m² btto površine; (20 PGM/1000 m² btto)
  - robna kuća: 1 PGM na 40 m² btto površine; (25 PGM/1000 m² btto)
  - industrija i skladište: 1 PGM na 5 zaposlenih;
  - obrt i servisi: 1 PGM na 3 zaposlena;
  - sportski tereni i dvorane: 1 PGM na 20 sjedala,
1 PGM za autobus na svakih 500 sjedala
  - ugostiteljstvo: 1 PGM na 1 stol;
  - sportski tereni: 1 PGM na 20 sjedala;
  - škole i dječje ustanove: 1 PGM po učionici odnosno grupi djece;
  - zdravstveni sadržaji: 1 PGM na 40 m² btto površine (25 PGM/1000 m² btto);
  - hoteli: 1 PGM na 2 sobe min.;
  - kina: 1 PGM na 20 sjedala.
- (337.) Za višestambene zgrade mora se osigurati minimalan broj parkirališnih mjesta prema normativu: 1 stan = 1 parkirališno mjesto na vlastitoj čestici ili u blizini na javnoj prometnoj površini.
Niska stambena izgradnja mora zadovoljavati parkirališno-garažne potrebe na vlastitoj čestici.
Javne, društvene, gospodarske, sportsko-rekreacijske i ostale namjene potrebna parkirališno-garažna mjesta trebaju zadovoljiti na vlastitoj čestici, osim iznimno ako se detaljnom planskom dokumentacijom predvidi da se dio potrebnih parkirališno-garažnih mjesta može zadovoljiti na javnom parkiralištu ili u javnoj garaži.
- (338.) Širina regulacijskih profila cesta - ulica unutar građevinskog područja mora osigurati izgradnju svih prometnih površina u skladu s rangom i funkcijom ceste u naselju, te mora osigurati kvalitetnu odvodnju oborinskih voda.
U okviru kategorija pristupnih (stambenih) ulica koje su u funkciji pristupa do 20 stambenih građevina u slučaju otežanih terenskih uvjeta, ili ograničenja već postojećom izgradnjom mogu se navedene ulice urediti kao kolno-pješačke min. širine 5,5 m.
Biciklističke staze ili trake mogu se izvoditi min. širine 1,5 m uz nagib do 8%.
- (339.) Na križanju ceste i željezničke pruge u istoj razini mora se osigurati trokut preglednosti u skladu s postojećim zakonom i pravilnikom.

- (340.) U koridoru željezničkih pruga van građevinskog područja i u građevinskom području naselja može se dograđivati postojeću građevinu željezničke postaje ili graditi novu.
- (341.) Rekonstrukcija dionice korigiranjem prometno-tehničkih elemenata postojeće trase ne smatra se promjenom trase.
- (342.) Odlukom nadležnog ministarstva o razvrstavanju cesta moguće su promjene u funkcionalnom smislu (promjena kategorije) a bez posebnih izmjena i dopuna PPŽ i PPG Požege.
- (343.) Radi omogućavanja spašavanja osoba iz građevina kao i gašenja požara mora se predvidjeti vatrogasni prilaz čija je nosivost i širina određena posebnim propisom.

5.1.1. Pošte

- (344.) U sklopu građevinskih područja omogućen je razvoj svih postojećih poštanskih ureda te gradnja novih u skladu s potrebama.

5.2. Telekomunikacijska mreža

- (345.) Pri izdavanju lokacijskih dozvola potrebno je planirane telekomunikacijske vodove predvidjeti prvenstveno kao podzemne unutar koridora prometnica, po mogućnosti u zelenom pojasu, a ako se to ne može, onda ispod nogostupa. Minimalna širina telekomunikacijskih pojasa je 1,0 m.
- (346.) Križanje trase s drugim podzemnim vodovima predvidjeti 0,5 m ispod vodova HT-a, a paralelno vođenje na minimalnom odstojanju od 1,0 m.
- (347.) Projektirati i ugrađivati treba opremu prema važećim zakonskim propisima (Pravilnik o tehničkim uvjetima gradnje i uporabe telekomunikacijske infrastrukture, Narodne novine br. 88/01.).
- (348.) Izmještanje i druge radnje vezane uz položene telekomunikacijske vodove treba vršiti samo uz suglasnost HT-a, TK Centra Požega.
- (349.) Za razvoj pokretne telefonske mreže planom je omogućena gradnja antenskih stupova, kako unutar tako i izvan građevinskih područja naselja, a u skladu s racionalnim korištenjem i zaštitom prostora. Stoga se obvezuju korisnici istih da se jedan antenski stup koristi za više korisnika gdje god je to moguće, u svrhu očuvanja prirode i okoliša.
Planira se uvođenje novih mreža i sustava pokretnih komunikacija (UMTS i sustavi sljedećih generacija), a postavljanje baznih postaja ove mreže moguće je naknadno u skladu s planovima koncesionara uz suglasnost Gradskog poglavarstva.
Za postavljanje baznih postaja u naseljima preporuča se koristiti građevine s fasadnim antenskim prihvatom ili krovnim antenskim prihvatom visine od 2 do 5 m od najviše točke objekta.
- (350.) Izgled antenskog stupa mora biti takav da se što bolje uklapa u postojeći ambijent.
U naseljima treba predvidjeti mogućnost postavljanja antenskih stupova na visoke građevine i objekte.
- (351.) Za razvoj radio-komunikacijskih sustava osigurane su mogućnosti rada postojećih i gradnja novih pretvarača i odašiljača na za to odgovarajućim lokacijama.
- (352.) Na istaknutim reljefnim točkama koje predstavljaju krajobraznu vrijednost ne mogu se postavljati antenski stupovi. Pojas hrpta Požeške gore na kojem nije dozvoljeno postavljati antenske stupove prikazan je u grafičkom prilogu.
- Postaja na lokaciji Kalvarija se zadržava u prostoru uz obaveznu promjenu boje i sadnju visokog zelenila oko stupa. U slučaju rekonstrukcije obavezno se mora izmjestiti s lokacije Kalvarija.

5.3. Plinoopskrba

- (353.) Za unapređenje sustava opskrbe plinom predviđena je izgradnja:
- magistralnog visokotlačnog plinovoda Nova Kapela-MRS Požega maksimalnog radnog tlaka 50 bara
  - visokotlačnog plinovoda MRS Požega-Češljakovci maksimalnog radnog tlaka 12 bara
  - visokotlačnog plinovoda MRS Požega-Brestovac maksimalnog radnog tlaka 12 bara
  - distribucijskih redukcijskih stanica (DRS).

- (354.) Točne trase visokotlačnih plinovoda bit će određene lokacijskim dozvolama.
- (355.) Prilikom projektiranja i izvođenja treba primjenjivati odredbe Pravilnika o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima te naftovodima i plinovodima za međunarodni transport.
- (356.) Za magistralne cjevovode obvezna je izrada Studije o utjecaju na okoliš.
- (357.) Koridor međunarodnog i magistralnog cjevovoda je širine 60 m (30 m lijevo i desno od osi cjevovoda).
- (358.) Unutar koridora od 60 m zabranjena je bilo kakva izgradnja bez suglasnosti vlasnika cjevovoda.
- (359.) U pojasu širokom 5 m s jedne i s druge strane računajući od osi cjevovoda zabranjeno je saditi biljke čije korijenje raste dublje od 1 m, odnosno za koje je potrebno obrađivanje zemljišta dublje od 0,5 m.
- (360.) Plinovodi međunarodnog i magistralnog karaktera moraju biti udaljeni od drugih građevina kod paralelnog vođenja najmanje:
- 5 m od ruba cestovnog pojasa županijskih i lokalnih cesta,
  - 10 m od ruba cestovnog pojasa državnih cesta,
  - 20 m od ruba cestovnog pojasa autoputa i željeznica,
  - 10 m od nožice nasipa reguliranog vodotoka i kanala.
- (361.) Distribucijska plinska mreža gradit će se unutar granica građevinskog područja sukladno potrebama razvoja i tehničkim mogućnostima distribucijskog sustava.
- (362.) Plinovode treba polagati u prvom podzemnom sloju unutar koridora javnih prometnih površina. Za njih je osiguran pojas širine min. 1,0 m, prije svega kao površine uz kolnike: zelenilo, pješački hodnici, biciklističke staze i sl.
- Prijelazi plinovoda ispod prometnica i vodotoka trebaju se izvoditi u zaštitnim cijevima.
- (363.) Situativno cjevovod treba biti u skladu s uvjetima za provođenje mjera zaštite od požara i eksplozije i uz poštivanje obveznih udaljenosti od drugih građevina i vrsta komunalne infrastrukture pri paralelnom vođenju i mjestima križanja s drugim vodovima.

5.4. Elektroenergetika

- (364.) Planom se predviđa mogućnost izgradnje malih hidroelektrana na rijeci Orljavi.
- (365.) Pored postojećih, planom su određene trase novih dalekovoda:
- DV 2×110 kV Požega 2 – Tvornica cementa Našice i
  - DV 2×110 kV Požega 2 – priključak na DV 110 kV Požega - Nova Gradiška.
- (366.) Ovim planom je predložena, uz prethodnu valorizaciju tehničkog rješenja, mogućnost izmještanja manjeg dijela trase postojećeg zračnog DV 110 kV Požega - Nova Gradiška na dijelu koji prolazi obroncima Požeške gore.
- (367.) Isto tako planom je predviđeno izmještanje postojećeg zračnog 35 kV dalekovoda koji se proteže preko novog groblja u Požegi, odnosno njegovo kabliranje na tom dijelu.
- (368.) Planom je predviđeno, uz prethodnu valorizaciju tehničkog rješenja, kabliranje novih 2×110 kV dalekovoda na dijelovima trasa koji do nove trafostanice 110/35/10(20) kV prolaze kroz građevinsko područje grada Požege.
- (369.) Planom je predviđeno, uz prethodnu valorizaciju tehničkog rješenja, kabliranje postojećih 110 kV dalekovoda na dijelovima trasa koji do postojeće trafostanice 110/35/10 kV prolaze kroz građevinsko područje grada Požege, tj. izmještanje dva zračna dalekovoda čije trase danas prolaze preko groblja i koridora prometnica.
- (370.) Pri odabiru trase zračnog dalekovoda u pravilu treba zaobići građevinska područja i šumske površine.

- (371.) Za dalekovode ovisno o naponskoj razini potrebno je osigurati minimalne zaštitne koridore ukupne širine:
- 40 m za ZDV 400 kV
  - 30 m za ZDV 220 kV
  - 25 m za ZDV 110 kV
  - 15 m za ZDV 35(30) kV
  - 10 m za ZDV 10(20) kV
- (372.) Na potezima kroz šumska područja širinu koridora treba odrediti prema najvećoj visini stabala, kako bi bila spriječena mogućnost da stablo pri padu dosegne vodiče.
- (373.) Za izgradnju dalekovoda nije potrebno formirati građevnu česticu, a prostor ispod dalekovoda može se koristiti u skladu s važećim Pravilnikom. Dalekovodi moraju u potpunosti zaobići evidentirana područja kulturno-povijesne i prirodne baštine.
- (374.) Prilikom rekonstruiranja cestovnih prometnih poteza, postojećih zračnih vodova ili pri planiranju novih uređaja za prijenos električne energije, za polaganje kabela treba koristiti prvi podzemni sloj unutar javnih prometnih koridora obavezno izvan pojasa kolnika.
- (375.) Zamjena i rekonstrukcija postojećih objekata i vodova zbog dotrajalosti ne smatraju se kao novi objekti i koridori.
Prilikom razvoja zračne mreže 10(20)/0,4 kV treba maksimalno uvažavati izgled krajobraza koristeći tehnološka iskustva primjerena sredini u kojoj se izvode.
Pri tome treba voditi računa da se razvoj mreže u naseljima, gdje god je to moguće izvodi podzemnim kabliranjem.
- (376.) Za planirane distribucijske dalekovode i trafostanice vrijede isti uvjeti zaštite prostora i okoliša, samo ne podliježu navedenim zakonskim propisima i postupku usvajanja trase / lokacije, te je i kod njih moguće odstupanje od predloženih u ovom Planu.
Planirane distribucijske dalekovode unutar granica građevinskog područja treba izvoditi podzemnim kabelskim vodovima, a postojeće distribucijske dalekovode sukcesivno zamijeniti kabelskim dalekovodima.
- (377.) Izvan naseljenih mjesta uređaji za prijenos električne energije mogu ostati i planirati se kao zračni vodovi. Uvjet je poštivanje minimalnih sigurnosnih udaljenosti i visina u skladu s postojećim propisima ovisno o vrsti građevina koju vodiči prelaze ili joj se u horizontalnom smislu približavaju (naseljena mjesta, zgrade, ceste, pristupačna ili nepristupačna mjesta i sl.).
- (378.) Prostornim planom predviđena je izgradnja građevina za transformaciju električne energije: TS 110/35/10(20) kV i TS 35/10(20) kV . Planom je predviđena izgradnja i više trafostanica 10(20)/0,4 kV u radijusu 100 m od predložene načelne lokacije u grafičkom prikazu.
- (379.) Nova elektroenergetska postrojenja za transformaciju napona treba planirati na optimalnim pozicijama u odnosu na konzum, kako bi bili minimalizirani gubici u mreži. Tehnološki zastarjela postrojenja potrebno je zamijeniti novim.
- (380.) Za izgradnju tipskih transformatorskih stanica koje se koriste u programu izgradnje distributera električne energije treba osigurati potreban prostor ovisno o instaliranoj snazi. Minimalna površina građevne čestice za tu namjenu iznosi $5,0 \times 7,0$ m.
Izgradnju transformatorskih stanica unutar zgrada treba izbjegavati, a planirati se može samo izuzetno u opravdanim slučajevima uz posebne uvjete građenja.
- (381.) Za stupove javne rasvjete u naseljima treba koristiti oblik i materijale već postojećih stupova.

5.5. Vodnogospodarski sustav

- (382.) Vodoprivredna osnova sliva rijeke Orljave osnovni je dokument uređivanja vodnog gospodarstva i stoga ju treba koristiti prilikom izrade prostorne dokumentacije.

5.5.1. Zaštitne i regulacijske građevine

- (383.) Za zaštitu od štetnog djelovanja voda na vodotocima planirani su regulacijski zahvati koje treba provoditi uz maksimalno uvažavanje prirodnih i krajobraznih obilježja te posebice ekološke ravnoteže. Planirani su zahvati na rijeci Orljavi i potocima: Veličanka, Glogovac, Sovinjak, Kaptolka, Suhi potok, Drškovački potok, Vučjak, Komušanac, Šternov jarak, Bukovica, Emovački potok, Pakao, Nakop I. i II., Veliki dol i Fazlića dol.
- (384.) Zaštita od velikih voda svih vodotoka kroz naselja na području Grada Požege planira se za 100-godišnje velike vode, osim potoka Vučjak koji se štiti za 1000-godišnje velike vode.
- (385.) U svrhu zaštite od bujičnih poplava i pripadnih erozijskih procesa mogu se planirati i izvoditi zaštitne vodne građevine (pregrade, retencije i uređenja korita), izvoditi zaštitni radovi (pošumljavanje, održavanje vegetacije, trasiranje, krčenje raslinja, čišćenje korita i sl.), te provoditi mjere zaštite (ograničavanje sječe, zabrana i ograničenje vađenja mineralnih sirovina, zabrana odlaganja otpadnih tvari, odgovarajući način korištenja poljoprivrednog i drugog zemljišta i druge odgovarajuće mjere). Pregrade i retencije za potok Vučjak nakon detaljnih istraživanja obavezno je izvoditi izvan obuhvata GUP-a. Ovim građevinama potrebno je spriječiti poplavljanje Vučjaka na području grada Požege. Za gradnju ovih građevina nije potrebna izmjena PPUG Požege.
- (386.) Radi očuvanja i održavanja vodnogospodarskih objekata i održavanja vodnog režima nije dozvoljeno:
- obavljati radnje kojima se može ugroziti stabilnost nasipa i drugih vodnogospodarskih objekata,
  - u inundacijskom području i na udaljenosti manjoj od 10 m od nožice nasipa orati zemlju, saditi i sjeći drveće i grmlje.
  - u inundacijskom području i na udaljenosti manjoj od 20 m od nožice nasipa podizati zgrade, ograde i druge građevine osim zaštitnih vodnih građevina,
  - u neuređenom inundacijskom pojasu, do razdoblja dok ne bude definirana vanjska granica tog područja te utvrđena pripadnost vodnom dobru istog područja, na udaljenosti manjoj od 10 m od ruba korita kod većih vodotoka, te manjoj od 5 m od ruba korita kod manjih vodotoka podizati zgrade, ograde i druge građevine osim zaštitnih vodnih građevina,
  - za svaki zahvat u prostoru koji je vezan uz vodni režim potrebno je osigurati minimalnu protoku ("biološki minimum"), kako bi se spriječile negativne posljedice uzduž toka,
  - obavljati ostale aktivnosti iz čl. 106. Zakona o vodama te ostalih članaka koji određuju režim korištenja prostora vodnih građevina.

5.5.2. Korištenje voda

- (387.) Opskrba vodom za piće ima prioritet u odnosu na korištenje voda u druge svrhe. U cilju osiguranja rezervi pitke vode za vodoopskrbu stanovništva i osiguranje funkcije vodoopskrbe uz postojeća vodocrpilišta i izvorišta planira se povezivanje u širi cjeloviti vodoopskrbni sustav. Također treba razvijati sustav vodoopskrbe koji će povećati strategijsku i pogonsku sigurnost vodoopskrbe. Vodonosnike i izvorišta vode odnosno crpilišta treba zaštititi od mogućih zagađivanja. Stoga je oko svih postojećih izvorišta vode, u okviru provođenja općih zaštitnih mjera za osiguranje higijenski ispravne vode za piće i zaštite od namjernog ili slučajnog zagađivanja, te drugih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na zdravstvenu ispravnost vode ili izdašnost izvorišta za javnu vodoopskrbu, kao i otklanjanje vanjskih čimbenika, koji mogu utjecati na fizikalne, kemijske i bakteriološke osobine vode, nužno postojanje zona sanitarne zaštite s ciljem osiguranja prirodne kvalitete vode.
- (388.) Na području plana nalaze se podzemni vodonosnici s međuzrnskom poroznošću i za njih se utvrđuju tri zaštitne zone:
- zona ograničenja i kontrole - III. zona
  - zona strogog ograničenja - II. zona
  - zona strogog režima - I. zona

III. zona se utvrđuje osobito radi smanjenja rizika onečišćenja podzemne vode od teško razgradivih kemijskih i radioaktivnih tvari. U III. zoni se zabranjuje:

- ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda,
- deponiranje otpada,
- građenje kemijskih industrijskih postrojenja,
- građenje prometnica bez sustava kontrolirane odvodnje i pročišćavanja oborinskih voda.

II. zona se utvrđuje radi smanjenja rizika od onečišćenja podzemnih voda patogenim mikroorganizmima i drugih štetnih utjecaja.

U II. zoni, uz zabrane iz III. zone, zabranjuje se:

- površinska i podzemna eksploatacija mineralnih sirovina.
- poljodjelska proizvodnja osim zdrave hrane,
- stočarska proizvodnja osim za potrebe pojedinačnih gospodarstava,
- građenje pogona za proizvodnju, skladištenje i transport opasnih tvari,
- gradnja groblja i proširenje postojećih,
- građenje autocesta i magistralnih cesta (državnih i županijskih cesta) i
- građenje željezničkih pruga.

I. zona utvrđuje se radi zaštite uređaja za zahvat vode i njegove neposredne okolice od bilo kakvog onečišćenja i zagađenja voda, te drugih slučajnih ili namjernih negativnih utjecaja.

Granica I. zone mora biti udaljena od građevina za zahvat vode najmanje 10 m na sve strane i mora biti ograđena. U I. zoni zabranjuju se sve aktivnosti osim onih koje su vezane za eksploataciju, pročišćavanje i transport vode u vodoopkrbni sustav.

- (389.) Pravilnik o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 55/2002) obvezuje jedinice lokalne samouprave da Odluke donesene prije stupanja na snagu Pravilnika usklade s odredbama Pravilnika u roku pet godina od dana njegova stupanja na snagu.
- (390.) Za sva četiri crpilišta: Zapadno polje, Luka, Stara Lipa i Istočno polje (Vidovci) donesene su Odluke o vodozaštitnim područjima izvorišta vode za piće. Crpilište Istočno polje (Vidovci) zbog zagađenja vode trenutno nije u funkciji, a voda se može koristiti u tehnološke svrhe. (Skupština Požeško-slavonske županije na 5. sjednici održanoj 15. studenog 1996. godine donijela je Odluku o vodozaštitnom području crpilišta "Luke" JP komunalnih djelatnosti "Tekija", Požega. Skupština Požeško-slavonske županije na 3. sjednici održanoj 18. srpnja 1997. godine donijela je Odluku o vodozaštitnim područjima izvorišta voda za piće: "Zapadno polje", "Vidovci" ("Istočno polje") i "Stara Lipa" JP komunalnih djelatnosti "Tekija" s p.o., Požega).
- (391.) Cjevovode za opskrbu pitkom vodom treba polagati ispod pješačkih hodnika gdje god je to moguće, a može se koristiti i prvi podzemni sloj ispod kolnika. Pojas za polaganje vodoopkrbnih cjevovoda treba biti širok minimalno 1,0 m.

5.5.3. Odvodnja

- (392.) Grad Požega i naselja Novo Selo, Drškovci, Vidovci i Dervišaga imaju izgrađenu kanalsku mrežu za odvodnju otpadnih i oborinskih voda. Mješoviti sustav odvodnje grada Požega proširit će se unutar svojeg gravitacijskog područja s odvođenjem svih otpadnih i oborinskih voda u glavni odvodni kolektor. Da bi kanalizacijska mreža u potpunosti zadovoljila svojim potrebama planirana je izgradnje više crpnih stanica. Glavni odvodni kolektor grada Požega položen je do centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (u izgradnji) kapaciteta cca 70.000 Es. Recipijent pročišćenih otpadnih voda je rijeka Orljava.
- (393.) Kanalizacijski sustavi naselja Vidovci i Dervišaga planirani su tako da se otpadne vode odvede tlačnim cjevovodom do centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.
- (394.) Za naselja Novi Štitnjak, Marindvor, Krivaj, Golobrdci, Mihaljevci i Novi Mihaljevci planiran je kanalizacijski sustav odvodnje samo za otpadne vode s priključkom na kanalizacijski sustav Požega.

- (395.) Za pojedina naselja predlaže se, ako je to ekonomski opravdano, izgradnja samostalnih kanalizacijskih sustava s priključkom na manje uređaje za pročišćavanje otpadnih voda.
- (396.) Industrijske i ostale građevine sa značajnim zagađivanjem korištenih voda koje nisu obuhvaćene sustavima za odvodnju i pročišćavanje voda naselja moraju izgraditi vlastite sustave odvodnje i uređaje za pročišćavanje.
- (397.) Sve zagađene otpadne vode koje ne odgovaraju uvjetima za upuštanje u odvodni sustav, prije upuštanja u isti moraju se pročistiti uređajem za pročišćavanje.
- (398.) Cjevovode u funkciji odvodnje otpadnih i oborinskih voda treba graditi u koridorima javnih prometnih površina u drugom podzemnom sloju.
- (399.) Uzdužnim padovima te visinskim položajem cjevovoda treba nastojati omogućiti gravitacijsku odvodnju kao i minimalizirati moguću pojavu uspora u mreži.
- (400.) Kontrolna okna kanalizacije treba izvoditi na svim mjestima visinskih i situativnih lomova, a na potezima u pravcu na svakih cca 50 m.
- (401.) Kanalizacijske cijevi moraju imati dobro mehaničko svojstvo (čvrstoću) i biti vodonepropusne, te omogućavati jednostavnu i brzu montažu. Minimalni profil kanalskih cijevi ne smije biti manji od 40 cm.

6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Uvjeti i smjernice zaštite krajobraza

- (402.) S obzirom da većim dijelom Požega ima tendenciju spajanja sa susjednim naseljima potrebno je oko preostalih prepoznatljivih cjelina spriječiti širenje prema susjednim naseljima kako se predodžba o naselju ne bi mijenjala, ili još gore bila neprepoznatljiva. Širenja naselja treba uklopiti unutar naselja.
- (403.) Posebnost koju treba čuvati su vinogradi koji čine izuzetan krajobraz. Gradnja na vinogradarskim područjima mora biti volumenom i gabaritima približna starim klijetima.
- (404.) Očuvanje primarne prirodne topografije prostora, svih prirodnih elemenata, a osobito vodotoka i šuma je primarni zadatak, kom se danas posvećuje velika pažnja.
- (405.) Sve antropogene elemente koji svojim prisustvom obogaćuju krajobraz dajući mu nove vrijednosti potrebno je sačuvati kroz izvorno stanje njihovog užeg okruženja kako s ne bi umanjio njihov značaj. Sve vizure u prostoru treba očuvati.
- (406.) Prostor upravo svojim izraženim identitetom pruža mogućnosti za kvalitetne programe seoskog, edukativnog i sportskog eko-turizma. Stoga je sve što bi utjecalo na izmjene identiteta prostora neprihvatljivo. Odgovarajući gospodarski programi sukladni turističkim i drugim programima prihvatljivim za prostor, jer ga neće mijenjati mogli bi ovo područje učiniti gospodarski vrijednim kao i individualni programi koji idu u tom smjeru.

6.1. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti

- (407.) Područja i lokaliteti osobitih kulturno krajobraznih vrijednosti i mjere za njihovo očuvanje iskazani su u PP Požeško-slavonske županije po prostornim cjelinama. Krajobrazne i prirodne vrijednosti od osobite važnosti na području Grada Požega su šumska područja, sjeverni obronci Požeške gore s vinogradima i voćnjacima, prirodni vodotoci rijeka i potoka te parkovi grada Požega.
- (408.) Kontaktna područja Požeške gore uz gradsku jezgru predlaže se zaštititi temeljem Zakona o zaštiti prirode u kategoriji značajni krajobraz. Prostor je potrebno vrednovati te utvrditi da će se štititi temeljem Zakona o zaštiti prirode. Potrebno je do kraja provesti proceduru predviđenu Zakonom o zaštiti prirode.

- (409.) Padine Požeške gore – osobito vrijedan predjel - značajni krajobraz treba štititi:
- očuvanjem sadašnje namjene površina, načina korištenja i gospodarenja, te veličina čestica,
  - očuvanjem estetskih i prirodnih kvaliteta međuodnosa kultiviranih krajobraza prema naseljima, vodotocima i naročito prema nepokretnim kulturnim dobrima, u zonama ekspozicije.
- (410.) Izgradnja u vinogradima i voćnjacima ovim planom definira se u cilju očuvanja prirodnog pejzaža. Visina građevina dozvoljava se do podrum i jedna nadzemna etaža. Građevinska bruto površina podruma i prizemlja klijeti ne može biti veća od 70 m² kada se gradi u vinogradu minimalne površine od 1.000 m². Građevinska bruto površina može se uvećati za 20 m² za svakih daljnjih 1.000 m² vinograda. Dio razvijene građevinske bruto površine koja se uređuje za sklanjanje ljudi ne može biti veća od 30 m². Spremište voća može se graditi samo u već podignutim voćnjacima čija površina nije manja od 2.000 m². Uvjeti za klijeti odnose se i na spremišta voća. Staklenici i plastenici se kao privremene građevine postavljaju na poljoprivredno zemljište na način da ne ometaju poljoprivrednu proizvodnju na susjednim česticama. Ostali uvjeti dani su u člancima poglavlja 3.3.1
- (411.) Ovim planom za prostore označene na kartografskom prikazu kao zona C) obavezna je izrada Prostornog plana područja posebnih obilježja
Ovim planom te Zakonom o zaštiti prirode propisuje se izrada Plana zaštite, obnove i sanacije područja značajnog krajobraza kao podloge za Prostorni plan područja posebnih obilježja.
- (412.) Poljoprivredni pejzaž nizinskog dijela štiti se od neplanske izgradnje formiranjem građevinskih područja isključivo uz postojeće prometnice, te izbjegavajući poljoprivredne površine.
- (413.) Prostorno-planskim dokumentima predlaže se zaštititi sljedeće prostore:
1. Odredbama Generalnog urbanističkog plana grada Požege štitit će se parkovi koji se nalaze unutar obuhvata GUP-a.
  2. Detaljnim planovima uređenja štitit će se prostori označeni kartografskim prikazima ovog plana kao A) i B):
    - A) Ovim planom predviđena je sanacija i rehabilitacija devastiranih prirodnih i krajobraznih vrijednosti vodotoka rijeka Orljave i Veličanke. Cilj planiranog zahvata je očuvanje i djelomična obnova preostalih meandara te obnova autohtone i dijelom (u dijelu uz tok Orljave kroz središte grada) parkovne vegetacije. U tu svrhu potrebno je izraditi Projekt krajobrazne sanacije i uređenja vodotoka Orljave i Veličanke kao podlogu za Detaljni plan uređenja.
    - B) U cilju podizanja kvalitete krajobraznih i urbanih vrijednosti, ovim planom predviđena je izrada projekta krajobrazne sanacije kontaktnih područja na glavnim smjerovima ulaznih prometnica u grad izradom Projekta sadnje i obnove drvoreda, zaštitnog i urbanog zelenila duž pristupnih prometnica i ulica.
- (414.) Temeljem Zakona o šumama i Osnove gospodarenja šumama predlaže se zaštititi sve dijelove šuma označene na kartografskim prikazima kao zaštitne šume.
- (415.) U cilju očuvanja biološke raznolikosti treba očuvati krajobraznu raznolikost: izmjenjivanje šuma, vlažnih livada, vodotoka, živica, a treba izbjegavati velike poljoprivredne površine zasijane jednom kulturom. Za planirane zahvate u prirodi koji sami ili s drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost treba ocijeniti, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njihovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti. Prije bilo kakvih zahvata na zaštićenim prirodnim vrijednostima i prirodnim vrijednostima predviđenim za zaštitu potrebno je izvršiti potpunu inventarizaciju i valorizaciju staništa i posebno izdvojiti i zaštititi vrste i područja. U što većoj mjeri treba zadržati prirodne kvalitete prostora, odnosno posvetiti pažnju očuvanju cjelokupnog prirodnog pejzaža i okruženja. Prirodne krajobraze treba štititi od širenja neplanske izgradnje.

6.2. Zaštita prostora kulturno-povijesnog naslijeđa

- (416.) Ovim planom prikazana su zaštićena, preventivno zaštićena i za zaštitu predložena nepokretna kulturna dobra nacionalnog, regionalnog i lokalnog značaja, kao i uvjeti njihova korištenja.
- (417.) Tradicijska arhitektura štiti se prvenstveno na autentičnim lokacijama i s autentičnom namjenom, ali je prihvatljiva mogućnost korištenja građevina za turističke sadržaje, te u okviru etno sela i muzeja na otvorenom. Potrebno je štiti i njihovo neposredno okruženje sa prirodnim i kultiviranim krajobrazom i ekspozicijama.
- (418.) Za ovaj prostorni plan izrađena je Konzervatorska podloga koja obuhvaća inventarizaciju kulturnih dobara na području obuhvata plana (bez obzira na njihov status zaštite), njihovu sistematizaciju po vrstama, valorizaciju prema stručnim kriterijima, definira zone i režime njihove zaštite, te određuje mjere zaštite i očuvanja svih vrsta kulturnih dobara.
- (419.) Za arheološke zone je prije svake intervencije neophodno provesti prethodno istraživanje.
- (420.) Povijesne ruralne graditeljske cjeline s pojedinačnim građevinama graditeljske cjeline potrebno je štiti od neplanske izgradnje, te nastojati zadržati u prostoru u izvornom obliku.

6.2.1. Opće odredbe

- (421.) Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz Zakona i Uputa koje se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune):
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03)
  - Zakon o gradnji (NN 175/03, 100/04)
  - Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04)
  - Obvezatna uputa o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradova i ostalih naselja (Ministarstvo kulture - Uprava za zaštitu kulturne baštine, 1995, 1998).
- (422.) Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni upravni postupci te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na: pojedinačnim spomeničkim građevinama, građevnim sklopovima, arheološkim lokalitetima, česticama na kojima se spomeničke građevine nalaze te predjelima (zonama) zaštite naselja i krajobraza ili drugim predjelima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.
- (423.) Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu sljedeći zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima: popravak i održavanje postojećih građevina, nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije), rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova, novogradnje na zaštićenim česticama ili unutar zaštićenih predjela, funkcionalne prenamjene postojećih građevina, izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.
- (424.) U skladu s navedenim zakonima za sve nabrojene zahvate na građevinama, građevnim sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje je ovim Prostornim planom utvrđena obveza zaštite, kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine) potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:
- Posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole)
  - Prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole) i Nadzor u svim fazama radova provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine.
- (425.) Zaštićenim građevinama, kod kojih su utvrđena spomenička svojstva i na koje se obvezatno primjenjuju sve navedene (spomeničke) odredbe, smatraju se sve građevine koje su u ovom Prostornom planu popisane kao: *registrirani (R)* spomenici i oni *predloženi za registraciju (PR)*.
- (426.) Za građevine označene kao *evidentirana baština (E)* najčešće lokalne važnosti, opisani postupak nije obavezan, ali je preporučljiv ukoliko organi lokalne uprave u provedbi ovoga Prostornog plana nađu interes i potrebu za savjetodavnim sudjelovanjem Službe zaštite. Mišljenje se može zatražiti i za građevine izvan predjela zaštite, osobito u dijelu koji graniči sa zaštićenim predjelom, ako se građevine nalaze na osobito vidljivim mjestima važnim za sliku naselja ili krajobraza.

- (427.) Temeljem inventarizacije provedene prilikom izrade ovoga Prostornoga plana, uz ranije registrirane (R) spomenike, Uprava za zaštitu kulturne baštine po službenoj će dužnosti pokrenuti postupak dokumentiranja te donošenja rješenja o zaštiti za sve vrednije građevine, predjele (zone) i lokalitete koji su na kartama i tablicama označeni oznakom PR. Do donošenja odgovarajućega rješenja treba primjenjivati iste mjere i propisane postupke kao i za trajno zaštićene zgrade.

6.2.2. Uvjeti i smjernice za zaštitu unutar zona zaštite povijesnih cjelina

- (428.) Povijesne cjeline gradskih obilježja prikazane su na grafičkom prikazu "Uvjeti korištenja i zaštite prostora – uvjeti korištenja" u mjerilu 1:25.000. U zoni zaštite propisuje se zaštita osnovnih elemenata naselja: povijesne matrice naselja, način korištenja površina, karakteristični potezi i grupe građevina, građevna linija, mjerilo i sve drugo što na bilo koji način sudjeluje u sveukupnoj ambijentalnoj vrijednosti cjeline. Kontaktna zona podrazumijeva kontrolu stanja u dijelu naselja koje svojim strukturalnim elementima ne zadovoljava kriterije za zaštitu ali sudjeluje u ukupnoj slici naselja, stoga se propisuje matrica naselja, građevna linija, gabariti, oblikovanje ili neizgrađenost ako se radi o kultiviranom prostoru.
- (429.) Unutar ovih zona zaštite najčešće su stambene i gospodarske građevine, neke veoma zapuštene pa osim zaštite najčešće trebaju i revitalizaciju koja bi trajno očuvala njihove ukupne vrijednosti. To podrazumijeva intervencije tipa održavanja, sanacije, rekonstrukcije, ili prenamjene dok se u slučaju lošeg građevinskog stanja može dopustiti izgradnja zamjenske građevine podražavajući gabarit postojeće, ponavljajući oblikovne elemente i materijale izvana, a prema suglasnosti i posebnim (konzervatorskim) uvjetima građenja. Tradicijske građevine je moguće prilagoditi suvremenim zahtjevima stanovanja ili neke druge funkcije, a da one zadrže svoj vanjski izgled i ne utječu na promjenu ambijenta čiji su dio. Moguće je u cilju poboljšanja stanja i neke nove građevine preoblikovati ili preseliti stare građevine, kako bi se upotpunio ambijent zaštićene cjeline. Potrebno je očuvati karakteristike i tip naselja te izbjegavati širenje građevinske zone duž prometnica ili na račun vrijednog prirodnog krajobraza. Novu gradnju predvidjeti u neposrednoj blizini postojeće građevne strukture naselja tako da slijedi propozicije gradnje tradicijskog graditeljstva koje je već definiralo mjerila ambijenta u kom se nalazi. Stoga prilikom izdavanja lokacijske dozvole za novu gradnju u ovim zonama treba od nadležne ustanove, u ovom slučaju to je Uprava za zaštitu kulturne baštine, nadležni Konzervatorski odjel, ishoditi posebne uvjete građenja.
- (430.) Ukoliko nisu ishodeni ovi uvjeti nije moguće izdati građevnu dozvolu za bilo kakve građevne zahvate unutar navedenih zaštićenih cjelina (rekonstrukcija, sanacija, dogradnja, prenamjena i sl.). Kod naselja čiji je broj stanovnika trajno u padu nema potrebe širiti građevinsko područje već probati očuvati cjelinu sa svim njenim vrijednostima.

6.2.3. Odredbe za provođenje zaštite povijesnih građevina

- (431.) Zaštita kulturno-povijesnih, ambijentalnih i drugih prostornih cjelina određena je zonom zaštite, dok je za pojedinačna kulturna dobra nivo zaštite vezan za provedenu kategorizaciju istih. Na kartografskom prikazu "Uvjeti korištenja i zaštite prostora – uvjeti korištenja" u mjerilu 1:25.000 označene su kulturno-povijesne cjeline i pojedinačne građevine koje u skladu sa Zakonom o zaštiti spomenika kulture imaju svojstvo kulturnog dobra i podliježu ovim mjerama. Na istom kartografskom prilogu označena su i lokalna dobra koja su ovom prilikom evidentirana, a imaju svoju ulogu u cjelokupnoj slici prostora.
- (432.) Na kartografskom prilogu sva kulturna dobra su označena prema klasifikaciji i tipologiji. Unutar njihove zone stroge zaštite, tj. neposrednom pripadajućem okruženju mogući su zahvati održavanja, rekonstrukcije i sanacije dok se u kontaktnim zonama njihove ekspozicije ili šireg pejzažnog okruženja isključuje svaka mogućnost izgradnje. To se osobito odnosi na stari grad, na crkve, župne dvorove, škole, i dr. na koje se pružaju vrijedne ulične vizure unutar naselja ili u neizgrađenoj zoni izvan naselja.
- (433.) Za sve intervencije na pojedinačno nabrojanim prostornim cjelinama i pojedinačnim kulturnim dobrima u popisu kulturne baštine potrebno je prema navedenim zakonima kod nadležne ustanove za zaštitu kulturne baštine ishoditi propisane suglasnosti, odnosno posebne uvjete ili prethodnu dozvolu unutar

obvezatnih upravnih postupaka. Postupak izdavanja stručnog mišljenja, posebnih uvjeta (u sklopu ishoda lokacijske dozvole), prethodne dozvole (u sklopu izdavanja građevne dozvole) ili konzervatorskog nadzora za građevine koje su registrirane (R) ili preventivno zaštićene (P) ili su predviđene za zaštitu (PR) provodi nadležna služba zaštite (Državna uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel).

- (434.) Pojedinačna gazdinstva s očuvanom stambenom građevinom i okućnicom kao i čestice s očuvanim gospodarskim građevinama koje nisu unutar zona zaštite povijesnih cjelina dani su u popisu pojedinačnih kulturnih dobara. Zbog njihove tipološke vrijednosti, a i drugih potencijalnih vrijednosti koje pruža ovo područje potrebno ih je zaštititi od daljnjeg propadanja jer su uglavnom zapušteni i u lošem stanju. Potrebna je njihova obnova i eventualno uključivanje u suvremeni život – u turističke, edukativne ili neke druge svrhe. Osobito bi trebalo sačuvati one građevine koji su tipološki vrijedne i u dobrom stanju, a nalaze se uz put i izloženi su uličnim vizurama, stimulirajući vlasnike od strane Grada i Županije da ih održe.
- (435.) Pojedinačni primjeri javne plastike kao i druga evidentirana dobra lokalnog značenja koja su na bilo koji način značajna za identitet prostora unutar obuhvata GUP-a bit će obrađeni tim planom. Mjere zaštite se u skladu s općim preporukama provode na razini lokalnih, gradskih i županijskih službi te nije neophodno ishoditi mišljenja, uvjete i dozvole službe zaštite. Mišljenje Konzervatorskog odjela može se zatražiti ako lokalne službe ocijene da bi bilo potrebno.
- (436.) *Parkovi i drvoredi*
Ovi dijelovi prirode uređeni rukom čovjeka vrijedni su primjeri hortikulturnog uređenja prostora i svakako ih unutar pripadajućih čestica treba dovesti u izvorni oblik i takve održavati. Kako bi se njihova zaštita provodila na odgovarajući način potrebno je, osim nadležnog Konzervatorskog odjela uključiti i stručnjake koji se bave zaštitom prirodne baštine.
- (437.) *Arheološki lokaliteti*
Na karti "Uvjeti korištenja i zaštite prostora – uvjeti korištenja" u mjerilu 1:25.000 locirani su uglavnom približno. Stoga je potrebno obaviti detaljno dokumentiranje ovih lokaliteta na temelju daljnjih istražnih radova i rekognosciranja, a na već rekognosciranim područjima prije bilo kakvih zahvata treba provesti arheološke istražne radove radi utvrđivanja uvjeta za dalje postupanje. U postupku ishoda lokacijske dozvole treba predvidjeti obavljanje arheoloških istraživanja i ista i sprovesti. To se osobito odnosi na arheološke lokalitete koji se predlažu za zaštitu
Ukoliko se prilikom izvođenja bilo kakvih radova u zemlji nađe na predmete ili nalaze koji bi mogli imati arheološko značenje potrebno je radove odmah obustaviti i o tome izvijestiti najbliži muzej ili Upravu za zaštitu kulturne baštine.

7. POSTUPANJE S OTPADOM

- (438.) Postojeće odlagalište na lokaciji Vinogradine se zadržava, a zbog budućih potreba planira se proširiti prema sjeveru.
- (439.) Sjeverno od postojećeg odlagališta otpada Vinogradine planira se sabirno mjesto opasnog otpada. Za dio prostora koji će se koristiti kao sabirno mjesto opasnog otpada za potrebe bolnice i vojske izradit će se projekt nakon provedenog postupka procjene utjecaja na okoliš.
- (440.) Način sanacije postojeće deponije komunalnog otpada odredit će se elaboratom sanacije u skladu s posebnim zakonima.
- (441.) Ovim planom predviđa se da će se postupanje s otpadom vršiti i putem reciklažnih dvorišta i međustanica. Reciklažno dvorište je prostor na kojem se odvojeno skupljaju pojedine vrste otpada (papir, staklo, metal, PVC i drugi) kao sekundarna sirovina. Međustanica je prostor u kojem se komunalni otpad obrađuje sabijanjem (kompaktiranjem) te se potom odvozi na lokaciju odlagališta komunalnog otpada.
- (442.) Reciklažna dvorišta obavezno je graditi na prostorima na kojima se predviđa gospodarska namjena, kao i u svakom naselju unutar građevinskog područja naselja.

8. MJERE SPREČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

- (443.) Prilikom izdavanja lokacijskih dozvola za građevine gospodarskih djelatnosti, potrebno je u skladu s posebnim propisima osigurati mjere sprečavanja nepovoljna utjecaja na okoliš (zaštita od buke, zagađenja zraka, vibracija, elektroenergetskog zračenja, pročišćavanje otpadnih voda, tehnološki otpad i sl.)
- (444.) Prilikom izdavanja lokacijskih dozvola za ostale građevine potrebno je osigurati mjere zaštite od požara, te osigurati izgradnju skloništa osnovne zaštite kod izvođenja građevina društvenih djelatnosti (npr. škola, vrtić i sl.) i ostalim građevinama u skladu s važećom zakonskom regulativom. Kod izdavanja lokacijskih dozvola potrebno je pridržavati se važećih propisa o prostornim standardima, urbanističko-tehničkim uvjetima i normativima za sprečavanje urbanističko-arhitektonskih barijera.

8.1. Zaštita tla

- (445.) Šumsko tlo
Zaštitu šuma i šumskih površina odredit će se sljedećim mjerama:
- održavanje postojeće šume putem očuvanja i pravilnog gospodarenja,
  - djelovanje na očuvanju šuma kao ekološkog sustava i važnog činitelja u krajobrazima,
  - razvoj i jačanje šuma zasađenih u neeksploatacijske svrhe radi podržavanja ekološko prihvatljivih programa pošumljavanja novih i već pošumljenih područja,
  - zaštita šuma od onečišćivača, požara, nametnika i bolesti te drugih negativnih utjecaja na njih,
  - sprečavanje prenamjene šuma i šumskog zemljišta i rubnog pojasa uz šumu širine 50 m.
- (446.) Poljoprivredno tlo
Za očuvanje i korištenje preostalog kvalitetnog zemljišta za poljodjelsku i stočarsku svrhu treba:
- smanjiti korištenje kvalitetnog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe,
  - poticati i usmjeravati proizvodnju zdrave hrane,
  - prednost dati tradicionalnim poljoprivrednim granama koje imaju povoljne preduvjete za proizvodnju,
  - kao temelj poljoprivrede promicati obiteljska poljodjelska gospodarstva,
  - kod određivanja trasa infrastrukturnih zahvata u prostoru poljoprivredno tlo se mora u najvećoj mogućoj mjeri štiti,
  - neobrađene i napuštene poljoprivredne površine treba tehničkim i gospodarskim mjerama osposobiti za poljoprivrednu proizvodnju.

8.2. Zaštita zraka

- (447.) Gradsko vijeće donosi Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka koji je sastavni dio Programa zaštite okoliša za područje grada u kojem je razina onečišćenosti zraka iznad tolerantnih vrijednosti.
- (448.) Potrebno je da Grad Požega određuje lokacije postaja u lokalnoj mreži, donese program mjerenja razine onečišćenosti i osigura uvjete njegove provedbe.
- (449.) Radi poboljšanja kakvoće zraka, određuju se sljedeće mjere i aktivnosti za postojeća postrojenja:
- kontinuirano mjerenje i kontrola emisije dimnih plinova,
  - postojeći veliki potrošači trebaju, ako je to tehnički moguće, koristiti plinovito gorivo,
  - treba preferirati upotrebu plina kao energenta za velike i srednje potrošače, te naročito u širokoj potrošnji,
  - kotlovnice na kruta goriva treba po mogućnosti rekonstruirati za korištenje plina kao goriva.
- (450.) Radi poboljšanja kakvoće zraka određuju se sljedeće mjere i aktivnosti za nove zahvate u prostoru:
- ograničavati emisije i propisivati tehničke standarde u skladu sa stanjem tehnike, a za vrlo otrovne i kancerogene tvari treba uspostaviti načela maksimalne zaštite.
  - izvođenjem zahvata u prostoru Grada Požega ne smije se izazvati značajno povećanje opterećenja zraka štetnim sastojcima. Razina značajnog povećanja opterećenja ocjenjuje se temeljem rezultata procjene utjecaja na okoliš.

- (451.) Emisije sumpornog dioksida i dušičnih oksida u skladu s preuzetim međunarodnim obvezama moraju se smanjiti. Za velike izvore onečišćenja zraka može se utvrditi udio u onečišćenju zraka na regionalnoj razini i uskladiti s potrebama zaštite od zakiseljavanja uzimajući u obzir daljinski prijenos onečišćenja. Radi poboljšanja kakvoće zraka od mobilnih izvora onečišćenja zraka treba osigurati dobru protočnost prometnog sustava i unaprijediti javni gradski putnički promet.

8.3. Zaštita voda

- (452.) Mjerama zaštite treba čuvati vode od onečišćenja, zaustaviti trend pogoršanja kakvoće voda saniranjem ili uklanjanjem izvora onečišćenja, te osigurati racionalno korištenje voda. Uvjeti upuštanja otpadnih voda u vodotoke, s obzirom na stupanj pročišćavanja i s obzirom na kategoriju zaštite vodotoka, određuju se u skladu s Državnim i Županijskim planom za zaštitu voda.

8.4. Zaštita podzemnih voda

- (453.) Radi zaštite podzemnih voda potrebno je prilikom izdavanja lokacijskih dozvola propisati i mjere zaštite:
- izgraditi sustave za odvodnju otpadnih voda od vodonepropusnih elemenata,
  - oborinske vode s prometnih površina i parkirališta odvoditi putem slivnika s taložnicama u javnu kanalizaciju,
  - naročitu pažnju posvetiti kod uređenja groblja da se drenažu i odvodnju izvede u javnu kanalizaciju, tj. da se ne ugrožavaju okolna naseljena područja i podzemne vode.

8.5. Zaštita od buke

- (454.) Radi zaštite od buke te stvaranja zvučnih barijera potrebna je između željezničke pruge te stambenih dijelova naselja sadnja visokog zelenila. Ovim planom predlaže se da se na građevnim česticama koje se nalaze uz koridore koji su ugroženi bukom (autoput, željeznica) sadi drveće u širini od min. 5 m, a izgradnja planira u dubini građevne čestice što više odmaknuta od izvora buke.
- (455.) *Dozvoljena razina buke u boravišnim prostorijama stambenih građevina ne smije prijeći 30 dBA noću i 40 dBA danju.*
- (456.) U cilju zaštite od buke u zonama gospodarske namjene – pretežno industrijske obavezne su zone zaštitnog zelenila u pojasevima uz građevne zone naselja. U ovim zonama obavezna je sadnja visokog zelenila u širini pojasa od minimalno 10 m. Udaljenost građevnih čestica proizvodnih građevina od građevnih čestica stambenih i javnih građevina je minimalno 30 m.

8.6. Mjere posebne zaštite

- (457.) Kriteriji za provedbu mjera zaštite ljudi, prirodnih i materijalnih vrijednosti temelje se na geografskim i demografskim osobitostima, dostignutom stupnju razvoja gospodarstva, infrastrukture i svih društvenih djelatnosti, kao i na procjeni ugroženosti ljudi i područja prirodnim nepogodama, tehničko-tehnološkim i ekološkim nesrećama i povredljivosti od eventualnih ratnih razaranja. Mjere posebne zaštite sastoje se od osnovnih i specifičnih mjera i zahtjeva. Osnovne mjere i zahtjevi zaštite i spašavanja u najvećoj mjeri sadržane su u načelima i mjerama planiranja prostora.
- (458.) Specifične mjere i zahtjevi zaštite i spašavanja općenito obuhvaćaju:
- a) mjere kojima se osigurava zaštićenost stambenih, poslovnih i drugih građevina, smanjuje njihova izloženost i povredljivost od razaranja (određivanjem visine građevina, gustoće izgrađenosti, zelenih površina, udaljenosti između građevina i slično),
  - b) mjere koje omogućavaju učinkovitiju evakuaciju, izmještanje, spašavanje, zbrinjavanje, sklanjanje i druge mjere zaštite i spašavanja ljudi,
  - c) mjere koje omogućavaju fleksibilnost prometa i infrastrukture u izvanrednim uvjetima,
  - d) mjere koje omogućavaju lokalizaciju i ograničavanje dometa posljedica pojedinih prirodnih nepogoda i drugih incidentnih – izvanrednih događaja,

- e) mjere koje omogućavaju funkcioniranje i obnavljanje građevina u slučaju oštećenja (protupotresno i protupožarno projektiranje i slično).

8.7. Sklanjanje ljudi

- (459.) Sklanjanje ljudi osigurava se izgradnjom skloništa osnovne i dopunske zaštite, te prilagođivanjem pogodnih prirodnih, podrumskih i drugih pogodnih građevina za funkciju sklanjanja ljudi. Skloništa su namijenjena zaštiti ljudi i stvari potrebnih za preživljavanje u vrijeme autonomije skloništa, pri zaštitnom režimu sklanjanja. Skloništa osnovne zaštite su otpornosti 100-300 kPa, a dopunske zaštite otpornosti 50 kPa. Planiraju se uzimajući u obzir racionalnost izgradnje, vrstu i namjenu građevine, prosječan broj ljudi koji borave, rade ili su u poslovno-uslužnom odnosu u građevini, ugroženost građevine, geološko-hidrološke uvjete građenja i slično.
- (460.) Skloništa u zonama obvezne izgradnje ne treba graditi:
- ukoliko je sklanjanje osigurano u već izgrađenom skloništu,
  - u građevinama za privremenu uporabu,
  - u neposrednoj blizini skladišta zapaljivih tvari,
  - ispod zgrada viših od 10 nadzemnih etaža,
  - u zonama plavljenja,
  - u područjima s nepovoljnim geološko-hidrološkim uvjetima.
- (461.) Skloništa osnovne i dopunske zaštite obvezno se planiraju i projektiraju kao dvonamjenske građevine s prvenstveno mirnodopskom namjenom u skladu s opredjeljenjima i interesima investitora ili smjernicama dokumenata prostornog uređenja. Lokaciju pojedinog skloništa ili dvonamjenske građevine treba predvidjeti tako da je pristup omogućen i u uvjetima rušenja građevina. Zone obvezne izgradnje skloništa i lokacija pojedinog skloništa ili dvonamjenske građevine, utvrđuju se uz suglasnost nadležnog tijela uprave.
- (462.) Prema Pravilniku o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora, obavezno je izvoditi skloništa za:
- naselja veća od 2.000 stanovnika
  - nove građevine javne i društvene namjene
  - gospodarske građevine (minimalno 100 mjesta).

8.8. Zaštita od rušenja

- (463.) Ceste i ostale prometnice, posebnim mjerama treba zaštititi od rušenja zgrada i ostalog zaprečavanja radi što brže i jednostavnije evakuacije ljudi i dobara. Kod križanja cesta u dvije ili više razina mora se osigurati cijeli lokalitet čvorišta tako da se isti režim prometa može preprojektirati za odvijanje na jednoj razini.

8.9. Zaštita od poplava

- (464.) Zaštitu od poplava treba provoditi u skladu sa Zakonom o vodama, te Državnim i Županijskim planovima obrane od poplava.
- (465.) U svrhu zaštite od poplava potrebno je redovito održavanje svih vodotoka, te izgradnja planiranih kanala i retencija (Kaptolka).
- (466.) U potencijalno poplavnim područjima ne može se planirati izgradnja kako ne bi došlo do ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara.
- (467.) Svi vodotoci kroz naselja moraju se urediti na 100-godišnju veliku vodu, a potok Vučjak zbog njegove opasnosti da poplavi povijesnu jezgru grada Požege na 1000-godišnju veliku vodu.
- (468.) Sve vodnogospodarske građevine i zahvate treba graditi i provoditi uz maksimalno uvažavanje prirodnih i krajobraznih obilježja.

8.10. Zaštita od požara

- (469.) Pridržavajući se odredbi propisa, planom su osigurani vatrogasni prilazi do svih građevina. Lokacijskim dozvolama treba osigurati ostale prilaze i vatrogasne pristupe te površine za rad vatrogasne tehnike u skladu s odredbama Pravilnika o uvjetima za vatrogasne pristupe (N.N. 35/94, 55/94, 142/03).
- (470.) Planom su osigurani koridori cjevovoda za količine vode potrebne za gašenje požara u skladu s odredbom Pravilnika o tehničkim normativima za hidrantsku mrežu za gašenje požara. (Sl. list 30/91., preuzet Zakonom o normizaciji NN 55/96.).
- (471.) Za naselje Požegu s gustoćom izgrađenosti izgrađenog dijela građevinskog područja većom od 30%, kao i većim nepokretnim požarnim opterećenjem, treba utvrditi pojačane mjere zaštite:
- ograničenje broja etaža,
  - izgradnju požarnih zidova,
  - ograničenje namjene na djelatnosti s minimalnim požarnim opasnostima i
  - izvedbu dodatnih mjera zaštite (vatrodojava, pojačan kapacitet hidrantske mreže).
- Mjere zaštite od požara temelje se na procjeni ugroženosti od požara i planu zaštite od požara.

8.11. Zaštita od potresa

- (472.) Područje Grada Požega nalazi se djelomično na području VI stupnja MCS (zapadni dio Grada Požega), a djelomično na području VII stupnja MCS (istočni dio Grada Požega).
- (473.) Protupotresno projektiranje građevina kao i građenje treba provoditi sukladno Zakonu o građenju i postojećim tehničkim propisima.

8.12. Zaštita od tehnoloških nesreća

- (474.) U planu su osigurane površine za proizvodnu namjenu – pretežno industrijsku. S obzirom da se dijelovi tih zona danas koriste kao poljoprivredno zemljište, a moguća je lokacija proizvodnje, skladištenja i manipuliranja industrijskim tvarima koje mogu izazvati tehnološke nesreće, potrebno je poduzeti sve mjere zaštite.
- Tehnološka (industrijska) nesreća je nenamjerni i neočekivani događaj koji nastaje korištenjem opasnih tvari, a koja uzrokuje štetu za život i zdravlje ljudi, imovinu i okoliš.
- Opasnost od tehnoloških nesreća proizlazi iz proizvodnje, prerade, skladištenja i manipuliranja opasnim tvarima. Vrste opasnih tvari i njihove granične količine navedene su u dodatku I. Zakona o potvrđivanju Konvencije o prekograničnim učincima industrijskih nesreća ("Narodne novine", Međunarodni ugovori, broj 7/99).
- Izvori mogućih tehnoloških nesreća su:
- pokretni (transport opasnih tvari prometnicama i cjevovodima)
  - nepokretni (tvornice, skladišta).
- Preventivne prostorno-planske mjere za sprečavanje posljedica nesreća pri transportu opasnih tvari prometnicama provode se određivanjem odgovarajućih koridora za prometnice prema njihovom razvrstavanju. Za cijevni transport opasnih tvari treba odrediti zaštitni koridor i tehničke uvjete za smanjenje posljedica mogućih nesreća za ljude, materijalna dobra i okoliš, ovisno o vrsti, količini i tlaku opasne tvari i vrsti mogućeg učinka nesreće.
- Za postojeće nepokretne izvore mogućih tehnoloških nesreća treba pri izdavanju lokacijske dozvole izvršiti analizu opasnih djelatnosti, te ih rangirati s obzirom na procjenu razmjera posljedica te izvršiti procjenu opasnosti od mogućih nesreća.
- Metode za rangiranje rizičnih djelatnosti i procjena opasnosti od mogućih nesreća određene su posebnim propisima. Na osnovi procjene vrsta i stupnjeva rizika od tehnoloških nesreća i osjetljivosti prostora na pojedine vrste štetnih djelovanja planiran je prostorni raspored drugih sadržaja u doseg najnepovoljnijeg slučaja učinka moguće nesreće tako da se na najmanju mjeru svedu posljedice nesreće na živote i zdravlje ljudi, materijalna dobra, prirodnu i kulturnu baštinu i okoliš.

9. MJERE PROVEDBE PLANA

9.1. Obveza izrade prostornih planova

- (475.) Izrada Generalnog urbanističkog plana predviđena je za naselje Požegu (GUP grada Požega). Izrada detaljnog plana uređenja (DPU) izvan obuhvata Generalnog urbanističkog plana predviđena je za dio naselja Vidovci. Osim toga detaljni plan treba izraditi za rezerviranu površinu za istražni prostor mineralnih sirovina (kamen) tj. za sanaciju prostora nakon eventualne eksploatacije, te za prostore građevinskih područja izdvojene gospodarske namjene – Dervišaga i Alaginci - Požega. Također je obavezno izraditi Urbanistički plan uređenja dijela naselja Mihaljevci - istok te detaljne planove uređenja za zonu turističke namjene "Emovački Lug" kao i za krajobraznu sanaciju značajnog krajobraza uz rijeke Orljavu i Veličanku. Za prostor Požeške gore predložen za zaštitu u kategoriji značajni krajobraz obavezno je izraditi Prostorni plan područja posebnih obilježja značajnog krajobraza. Za zonu sportsko-rekreacijske namjene "Luka" obavezna je izrada detaljnog plana uređenja. Preporuča je izrada Projekta sadnje i obnove drvoreda u gradu Požegi.
- (476.) Granice detaljnijih planova označene su na grafičkom prilogu:
GUP grada Požega	P = 1.106,0 ha
PPPPPO vrijednog krajobraza Požeške gore	P = 352,0 ha
UPU dijela naselja Mihaljevci - istok	P = 17,0 ha
DPU zone izdvojene gospodarske namjene Alaginci - Požega	P = 15,2 ha
DPU dijela naselja Vidovci	P = 8,6 ha
DPU zone izdvojene gospodarske namjene Dervišaga	P = 5,6 ha
DPU sportsko-rekreacijske namjene "Luka"	P = 24,3 ha
DPU turističke namjene "Emovački Lug"	P = 3,6 ha
DPU za rezerviranu površinu za istražni prostor mineralnih sirovina (kamen) (nakon izrade geološko-rudarske studije Požeško-slavonske županije)	
– obavezan za sanaciju prostora nakon eventualne eksploatacije	P = 518,1 ha
DPU krajobrazne sanacije značajnog krajobraza uz rijeke Orljavu i Veličanku	P = 249,6 ha
- (477.) Do donošenja detaljnih planova (DPU) unutar njihovog obuhvata ne dozvoljava se izdavanje lokacijskih dozvola.
- (478.) Obavezna je izrada Izvješća o stanju u prostoru te Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za Grad Požegu svakih četiri godine.

9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera

- (479.) Posebne razvojne mjere su:
- revitalizacija naselja, gospodarstva i poljodjelstva na realnim osnovama,
  - provedba stimulativnih mjera (sufinanciranje, kreditiranje, porezne olakšice i sl.) za ostanak stanovništva u područjima u kojima je moguće stvoriti realne perspektive za razvoj i u one djelatnosti koje će osigurati primjerene uvjete za život.
- (480.) *Formiranje gradskih urbanih zona je moguće objedinjavanjem svih kontaktnih prostora u zajedničko građevinsko područje za razvoj naselja koja su se međusobno spojila (Požega - Vidovci, i sl.). Potrebne su poticajne i razvojne mjere s državne razine prvenstveno za jačanje Grada Požega.*
- (481.) *Prioritet je izgradnja brzih cesta naročito zaobilaznice grada Požega, te modernizacija postojećih državnih cesta.*
- (482.) *Zaštita vodonosnika kao najvažnijeg prirodnog resursa zahtijeva primjenu sljedećih mjera:*
- osmišljavanje i usmjeravanje poljoprivredne proizvodnje na način primjeren zaštiti vodonosnika i tla (ograničena i kontrolirana upotreba zaštitnih sredstava), uz obavezno unapređenje stočarske i peradarske proizvodnje rješavanjem zbrinjavanja otpada i otpadnih voda na farmama,
  - sustavno rješavanje problema zbrinjavanja otpada i odvodnje otpadnih voda prioritetno za naselja i infrastrukturu koja se nalazi na vodonosniku.

9.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni

(483.) Za građevine što su izgrađene u skladu s propisima koji su važili do stupanja na snagu Zakona o prostornom uređenju, a namjena kojih je protivna namjeni utvrđenoj ovim planom može se, do privođenja planiranoj namjeni, izdati lokacijska dozvola za rekonstrukciju, dogradnju i nadogradnju, uz sljedeće uvjete:

1. stambene, odnosno stambeno-gospodarske građevine:

- sanacija i zamjena dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova građevine i krovista u postojećim gabaritima;
- dogradnja, odnosno nadogradnja stambenih prostora i spremišta za ogrjev tako da s postojećim ne prelazi više od 75 m² bruto - građevne površine svih etaža, s tim da se ne povećava broj stanova;
- priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture, niskonaponsku i telekomunikacijsku mrežu;
- postavljanje novog krovista bez nadozida, na građevinama s dotrajalim ravnim krovom ili s nadozidom, ako se radi o povećavanju stambenog prostora iz točke 1. alineje 2. ovog stavka;
- sanacija postojećih ograda i gradnja potpornih zidova radi sanacije terena.

2. građevine drugih namjena (gospodarske građevine, građevine javne i društvene namjene, komunalne i prometne te prateće građevine i sl.):

- sanacija dotrajalih konstruktivnih dijelova građevine i krovista;
- dogradnja sanitarija, garderoba, manjih spremišta i sl., površine do 10 m² izgrađenosti za građevine do 100 m² BRP-a i do 5% ukupnog BRP-a za veće građevine;
- prenamjena i funkcionalna preinaka građevine, osim u stambenu namjenu;
- dogradnja i zamjena dotrajalih instalacija;
- priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture, niskonaponsku i telekomunikacijsku mrežu;
- dogradnja i zamjena građevina i uređaja komunalne infrastrukture i rekonstrukcija javnoprometnih površina.

(484.) Ostale građevine čija je namjena protivna planom određenoj namjeni, mogu se koristiti u postojećim gabaritima do privođenja tog dijela prostora planskoj namjeni.

(485.) Postojeće građevine niske stambene izgradnje koje su ostale izvan granica građevinskog područja, a ne mogu se smatrati izdvojenim dijelovima građevinskog područja, ili se unutar građevinskog područja nalaze u zonama druge namjene, mogu se iznimno adaptirati u opsegu neophodnom za poboljšanje uvjeta života i rada, uz uvjet da dokumentima prostornog uređenja nisu predviđene za rušenje.

(486.) Neophodni obim rekonstrukcija za poboljšanje uvjeta života građana smatra se:

- dogradnja sanitarnih prostorija (WC, kupaonice) uz postojeće stambene građevine, koje iste u svom sastavu ili na postojećoj čestici nemaju izgrađene i to u najvećoj površini od 6,0 m²,
- preinake u smislu otvaranja vanjskih otvora na postojećim građevinama,
- konstruktivne sanacije na način zadržavanja osnovnog gabarita građevine,
- preinake unutarnjeg prostora bez povećanja volumena građevine (promjena instalacije, promjena funkcije prostora),
- konstruktivne sanacije uz zadržavanje osnovnog gabarita građevine,
- popravak postojećeg krovista,
- izmjena ravnih krovova u kose bez podizanja nadozida,
- adaptacija tavanskog prostora unutar postojećeg gabarita građevine u stambeni prostor,
- rekonstrukcija svih vrsta instalacija,
- ograde i potporni zidovi radi saniranja terena,
- priključenje na postojeću komunalnu infrastrukturu (elektro, vodovod i plinsku mrežu).

- (487.) Neophodni oblik rekonstrukcije za poboljšanje uvjeta rada smatra se:
- izmjena uređenja i instalacija vezanih za promjenu tehnoloških rješenja, s tim da se građevine ne mogu dograđivati izvan postojećeg gabarita,
  - promjena namjene poslovnih prostora, ali pod uvjetom da novoplanirana namjena ne pogoršava stanje čovjekova okoliša i svojim korištenjem ne utječe na zdravlje ljudi u okolnim stambenim prostorima, ali samo unutar postojećeg gabarita,
  - pretvorba stambenog prostora u poslovne prostorije, ali unutar postojećeg gabarita, prema valjanim propisima,
  - uređenje ili izgradnja sanitarnog čvora na dijelu poslovnog prostora unutar postojećeg gabarita građevine, ukoliko je ista neophodna za poboljšanje uvjeta rada ili uvjetovana promjenom namjene poslovnog prostora.

III. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 6.

Planovi užeg područja kojima je reguliran prostorni razvoj na području Grada Požege uskladit će se s Odlukom o donošenju Prostornog plana uređenja Grada Požege.

Odredbe i grafički prikazi planova iz prethodnog stavka koji nisu u skladu s Odredbama za provođenje i grafičkim prikazima Prostornog plana uređenja Grada Požege prestaju važiti stupanjem ovog Plana na snagu te će se primjenjivati Odredbe za provođenje i grafički prikazi ovog Plana.

Članak 7.

Postupci izdavanja lokacijskih dozvola pokrenuti prije stupanja na snagu ovog plana nastavljaju se prema odredbama dokumenata prostornog uređenja važećeg na dan podnošenja zahtjeva.

Članak 8.

Prostorni plan uređenja Grada Požege iz čl. 2. ove Odluke izrađen je u 6 (šest) izvornika ovjerenih pečatom Gradskog vijeća Grada Požege i potpisan po predsjedniku Gradskog vijeća.

Izvornici se čuvaju u:

1. Gradu Požegi – 2 primjerka
2. Ministarstvu zaštite okoliša i prostornog uređenja – 1 primjerak
3. Ministarstvu obrane, Uprava za graditeljstvo – 1 primjerak
4. Uredu državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji, Služba za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove – 1 primjerak
5. Županijskom zavodu za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije – 1 primjerak

Članak 9.

Danom stupanja na snagu ove Odluke na području Grada Požege prestaju važiti:

- Prostorni plan (bivše) općine Požega ("Sl. vjesnik općine Slav. Požega", br.6/80.)
- Revizija iz 1988. god. ("Sl. vjesnik općine Slav. Požega", br. 8/ 88),
- Izmjene i dopune iz 1990. god. ("Sl. vjesnik općine Požega", br. 11/90.),
- Izmjene i dopune iz 1991. god. ("Sl. vjesnik općine Požega", br. 2/91.),
- Izmjene i dopune iz 1993. godine ("Sl. vjesnik općine Požega", br. 2/93.) i
- Izmjene i dopune iz 1997. god. ("Požeško-slavonski službeni glasnik", br. 4/97.),

Članak 10.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave, a objavit će se u Službenim novinama Grada Požege.

Požeško-slavonska županija
Grad Požega
Gradsko vijeće

POPIS KORIŠTENE DOKUMENTACIJE

U radu su korišteni sljedeći dokumenti:

1. Prostorni plan Požeško-slavonske županije, Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 5/2002 i 5A/2002.
2. Prostorni plan (bivše) općine Slavonska Požega, Sl. vjesnik općine Slavonska Požega, br.6/80,
3. Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru, Službene novine Grada Požega 13/05
4. Konzervatorska podloga za PPUG Požega, 2004. i 2005. godina
5. Odluka o donošenju Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, NN br. 50/99
6. Odluka o popisu državnih voda, NN br. 20/96
7. Odluka o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste, (NN 79/99, 111/00, 98/01, 143/02, 153/02)
8. Odluka o utvrđivanju granica vodnih područja, NN br. 20/96, 98/98, 5/99
9. Odluka o utvrđivanju slivnih područja, NN br. 20/96, 98/98, 5/99
10. Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 1981., 1991. i 2001. godine
11. Pravilnik o autobusnim stajalištima, NN br. 48/97
12. Pravilnik o graničnim vrijednostima pokazatelja opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama, NN br. 40/99, 6/01, 14/01
13. Pravilnik o grobljima, Narodne novine br. 99/02
14. Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora, NN 29/83, 36/85 i 42/86
15. Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš (NN 59/2000, 136/04)
16. Pravilnik o prometnim znakovima, opremi i signalizaciji na cestama, NN br. 34/03
17. Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04, 45/04, 163/04)
18. Pravilnik o tehničkim normativima za hidrantsku mrežu za gašenje požara (Sl. list 30/91., preuzet Zakonom o normizaciji NN 55/96.).
19. Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova, SL SFRJ 51/73, preuzet Zakonom o normizaciji NN 55/96
20. Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1 do 400 kV, SL SFRJ 65/88, preuzet Zakonom o normizaciji NN 55/96 i 24/97
21. Pravilnik o tehničkim uvjetima gradnje i uporabe telekomunikacijske infrastrukture (NN 88/2001)
22. Pravilnik o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima, te naftovodima i plinovodima za međunarodni transport, (NN 53/1991. – Sl. list 10/85.)
23. Pravilnik o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta, NN br. 55/02
24. Pravilnik o uvjetima za vatrogasne pristupe, NN br. 35/94, 55/94, 142/03
25. Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske, NN br. 139/99
26. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja Zavod za prostorno planiranje, Zagreb, srpnja 1997.
27. Uredba o klasifikaciji voda, NN br. 77/98
28. Uredba o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku (NN 6/2000, 68/03)
29. Zakon o gradnji, NN br. 175/03, 100/04
30. Zakon o grobljima, NN br. 19/98
31. Zakon o javnim cestama, NN 180/04
32. Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 10/97, 124/97, 50/98, 68/98, 22/99, 42/99, 117/99, 128/99, 44/00, 129/00, 92/01, 79/02, 83/02, 25/03, 107/03, 175/03)
33. Zakon o sigurnosti prometa na cestama, NN 59/96
34. Zakon o šumama (NN 140/05)
35. Zakon o vodama (NN 107/95)
36. Zakon o zapaljivim tekućinama i plinovima, NN br. 108/95
37. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, NN br. 69/99, 151/03, 157/03
38. Zakon o zaštiti od požara, NN br. 58/93, 33/05
39. Zakon o zaštiti prirode, NN br. 72/05
40. Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 66/2001, 87/02)
41. Zakon o prostornom uređenju, NN br. 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04
42. Vodnogospodarska osnova sliva rijeke Orljave, Službeni vjesnik općine Požega 1/92
43. Odluka o vodozaštitnom području crpilišta "Luke" JP komunalnih djelatnosti "Tekija", Požega Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 5/96
44. Odluka o vodozaštitnim područjima izvorišta vode za piće JP komunalnih djelatnosti "Tekija", Požega Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 4/97
45. Državni plan za zaštitu voda, NN br. 8/99
46. Zakon o prijevozu opasnih tvari, NN br. 97/93 i 9/02

**PRILOG SA STATISTIČKIM PODACIMA
(Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine):**

STANOVNIŠTVO PO NASELJIMA, POPIS 2001. – DOBNA STRUKTURA

Naselje popisa	Ukupno	Starost							
		0-4	5-9	10-14	15-19	5-19	20-59	60 i više	Nepoznato
Požeško-slavonska županija	85.831	5.465	5.781	5.720	6.071	17.572	43.775	18.671	348
Grad Požega	28.201	1.730	1.893	1.803	1.990	5.686	15.144	5.512	129
Naselja									
Alaginci	218	12	14	21	18	53	121	32	0
Bankovci	117	6	13	11	10	34	52	24	1
Crkveni Vrhovci	32	3	2	3	1	6	16	7	0
Ćosine Laze	27	4	3	2	2	7	6	10	0
Dervišaga	989	67	53	58	77	188	531	203	0
Donji Emovci	186	13	13	18	16	47	95	30	1
Drškovci	386	27	21	26	43	90	224	45	0
Emovački Lug	43	4	-	1	8	9	24	6	0
Golobrdci	397	31	27	29	27	83	202	80	1
Gornji Emovci	159	9	10	10	10	30	83	37	0
Gradski Vrhovci	57	1	-	4	2	6	17	33	0
Komušina	102	5	7	4	8	19	57	20	1
Krivaj	77	7	2	2	7	11	36	22	1
Kunovci	90	5	6	8	8	22	43	20	0
Laze Prnjavor	14	0	2	-	1	3	4	6	1
Marindvor	138	10	11	8	10	29	59	32	8
Mihaljevci	792	57	59	61	58	178	400	154	3
Nova Lipa	112	7	13	9	6	28	52	24	1
Novi Mihaljevci	331	21	28	29	19	76	161	70	3
Novi Štitnjak	112	8	12	6	11	29	53	21	1
Novo Selo	414	33	32	18	39	89	236	56	0
Požega	20.943	1.233	1.391	1.312	1.424	4.127	11.437	4.052	94
Seoci	94	7	4	9	9	22	36	29	0
Stara Lipa	219	10	19	14	20	53	103	53	0
Šeovci	107	10	13	10	8	31	49	17	0
Škrabutnik	47	3	3	3	1	7	15	22	0
Štitnjak	59	2	9	2	2	13	24	20	0
Turnić	93	6	3	6	8	17	45	23	2
Ugarci	63	2	3	7	4	14	24	23	0
Vasine Laze	24	4	-	1	1	2	14	4	0
Vidovci	1.759	123	120	111	132	363	925	337	11

DNEVNI I TJEDNI MIGRANTI, PO NASELJIMA, POPIS 2001.

Naselje	DNEVNI MIGRANTI										
	Ukupno	aktivni koji obavljaju zanimanje						učenici			studenti
		svega	rade u drugom naselju istog grada/općine	rade u drugom gradu/općini iste županije	rade u drugoj županiji	rade u inozemstvu	nepoznato mjesto rada	svega	osnovnih škola	srednjih škola	
UKUPNO	2.574	1.630	1.065	403	159	-	3	859	580	279	85
Alaginci	94	58	53	3	2	-	-	34	24	10	2
Bankovci	43	18	18	-	-	-	-	24	19	5	1
Crkveni Vrhovci	6	2	2	-	-	-	-	4	4	-	-
Čosine Laze	4	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-
Dervišaga	344	218	199	12	7	-	-	122	80	42	4
Donji Emovci	82	43	42	-	1	-	-	37	28	9	2
Drškovci	200	129	123	4	2	-	-	68	39	29	3
Emovački Lug	6	4	4	-	-	-	-	2	-	2	-
Golobrdci	147	76	65	8	3	-	-	67	47	20	4
Gornji Emovci	53	33	32	-	1	-	-	19	13	6	1
Gradski Vrhovci	8	3	3	-	-	-	-	5	4	1	-
Komušina	23	11	10	1	-	-	-	10	7	3	2
Krivaj	23	13	11	2	-	-	-	9	2	7	1
Kunovci	33	16	15	1	-	-	-	17	12	5	-
Laze Prnjavor	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Marindvor	39	17	17	-	-	-	-	20	14	6	2
Mihaljevci	284	193	164	26	3	-	-	86	53	33	5
Nova Lipa	24	13	13	-	-	-	-	10	6	4	1
Novi Mihaljevci	136	80	62	16	2	-	-	55	43	12	1
Novi Štitnjak	43	20	18	2	-	-	-	22	14	8	1
Novo Selo	187	119	112	3	4	-	-	61	33	28	7
Požega	574	455	26	307	119	-	3	80	54	26	39
Seoci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stara Lipa	68	34	34	-	-	-	-	32	26	6	2
Šeovci	40	16	15	1	-	-	-	24	16	8	-
Škrabutnik	3	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-
Štitnjak	19	11	11	-	-	-	-	8	7	1	-
Turnić	27	13	13	-	-	-	-	13	9	4	1
Ugarc	16	3	3	-	-	-	-	12	9	3	1
Vasine Laze	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Vidovci	46	31	-	16	15	-	-	10	9	1	5

Naselje	TJEDNI MIGRANTI										
	ukupno ¹⁾	aktivni koji obavljaju zanimanje						učenici			studenti
		svoga	rade u drugom naselju istog grada/općine	rade u drugom gradu/općini iste županije	rade u drugoj županiji	rade u inozemstvu	nepoznato mjesto rada	svoga	osnovnih škola	srednjih škola	
UKUPNO	360	136	5	6	109	16	-	57	3	54	167
Alaginci	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Bankovci	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Crkveni Vrhovci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ćosine Laze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dervišaga	10	7	2	-	5	-	-	2	1	1	1
Donji Emovci	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Drškovci	5	1	-	-	1	-	-	2	-	2	2
Emovački Lug	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Golobrdci	12	8	-	1	6	1	-	1	-	1	3
Gornji Emovci	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Gradski Vrhovci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Komušina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krivaj	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kunovci	2	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
Laze Prnjavor	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Marindvor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mihaljevci	11	3	2	-	-	1	-	4	-	4	4
Nova Lipa	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Novi Mihaljevci	7	3	-	-	3	-	-	2	-	2	2
Novi Štitnjak	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Novo Selo	5	2	-	-	2	-	-	-	-	-	3
Požega	264	97	-	4	79	14	-	33	1	32	134
Seoci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stara Lipa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Šeovci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Škrabutnik	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Štitnjak	2	1	-	-	1	-	-	1	-	1	-
Turnić	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Ugarci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vasine Laze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vidovci	31	9	-	-	9	-	-	9	-	9	13

1) Razlika do 'ukupno' odnosi se na nepoznati stupanj pohađanja škole.

POLJOPRIVREDNO STANOVNIŠTVO PREMA AKTIVNOSTI, PO NASELJIMA - Popis 2001.

	Ukupno poljoprivredno stanovništvo					Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo							
						Aktivno poljoprivredno stanovništvo					svega	kućanice	djeca 0-6 godina
	svega	obavljaju zanimanje na svom poljoprivrednom gospodarstvu i ne zapošljavaju radnike	obavljaju zanimanje na svom poljoprivrednom gospodarstvu i zapošljavaju radnike	pomažući članovi	osnovnih škola	srednjih škola							
Požeško-slavonska županija	8279	5407	3236	12	1208	2860	594	635	21	922	384	117	139
GRAD POŽEGA	814	522	313	2	105	292	57	57	3	94	41	22	13
Alaginci	8	6	2	-	4	2	-	2	-	-	-	-	-
Bankovci	39	24	15	-	7	15	2	2	-	4	4	1	2
Crkveni Vrhovci	10	5	4	-	-	5	2	2	-	1	-	-	-
Čosine Laze	17	7	3	-	4	10	-	4	1	4	-	-	-
Dervišaga	29	16	10	-	4	13	1	2	-	7	2	1	-
Donji Emovci	24	14	12	-	2	10	2	1	-	4	2	-	1
Drškovci	12	11	8	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-
Emovački Lug	11	8	4	-	4	3	1	2	-	-	-	-	-
Golobrdci	50	28	28	-	-	22	1	4	-	10	6	1	-
Gornji Emovci	44	30	21	-	8	14	7	2	-	2	1	1	1
Gradski Vrhovci	2	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Komušina	13	12	10	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-
Krivaj	35	25	14	-	10	10	4	2	-	1	2	1	-
Kunovci	19	17	16	-	1	2	-	-	-	-	-	-	2
Laze Prnjavor	3	3	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Marindvor	10	7	5	-	1	3	1	-	-	-	-	1	1
Mihaljevci	46	38	28	-	8	8	2	2	-	1	-	1	1
Nova Lipa	32	19	15	1	2	13	4	3	-	6	-	-	-
Novi Mihaljevci	60	40	26	-	8	20	1	6	-	9	3	1	-
Novi Štitnjak	17	9	4	-	4	8	1	2	-	4	1	-	-
Novo Selo	21	15	5	-	5	6	2	1	1	1	1	-	-
Požega	181	132	44	1	19	49	8	6	1	16	8	6	2
Seoci	7	5	4	-	-	2	-	-	-	1	1	-	-
Stara Lipa	30	12	8	-	-	18	7	4	-	4	1	2	-
Šeovci	29	8	7	-	-	21	6	1	-	6	5	2	1
Škrabutnik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Štitnjak	6	3	2	-	1	3	1	2	-	-	-	-	-
Turnić	15	7	5	-	2	8	-	-	-	3	1	2	2
Ugarci	31	14	8	-	6	17	1	3	-	8	3	1	-
Vasine Laze	7	2	1	-	-	5	1	2	-	2	-	-	-
Vidovci	6	4	1	-	1	2	1	1	-	-	-	-	-

Podaci o stanovima izvedeni iz Popisa 2001.

	broj stanovnika	broj kućanstava	Ukupno stanova		Stanovi za stalno stanovanje											Stanovi za odmor		
					ukupno		nastanjeni			nenastanjeni								
					broj	površina	broj	površina	broj	površina	prosječna površina / stan	stanovnika / stan	kucanstava / stan	m2 / stanovnik	broj	površina	broj	površina
Požeško-slavonska županija	85831	27445	31187	2344715	30683	2320054	25975	2022868	77,88	3,30	1,06	23,57	4708	297186	414	19213	46,41	
Grad Požega	28201	9107	10016	802994	9924	798362	8904	727755	81,73	3,17	1,02	25,81	1020	70607	56	2276	40,64	
Naselja:																		
1 Alaginci	218	63	64	5244	64	5244	60	5054	84,23	3,63	1,05	23,18	4	190	-	-	-	
2 Bankovci	117	33	43	3249	40	3159	33	2874	87,09	3,55	1,00	24,56	7	285	3	90	30,00	
3 Crkveni Vrhovci	32	13	33	1630	33	1630	13	712	54,77	2,46	1,00	22,25	20	918	-	-	-	
4 Čosine Laze	27	8	15	797	14	741	8	487	60,88	3,38	1,00	18,04	6	254	1	56	56,00	
5 Dervišaga	989	284	316	26377	316	26377	280	23439	83,71	3,53	1,01	23,70	36	2938	-	-	-	
6 Donji Emovci	186	47	55	4539	54	4519	47	4160	88,51	3,96	1,00	22,37	7	359	-	-	-	
7 Drškovci	386	118	134	10556	134	10556	115	9262	80,54	3,36	1,03	23,99	19	1294	-	-	-	
8 Emovački Lug	43	9	12	722	11	672	9	584	64,89	4,78	1,00	13,58	2	88	-	-	-	
9 Golobrdci	397	109	116	10015	114	9765	106	9525	89,86	3,75	1,03	23,99	8	240	-	-	-	
10 Gornji Emovci	159	48	57	4105	56	4075	47	3610	76,81	3,38	1,02	22,70	9	465	1	30	30,00	
11 Gradski Vrhovci	57	27	38	2558	38	2558	25	1678	67,12	2,28	1,08	29,44	13	880	-	-	-	
12 Komušina	102	31	44	2543	36	2298	31	1915	61,77	3,29	1,00	18,77	5	383	8	245	30,63	
13 Krivaj	77	22	30	2524	28	2464	22	2214	100,64	3,50	1,00	28,75	6	250	2	60	30,00	
14 Kunovci	90	29	38	2793	35	2689	29	2401	82,79	3,10	1,00	26,68	6	288	2	72	36,00	
15 Laze Prnjavor	14	5	7	315	6	285	4	175	43,75	3,50	1,25	12,50	2	110	1	30	30,00	
16 Marindvor	138	41	42	2898	42	2898	40	2816	70,40	3,45	1,03	20,41	2	82	-	-	-	
17 Mihaljevci	792	234	255	19874	251	19694	230	18549	80,65	3,44	1,02	23,42	21	1145	-	-	-	
18 Nova Lipa	112	31	38	2894	38	2894	31	2382	76,84	3,61	1,00	21,27	7	512	-	-	-	
19 Novi Mihaljevci	331	98	103	8132	101	8072	90	7619	84,66	3,68	1,09	23,02	11	453	1	30	30,00	
20 Novi Štitnjak	112	32	33	2887	32	2587	31	2487	80,23	3,61	1,03	22,21	1	100	-	-	-	
21 Novo Selo	414	116	146	13314	146	13314	116	10364	89,34	3,57	1,00	25,03	30	2950	-	-	-	
22 Požega	20.943	6.963	7572	606581	7536	604623	6822	554411	81,27	3,07	1,02	26,47	714	50212	12	614	51,17	
23 Seoci	94	33	44	2717	43	2692	32	2110	65,94	2,94	1,03	22,45	11	582	1	25	25,00	
24 Stara Lipa	219	64	71	4699	69	4639	63	4349	69,03	3,48	1,02	19,86	6	290	2	60	30,00	
25 Šeovci	107	30	33	2634	33	2634	27	2255	83,52	3,96	1,11	21,07	6	379	-	-	-	
26 Škrabutnik	47	20	31	1576	22	1188	19	992	52,21	2,47	1,05	21,11	3	196	9	388	43,11	
27 Štitnjak	59	21	21	1452	20	1412	20	1412	70,60	2,95	1,05	23,93	0	0	1	40	40,00	
28 Turnić	93	28	33	2969	32	2899	28	2519	89,96	3,32	1,00	27,09	4	380	1	70	70,00	
29 Ugarci	63	20	29	1980	26	1820	19	1407	74,05	3,32	1,05	22,33	7	413	3	160	53,33	
30 Vasine Laze	24	6	17	886	9	580	6	430	71,67	4,00	1,00	17,92	3	150	8	306	38,25	
31 Vidovci	1.759	524	546	49534	545	49384	501	45563	90,94	3,51	1,05	25,90	44	3821	-	-	-	

Na području Grada Požege ima 2 stana koji se koriste u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi te 34 stana u kojima se samo obavlja djelatnost.

FOTODOKUMENTACIJA

POŽEŠKE PANORAME 1

POŽEŠKE PANORAME 2

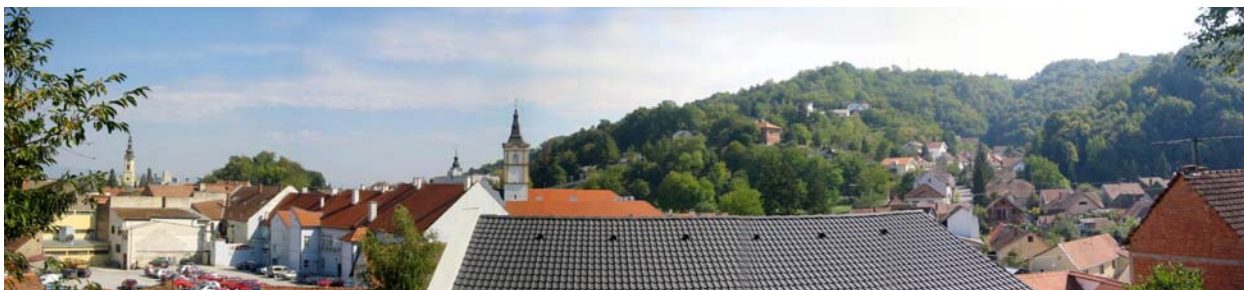
ZAPADNI ULAZ U GRAD

PRESOFLEX, COCA-COLA, VOĆNJAK, PARK

POGLED NA POŽEGU S POŽEŠKE GORE

POGLED S KALVARIJE PREMA TRGU Sv. TROJSTVA

CRKVA Sv. TEREZIJE
S TRGOM

BOLNICA

ULICA dr. F. TUĐMANA

TRG SV. TROJSTVA

SREDNJA ŠKOLA UZ OSJEČKU ULICU

SOKOLOVA ULICA

SREDIŠNJI DIO POŽEGE 1

SREDIŠNJI DIO POŽEGE 2

VODENE POVRŠINE

CIGLANA – GORNJE JEZERO

MOST ORLJAVSKA ULICA – P. RADIĆA

STADION "SLAVONIJA"

